

"Hvis jeg ikke var kommet til tro på Jesus, før jeg mødte de kristne, så var jeg ikke blevet kristen!" M3

"Nu kom du endelig, og så bad du ikke engang sammen med mig!" M2

"Jeg elsker dem, men jeg har ingen tillid til dem mere!" K1

"Vore traditioner er som et sneglehus. Hvis du finder en snegl udenfor dens hus, er den død"

"Vi sidder og fortæller jer om en fiasko!" L6

"Hvornår opfordrede Jesus jøderne til at holde op med at være jøder, hvornår opfordrede Jesus samaritanerne til at holde op med at være samaritanere? Hvornår opfordrede Jesus hedningerne til at blive jøder? Det, der er sket er ikke, at du er blevet kristen, men at du er blevet Jesus troende muslim" (Christlam s. 9)

100 mistede får

Skal muslimerne frelses fra islam eller skal de frelses fra synden? L8

Lad være med at kræve en pris, du ikke selv er villig til at betale! L8

Der er stor forskel på mission blandt muslimer, hvor der har været en evangelisk kirke gennem mange år, og mission blandt muslimer, hvor der ikke har været et kristent arbejde gennem mange. L8

Der er større had mellem MBB og CBB-ere, end der er mellem arabere og israelere. L8

Jeg vil ikke gå alene rundt i ørkenen. M1

We are far away from the church but thanks we are the church. M3

Rapport fra studieorlov om Muslim Background Believers (MBBs) i Israel/ Palæstina September, oktober, november 2013 V/ Erik Ladegaard

Indholdsfortegnelse:

1.	Indledning	5
2.1.	Kontekstuel teologi	6
2.2.	C1 – C6 skalaen	8
2.3.1.	Kristologien	12
2.3.2.	Ekskurs om kristologien i MBB-menigheder i Bangladesh og Indien	14
3.	Metoden og spørgeskemaet	18
4.1.	Interviews med Muslim Background Believers (MBB)	21
4.1.1.	M1	21
4.1.2.	M2	27
4.1.3.	M3	30
4.1.4.	K1	37
4.1.5.	K2	41
4.1.6.	K3	45
4.1.7.	M4	53
4.1.8.	M5	57
4.1.9.	M6	59
4.1.10.	K4	64
4.1.11.	M7	65
4.1.12.	M8	67

4.1.13.	K5	71
4.1.14.	M9	74
4.1.15.	K6	77
4.1.16.	K7	79
4.1.17.	M10	82
4.1.18.	K8	87
4.1.19.	K9	89
4.1.20.	K10	91
4.1.21.	M11	93
4.2.1.	Skematisk sammenfatning af interviewene	97
4.2.2.	Sammenfattende analyser af samtalerne med MBB-erne	99
5.1.	Interviews med ledere af arbejdet blandt MBB-erne	108
5.1.1.	L1	108
5.1.2.	L2 og L3	111
5.1.3.	L4	113
5.1.4.	L5	115
5.1.5.	L6 og L7	117
5.1.6.,	L8	119
5.2.	Sammenfattende analyser af samtalerne med lederne af MBB-erne	120
6.1.	Deltagelse i arrangementer og gudstjenester for og med MBBs	123
6.1.1.	Hemmelig gudstjeneste / evangelisk møde med forkyndelse og lovsang	123
6.1.2.	Måske den første samling i den nye MBB-menighed	124

6.1.3.	Gudstjeneste i Mosaic Church	124
6.1.4.	Beslutning om ny NGO –organisation.	125
6.1.5.	Det schweiziske forsoningsarbejde	126
6.2.	Sammenfattende analyser af vores deltagelse i MBB-arrangementer	127
7.	Perspektivering	128
Kilder		130
Interviews		130
Konference		131
Litteratur		131

1. Indledning

I gennem de sidste 10-15-20 år er der opstået grupper af Jesus-troende muslimer i Afrika (Kenya, Etiopien, Egypten), Mellemøsten (Palæstina, Jordan og Syrien) og i Østen (Bangladesh og Indien). Der findes formentlig også grupper i andre lande, men det er blot de lande, vi har hørt efterretninger fra.

Jeg kom i kontakt med fænomenet i Kairo, da jeg i forbindelse et studieophold mødte missionsteologen Paul Gordon Chandler, som havde skrevet en bog om syreren, Mazhar Mallouhi, *Pilgrims of Christ on the Muslim Road. Exploring a New Path Between two Faiths* (2008). Paul Gordon Chandler anser Mazhar Mallouhi som et eksempel på en ny, tredje vej i missionsarbejdet blandt muslimer.

Indtil nu har missionsarbejdet kendt til to måder at leve som omvendt Jesus-troende på: Den ene måde er forbundet med hemmelighed: man lever i skjul med sin tro. Ofte foregår kontakten til andre kristne på internettets forskellige chat rooms eller på facebook. De kristne TV-stationer spiller en stor rolle for disse ofte meget ensomme kristne. Den anden måde foregår i åbenhed. Man bliver døbt. Enkelte vælger at skifte identitet på deres ID-kort, men det kan være livsfarligt og er ofte umuligt i praksis. Mange af disse kristne tilslutter sig nye, evangelikale menigheder. Der er ikke mange, om nogen overhovedet, der bliver optaget i de gamle, lokale menigheder. De vil meget ofte være utilbøjelige og i mange tilfælde direkte afvisende overfor at optage konvertitter som medlemmer. Den sidste type af åbne konvertitter oplever mange problemer og meget ofte udstødelse fra familie og samfund. Mange lever på flugt, og mange får asyl eller emigrerer til vesten.

Paul Gordon Chandler mener, at Mazhar Mallouhi er et eksempel på en helt ny, tredje vej for muslimer som bliver Jesus-troende. Hans historie er i kort form som følger: Mazhar Mallouhi gennemgik en omvendelse til kristen tro. Det bragte ham i unåde i familien og i forhold til hele hans muslimske baggrund. Han måtte flygte for at beholde sit liv. Konstant var familien udsat for trusler og livsfare. Hver gang de kom til et nyt sted, tilsluttede de sig vestlige, evangelikale menigheder, men de fandt sig aldrig rigtig til rette og følte sig aldrig rigtigt respekterede. Måske var det reelt, måske var det en problematik, der først og fremmest eksisterede inden i dem selv. Efter nogen tid begyndte Mazhar Mallouhi at spørge sig selv: Hvorfor skal jeg som mellemøstlig kristen tilbede en vestlig Kristus? Hvorfor skal jeg som mellemøstlig kristen elske Israel? Mazhar Mallouhi valgte så efter svære overvejelser at vende tilbage til moskeen og genindtræde i en muslimsk identitet, dog med en ny dimension, nemlig en Jesustro. Han ser sig selv som Jesus-troende sufimuslim og betragter Jesus som sin frelser. "Allah er Gud, Muhammed hans profet, men Kristus er større!" lyder Mazhars trosbekendelse

Mazhar Mallouhi mener nu, at den mellemøstlige kristendom trænger til en omfattende befrielse fra vestlig dominans. Selv ordet "kristen" minder alt for meget om kulturimperialisme. Mazhar Mallouhi foretrækker at kalde sig Jesusfollower. Helt ned til bibeludgaverne mener Mallouhi, der er behov for en kulturel renselse. En bibel skal ikke se vestlig ud; den skal have et traditionelt arabisk layout med ornamentik og kunstfærdigt udsmykkede bogstaver.

Mødet med Chandler og Mallouhi var en øjenåbner for mig. I de følgende år læste jeg mig ind på forholdet mellem Islam og Kristendom. I min virksomhed som præst mødte jeg og min familie flere muslimer, nogle af dem har jeg undervist og døbt. En enkelt har boet hos os i over tre år. Jeg er blevet mere og mere

opmærksom på behovet og vigtigheden af at kommunikere evangeliet på en måde som åbner mulighed for, at troen så at sige kan inkarnere sig og læses ind i det enkelte menneskes liv og kultur – og altså også ind i en muslimsk kultur

Efterhånden blev det klart for mig, at jeg skulle bruge min studieorlov på emnet. Der er et stort behov for mere viden på feltet. Og der er behov for et fokus på muligheden for også i en dansk sammenhæng at kunne leve som Jesus-troende med den kulturelle baggrund, man nu engang har – dansk eller mellemøstlig.

I 2012 fik jeg mulighed for med støtte fra Stiftsrådet i Viborg at komme på en studierejse til Palæstina for at undersøge, om emnet kunne holde til en tre måneders studieorlov. Ved den lejlighed mødte jeg Ahmad, en såkaldt MBB-er (Muslim Background Believer). Vi mødtes i Palestinian Bible Society, og M1 inviterede mig på café, hvor han fortalte sin historie. Ahmad fortalte også lidt om, hvor mange de var: omkring 100 på det tidspunkt. Mødet sluttede med, at M1 inviterede mig til at besøge ham, og jeg skulle endelige tage min hustru med...

I efteråret 2012 sendte jeg min ansøgning om studieorlov. For en sikkerheds skyld, sendte jeg den til udtalelse hos Mogens Mogensen og Jonas A. Jørgensen fra Dansk Missionsråd. Begge vendte meget hurtigt tilbage med støtte og opmuntring. Og begge gav udtryk for, at spørgsmålet om de Jesus-troende muslimer måske er disse års måske mest brændende missionsteologiske emne.

Jonas A. Jørgensen skrev, at hele komplekset med de Jesustroende muslimer var satsningsområde for Dansk Missionsråd de næste tre år (2013-2016). Man havde planer om at lave semistrukturerede interviews med repræsentanter fra disse nye grupper i Afrika, Mellemøsten og Asien. Jeg blev inviteret til at lave interviewene på Vestbredden for Dansk Missionsråd og dermed blive en del af deres projekt. I første omgang skal der laves kvalitative interviews (empiri) og senere skal fænomenet analyseres mere systematisk (systematisk teologi)

Senere på året fik jeg bevilget orlov til afvikling i perioden september til og med november 2013...

Studieorloven kommer til at indeholde yderligere studier i missionsteologi, deltagelse i en konference om "Contextualization" på Mallorca (25-27. september 2013), interviews med Muslim Background Believers og deltagelse i samlinger/gudstjenester for og med MBB-ere

2.1. Kontekstuel teologi

Der er en lang tradition for refleksion over kontekstuelle problemstillinger. De udtrykkes ved hjælp af forskellige begreber som "inkulturation", "indigenisation", "akkomodation" og "adaption". I katolsk teologi har man især brugt begreberne akkomodation, inkulturation og adaption, hvorimod begreberne Kontekstualisering og indigenisation har været foretrukne begreber i protestantiske og økumeniske sammenhænge. Begge traditioner har imidlertid været kritiseret for ikke at tage den konkrete kulturelle

kontekst særlig alvorlig. Man har tænkt i gudstjenestetilpasning, kirkearkitektur og evangelisationsmetoder. Ingen af delene bringer dog den kristne tro i kontakt med kulturens dybdestrukturer.

Det afgørende argument for vigtigheden af kontekstuel teologi er teologisk. Det vokser ud af selve inkarnationen. Gud åbenbarede sig ved at blive menneske blandt mennesker. Han nøjedes ikke med at iføre sig forskellige menneskelige træk, men han blev et menneske i en bestemt menneskelig kontekst. Man kan sige, at Gud tog konteksten så alvorlig, at han blev ét med den. Kristne budbringere er med udgangspunkt i Jesu inkarnation kaldet til at fortsætte inkarnationen ind i de nye kulturelle sammenhænge, de indtræder i. Kirken og teologien må så at sige fødes på ny ind i hver ny kontekst. Kirken må give afkald på gamle klæder og iføre sig nye klæder for at blive forstået, akkurat som Kristus måtte give afkald på sin guddommelighed og iklæde sig menneskelighed. Kirken må tage konteksten ligeså alvorlig som Gud tog konteksten alvorlig, da han lod sig inkarnere.

I teologien er der udbredt enighed om nødvendigheden af kontekstualisering. Den enighed hører imidlertid op, så snart man stiller spørgsmålet: Hvordan skal evangeliet kontekstualiseres? Det findes der en række forskellige svar på, dels nogle, der udbygger og udfolder hinanden, og dels nogle der udfordrer og modsiger hinanden.

1. Oversættelsesmodellen er det mest konservative svar på, hvordan evangeliet skal kontekstualiseres. Billedet af en skal og en kerne er brugt om denne model. Kernen er evangeliet som anses for at være uforanderlig, mens skallen er kulturen som er den variable eller foranderlige størrelse. Ifølge modellen består opgaven i at oversætte kristendommen ind i den kultur, den møder. Det er derfor helt nødvendigt at lære og bruge den lokale kulturs sprog som bærer af evangeliet. Modellen er brugbar ikke kun i pionermission og bibeloversættelse, men også i en sekulær eller postmoderne situation som den, vi befinder os i. (Bevans, 2002, 38-44)
2. Den antropologiske model har et skabelsesteologisk udgangspunkt i den antagelse, at enhver menneskelig kontekst i udgangspunktet er god, hellig og værdifuld, og at Gud er skjult i den. Hvor oversættelsesmodellen forsøger at oversætte kristendommen ind i kulturen, søger den antropologiske model at identificere det guddommelige som allerede er til stede i den lokale kultur. Troen kan ifølge denne model kun formuleres af mennesker, der har en personlig og erfaret forståelse af den kultur, evangeliet kommer til. Udefrakommende kan højst blive assistenter for lokales forsøg på at formulere deres egen tro. (Bevans, 2002, 55; Bosch 1991, 453)
3. Praksismodellen fokuserer på sociale forandringer i den kultur, evangeliet møder. Gud åbenbarer sig i konkrete forandringer, der virker for social retfærdighed. Befrielsesteologien findes i høj grad som repræsentanter for praksismodellen. (Bevans 2002, 72)
4. Den syntetiske model forsøger at fastholde, at alle modeller har elementer fra andre modeller. Der findes ikke én rendyrket og sand model. Enhver kontekst besidder noget unik og noget, der er lånt hos eller fælles med andre kontekster. Som praksismodellen er den syntetiske model nok i virkeligheden mere en metode som i sin natur er dialogisk. Man kan møde sider af Gud i mødet med andre kulturer. Man kan møde Gud i de bibelske skrifter, men man kan også møde ham i de forskellige kulturer. Dialog er derfor en nødvendighed. (Bevans 2002, 91)
5. Den transcendentale model er inspireret af Kants filosofi og tager sit udgangspunkt i subjektet. Al teologisk refleksion må begynde i individets egen religiøse erfaring. Kun den, der selv har været i kontakt med evangeliet og er blevet forvandlet af det, kan artikulere et genuint udtryk for den

kristne tro. Kontekstuel teologi kan ikke beskrives udefra, men må erfares indefra, siges det. Kontekstuel teologi er ifølge den transcendentale model et forsøg på ud fra et ultimativt subjektivt udgangspunkt at formulere individets og dermed fællesskabets trosidentitet, indfældet som det er i bestemte historiske, geografiske, sociale og kulturelle omgivelser. Udgangspunktet i den religiøse erfaring skal sikre, at indholdet vil være umiddelbart relevant og genkendeligt for andre personer med samme erfaringsvirkelighed. (Bevans 2002, 104)

6. Den modkulturelle model forsøger at fastholde det forhold, at evangeliet ikke bare skal oversættes ind i en kultur, men at det også skal udfordre den kultur, det kommer til. Evangeliet kan godt være modkulturelt uden at være antikulturelt. Konteksten skal ikke farve evangeliet, det er evangeliet, der skal farve konteksten. Den modkulturelle model er blevet brugt overfor den vestlige sekularisering, der har trukket kristendommen ud af det offentlige rum ind i det private, individuelle rum. Den amerikanske teolog Leslie Newbegin (1909-1998) har haft stor indflydelse på modellens udvikling. Han ønskede et opgør med de kræfter i den vestlige kultur som reducerede kirken til leverandør af religiøs bekræftelse og forhindrede den i at udfordre de herskende værdier i den offentlige samfundsdebat (Bevans 2002, 119)

2.2. C1 – C6 skalaen

C1-C6 skalaen som et praktisk værktøj til en fælles forståelse af graden af kontekstualisering kunne have stået som nr. 7 i rækken af kontekstualiserings-tilgange. Jeg vælger dog at give det et selvstændigt afsnit, fordi det er et særdeles omdiskuteret og ømtåleligt emne i de senere års missionsteologiske debat. (Jf: Lingel, Joshua A, Morton, Jeff and Nikides Bill, editors.: Chrislam. 2012. Artikelsamlingen er én lang række af særdeles skarpe afvisninger af eksistensen og relevansen og muligheden for at fremme og forsvare et C6-niveau)

Skalaen forholder sig til grupperinger og ikke til enkeltpersoner. Der er glidende overgange mellem de enkelte niveauer - lige fra den "rene" udenlandske kristendom (læs: amerikansk protestantisme) til den "rene" synkretisme, hvor to religioner blandes sammen til et helt nyt tredje.

C1: Den traditionelle kirke, der anvender udenlandsk sprog. Ofte forbundet med et stort svælg mellem kirken og den omgivende muslimske kultur. Der findes eksempler på, at Muslim Background Believers (MBB) har tilsluttet sig sådanne menigheder, i så fald kalder de sig "kristne".

C2: Den traditionelle kirke med lokalt sprog. Grundlæggende det samme niveau som C1, blot med den forskel, at det lokale sprog anvendes under gudstjenesterne. Sproget er stadig "kristent" uden brug af muslimske ord eller traditioner. Det kulturelle gab er stadig meget stort. Der findes flere MBB-ere i denne gruppe. De kalder sig "kristne".

C3: Kontekstualiserede Kristus-centrerede menigheder, der bruger lokalt sprog og neutrale lokale kulturelle former (musik, tøj, kunsthåndværk) Eventuelle islamiske elementer, der måtte følge med, filtreres fra.

Målet er at nå frem med et evangelium, som er lettere at forstå for lokale. Der er færre unødvendige anstødssten. Der findes en overvægt af MBB-ere i disse menigheder. De kalder sig kristne.

C4: Kontekstualiserede Kristuscentrerede menigheder, der bruger lokalt sprog og bibelsk tilladelige kulturelle og islamiske former. Ligner C3 men bruger tilladelige islamiske former og traditioner som bøn med løftede hænder, overholdelse af fasten, undgår at spise svinekød, drikke alkohol, undgår kæledyr, bruger islamiske termer og klædedragter. Man tager afstand fra C1 og C2. Kalder sig Isa-followers eller followers of Isa the Messiah eller lign.

C5: Kristuscentrerede menigheder med "messianske muslimer" eller "Jesustroende muslimer" som anser Jesus for at være deres Herre og frelser. Medlemmerne forbliver formelt og reelt medlemmer af den islamiske menighed. Kan sammenlignes med messianske jøder. Det, der er uforeneligt med Bibelen, afvises eller omfortolkes, hvis det er muligt. Deltagelse i den muslimske gudstjeneste varierer fra person til person og fra gruppe til gruppe. Man mødes med hinanden og deler sin tro med andre muslimer med henblik på, at de også skal blive Jesustroende. Hvor hele byer går over og bliver Jesustroende åbner man Jesusmoskeer eller messianske moskeer. De anses af muslimer for at være muslimer og refererer til sig selv som muslimer, der følger Isa Messias.

C6: Små Kristuscentrerede hemmelige undergrundsmenigheder. På grund af forfølgelser fra totalitære regimer eller (døds)trusler fra ekstreme regeringsvenlige grupper praktiserer disse enkeltpersoner eller smågrupper deres tro i dybeste hemmelighed. De anses for at være muslimer og betragter sig selv som muslimer. (Travis, 1998 34/4; Gregg R. Allison 2006, 2-4)

I september 2013 fremlagde John Travis på en konference på Mallorca om Contextualization et papir, der strammer C1-C6 skalaen op. Han understreger betydningen af begrebet "socio-religious identity" og af skalaens glidende overgange:

C1 Socio-religious Identity: "Christian". Traditional church not using mother tongue and the local Cousin population.

C2 Socio-religious Identity: "Christian". Traditional church using mother tongue and the local Cousin population

C3 Socio-religious Identity: "Christian". Fellowship of Jesusfollowers using mother tongue and non-Cousin cultural forms

C4 Socio-religious Identity: Isa-followers or similar terms. Fellowship of Jesusfollowers using mother tongue and biblical acceptable Cousins forms

C5 Socio-religious Identity: "Cousins who follow Isa" (Descriptive term). Fellowship of Cousin followers of Christ

C6 Socio-religious Identity: Cousin. Secret, isolated or underground followers of Christ with limited fellowship

Travis sætter flere ord på C5 niveauet, som er den mest omdiskuterede af de 6 niveauer i skalaen. Han skriver: Five Characteristics of Insider Movements: A: Accept Jesus as Lord and Savior. B: Study and obey

the Bible as the word of God. C: Regularly meet with other followers of Jesus and connect to a growing network of fellowships. D: Remain within their families and socio-religious communities (this would mean being at least socially, culturally and officially / legally Jewish, Cousin, Hindu etc.). E: Reject, reinterpret and / or revalue certain cultural or religious teachings or practices if they are not keeping with Biblical truth.

Med disse yderligere kvalificerende bemærkninger mener jeg, at disse grupper har deres berettigelse som en legitim del af den kristne kirke. Internationale studier af fænomenet ved Ben Naja (pseudonym) i Østafrika, ved Jonas Jørgensen i Bangladesh og Indien og ved Ant Greenham i Palæstina beskriver fænomenerne fra det virkelige liv. At afvise C5 niveauet eller Insider Movements er det samme som at afvise virkeligheden

Som alle andre kristne menigheder rundt i verden er disse menigheder også under pres. Det er blot andre fænomener, der presser dem, end det eksempelvis er tilfældet i forhold til vestlige postmoderne menigheder.

John Travis er opmærksom på nogle af faremomenterne. Han spørger blandt andet til, hvordan disse C5-menigheder vil videregive deres tro til de næste generationer. En anden trussel kan være, at antallet af medlemmer i menigheden kan være så lille, at det i sig selv truer dens overlevelsesmuligheder. Og han nævner de farer som en uklar eller direkte svag embedsstruktur vil udsætte en menighed for. Hele kirkehierarkiet med uddannelser, bygninger, lejre osv. mangler. Det bliver små adskilte øer i et stort religiøst hav

Men Travis er meget klar i afvisningen af forskellige misforståelser. Det er f.eks. ikke rigtigt at beskyldte C5-erne for manglende mod, som om de blot vil undgå forfølgelser. Ligesom han også afviser en meget klar sondring mellem kultur og religion. Selv taler han om en socio-religious Identity for at fastholde den nære sammenhæng mellem tro og kultur. Han er meget klar i afvisningen af påstanden om, at hvis man kalder sig Jesustroende *muslim*, så kan man ikke være Jesustroende. I al stilfærdighed henviser han til en stigende mængde af videnskabelige arbejder, der hver for sig beskriver det, der ikke kan lade sig gøre, som virkeligt eksisterende fænomener. John Travis afviser også, at Insider Movements er afhængige af de meget omdiskuterede bibeloversættelser, hvor "far" erstattes af "Gud" og "søn" erstattes af "Messias". Travis mener selv, at disse oversættelser har været hjælpsomme. For sin egen del går han dog ind for interlinearoversættelser, hvor man på den ene linje kan se den originale tekst, på næste linje en direkte oversættelse og på den tredje linje en mere parafraserende oversættelse. Men at hævde, at bevægelserne skulle være afhængige af de ændrede oversættelser, mener han er helt forkert. Det er også en misforståelse, at Insider Movements fastholder MBB-erne i moskeen. Det bliver f.eks. helt afkræftet i det store Østafrikanske studie af Ben Naja, hvor menigheden over en periode på fem år ændrer fokus fra primært/udelukkende Koran til primært/ udelukkende Bibel, fra Moske til eget hus uden symboler. Jonas Jørgensens afhandling er også en klar afvisning af denne påstand. I hans studier samles man andre steder end i moskeen, men omkring halvdelen af de adspurgte kan finde på at dukke op i og deltage i større eller mindre grad i ritualer i moskeen. Påstanden om, at det hele er en vestlig konstruktion bliver stilfærdigt og resolut afvist af internationale studier

De internationale studier viser, at C5-fænomenet findes. I stedet for at afvise bevægelserne bør man forsøge at komme dem i møde og skabe kontakt med grupperne og mødes med dem i gensidig respekt og læring – og måske lytte til nogle af deres udfordringer af vestlig kristendom. De er nemlig lige så radikale i

afvisningen af vestlig materialistisk og sekulariseret kristendom, som vestlige grupper er afvisende over for synkretistiske kirker i øst og syd

Jeg tror, John Travis C1-C6 spectrum er nyttig, fordi det er med til at skabe overblik og klarhed i bevægelsen fra på den ene side en vestlig protestantisk kristendom, der bare bliver plantet ud på alle missionsmarker og til på den anden side en synkretisme, som hverken er et gode for den kristne tro eller den tro, den blandes med. Jonas A. Jørgensen gør dog opmærksom på, at der kan være en grundlæggende skavank ved hele tilgangen. Jørgensen ser nemlig ikke den synkretistiske proces som et farligt endemål, men som en nødvendig del af enhver religiøs dialogproces. (Jørgensen 2006, s. 54. og s.120). At drive mission er ikke kun at komme med noget aldeles anderledes og overlade resten til Helligånden, at drive mission er en forpligtelse til at kontekstualisere det aldeles anderledes, at oversætte det, hvis det er muligt, ind i allerede kendte (religiøse eller kulturelle former). Noget der vel i udgangspunktet må opfattes som en helt nødvendig synkretistisk proces, og som først i sidste ende må bedømmes på resultatet. Resultatet må afgøre, om der er tale om synkretisme eller et ægte kontekstualiseret (inkarneret) evangelium.

Da kristendommen kom til vesten begyndte den at søge efter en anledning, som kunne bruges til at fejre Jesu fødsel. Den valgte vintersolhvervsfesten, der var placeret ni måneder efter Maria Bebudelsesdag, og som på mange måder kunne bruges som en anvendelig lokal hedensk form, der kunne rumme, opbevare og formidle julens evangelium. Så tømte man hedenskaben ud af festen og fyldte det kristne juleevangelium ind i festen i stedet. Var det en synkretistisk proces? Ja. Men var det et synkretisk resultat? Nej. Eller vi kan nævne et gammelt muslimsk ritual - en milad – som en Isatroende menighed i Bangladesh valgte som en af muslimerne kendt religiøs form, der bruges ved festligholdelse af mærkedage. Man ønskede ikke at bruge moskeens ord for gudstjeneste, en masjid, man ønskede heller ikke at bruge kirkens ord for gudsdyrkelse, en gudstjeneste, for både moskeen og kirken var for menigheden alt for institutionaliserede, så man valgte en milad, et mærkedagsritual, som et både kendt og velegnet rum, som man kunne tømme og derefter læse kristendom ind i. Var det en synkretistisk proces? Ja! Men var det et synkretistisk resultat, Nej! (Jørgensen 2006, 151-153) Eller tænk på den indiske menighed, Christ Bakhtas, der fejrer nadver ved at slå hul på en kokusnød og bruge mælken som Jesu blod og kødet som Jesu legeme. Er det en synkretistisk proces? Ja. Er det et synkretisk resultat? Nej (Jonas Jørgensen 2006, 272 og 305). Eller vi kan lytte til en palæstinenser inde på Vestbredden, der har en muslimsk baggrund og gør en dyd ud af at have en dobbeltidentitet. Hver gang han får et barn, slagter han ét får, hvis det er en pige, og to får, hvis det er en dreng. Derpå fortæller han historien om Abrahams ofring, akkurat som alle andre muslimer gør, men denne Jesustroende muslim, trækker linjen helt frem til det endegyldige offer, Guds lam, Jesus Messias. Er det en synkretistisk proces? Ja! Er det et synkretistisk resultat? Nej!

I stedet for at frygte for synkretisme som noget, der for alt i verden skal undgås, så skal man erkende, at det er et vilkår, hvis evangeliet overhovedet skal prædikkes i andre og nye kulturer. Der vil altid opstå en synkretistisk proces, hvor evangeliet forkyndes, om resultatet så er synkretistisk eller det er så vellykket, så man kan tale om at kristendommen nu er blevet læst ind i eller har kontekstualiseret til et nyt folk på et nyt sted, det må vurderes fra situation til situation, fra sted til sted

Og dermed er vi fremme ved det afgørende punkt: Hvad er målestokken? Hvor meget skal der til for, at vi vil betragte det som kontekstualiseret kristendom eller må afvise det som synkretisme.

Eller vi kunne spørge med John Travis på Mallorcakonferencen I September 2013: Who is our brother or our sister in Christ? What is the essential gospel message we must take across cultural and religious barriers? Eller: What of the Christian tradition can be given up for the sake of those of Christ? Eller; What is the risk of contextualizing and the risks of not contextualizing the gospel for specific groups?

Eller man kunne spørge med Mazhar Mallouhi: Hvorfor skal jeg som Mellemøstlig Kristen tilbede en vestlig Kristus. Med andre ord: skal mellemøstlige muslimer, der bliver omvendt, igennem hele den trinitariske proces i 300-400 tallet, eller skal de også gennemleve reformationen for at blive anerkendt som kristne af os i vesten. Må mellemøstlige muslimer ikke nøjes med at læse i deres injill/ Nye Testamente og lære den mellemøstlige Messias at kende direkte og med mellemøstlige øjne?

Hvad er sine qua non i forhold til at blive anerkendt som kristen? Det vil jeg prøve at tematisere i næste afsnit

2.3.1. Kristologien

De fleste af de kristne ledere i Palæstina, vi har talt med (Jf. interviewene nedenfor) understreger samstemmende, at de ikke ønsker en separat menighed med udelukkende Muslim Background Believers. De mener ikke, at MBB-problematikkerne er så specielle, så at man skal lave særlige menigheder for dem. MBB-erne bør konfronteres med de samme forventninger og krav som alle andre kristne, nemlig at man både skal tro i sit hjerte og bekende med sin mund, at Jesus er Kristus. De opfordrer med andre ord kraftigt til, at man ikke skal være hemmelig omkring sin tro, men tværtimod aflægge vidnesbyrd om den (Jj. Rom. 10,9)

Siden Alliance Church i Jerusalem omkring år 2000 under daværende headreverent tog udfordringen med den muslimske majoritet i deres eget palæstinensiske folk op, har man været nænsom med at håndhæve Paulus' – og ikke mindst den amerikansk protestantiske kristendoms - krav om, at mundens og hjertets bekendelse skal være der samtidig. Alle involverede fra den tid var enige om, at det var for farligt at pålægge nye Jesustroende med muslimsk baggrund dette krav. Den nuværende ledelse af arbejdet på Vestbredden mener, at dette hensyn er en stor fejltagelse. De fortæller, at arbejdet blandt Muslim Background Believers lider under dette hensyn. De mener, at MBB-erne meget bekvemt gemmer sig med deres tro. Man taler om, at gruppen, der for få år siden talte flere hundreder, nu er nede på omkring 100. De beskrives som "umodne" og "pengefikserede". I realiteten har man lukket for det "gamle arbejde". Der afholdes ganske vist nogle gudstjenester for MBB-menigheden en gang om måneden, men der kommer kun en enkelt MBB-er. Gudstjenesterne virker som den nye ledelses alibi for, at man ikke har slået hånden af den gamle gruppe. De kan jo bare komme, hedder det. Men sandheden er, at MBB-erne bliver udsat for et urimeligt bekendelsespres, og at man har lukket ned for alle hjælpeforanstaltninger, man besøger ikke længere, der er ikke særlig supervision af nye eller af de kommende ledere, ja, man mener simpelthen ikke, at der er lederpotentiale i den gamle gruppe.

I stedet arbejder den nye ledelse med det, de kalder "den nye gruppe" eller "det nye blod".. Der er i efteråret 2013 seks MBB-ere i den nye gruppe. Og denne gruppe stilles overfor samme krav som alle kristne ifølge ledelsen stilles overfor af Paulus i hans brev til romerne kap. 10 vers 9: Senest tre uger efter omvendelsen skal en omvendt uanset baggrund have bekendt sin tro for sine allernærmeste...!!!

Den nye ledelse ser dette krav som helt selvfølgelig og grundlæggende. Det vil fungere som en test på, om vedkommende virkelig mener sin kristne tro alvorlig, og det vil afsløre, om der er grund til al den hemmeligholdelse og hold i dødstruslerne. Hvis sådanne farer skulle opstå, og det er man beredt på, så er man i gang med at planlægge forskellige flugtmuligheder. Denne praksis ses som en enkel konsekvens af Jesu formaning til sine disciple om at tage deres kors op og følge ham. Løftet om, at han, Jesus, vil gå med alle dage indtil verdens ende bliver derved en levende erfaring og ikke en teoretisk indsigt. Med tanke på de MBB-ere, vi har interviewet i efteråret 2013, virker det som et meget barskt vilkår. De fleste af dem, vi har interviewet, har oplevet forfølgelser af denne ene eller anden art. Jesus beder sin menighed om at tage korset op. Han beder dem ikke om dumdristighed – som f.eks. den menighed, der tog Jesu ord om, at slanger ikke skulle bide hans folk, så alvorlig, så de stak hænderne ned til nogle giftige slanger – og døde.

Essensen i Paulus ord fra Rom. 10,9: "Hvis du med din mund bekender, at Jesus er Herre, og i dit hjerte tror, at Gud har oprejst ham fra de døde, så skal du frelses" klinger godt sammen med apostlens ord i 1. Johannes br. Kap. 4, vers 2: "enhver ånd, der bekender, at Jesus er Kristus, kommet i kød, er af Gud;" Og samme kapitel vers 15: "Den, som bekender, at Jesus er Guds Søn, i ham bliver Gud, og han bliver i Gud". Og i kap. 5 vers 1 "Enhver som tror, at Jesus er Kristus, er født af Gud"

Dermed er angivet et Nytestamentligt kriterium på, hvad der konstituerer et kirkefællesskab: Synet på Jesus som Guds søn.

Hvis synet på Jesus som Guds søn konstituerer et kirkefællesskab med et andet menneske eller en anden gruppe, så er der ingen tvivl om, at der er en menighed bestående af Muslim Background Believers på Vestbredden. For få år siden talte denne Jesustroende menighed hundredvis. Nu er den fragmenteret og spredt. Mange af dem lever i ensomhed med deres tro

Menigheden er presset fra to side. På den ene side fra moskeen, idet det er ulovligt at skifte tro og i værste fald forbundet med dødsstraf at skifte tro. Et meget aktuelt eksempel fra september måned 2013 viser, at det bestemt er mere end ord: En MBB-er undslap med nød og næppe en forfølgergruppe i Palæstina og kom til Jordan. Desværre blev vedkommende hurtigt opsporet i Jordan og skudt. Beklageligvis er der også historier i omløb, som er belastende for MBB-erne: Fra pålidelig kilde har vi hørt, at den israelske bosættelse, der meget demonstrativt flager på toppen af Oliebjerget, er blevet solgt til en israeler af en MBB-er. Vedkommende blev skudt kort tid efter salget. Ifølge kilden har familien til afdøde udnyttet dødsfaldet på det skammeligste ved at fortælle en "MBB-martyr-historie". Der skulle være tjent mange penge på den historie. Men, stadig ifølge kilden, vedkommende døde ikke, fordi vedkommende var MBB-er, men fordi vedkommende, ifølge palæstinensisk lov, har begået landsforræderi ved at sælge palæstinensisk ejendom til en israeler oven i købet på et af de allermest følsomme steder i Jerusalem.

På den anden side er MBB-menigheden presset af den evangelikale kirke. Denne kirkes ledelse har indenfor det seneste år (2012-2013), besluttet at starte en "ny gruppe" med "nyt blod", som de kalder det. Grunden er, at de ikke mener, at "den gamle gruppe" eller "det gamle blod" har forandret hurtigt nok. Man savner

flere og hyppigere "changes" i MBB-menigheden, hvormed menes vilje til at skifte identitet, vilje til at betale tiende og vilje til at aflægge vidnesbyrd for alle og enhver. Medlemmerne i denne nye gruppe skal indenfor senest tre uger efter omvendelsen fortælle om deres tro til de allernærmeste. Derudover ønsker man ikke, at forholdet mellem den enkelte MBB'er og menigheden skal have et økonomisk indhold. Forskellige nødsituationer er kommet til at fylde alt for meget.

At trække et krav om bekendelse senest tre uger efter omvendelsen ned over mennesker, der tror, at Jesus er Guds søn, for ligesom at teste alvoren i deres tro, forekommer at være helt uden baggrund i Nye Testamente. Vi har intet Jesusord, der sætter en tidsfrist på menneskers bekendelse af hjertets tro overfor andre mennesker. At insinuere, at Jesustroende muslimer ikke vil tage deres kors op, fordi de vælger i længere tid, måske altid at lade deres dåb være hemmelig, er udtryk for manglende forståelse for den kontekst evangeliet prædikes i. Da jeg i en samtale med et af lederparrene sagde: Hvis jeg fremsatte det synspunkt, at de skulle bekende for deres nærmeste senest tre uger efter omvendelsen; og pågældende svarede: "Det kan du sagtens sige.", så ville jeg have forståelse for denne indvendig. Lederparret svarede, at det er præcist den reaktion, de møder. Og derfor har de nu igennem længere tid indtrængende bedt Gud om "at oprejse et modent lederskab"

Vi er målløse overfor ledelsens bøn om, at Gud vil oprejse en lokal, "moden" MBB-ledelse, for efter vores bedste skøn er der allerede en gruppe meget veluddannede og kristeligt modne blandt MBB-erne, hvorfra der nemt kunne rekrutteres ledere.

Vi har kun mødt én på Vestbredden, som ikke med klar røst sagde, at Jesus er Guds søn. Kun en eneste har tøvet overfor denne sætning, eller har modificeret den i retning af, at Jesus er en stor mand, en stor profet eller en stor lærer. Vedkommende vil endda sige, at Jesus har en særlig fødsel, er en frelser og kan tilgive synd. (Funktionel Kristologi, Jonas Jørgensen, se ekskursen nedenfor) Egentlig er den statistik overraskende, når man tænker på, hvor centralt et punkt, vi her taler om i forhold til både Islam og kristendom

Andre steder i verden – i Banglades, Indien, Østafrika – hvor man mødes i sin egen "kirke" eller lever som en C5-menighed indenfor moskeen, kan bekendelsen godt være ligeså klar, selvom den umiddelbart virker mere tøvende i ordvalget

2.3.2. Ekskurs om Kristologien i menigheder i Bangladesh og Indien

I menigheden Isa Imanders (Jesusfollowers) i Bagladesh, som er vokset ud af en islamisk tradition (C5-menighed), har man arbejdet intenst med kristologien. Man kan sige, at evangeliet er blevet læst ind i kulturen både som oversættelse og som modkultur (Jf.: afsnittet om Kontekstualisering). Jesus anses som profet, sådan som man allerede ser ham i en islamisk kontekst. Men hvilken profet? Det er her de læser kristendommen ind, så den bliver både en modsigelse og en udvidelse.

Den oprindelige, lokale, folkeislamske form kan være at man skriver en "folkesang" (en baul) om Jesus som "den bedste profet", som er "fyldt af Guds ånd", "født i Betlehem", "ingen profet som ham", "der er liv i Jesu hænder", "ingen sådan profet findes" (Jørgensen 2006, 180)

Der er almindelig fælles islamisk viden om Jesus som profet, som en perfekt mand, en mand fyldt med ånd, en mand fyldt med al magt. Og så kommer dette mere, der udvider og transcenderer den almindelige islamiske viden: Jesus er den højeste åbenbaring.

En anden kalder Jesus en "levende magt", som – og så kommer udvidelsen – står over alle andre profeter. Der henvises blandt andet til, at alle andre døde, men Jesus opstod fra de døde. Jesus er en levende magt.

En tredje sammenligner Muhammed og Jesus og understreger, at Jesus var uskyldig/ syndfri (nispap=syndfri). Der henvises her til hans underfulde fødsel og hans mange mirakler.

Jesus anses altså med sin syndfrihed/uskyldighed, sit nuværende liv (opstandelsen) og sin særlige kraft at være absolut øverst i hierarkiet af profeter, ja, han transcenderer det, der kan siges om andre profeter. (Jørgensen 2006, 180-186)

Jesus betragtes der ud over som en, der giver mennesker frelse. Han er en "Najat Tatta" (en, der giver frelse). Der er to grunde til, at Jesus kan give mennesker frelse! 1) Han er uskyldig (Nispap). Hans liv (den underfulde fødsel og miraklerne) hans opstandelse og hans himmelfart viser, at han er uskyldig. Jesus var på grund af sin jomfrufødsel syndfri, han levede uskyldigt, syndede ikke, gjorde mirakler og havde et særligt åndeligt forhold til Gud. Jesus er legemliggørelsen af etisk og åndelig autoritet (Jørgensen 2006, 187-188) 2) Jesus er et offer (Qurbani). Jesu villighed til at lade sig ofre, selvom han var syndfri/uskyldig gør Jesu død til en stedfortrædende offerdød. Der sammenlignes med et muslimsk ritual, hvor en ko ofres stedfortrædende for menneskers synd, sådan ofres mennesket Jesus for andre menneskers synder. Meningen er at befri mennesker fra syndens byrde. Frelsens eskatologiske konsekvenser er baseret på Jesu korsdød. Jesus er altså ikke bare en profet, han er en frelser. Offer både i betydning sonoffer, men også i betydningen forpligtende gave. Isa Imanders Jesusbillede transcenderer tydeligvis det almindelige islamiske Jesusbillede. (Jørgensen 2006, 187-193)

Jørgensen konkluderer: "The conceptualisation of Jesus' significance does in a large degree have counterparts in elements from popular Islamic theology in Bangladesh ... it is the Islamic metaphorical 'language' into which the significance of Jesus is translated and not another, more traditional Christian 'language'. There is however a significant place where the Islamic conceptualization is transcended, namely in the sacrificial interpretation of Jesus' death. Arguably, this is a conscious transcendence of the Islamic theological concepts and the Imanders introduce a novel conceptualization of the interconnection between Jesus' sacrificial death for the imanders, his innocent ethical character, and his spiritual authority as a prophet. When these three aspects of Jesus life are brought together in embodiment of grace, Jesus becomes a 'najat tatta', 'giver of salvation'. Here is the conceptual univers of Islam transcended" (Jørgensen 2006, 201-202)

Isa Imanders kristologi tager med andre ord et udgangspunkt i deres islamiske traditioner, hvori der indlæses kristendom. Islamisk teologi transcenderes herved ud over sig selv, så man klart må placere den i en kristen teologisk tradition. Forskellen til hovedlinjen i europæisk teologi er, at man nøjes med at beskrive grundene til, at Jesus er Guds søn, uden at anvende konklusionen "Jesus er Guds søn". Jørgensen kalder det for en "funktionel" kristologi, som klart må anerkendes som kristen.

I Indien findes en anden menighed, hvis teologiske metode er vokset ud af en hinduistisk tradition for, hvordan man nærmer sig Gud. Man kan gøre det (opnå erkendelse) gennem meditationsteknikker, eller man kan vælge at opnå erkendelse gennem dyder (karma), men de kristne i menigheden mener, at man skal gå ad den tredje vej til erkendelse, nemlig gennem tilbedelsens eller fromhedens (devotions) vej. Der findes ikke andre veje til Gud end den, der går gennem fromhed eller andagt (devotion). Der tænkes i et forhold som mellem en herre og en slave, hvor Jesus bliver en slags guru. Menigheden tager afstand fra teologi, som kundskab, der er brug for hengivelse og inderlighed, kun herigennem kan man nå frem til Gud. Teologi kan være udmærket, men sand erkendelse af Gud opnås kun gennem

inderlighed, det er en erfaret relation og ikke en teoretisk relation. Denne inderlighed kaldes bhaktis, som ikke først og fremmest udtrykkes gennem diskurs men gennem poesi og inderlighed. (Jørgensen 2006, 294-296)

Og poesi findes i de såkaldte bhajans, sange, der ved hjælp af metaforer udtrykker gudsbilledet. Gud er "far" og "mor", Gud er "en", "skaber", "kærlighed", "en, man kan kalde på", "trøsteren", "opmuntreren", "mit alt", "mit liv", "min kærlighed", "min sande ven" o.l. For Christbhaktis handler det om inderligheden. Man skal ikke tilbede afguder, men Gud i himlen. Og det er ikke noget udvendigt, men noget indvendigt, inderligt. (Jørgensen 2006, 297-300)

I en bhajan nr. 23 beskrives Gud som frelser (mukti). Tilsyneladende identificeres den treenige Gud med Brahman. I sang nr 30 beskrives Gud som den allerøverste, den, der har de egenskaber, som normalt tillægges Brahman. Og i et af de sidste vers ledes bhaktaen til at se den inkarnerede i Jesus, som kaldes den "frelsende ven". Der er en bevægelse fra den transcendent, infinite Brahman til en immanent, undfanget person, som ikke desto mindre i Faderens substans. Denne inkarnation er "erkendelsens form", han formidler sand kundskab om Gud, han er en frelsende ven, ja, han er livet fra Gud. Den inkarnerede Jesus er altså guddommelig visdom, erkendelse om medfølelse. Bhaktaerne forsøger ikke at gå ind i en teologisk diskussion om Brahman, men forsøger derimod at udpege ham som den treenige Gud, som man inderligt må underkaste sig. Han er skaberen, den øverste væren og erkendelse. Han er universel og han er åbenbaret i Jesus Kristus. Bhaktaerne afviser dyrkelse af Shiva, Krishna og Ganesh, men de bruger alle begreberne i beskrivelsen af deres forhold til Jesus. (Jørgensen 2006, 300)

Nu er meningen ikke, at det skal blive meget teoretisk, tværtimod, gennem gamle indiske begreber, forsøger Bhaktaerne blot at fastholde en kerne af hengivelse, fromhed og erfaring. Man skal lære Jesus at kende – det er en personlig relation, vi taler om. De er villige til at give køb på mange teologiske begreber om Jesus – som f.eks. et ord som frelse - for det handler om at kende Kristus. Det handler om inderlighed, om relation, om at kende.

To opfattelser af Jesus bliver afgørende: 1) Jesus som Muktiwa, frelser, og 2) Jesus om guru, lærer.

Til det første - Jesus som muktiwa, frelser: Vi er stadig i den inderlige del, der er nemlig tale om en bekendelse i tilbedelsens form, hvor Jesus beskrives som "frelsens kilde". En meget personlig og inderlig erkendelse. Hvad frelsen består i, udtrykkes f.eks. i bhajans-sange, hvor han ses som personificeringen af det guddommelige, og hvor han indgår i en personlig relation til bhaktaen. Jesus er "begyndelsen" og "enden", "den ophøjede", "den sidste og endegyldige mening", "sandheden", "lyset" og "kærligheden", "skaberen", "den, der sejrer over synd", "fredsstifter", "forløser", "tilgiver synd", "i stand til at opfylde Guds vilje", personificeringen af "kærlighed, nåde, barmhjertighed og guddommelig befrielse". Tanken om Jesus som personificeringen af det guddommelige ligger altså bag en række bhajans, hvor Jesus ses som inkarnationen af den guddommelige visdom og skønhed, der gennem sin offerdød sejrer over synd og død.

I en bhajan beskrives Jesus som Gud-manden, der ødelægger syndens gift og alle sygdomme, og som er sejrherren over døden. Victory over sin's infirmity bliver er et vigtigt billede, fordi det står sammen med Gud-manden. Der er altså en relation mellem hans guddommelighed og hans frelsende gerning. I Sangen ses dette forhold i Jesu korsdød. Der er altså en understregning af sammenhængen mellem offer og sejr. Det, der skete der leder til destruktions af syndens gift.

Der ud over opfattes Jesus som værende i stand til at hjælpe i nød og problemer, som en ven eller en bror,. Som en ven og en tjener er han barmhjertig mod synderen, Han "døde for mig". Han forbander og afviser ikke syndere. Livets mål for en bhaktas kan kun opnås gennem tilgivelsen.

Altså anses Jesu død for at være en offerdød. Han er korsfæstet for alle vores synder, som en bhaktas udtrykker det. Hans blod er udgydt for vores frelses skyld, som det også kan udtrykkes. Jesu død er unik, og derfor er Jesus den eneste frelser. En sammenligner Jesu død med offertraditionen i hindutemplet, forskellen er, at dyreofrene ikke er i stand til virkelig at rense et menneskes hjerte, men det er, hvad Jesu offer kan, fordi hans syndfri liv gjorde hans blod helligt og dermed blev hans død en virkelig offerdød.

Nadverfejringen blandt Bhaktaerne er en meget stærk liturgisk understregning af denne fortolkning af Jesus døds betydning: Man slår hul på en kokosnød og hælder mælken ud i en skål, den deles ud med ordene: "Dette er Jesu Kristi blod!", og kokosnødens kød deles ud med ordene: "Dette er Jesu Kristi legeme!" Uddelingen sker i gudstjenesten afslutning og kommer til at modsvare den indiske tradition med en prasad, en gave, hvorved den enkelte modtager Jesu sejr over synden og dertil en fornyelse, renselse eller genfødsel til et liv i fromhed (Jørgensen 2006, 301-306)

Til det andet – Jesus som lærer, guru: Jesus er stedet for og legemliggørelsen af åndelig visdom, siger en bhakta. Hans undervisninger er kraftfuld, ekstraordinær og unik, siger en anden. En tredje siger: det var først med kristendommens, især Paulus' undervisning i Rom. 7 om menneskets syndige natur, at hans egen livserfaring fandt en 'genkendelig beskrivelse. Og med denne grundopdagelse hos Paulus valgte vedkommende så at tilslutte sig Paulus' guru: Jesus. Den, der stiller diagnosen, har som regel også medicinen, lyder logikken. Jesus siges at personificere visdom og liv, og gennem den enkeltes fromhed og dyrkelse af og vandring sammen med Jesus vil det blive klart for den vedkommende, at menneskets uvidenhed er dets syndighed. Og syndighed kan kun overvindes af perfektion, hvilket er en mulighed gennem Jesus

Den synd, Jesus overvinder forstås både som konkrete synder, men også som en syndighed. Eller: Synd forstås som et fundamentalt menneskeligt problem med mange konkrete udtryk: løgn, snyd, ramme ved siden af målet, ulydighed, mord, kriminalitet, kort sagt alt, hvad der er imod Gud. En siger: Selvom man kan sige, at man aldrig har gjort en forkert handling, vil man have en indre syndighed, som er fældende. Andre Bhaktas nævner direkte arvesynden. Så alle er henvist til at skulle bede om Guds tilgivelse. Den konkrete erfaring af synd skyldes menneskets syndighed ... ikke menneskets karma eller uvidenhed. Det sidste er af stor vigtighed, for det betyder, at bhaktaernes opfattelse er nærmere en kristen end en hinduistisk opfattelse (Jørgensen 2006, 306-310)

Frelsen forstås ikke kun frigørelsen fra synd og død, men som en forening med Gud gennem bhakti. Helt grundlæggende findes frelsen kun som relationen mellem den enkelte og Gud. Identifikationen af grundproblemet, menneskets syndighed, leder til et ønske om en frelsende erkendelse, hvor ordet omvendelse er en bedre forklaring end ordet forståelse, Så den erkendelse et menneske kan opnå gennem Jesus, den fås gennem bhakti, og den angår både syndigheden og frelsen. Og når dette så er blevet den enkeltes erkendelse, så kan det også blive den enkeltes offer eller gave til de mennesker, det omgiver sig med (Jørgensen 2006, 312-313)

Bhakta låner altså frimodigt fra gammel hinduistisk religion. Brahman er et eksempel, men det er også et eksempel på indlæsning af kristendom. Brahman identificeres som den treenige Gud. Bhakta indlæser også dette nye i det gamle begreb, nemlig at Gud ikke bare er transcendent, men i Kristus er han kommet nær og er immanent. Jesus er ikke bare en gud, men Gud!

I forhold til Kristologien er der igen tale om et gammel hinduistisk begreb Muktiswa, der handler om frelse. Efter hinduistisk tankegang skal den enkelte gøre sig fortjent, men efter kristen tankegang er frelsen en gave, der udelukkende afhænger af Kristi stedfortrædende lidelse og offerdød. Den enkelte modtager frelsen gennem en inderlig modtagelse, en omvendelse som formidler frelsens erkendelse både som erkendelse, men også som gave

Jesus opfattes som en guru, men igen en anderledes guru, en der fornyer livet både i den konkrete og praktiske betydning og i eskatologisk forstand efter døden. Jesus som guru understreger den indre side af religiøsitet, inderligheden

Når det gælder synd og frelse ses der en tæt sammenhæng i Jesu korsdød. I og med erkendelsen af ens syndighed opstår et ønske om hjælp, og den kan fås gennem erkendelse og bøn om tilgivelse, og den er muliggjort ved og tilgængelig pga. Jesu stedfortrædende død (Jørgensen 2006, 317-320)

Christ Bhaktas kristologi tager med andre ord et udgangspunkt i deres hinduistiske traditioner, hvori der indlæses kristendom. Hinduistisk teologi transcenderes herved ud over sig selv, så man klart må placere den

i en kristen teologisk tradition. Forskellen til hovedlinjen i europæisk teologi er, at man nøjes med at beskrive grundene til, at Jesus er Guds søn, uden at anvende konklusionen "Jesus er Guds søn". Jørgensen kalder det for en "funktionel" kristologi, som klart må anerkendes som kristen. (Jørgensen 2006, 418)

For rapporten er afsnittene om Isa Imanders og Christ Bhaktas ikke afgørende, idet der er tale om en menighed i Bangladesh og en menighed i Indien. Når jeg alligevel har valgt at tage de to afsnit med som en ekskurs, så er det fordi næsten alle de palæstinensere, jeg har interviewet meget klart udtaler, at Jesus er Guds søn. Der er med andre ord ingen tvivl om, at de skal betragtes som kristne, selvom de i flere tilfælde ikke bare anser det som nød, men dyd at kalde sig Jesustroende muslimer. De to menigheder er modsat karakteriseret af at være ret uklare i udgangspunktet i Kristologien. Det er med andre ord interessant at undersøge, om og hvordan man kan bruge et muslimsk/hinduistisk begrebsapparat til at udtrykke en ægte kristen Kristologi. De to menigheder er eksempler på en kontekstualiseringsproces indenfor C5 spectret, der på en meget illustrerende måde både oversætter og modlæser kristendommen ind i en anden religiøs kontekst. Den lokale religions teologiske begreber tømmes mere eller mindre og der læses en andens religions teologi ind i begreberne, således at der ikke bare er tale om en ny/anden religion, men direkte en modkulturel læsning (Se afsnittene om C1-C6 og kontekstualisering)

Som inspiration til et almindeligt sognepræstearbejde blandt muslimer er disse eksempler meget tankevækkende. Det lader sig åbenbart gøre at læse kristendom ind i muslimske og hinduistiske begreber og ende den synkretiske proces med et ægte kristent resultat. Der vil senere i forbindelse med de enkelte interviews blive givet eksempler på sådanne indlæsninger.

3. Metoden og spørgeskemaet

I begyndelsen af 2013 deltog jeg sammen med stud. teol. Niels Bækgaard i et forberedende møde på generalsekretær Jonas Jørgensens kontor i Dansk Missionsråd i København. Vi drøftede temaer og formulerede konkrete spørgsmål og fik en fælles retning for studierne i henholdsvis Etiopien og Palæstina. Niels Bækgaard og Jonas Jørgensen samlede spørgsmålene og udarbejdede efterfølgende et spørgeskema, som kunne bruges i alle de lande, hvor man fik mulighed for at lave en undersøgelse. Der er tale om et semistruktureret spørgeskema, hvilket vil sige, at man ikke slavisk skal stille alle spørgsmålene, men sørge for at komme omkring alle spørgsmålsgrupperne og meget gerne få stillet flere af de konkrete spørgsmål fra hver gruppe. Undersøgelsen er med andre ord en kvalitativ undersøgelse, der ikke udmærker sig ved et stort antal besvarelser, men derimod ved det personlige møde og den samtale, der føres, hvor man både kan se og høre og fornemme og stille uddybende spørgsmål. Nogle af samtalerne blev ført over flere møder og dermed fik informationerne en dybde og en kvalitet, som man ikke kan opnå ved afkrydsningsskemaer. Min hustru deltog i alle samtaler, hvilket var med til at øge kvaliteten. Vi kunne efter alle samtaler drøfte og evaluere på indtrykkene. I forbindelse med et par af samtalerne var det helt afgørende, at min kone deltog som vidne (K6 og den ene af samtalerne med K3), idet jeg af sikkerhedsgrunde ikke kunne få lov til at optage samtalen. Samtalen med L8 opstod ud af den rene tilfældighed, hvorfor jeg ikke havde min iPad ved

mig. Alle de andre samtaler er optaget og ligger som tilgængeligt kildemateriale. Men uanset om samtalerne blev optaget eller ej, så blev referatet af samtalerne skrevet nærmest umiddelbart efter, mens vi endnu kunne huske alle detaljer og stemninger. Det er klart, at det ville have været en styrke, hvis jeg kunne tale eller i det mindste forstå arabisk, men da det ikke er tilfældet, så måtte vi ofte have en tolk med, og det blev som regel min koordinator, som jeg havde aftalt de fleste besøg med, og som kørte os rundt til informanterne. At alle interviews er gengivet med nogle ret kliniske forkortelser skyldes, at jeg har lovet informanterne at undlade at nævne navne og steder i min rapport.

Selvom der er tale om en kvalitativ undersøgelse, så er man alligevel interesseret i at nå at få så mange interviews som muligt. Jeg havde ikke på forhånd en sikker fornemmelse af, hvor mange jeg ville kunne nå at besøge og interviewe i løbet af de tre måneder, vi var på Vestbredden. Det blev til 21 interviews med MBB-ere rundt på hele Vestbredden. De 11 er mænd, og de 10 er kvinder. Aldersmæssigt repræsenterer informanterne et spektrum mellem 18 år og 51 år. Der er en ligelig fordeling inden for dette aldersspektrum.

Vi boede i CMA, Alliance Hermitage, og vi deltog i en del af Alliance Churchs gudstjenester både i Jerusalem og i Ramallah. Det viste sig at være en god prioritering, for det indebar, at vi fik meget god kontakt til ledelsen af kirken. 8 af disse ledere interviewede vi. Men vi lærte mange flere at kende. 18 af dem indgår i rapporten på forskellig vis. En del af dem indgår på forskellig vis i rapporten.

Ant Greenham diskuterer i sin undersøgelse af palæstinensiske konvertitter fra 2004, hvor mange interviews, der skal til, for at man kan tillægge en undersøgelse en videnskabelig værdi. Han kommer frem til, at der kun skal mellem fem og ti informanter til (Greenham, 2004, side 124). Hvis man undersøger to grupper – har to fokuspunkter - så behøver man ikke have et stort materiale som grundlag. Ved at lave et studie som det, der er planer om i Dansk Missionsråd, hvor man har flere sigtepunkter for undersøgelsen, så vil værdien øges med antallet af lande, der bliver genstand for undersøgelse. Alternativt kan man opnå den ønskede verifikation og validitet ved at studere den efterhånden store mængde af afhandlinger, der publiceres i disse år. I mit tilfælde kommer interviewene med lederne af arbejdet på Vestbredden til at fungere som en slags kontrolgruppe, idet de anskuer den samme virkelighed fra en helt anden vinkel.

Jeg har fulgt Ant Greenhams metode og har interviewet og optaget (næsten) alle samtaler, som umiddelbart efter er blevet grundigt lyttet af og refereret og analyseret. De 21 interviews med MBB-erne er herefter samlet i en skematisk oversigt og sammenfattende analyse.

Selve spørgeskemaet som blev brugt ved interviewene er gengivet nedenfor

Spørgeskemaet

Five areas of interest	Interview questions
<p>1. Conversions Dynamics in process of transformation</p>	<p>1.1 How did you become a follower of Christ</p> <p>1.2 Have you experienced certain events in your life that drew you towards being a Christ follower? Can you name some examples?</p> <p>1.3 Becoming a Jesus-follower how has it changed you?</p> <p>1.4 How do you follow Jesus? Can you name some things that you do to follow Jesus?</p> <p>1.5 Have you been baptized? Why/why not? What do you feel about being baptized/baptism?</p>
<p>2. Translation -Vocabulary - Sin, faith, atonement</p>	<p>2.1 What is the most important thing about being a Jesus-follower? Which role does Jesus play in your life?</p> <p>2.2 How do you pray? What do you pray for, and how do you express yourself, when you are praying? What words do you use? How often? For how long?</p>
<p>3. Identity</p>	<p>3.1 Thinking about how you've become a Jesus-follower, do you think/feel differently about yourself when you think back? How?</p> <p>3.2 Would you call yourself a Christian or something else? Are you a Muslim?</p>
<p>4. Christology</p>	<p>4.1 Do you pray to Jesus? Can you explain what it makes you feel like, when you pray?</p> <p>4.2 How do you pray to Jesus? What words do you use? Do you call him Lord?</p>
<p>5. Ecclesiology</p>	<p>5.1 In your group of Jesus-followers, what do you do?</p> <p>5.2 How is your service?</p> <p>5.3 What texts do you read?</p> <p>5.4 Which prayers do you pray?</p> <p>5.5 How do you feel about the church? Do you attend Christians services? Do you go to the Mosque?</p>
<p>6. Misc.</p>	<p>6. Do you have anything you would like to add?</p>

	7. Do you know other Jesus-followers, that would like to talk to me about their faith?
--	--

4.1. Interviews med Muslim Background Believers (MBBs)

4.1.1. M1

M1 mødte jeg første gang i februar 2012, da jeg var i Palæstina for at undersøge, hvorvidt det var relevant og muligt at vælge Palæstina som feltområde for studier af fænomenet Jesus-troende muslimer. Vi har siden været i kontakt med hinanden.

Allerede to dage efter ankomsten d. 2. september 2013 mødtes vi. Vi blev kørt til et lille center, som M1 er leder for. M1 lønnes af Palestinian Bible Society.

Værestedet er indrettet meget ungdommeligt og hyggeligt. Man bliver modtaget i en reception. Der er hyggelige sofagrupper. Man kan drikke kaffe/the. Begge køn kan være til stede på samme tid. Unge palæstinensiske kærestepar kommer forbi og nyder de gode rammer og gratis internet.

På M1s kontor hænger et billede af Arafat, omgivet af en kreds af vigtige personer, blandt andet M1 i soldateruniform. Så er vi på Vestbredden! M1 viser flere æresbevisninger/diplomer som Fatah-partiet har sendt til centeret som tak for deres sociale initiativer og indsatser. På M1s kontor er der også opstillet en søjle af kæmpestore suppegryder. De bruges hvert år under Ramadanen, hvor huset bespiser tusindvis af mennesker efter solnedgang. For M1 er det en socialindsats, men det er også en kristelig indsats. Måltidsfællesskabet er nemlig en vigtig del af palæstinensisk kristendom. Man fortæller med sit måltidsfællesskab, at man gerne vil tilbyde/love et menneske sit venskab, og når tilbuddet så modtages, så er det en accept af tilbuddet om venskab – der gives med andre ord en gave, et løfte, og ved at modtage gaven, giver man på en måde en gave og løfte tilbage

Centeret rummer også en større caféafdeling med plads til over 50 personer til bespisninger, møder og undervisning i kristendom. Når lokalerne bruges til undervisning, så foregår det ved hjælp af nogle plancher på væggen. På plancherne stedfæstes de 6 vigtigste begivenheder i Jesu liv på et kort over Palæstina – eller "Det Hellige Land", som M1 foretrækker at kalde det. Men de nøjes ikke med at fortælle; de tager også på ture til de forskellige bibelske steder på Vestbredden: Samaria med Jakobsbrønden og historien om kvinden fra Sykar og bjergene Ebal og Garitzim og samaritanernes steder. Og Johannes Døbers og Josefs, Jakobs søns, gravmæler, gamle romerske lokaliteter med blandt andet det slot, som romerne havde bygget og som Herodes den Store havde boet i, og hvor Johannes Døberen havde siddet i fangekælderen, de ti spedalskes sted ...

M1 selv er født i Kuwait i en meget ortodoks islamisk familie. M1 kan fortælle om familiens ture til Mekka, hvor han stadig husker spændingen ved at komme tæt på og røre ved Kabaen. I 1991 kom han til Palæstina. Han følte sig noget alene, så en del TV og, som M1 udtrykker det: Stille og roligt, Day by Day, nærmede han sig kristen tro. Da M1 blev døbt, mistede han sit borgerskab, og han mistede også sin familie. I en to-tre år havde han ingen kontakt med familien. Efter en rejse til Europa vender han hjem til Palæstina via Amman. Han nægtes indrejse og bliver slået, fordi han er konverteret. Hver dag i tre uger møder han op i et forsøg på at komme ind i Palæstina, men han bliver nægtet indrejse hver eneste gang, og hver eneste gang bliver han slået. Da han endelig efter tre uger får lov at blive forenet med sin familie, er han en forslået og nedbrudt mand, der har brug for lægehjælp. Senere bliver han belastet af en Sclerosesygdom.

Den danske Cartoon-krise påvirker M1s liv som leder af centeret, tre gange bliver der smidt molotovcocktails ind af døren til Caféen. Men M1s strategi er, at centeret altid skal have åben mellem 17 og 22, så det har de! Hver gang de oplever et nyt brandattentat, så tilkalder de frivillige til at hjælpe dem, så centeret også den dag kan holde åben mellem kl. 17 og 22!

M1 er ansat af Palæstinian Bible Society. Hans kone er ansat i et departement under et ministerium. Hun er muslim, men ifølge M1 tæt på at blive en Jesustroende. De har to drenge på fire og ni år. Familien bor i en stor, dejlig, veludstyret lejlighed. Det er ikke hver måned, der bliver udbetalt løn fra departementet, så M1s ansættelse er meget vigtig for dem. M1s forhold til sine kristne arbejdsgivere er meget følsomt. M1 og MBB-erne i det hele taget føler ikke, at de bliver opfattet som "modne" nok til at deltage i kirkens ledelse. De "sættes udenfor, når der skal tages beslutninger". Og de føler sig truet af opsigelser – "No One listen to Us!"

For sin egen del har M1 været nødt til at forlade moskeen. Han kan ikke være der med sin gudsdyrkelse. Men han siger, at han er muslim og Jesus-troende. M1 kender MBB-ere, som også kommer i Moskeen. De deltager bare ikke i bønner. Og når den muslimske tro bekendes, så tier flere af dem stille, mens ordene "og Muhammad er hans profet" lyder

MBB-erne holder ind i mellem konferencer. M1 mener ikke, at der vil blive afholdt én, mens vi er i landet. Men de holder små samlinger i hjemmene, hvor vi måske kan få lov at deltage. Desuden holder Alliance Church hemmelige gudstjenester og møder.

Også ved vores andet besøg mødtes vi med M1 i centeret

Samtalen videreføres denne gang ud det semistrukturerede interview-skema

M1 fortæller igen om den store omvæltning i sit liv, da han i 1991 sammen med sin familie flyttede fra Kuwait til en lille landsby oppe i det nordlige Palæstina. Der var kun elektricitet to timer hver dag. M1 var en stor dreng på 15 år. Og der var del energi, der skulle brændes af, og det skulle på ingen måde foregå ved lektielæsning eller skolegang, så M1 droppede ud af skolen allerede i 8. klasse og blev noget af en gadedreng. I dag er han flov over, hvad han udsatte sine forældre for af skarnstreger. Han gjorde bestemt ikke sin far ære. Faren forsøgte for sin del at kompensere for det stille liv på landet ved at købe et TV. Det var bedre end ingenting. Selvom de boede "langt ude på landet", så var det slet ikke så dårligt TV-mæssigt. Der var gode signaler fra Jordan, Syrien, Libanon og Tel Aviv

Som 17-årig kom han i sin kedsomhed til at se en kanal, som handlede om kristendom. Og det tiltalte ham så meget, at han vendte tilbage til kanalen igen og igen. En dag foreslog TV-prædikanten seerne at lægge hånden på TV-apparatet, hvis de ville være med i en forbøn. Og det var skørt, men M1 forsøgte. Og det gjorde et meget stort indtryk på ham. En dag skrev han til TV-kanalen. Snart efter fik han svar tilbage. Det var en pakke, der blev sendt via postvæsenet. En af postarbejderne syntes, at den var for interessant til at lade ligge, så han åbnede pakken og læste, hvad der var skrevet til M1. Postarbejderen sladrede til M1s far, der tog sagen så alvorlig, at han sammen med en onkel tæskede M1. Det her skulle stoppes. Og det blev det så.

M1 blev indkaldt som soldat. Det betød lange kedelige nattevagter. Tiden kunne slås ihjel med noget zapperi på TV-kanalerne. Pludselig tog han sig i at sidde og se de samme kristne TV-kanaler, som han tidligere var optaget af. Her var lige præcis det, han længtes efter. M1 kom senere i kontakt med lederen af Palæstinensisk Bibelselskab. Efter et års samtaler blev M1 en troende. En af dem, der havde betydning for M1s Jesus-tro, en amerikaner, sagde, at hvis han skulle være Jesustroende, så skulle han også døbes. M1 vidste ikke helt, hvad det skulle betyde, men han gjorde det. Han blev døbt i Jordan floden nede ved Jeriko. M1 spørger mig, hvor mange gange skal man døbes? Måske tænker han på de mange velsignelsesdåb, der forrettes i Jordanfloden. Jeg siger til ham, at det jo er det samme som at blive født, og det har man kun behov for én gang

M1s liv var nu fuldstændig ændret, og det fik mange konsekvenser: Han fik åbnet sine øjne – ikke mindst for det faktum, at Jesus ville gå med ham i hans liv. Bønnen kom til at betyde rigtig meget for ham. Han beder hver time, hvert minut, hver sekund, siger han. Og han fik visdom. Det havde der ikke været for meget af i hans liv indtil nu. Og så fik han kærlighed ind i sit liv, ikke mindst kærlighed til unge lømler, som mindede ham om det liv, han selv havde levet. Mødre spørger stadig M1: hvorfor gider du vores unger? Det er ellers kun politiet, der interesserer sig for dem. Og M1 fortæller så, at han genkender sit eget ungdomsliv i deres liv. Han elsker at arbejde med dem. Undervisningsministeriet har ligefrem opfordret ham til at tage rundt på skolerne og fungere som rollemodel for de unge. Selv begyndte han at gå i skole. Det blev til både en BA og en MA

M1s selvbillede ændrede sig også. Der var et før og et efter, men ikke nødvendigvis på den måde, at alt gammelt blev forkastet. Han er stadig muslim, nu er han så også bare a Jesus follower. I mit hjerte er jeg Jesustroende, men det tøj, jeg har på, er stadig muslimsk, siger han, og fortsætter forklarende: min tro er en Jesustro, men min kultur er muslimsk. Denne dobbelte identitet kommer til udtryk på flere måder. M1 faster nogle gange, fordi han gerne vil ære sine forældre, folk skal ikke sige, at de har gjort det dårligt, fordi M1 er blevet Jesustroende. Så han kan sagtens komme en dag i Bibelselskabet og sige: Jeg faster i dag. I øvrigt er der også mange kristne, der faster. De kan f.eks. finde på at smide smørgerne for en dag eller to. Så egentlig er vi fælles om fasten. Jeg bærer det med mig som en del af min muslimske kultur, siger M1

Der er en anden tradition, M1 også er med til at videreføre, nemlig den med gaver til de fattige efter Ramadanen. Han gør det fordi det er en god muslimsk tradition, som giver ham mulighed for både at ære hans far og hjælpe de fattige. Begge dele har baggrund i en muslimsk tradition, og begge dele kan tolkes kristeligt.

En tredje meget smuk tradition, som M1 viderefører, er den, hvor faderen til et nyfødt barn slagter et får, der så tilberedes til familien og vennerne og naboerne. Hvis det er en pige, så skal der tilberedes et får, hvis

det er en dreng, så skal der tilberedes to får. Hele arrangementet er en hentydning til Abrahams ofring af Isak. Det offer, der blev afværget, fordi Gud sendte en vædder som erstatning. M1 fortæller historien, men han undlader ikke at læse kristendom ind i den ved at fortælle om, at Abraham- Isak fortællingen dybest set er en fortælling om Jesu død. Jesus er vores erstatningsoffer

Det er et meget vigtigt punkt for M1 at fastholde, at muslimer skal undervises ud fra deres egen baggrund som muslimer. Derfor skal der også være et solidt udgangspunkt i Det gamle Testamente, som på mange måder er anerkendt fælles gods for den muslimske og den kristne tradition.

Abrahams ofring er et glimrende eksempel på, hvordan der er en direkte linje fra koransk/ GTlig tradition til kristen tradition. Jesus er den søn, der ikke blev sparet. Han er Guds lam, der bortager verdens synder. Vi skal ud fra vores egen tradition nå frem til at se kristendommens skønhed

M1 kommer ind på et andet tema: klædedragten. Hans kone, som med hans egne ord er "næsten troende" har plaget, endda ret hårdt, om hun dog ikke nok måtte få og bære en hijab. Det gør alle andre på hendes arbejde, og hun er træt af alle de spørgsmål om, hvorfor hun ikke bærer den. Til sidst lod M1 hende få en hijab. Det er som sagt ikke ens muslimske tøj, der afgør, hvad man tror, men det man har i hjertet. M1 minder sig selv om Martin Luther, der talte stærkt om et kristenmenneskes frihed. Det er ikke det, der kommer ind i kroppen, eller det, der sidder på kroppen, der gør mennesker urene, nej, det er det, der kommer inde fra, fra hjertet, der gør mennesker urene. Der er brug for en ny Martin Luther, én der kan gøre op med de kulturelle lag, der med årene er blevet nye krav, der bliver lagt på de troende

Nogle kristne er ret negative overfor kvinders ønske om at bære hijab, så kan de ikke samtidig være kristne, siges det. Eller hvis du ikke sender dine børn i søndagsskole, så kan hverken du eller de være kristne. Men dog, siger M1, vi skal jo ikke være robotter. Vi skal da give folk den frihed, som Jesus giver dem. Jesus er ikke kommet for at frelse de raske men de syge.

M1 nævner en særlig muslimsk tradition, nemlig at præsten ikke fører enetale, men er villig til at stige ned fra prædikestolen og indbyde folk til samtale og dialog

Bønnens mulighed for at være i tæt kontakt med Jesus og vores himmelske far betyder rigtig meget. M1 siger, at han kender to typer bøn. Den ene er den, vi alle kender – bordbøn, indledning til et møde eller en gudstjeneste eller normal morgen- og aftenbøn. Den anden type er en meget dybere form for bøn, hvor man kan føle sig hensat til en himmelsk virkelighed

Analyse

For M1 betyder fællesskabet rigtig meget. Han henviser til måltidsfællesskabet og kalder det et særligt palæstinensisk element i hans trospraksis. Inviterer man et andet menneske til middag, så er der både et tilbud om mad og om fællesskab. Og den, der tager imod tilbuddet accepterer med sit ja både maden og fællesskabet/ venskabet.

Centeret er en slags værested for unge i byen. Der lægges stor vægt på fællesskabet. M1 er leder for værestedet. Der er altid åben mellem 17 og 22. Centeret har desværre været udsat for tre molotovcocktails, som fuldstændig har raseret stedet. Men hver gang er det lykkedes at åbne kl 17, fordi man ikke ville bøje nakken, og fordi værestedet skulle være kendt for altid at være åben hver eneste dag

M1 mener, at det er vigtigt at møde det "hele" mennesker med både åndelige, legemlige og sjælelige behov. M1 mener, at kirken må være aktør på alle områder. Først og fremmest gennem forkyndelse, bibelsamtale, bøn og sjælesorg, men også gennem besøg og nødhjælp. Det, at man ikke er glemt som kristen, selvom man måske bor helt alene langt ude på landet, det betyder uendelig meget. Kirken må række ud til folk, der, hvor de er og hjælpe med det, de har behov for

M1 lægger stor vægt på den personlige kontakt. For ham selv var det L8 fra Palæstinensisk Bible Society og en amerikansk kristen, der gennem et års samtaler og samvær førte til den store ændring i hans liv

Kirkefællesskabet betyder meget – både det som man oplever ved konferencer, ved gudstjenester, og det man oplever ved møder eller cellegrupper i hjemmene

Forkyndelse og undervisning lægger M1 meget stor vægt på. Han er selv aktiv på feltet, når der kommer unge på besøg i centeret, så stiller han gerne op ved en af de store tavler på væggen i cafeen og fortæller Jesu historie i Det hellige Land. Han tager også gerne mennesker med ud på de hellige steder og underviser on location

Kristne medier betyder og har betydet meget for M1. Det var et kristent TV-program, der først vakte hans interesse for kristen tro. Den interesse blev sat godt og grundig på pause, da han blev afsløret og korporligt afstraffet af sin far og sin onkel. Men det dukkede op igen, da han som soldat skulle sidde på lange nattevagter og igen zappede hen til de kristne programmer. Igen oplevede han meget stærkt, at her var dét, han gennem lang tid havde længtes efter

Det handler om at holde Bibelen som både Gamle og Nye Testamente frem. For muslimer er Gamle Testamente den genkendelige lovbog, mens Nye Testamente springer alle forestillinger om Gud og Jesus. Jesus møder en som Guds søn, som den, der døde og opstod, den, der vil "gå sammen med én", den, der har taget vores synder på sig. Men Jesus er også en befrier, der giver lov til at læse kristendommen ind i muslimske ritualer, som giver frihed til at gå i moskeen og gå i hijab, giver frihed til at opdrage sine børn muslimsk. Jesus skal være i hjertet, ikke i "tøjet". Man kan opleve evangelikale kristne sige: "Hvis din kone går i hijab, så kan du ikke være kristen." Eller: "Hvis dine børn ikke går i søndagsskole, så kan du ikke være kristen." Eller: "Hvis du ikke giver tiende eller ændrer dit ID kort, så er du ikke en "moden" kristen, som kan bestride en lederopgave."

Bønnens fællesskab med Gud og hinanden er vigtig. M1 kender og bruger to forskellige former for bøn i sit liv. Den ene er almindelig "fast" eller "fri" bøn (Fadervor, bordbøn, aftenbøn og morgenbøn) den anden er den inderlige "himmelske" bøn. Den ordløse bøn, en væren eller en mediteren – nogle gange i tunger

For M1 har mødet med kristendommen været totalt forandrende. Han gik fra at være en "skarnsknægt", som hans far ikke havde megen ære af, til at blive en flittig student. Fra gadedreng til studerende. Fra at være en hårdtslående lømmel til at elske at arbejde med lømmel. Hans liv blev fyldt med visdom og kærlighed

Men det har ikke været uden personlige omkostninger at skifte tro. Første gang, han betalte en høj pris, var, da hans far og onkel slog ham så voldsomt, så deres" skostørrelser tydeligt kunne aflæses på ryggen" af ham. Anden gang var da han havde været i udlandet og blev nægtet indrejse til Palæstina igennem tre uger. Hver morgen dukkede han op ved grænsekontrollen og fik bank og blev nægtet adgang til sit land og sin familie. Hans familie har bedt ham være fuldstændig tavs om hans tro, når de er sammen. Tre gange har der været brandattentater mod centeret. Og han har modtaget utallige mordtrusler. Hans kone er nervøs for ham. Og hans dreng er ofte utryg og grædende. Vil ikke have at far skal gå fra ham.

Kirkefællesskab er en vanskelighed. I den gamle katolske kirke, som huser centeret, kan M1 ikke blive medlem. De siger konsekvent nej til konvertitter af sikkerhedsgrunde, men de har åbenbart tilladt et missionerende arbejde i deres lokaler. Og M1 har det bedste forhold til stedets præst, som han ofte taler med og lader sig rådgive af.

M1 er måske også selv lidt for karismatisk anlagt til at være en del af en gammel katolsk eller ortodoks kirke. Så passer det bedre med Alliance Church. Det var også medlemmer fra den kirke, som var med til at hjælpe ham til kristen tro. Og det er nogle af de samme folk, der står med ledelsen af Palæstinensisk Biblesociety, som M1 er ansat af. M1 har med andre ord oplevet den tillid at få en lederstilling i kirken. Fra et senere interview med L4, fremgår det også klart, at han betragtes som en del af ledelsesniveaet. Alligevel er det tydeligt, at M1 ikke føler sig helt accepteret og respekteret som kristen og som leder i kirken. Han er daglig leder i værestedet, men føler sig som et "gummistempel", der bare skal skrive sit navn under, når der tages beslutninger. Processen og mellemregningerne har han som regel ikke været en del af. Det kommer bare til ham som sager til underskrift. Måske har M1 noget at have sin mindreværdsfølelse i, for mens vi var i Israel fik han besked om, at der ikke var penge til at lønne ham på fuld tid længere. Fra og med november 2013 blev han sat på halv tid.

10 MBB-ere har været samlet til et møde (fremgår af senere interviews), hvor man har fremsat ti ønsker om rimelige forbedringer og nye tiltag med mere inddragelse af de Jesustroende med muslimsk baggrund. Man har ikke modtaget svar. (Og et senere interview forklarer hvorfor, nemlig at kirken har bestemt sig for en "ny strategi" og en "ny metode" i arbejdet blandt MBB-ere. Denne nye tilgang er ikke meldt ud til de mennesker, det handler om) Forholdet mellem den lokale evangelikale, hemmelige MBB-kirke og MBB-erne er med andre ord meget belastet. Man kan nærmest tale om et dramatisk brud og tab af tillid fra begge sider (Det vil fremgå af senere interview, at tilliden fra kirkens ledelse også er væk. Begrundelsen er manglende eller alt for langsomme forandringer). På et møde fik M1 og M3 at vide, at de ikke var modne nok som kristne, hvilket kunne ses af, at de ikke betalte tiende og af, at de ikke havde fået ændret deres religion på deres ID kort, så der ikke længere stod muslim, men kristen

M1 overvejer at lave en NGO-husmenighed med besøgsvirksomhed og samlinger. Det svinger mellem : Nu tror jeg, at vi er i gang med vores første samling i den nye NGO-menighed, og til: Jeg tror vi bliver nødt til at have et samarbejde med kirkens ledelse, for "jeg vil ikke gå alene i ørkenen!"

Forholdet til Moskeen og islam. M1 har været nødt til helt at forlade Islam og fællesskabet i Moskeen. Men det har nu ikke hindret ham i at lade sig overtale af sine to drenge til at gå med i moskeen ved særlige lejligheder. Han er også efter heftig debat med sin kone gået med til, at hun må bære hijab udenfor hjemmet og på hendes arbejdsplads, et ministerdepartement. Det sociale pres på hende var blevet for stort. Og, som M1 siger: Troen sidder i hjertet, ikke i tøjjet!

M1 bruger sin muslimske baggrund i sin tro og i sin undervisning og opdragelse. De to gange han er blevet far, har han slagtet to får (ved pigefødsler er kravet et får pr. barn). Handlingen er rituel og minder om Abrahams ofring af Isak. Fortællingen er en del af ritualen. Men M1 udvider historien – læser kristendom ind i den – ved at trække linjen op til Jesus som ofres som Guds lam for alle mennesker. Det gamle ritual med at give gaver til børnene efter ramadanen følger M1 også. Han følger dermed både det muslimske og den kristne forpligtelse til at ære sin far og sin mor. Det samme i forhold til fasten, som både har kristne og muslimske rødder og stadig praktiseres af begge religioner, og altså også af M1. Faktisk så kan M1 sagtens deltage i den muslimske Shariaret som en slags mellemmand. Han er blevet kendt i sin gamle by, Jenin, for sin visdom, så han rådgiver fra tid til anden i sådanne Shariaafgørelser. Hans dobbelte identitet som både muslim og kristen er ikke nød, men dyd for ham. Han er begge dele. Og han står ved begge dele.

4.1.2. M2

M2 bor i en dal i en lille landsby oppe i den nordlige del af Vestbredden. Det meste af tiden lever familien dog på toppen af et gøldt og vindblæst bjerg, fordi M2 passer nogle store mobilmaster. M2 bor sammen med sin kone og deres fire børn. M2s hustru er muslim, men hun har ikke forladt ham af den simple grund, at hun elsker ham. En lille container er deres hjem; der er både toilet og fjernsyn, men forholdene er kummerlige. Fra containeren over mod et hegn har de trukket en presenning, herunder står familiens seng. M2 har lavet en stærk kop arabisk kaffe. Børnene er meget interesserede i min iPad, men vi får os placeret på de tre forhåndenværende plastikstole omkring familiens havebord – en EUR-palle. M2 sætter sig på en betonklods. Vi har ikke meget tid, så samtalen går i gang. M1 er tolk ...:

M2 fortæller om sit møde med kristendommen: Det er ni år siden, der kom nogle fra Alliance Church. De fortalte om troen på Jesus. Det var overvældende for M2, for der var en særlig tryghed i deres tro. Den tro, M2 kendte, var meget lovbunden, fyldt med regler. M2 oplevede begivenheder, der var dragende for ham, og han bemærkede også de besøgendes venlighed overfor børnene – de smilte til dem!

Når M2 skal sammenligne Islam med kristendom, så nævner han, at det handler om regler overfor kærlighed og tryghed. I kristendommen skal man blot følge en person – Jesus - ikke en bog. Men han fik nu alligevel en bog af gæsterne – Bibelen. M2 går ind og henter den og kommer ud med og holder den frem for sig. Jeg tager et billede af M2 med hans arabiske bibel. Det er tydeligvis Mazhar Mallouhis særlige arabiske udgave.

M2 blev Jesus-troende. Og han blev døbt. Det var en stor glæde for ham. Forskellen til livet tidligere ligger netop i denne glæde og skønne følelse. En dyb frihedsfølelse. Efter at han havde fået Jesus-troen var han meget mere "relaxed". Hans kone ved, at han er lidt speciel med hans Jesus-tro, men hun ved ikke, at han er døbt.

M2 sammenligner sin nye tro med sin gamle tro: Nu kan han bede helt frit til Gud. Han kan sige, hvad han vil, kan bruge egne ord. Det er meget enkelt at få forbindelse til Gud. M2 fortæller, at han beder dagligt, nogle gange mange gange, nogle gange få gange, nogle gange længe, nogle gange bare ganske kort

På spørgsmålet, om M2 ser sig selv som både muslim og kristen, så siger han, at han er mest "a Jesusfollower". Han kommer ikke i moskeen, for han tror ikke på det længere. Han kalder Jesus for "Herre" og ser ham som "Guds søn". Ud over M2 er der kun to andre Jesusfollowers på egnen. Kun én til to gange om året er de sammen med andre Jesus-troende. Økonomien – 1300 shekel i indkomst om måneden og leveomkostninger som svarer til de danske – gør det umuligt at tage helt ned til Ramallah og deltage i gudstjeneste der. Tidligere støttede kirken disse rejser, men det gør de ikke længere. Forbindelsen til MBBerne virker nedprioriteret, supplerer M1. Der er ingen gudstjenester, intet fællesskab. De er overladt til sig selv og deres bibel, siger M1 videre. Det bedste ville være at have sin egen kirke, men M2 vil gerne have fællesskab med andre kristne uanset hvem.

M2 er lidt desillusioneret. Han siger, at folk kommer på besøg for at møde dette særlige fænomen, men når de er gået, sker der ikke mere. M2 har et stærkt ønske om, at Alliance Church ville komme én gang om måneden og bede sammen med ham

Det er ved at være mørkt og koldt på toppen. Vi skal videre. Vi giver M2 en lille symbolsk kærlighedsgave som tak for interviewet. Det forslår jo ingen steder, men er kun et symbol. Vi vinker fra bilen. M2 kommer hen og får M1 til at rulle vinduet ned. Han siger: "Nu kom du endelig og sad sammen med mig, og så bad du ikke engang en sammen med mig!" Den sad lige i hjertet på både M1 fra Palæstina og præsten fra Danmark!

Analyse

M2 er familiefar til fire mindre børn. Hans hustru er stadig muslim. Hun kunne have forladt ham, da hun blev bekendt med hans kristne tro. Og hun har også været væk fra ham en periode, men hun kom tilbage, fordi hun elsker ham. M2 tjener kun 1300 shekel om måneden. Med leveomkostninger som de danske, så er det katastrofalt lidt

M2 lægger stor vægt på, at være en del af et kristent fællesskab. Men det er vanskeligt, for de er kun en-tre kristne på egnen. Han vil gerne have fællesskab med alle, der bekender den kristne tro. Men den gamle kirke (den ortodokse og den katolske kirke vil/tør ikke tage imod MBB-erne), og den nye kirke med dens nye strategier har valgt at lukke for afholdelse af rejseudgifter til gudstjenesterne nede i Ramallah. Så fællesskab med andre kristne oplever M2 kun én til to gange om året. Man kan mærke på M2, at han er meget glad for vores besøg. Vi bliver trakteret med sodavand og stærk arabisk kaffe.

De personlige kontakter er helt afgørende i M2s troshistorie. Det var nogle fra Alliance Church, der kom og besøgte ham for 9 år siden. Deres måde at møde dem på og kontakten til børnene gjorde et meget stort indtryk på M2. Der var en trykthed og en frihed over deres måde at dyrke deres tro på. Det slog ham, at de

var frie og ikke regelbundne, sådan som han kendte det fra sit forhold til islam. De personlige kontakter, som han næsten ikke kan leve uden, er imidlertid visnet helt bort. Der er hverken penge til at hente ham til gudstjeneste, ej heller er der penge til at besøge ham, så han oplever sig meget alene med sin tro. Og han blev derfor også meget glad over at skulle modtage vores besøg. Selvom han også var ængstelig for, at det blot var endnu et "hold udlændinge", der skulle studere MBB-fænomenet, og derefter kunne tage hjem igen uden at noget som helst var blevet anderledes.

"Det hele menneskes" behov for forkyndelse, undervisning, fællesskab, støtte, nødhjælp er et vigtigt tema. De første, M2 mødte fra Alliance Church havde dette helhedssyn på andre mennesker, der var både til krop, sjæl og legeme. Nu er de økonomiske kilder tørret ud. M2 og M1 har en fælles fornemmelse af, at pengene findes, men at de bruges på andre formål nu, og at der altså er tale om en ny prioritering.

Det afgørende nye for M2 i forhold til kristendommen er, at det ikke handler om regler, om en bog, men om en person: Jesus Kristus. Men folkene fra kirken havde nu alligevel en bog – Bibelen - med, den kunne M2 læse i. Han er meget glad for sin bibel og viser den frem med dens tydelige arabiske udstyr. Følgeskabet med Jesus knyttes sammen med ord som glæde, fred, frihed, tryghed.

M2 tøver ikke med at kalde Jesus for sin "Herre" og ser ham som "Guds søn".

Nu kan han bede helt frit og åbent og med egne ord til Gud. Og M2 understreger, at bønner er et vigtigt sted for samvær og fællesskab med Gud. For M2 er bønnens fællesskab med Gud en nødvendighed i dagligdagen.

Skal han sammenligne før og efter at blev kristen og døbt, så ligger ordene frihed og fred lige for

Kirkefællesskabet med de andre fra Alliance Church var en meget vigtig del af M2s trosliv. Nu findes det ikke rigtig mere. De Jesustroende muslimer føler sig overladt til sig selv. Det eneste, der er for dem nu, er en månedlig hemmelig gudstjeneste i MBB-menigheden i Ramallah. Det er alt for lidt. Og det er umuligt at komme til, i og med, at der ikke længere er penge til transport. Så M2s bøn er, at han kan modtage besøg mindst én gang om måneden. Nogle må komme og bede sammen med ham.

Forkyndelse og samtale og bønnefællesskab er helt afgørende. M2 længes efter at opleve det igen. Nu mødes man en sjælden gang under mere private former i en slags husmenighed. Dem, der har en computer kan have åndeligt fællesskab i et en cyberkirke med et chatroom for bøn og rådgivning og undervisning

M2 er blevet døbt, men det er en hemmelighed for hans nærmeste. Det er en meget alvorlig sag i Palæstina at skifte tro. M2 har også betalt store personlige omkostninger. Han risikerede helt at miste sin hustru, som var berettiget til skilsmisse og som også forlod ham for en periode, men vendte tilbage til ham, fordi hun elskede ham.

M2 ser sig selv som både muslim og kristen, men som han siger: Han er mest "a Jesusfollower". Han kommer ikke i moskeen, for han tror ikke på det længere. Spørgsmålet om hans kulturelle tilhørsforhold kom vi ikke meget ind på, men vi oplevede, at M2 tydeligvis var glad for sin "arabiske" bibel. Måske var der her et kulturelt signal?

4.1.3. M3

M3 kommer fra en streng ortodoks muslimsk baggrund. Allerede som ung kunne han 2/3 af Koranen udenad. Derfor vidste han også en del om Jesus, inden han fik et Ny Testamente. Koranen fremhæver to sider i Jesu liv, dels miraklerne, og dels korsfæstelsen. Især den muslimske ide om en bevidst forbytning af Jesus med en anden Jesus-look-a-like har optaget M3. At Gud helt bevidst skulle lyve om, hvem der hang på korset, fandt M3 ulogisk og umoralsk. Hvorfor skulle han, der ellers har påbudt os ikke at lyve, selv lyve. Gud lyver ikke! siger M3 med eftertryk. M3 havde fået et problem med at få sit eget moralske gudsbillede til at stemme overens med Koranens moralske gudsbillede. Og han begyndte at spørge sig for hos alle mulige lærde folk, men ingen kunne svare ham

På et tidspunkt skrev M3 til en tysk kristen organisation, som sendte ham et Nye Testamente. M3 kendte fra sit forhold til Koranen Det gamle Testamente som en lovbog. Nye Testaments gennemgående tema om kærlighed, tilgivelse og Jesu død på korset var derimod helt nyt for ham

I 1999 flytter M3. På det nye sted møder han mange "navne-kristne", som ikke kendte spor til deres egen tro. En student tog M3 med til en præst, fordi han ønskede at blive kristen. Men præsten ville ikke hjælpe ham, med mindre M3 først gik til myndighederne og fik tilladelse til at opsøge præsten. Med andre ord: Udsæt dig selv for livsfare, og kom så derefter med frimodighed og få noget kristendomsundervisning. Præsten var tydeligvis bange for konsekvenserne for ham selv, mener M3

Igen henvender M3 sig til den tyske organisation, og de svarer ham i et brev. Desværre bliver brevet åbnet af en fætter ... Fætteren forsøger af al magt at overbevise ham om, at han skal holde op med at have noget som helst med de kristne at gøre. De er gale, siger fætteren om de kristne. Og det er en dårlig vej at slå ind på. En tredje mand overhører ordvekslingen mellem M3 og fætteren. Denne mand, som er færdig på universitetet, knytter kontakten mellem M3 og L8. L8 kan hjælpe M3. Han siger, at hvis M3 bekender sine synder og omvender sig til Jesus, så vil Jesus tage imod ham. L8 foreslår, at de skal bede sammen. M3 vil gerne være med til det, og han bliver slået over den måde, L8 beder til Gud på. Det var som om, han talte til en ven, når han bad til Gud. Det var direkte chokerende for M3.

Senere oplever M3 tre drømme med samme tema: En mand med et strålende ansigt kommer forbi ham. Manden siger: følg mig! Tredje gang, M3 oplever drømmen, tager manden med det strålende ansigt hans hænder og siger: M3 du skal følge mig! Så overgav han sig til Jesus. Og da var der gået seks måneder, siden det første møde med L8

M3 daterer sin kristne fødselsdag til d. 4. september 1997. Den 5. september er hans almindelige fødselsdag, og den 6. september 1999 blev han døbt.

M3 fortæller herefter om sin hustrus vej til kristendommen. Den har fulgt det samme spor med drømme. Hun var en ung studerende. De mødtes i et chatroom på nettet. På et tidspunkt spørger hun M3: Kan jeg tale privat med dig? Og da han svarer ja, fortæller hun, at hun har haft en drøm om, at der skulle komme et menneske, der ville hjælpe hende til Kristus. Dette menneske blev M3

Så følger endnu et år, hvor der chattes og bedes og rådgives på nettet. Inden i M3 sker der også noget andet: Han får det sådan, at han skal spørge det menneske, som han igennem et år har hjulpet, men som han endnu ikke har set, om hun vil være hans hustru! Nu var det hendes tur til at få slået benene væk under sig. Men hun svarede ja! Og de mødtes og så hinanden i fem minutter på busstationen, så gik de en lille spadseretur og kom blandt andet forbi en bod, hvor de lavede knive. Her kommer M3 til at skære sig i sin ene hånd. Denne lille episode bliver symbolsk for hele deres forhold, for som hun siger: Allerede første gang vi mødtes, var det forbundet med smerte.

Da familien kommer undervejs med, at M3 er kristen, så bryder det løs med dødstrusler både i forhold til M3 og i forhold til hans kæreste. Efter tre måneder på denne måde får de begge en drøm om, at de helt skal forlade Vestbredden. Men M3 kunne ikke forlade Vestbredden, han havde nemlig fået frataget sit pas og dermed sit borgerskab på grund af sin tro. En dag fik de begge en fornemmelse af, at de øjeblikkeligt skulle tages til grænsen. En dame, der stod og solgte ved en bod, spurgte dem, hvor de skulle hen. De forklarede, at de gerne ville ud af landet, men at de ikke kunne. Damen svarede, at hvis de havde 200 dollars, så ville hun hjælpe dem. M3 gav hende straks 300 dollars. Og damen sagde, at de bare skulle gå hen til bussen, den sidste bus den dag med kun få pladser tilbage. Og kort efter blev de kørt over på den anden side, Her blev M3s navn råbt op, og en security mand tog ham med til kontoret, hvor alt var på plads for dem begge. Det var den 17. marts. Gud havde hjulpet dem! Og de skulle aldrig mere tilbage til Vestbredden! Men det skulle vise sig at gå helt anderledes. M3 havde givet sin far sit mobilnummer. Og faren ringede og sagde, at de skulle komme hjem igen. Alting var ordnet i forhold til begge familier. M3s far kom til Jordan og mødte dem i den MBB-familie, som de var indlogeret hos. Faren blev mødt med gæstfrihed og spiste med. Der blev talt henover bordet om Jesus og troen på ham, men det lod faren sig ikke mærke af. Næste dag vendte de tilbage til Palæstina sammen med faren, og de blev gift med hinanden.

Nu opstod et nyt problem, for ingen kristne ville have med dem at gøre, hverken de gamle lokale kirker eller den nye evangelikale Alliance Church. Folk derfra ville ikke engang hilse på dem. Nogle gav udtryk for i direkte vendinger, at de ikke var velkomne. Den lille gruppe af MBB-ere, hvoraf M1 var én af dem, oplevede meget hurtigt at blive til flere hundreder. Alliance Church prøvede herefter at komme dem i møde ved at lave en hemmelig MBB Church. Men kirken havde den helt urimelig præmis, at alle ledere skulle have kristen baggrund. Skulle en MBB-er med i ledelsen, så måtte vedkommende skifte religion på sit ID-kort. Og derudover skulle de love at betale tiende til kirken. Ingen af delene kunne M3 imødekomme.

I 2005 opstod der problemer med M3s kones familie. Da Bibelselskabet opdagede det, opfordrede M3s kone til at afslutte ansættelsen. De hjalp heller ikke M3 og hans kone med at komme til Cypern for at få ordnet den borgerlige vielse.

En dag kom én af lederne og spurgte M3: Hvem siger, at du er én af grundlæggerne af MBB-menigheden? M3 spurgte undrende tilbage, om ikke netop det var tilfældet. Fra den dag sluttede samarbejdet med Alliance Church. De accepterer os ikke. Vi kan ikke blive en del af ledelsen. Her er kun L7 og L6 og L5 og L9, som alle har kristen baggrund. Så nu er der kun ganske få medlemmer tilbage i MBB-kirken. For to år siden var der mindst 50. Nu mødes de ca. 200 i hjemmene. De ønsker sig en eller flere husmenigheder. Alt det, som her er fortalt, har M3 allerede fortalt til L5, L9, L7 og L8. Men M3 blev mødt med tavshed. M3 mener, at ledelsen er bange for repressalier fra myndighederne og fra familierne.

Vi er omkring 200 nu, siger M3, men nogle giver efter for presset, fordi de simpelthen ikke kan holde til det mere, så hellere leve som agnostikere, som en kvinde havde sagt til M3. Hovedproblemet er kirken selv. De ser kun på os som en forretning, der kan generere penge, selv tager de på konferencer i stedet for at hjælpe mennesker i nød. Vi andre forsøger at komme til kræfter. Lige nu er der ikke noget lederskab. M3, der har en master i organisation, overvejer formen for det fremtidige virke, måske kunne man lave en NGO-struktur. Vi skal have styr på pengene, ellers styrer de, siger M3 og henvisning til Jesu ord om, at man ikke

kan tjene både Gud og penge. Når folk ser, hvordan pengene går til forkerte formål, så går de ud af kirken. Virkeligheden er netop, at pengene ikke går til dem, der virkelig trænger. Helt konkret er der brug for penge til benzin, så man kan besøge dem, der bor langt væk og er meget alene.

Selv tjener M3 sine penge gennem en ansættelse i Bibelselskabet og fra undervisningsopgaver på universitetet.

M3 har ingen problemer har med ordet "kristen", men han vil helst betragte sig som "Jesustroende". Det er jo det, vi er, uanset hvilken baggrund vi nu har. Han siger, at det godt kan opleves diskriminerende at blive kaldt MBB-er. Skal de andre så kaldes CBB-er – Christian Background Believers? Når man kaldes MBB-er, så kan der godt ligge en nedvurdering eller rangordning i ordvalget. Så Imad har ikke problemer med ord "kristen", fordi det giver associationer til vestlig kristendom.

Jeg spørger til, om de har nogle særlige palæstinensiske traditioner, som de læser kristendommen ind i. Det afviser M3 i første omgang, men så nævner han alligevel, at nogle MBB-ere kommer til gudstjeneste i hijab. Det har de ingen problemer med, siger han, og henviser til, at der i Nye Testamente ligefrem findes opfordringer til at bære slør. M3 peger også på broderhensynet – hvis en af brødrene er svag, så skal man tage hensyn og eventuelt lade være med at spise mad, som man ellers som kristen sagtens kunne spise. M3 fortsætter, at det er vigtigt, at evangeliet får form i den kultur, det når. Der ville for eksempel intet være i vejen for, at man byggede en kirke, der lignede en moske, eller at man valgte fredag som helligdag og gudstjenestedag. Kulturelle forhold er neutrale, men de kan alligevel udgøre en barriere. M3 henviser til, at 10 af professorerne på universitetet er Jesus-troende. Han ved om flere, der fik den første interesse for kristendom næret af arkæologiske opdagelser. Det førte til yderligere undersøgelser af kristendommen og for en dels vedkommende senere til egentlig Jesus-tro. Men de oplever den kristne subkultur som en barriere, og de oplever det at miste deres egen subkultur som en anden ligeså stor barriere. Der ligger med andre ord en stor opgave i at læse kristendommen ind i den kultur, som nu engang findes på dette sted. Man kunne jo starte med at holde gudstjeneste på en fredag. Det ville være hjælpsomt for mange

M3 bliver varmet op af spørgsmålet og siger nu, at der bestemt findes en "Palestinian way of serving God" og henviser til det sted i Johs. Åb., hvor Jesus citeres for at sige: Se, jeg står for døren og banker, om nogen hører min røst og åbner døren, så vil jeg gå ind og holde nadver med ham." Agapemåltidet er en meget vigtig palæstinensisk måde at have en trospraksis på. Det er nemlig et løfte om venskab. Og det fører de deltagende ind i en gensidighed. Den, der får tilbud om venskab via et måltidsfællesskab og tager imod det, har allerede svaret tilbage: Jeg vil også gerne være ven med dig. Vi taler om, at madfællesskabet kunne blive en del af en egentlig gudstjenesteliturgi.

Omkring moskeen siger M3, at han kun går der, når der er en særlig begivenhed. Men han deltager ikke i bønner. M3 fortæller, at nogle MBB-ere går i moskeen, men de gør det af sociale grunde, ikke af religiøse grunde. Palæstinensere er nemlig ikke religiøse, de er kulturelle muslimer!

Ligesom med M1 gennemfører vi endnu et interview med M3, hvor vi samler op på flere af spørgsmålene fra interviewskemaet. Det er på ingen måde tidsspilde. Der kommer nye historier frem ...

M3 fortæller, at der er et stort før og efter i forhold til det, at han blev Jesustroende.

Som ung var han med til en dræbe en spion – en, der spionerede for Israel . Da han blev troende ændredes synet på jøderne inden i ham. Fjenden blev en ven. Jeg spørger om det både var en ændring i hovedet og i hjertet. Og M3 bekræfter, at han både fornuftsmæssigt og følelsesmæssigt oplevede en ændring.

M3 har også ændret syn på andre mennesker: de fattige ser han på en anden måde i dag. Det er jo rent ud sagt mennesker, der har brug for hjælp, så M3 og hans kone springer nogle gange et måltid over for at give værdien af måltidet til en fattig.

M3 og hans kone bruger også en del tid på bøn, for at komme til at tage farve af eller ligne Jesus.

Synet på arbejdet har ændret sig til at se det som en gudstjeneste.

M3 siger, at han tror ikke på en religion, men på Kristus. Det giver han eksempler på ved at sige, at de kristne tror mere på religion end på Kristus. De vil f.eks. ikke lade en datter gifte sig med én, der har muslimsk baggrund. Det siger deres religion / kultur nej til.

De kristnes tro på religion forud for tro på Jesus er også kommet til udtryk ved manglende invitationer til fællesskab. Således har M3 kun én gang, mens han endnu var ugift, været inviteret med ind i en kristen families påskefejring.

Og M3 har sammen med M1 oplevet at blive afvist ved døren til kirkens julefest. Det var kun for kristne.

I forhold til M3s baggrund oplever han også afvisning. Han ville gerne deltage i en Eidfest, men det må han ikke for sin familie

En mærkelig følge af det forhold at have en dobbeltidentitet er, at M3 og hans familie ikke kan få en kristen begravelse. Gud ser ikke på kultur eller på ID-kort, men på hjertet

En række misforståelser og uforståelige afvisninger tolker M3 også som kulturelt betingede, men når det sker, så kan det få fatale følger for de svage brødre og søstre, som f.eks. for K1s døtre, der helt har opgivet deres kristne tro pga. deres håndtering af deres mors ansættelse og senere hendes afsked med jobbet

Til sådanne kulturelle misforståelser hører også historien om en navngiven leder i Alliance Churchs, der ved en konference skulle have sagt, at alle MBB-ere er Jesustroende for pengenes skyld. Og sandheden er, siger M3, at der er noget om det, men det er alt for grov en generalisering. Alliance Church har blot haft den politik, at man betalte muslimer for at tage andre muslimer med til møde/gudstjeneste. Ind i mellem har denne praksis været anledning til ret store problemer. M3 har f.eks. oplevet, hvordan én af hans kvarters forbrydere tjente nogle penge på at få andre muslimer med til møde. Når han selv deltog, så kunne han passende bruge tiden på at registrere, hvem der ellers deltog, og i hvilken grad folk deltog. Og efterfølgende kunne der så rapporteres hjemme i kvarteret, om hvordan den og den var meget Jesustroende og kom til møderne. Det kunne udvikle sig direkte livsfarligt for nogle.

Konklusionen er, at både for de kristne og for muslimerne vejer religionen eller kulturen tungere end troen. Det er vigtigere at følge religionen eller kulturen frem for at følge Jesus, siger M3. Vi – M3 og hans kone – vil gerne sætte vores Kristus tro over vores religion.

Vi taler om M3s syn på dåb: Egentlig var der ingen, der havde nævnt noget om dåb for ham. Han læste sig selv til vigtigheden af dåb, og involverede L8 i sine tanker. L8 henviste ham til en amerikansk præst, der underviste M3 igennem to år. M3 undrer sig i sit stille sind over, hvorfor der skulle gå hele to år, inden han var agtet værdig til at blive døbt. Selve dåben foregik i Alliance Church i Jerusalem under overværelse af L8, den amerikanske præst, og en tre-fire stykker fra Danmark. M3 anser dåben for en pligt. Man skal døbes, fordi Jesus siger det. Jesus skal være kongen i vores liv

Hvis M3 skal sætte ord på det vigtigste ved den kristne tro, så vil han nævne det dobbelte kærlighedsbud: Man skal elske Gud af hele sit hjerte og sin næste som sig selv. Men vi skal ikke gøre det for at opnå noget hos Gud. Her er den store forskel mellem Kristendom og Islam, siger han.

Om bønner siger M3: Muslimerne beder, reciterer, vers fra koranen eller fra traditionen. Den kristne har frihed til at bruge sine egne ord, frihed til at sige, hvad der ligger ham eller hende på hjertet, tale med Gud som man taler til en ven. Jeg beder til Jesus som Kristus, som Guds søn. Jeg beder til Faderen og Sønnen og Helligånden

I det hele taget er der med den kristne tro kommet et helt nyt perspektiv ind over M3s liv: Han er taknemmelig for at have lært Kristus at kende. Efterfølgelse af Kristus er et nyt vigtigt tema. Tidligere kunne M3 leve frit og nærmest få alt, hvad han pegede på. Han er nemlig rundet af en meget velhavende familie og har sagt farvel til mange af livets glæder. Nu – takket være Jesus – er der kommet et efterfølgelsesperspektiv ind over hans liv. Han er så at sige gået fra et sorgløst og bekymringsfrit liv til et liv med mange sorger og bekymringer og byrder. Men han møder sit liv med alle modsætninger med glæde, fordi han ved, at Jesus går med ham. Han kender en glæde, der er dyb nok til også at findes nede i den dybeste sorg

Om MBB-ernes samlinger siger M3: Vores gudstjenester og møder handler meget om bibelarbejde og bøn både når de er alene som MBB-ere, og når de er sammen folk fra f.eks. Alliance Church. Hvis det ikke var for bruddet med Alliance, så ville han stadig have været en del af denne kirke. Han havde endda skrevet en ansøgning om at få støtte til en præsteuddannelse. Han elsker nemlig at læse teologi og kirkehistorie, men den egentlige grund er, at han inderligt ønsker at blive præst for MBB-erne, men det ønske blev aldrig opfyldt

For nogle år siden bad L10 ham lave et papir på, hvordan kirken skulle nå mennesker med muslimsk baggrund. M3 var taknemmelig for tilliden og tog med glæde opgaven på sig. Men da lederne (Alliance Church og Call of Hope o.a.) på baggrund af M3s papir skulle tale sig frem til en strategi, så blev M3 bedt om at forlade mødet. M3 havde lavet en plan, men da planen skulle behandles, blev han bedt om at gå!

Jeg spørger M3, om han kan forsøge at forestille sig de gode grunde, de ud fra deres perspektiv kunne have til at holde ham udenfor den afgørende samtale. Til det svarer M3, at han tror, det er en slags angst for konsekvenserne, der styrer handlingerne. Han nævner også fordømmen om, at muslimer kun bliver Jesustroende for pengenes skyld. Og endelig nævner han - og han tror selv, det er den vigtigste grund – at de er bange for deres job, deres indkomst

Guds tempel – Jesus og menigheden er ikke afhængig af steder. Det er f.eks. lige her og lige nu, hvor vi sidder sammen og taler om hans rige. Og M3 vil gerne tale videre, og han vil gerne være med til at finde flere muslimer, der kan fortælle om hvordan de blev Jesustroende

Analyse

M3s baggrund er en meget strengt praktiserende og meget velhavende muslimsk familie. Det gik ikke upåagtet hen i M3s eget liv. Som ganske ung kunne han to tredjedele af Koranen udenad. Hans studier i Koranen førte ham ind i en teologisk anfægtelse i forhold til det brudte gudsbillede, han mener, der er i Koranen. På den ene side vægtes Guds troværdighed og hans befaling om, at man ikke må lyve, men på den anden side lyver eller bedrager Gud ifølge samme Koran. Problemet opstår i forbindelse med Jesu korsdød, hvor Gud lader jøderne blive i den vildfarelse, at de slog Jesus ihjel. Men det var bare en Jesus-look a- like, der døde. Og jøderne kan så gå rundt og fejre, at de slog Jesus ihjel, Muslimerne ved bedre, Gud lavede nemlig dette fupnummer med en forbytning, der mindede så meget om Jesus, så ingen opdagede det. Lige præcis dette blev et meget alvorligt problem i M3s gudsbillede: Hvordan kan Gud, der befaler ikke at lyve, lyve og snyde?

I sin religiøse søgning fik de personlige forbindelser stor betydning. Der var både negative oplevelser med personlige forbindelser (Muslimske lærde, der ikke kunne løse M3s teologiske gåde, "Navne-kristne" og en ortodoks præst, der ikke ville risikere noget ved at have kontakt) og der var meget positive personlige forbindelser (Brevkontakt til den tyske organisation, Call of Hope og L8, som på daværende tidspunkt var leder af i Bibelselskabet), L8 bad en fri bøn til Gud for M3. Det havde skelsættende betydning. Han fortalte ham også, hvordan man kunne blive kristen, nemlig ved bekendelse af synd og omvendelse til Kristus

M3 fik en Bibel af Call of Hope. Det gamle Testamente var kendt stof. Det nye Testamente var fuldstændig overrumplende nyt med dets budskab om Jesu kærlighed og tilgivelse, tæt knyttet sammen med hans død og opstandelse.

Efter to års undervisning blev M3 døbt

M3 oplever tre stærke drømme. Hver gang optræder en mand med et strålende ansigt, som formaner M3 til at følge ham. Efter tredje drøm overgiver M3 sig til Jesus. M3s hustru har også haft en skelsættende drøm om én, der skulle komme og hjælpe hende til kristen tro. Og denne person skulle vise sig at være M3. Senere, mens de var kæresten, oplevede de den samme drøm. Situationen var tilspidset, de var udsat for dødstrusler, der var ingen fremtid for dem i Palæstina. I den situation gjorde det stort indtryk at få den samme drøm, der fortalte dem, at de skulle tage til grænsen, og at de ville få hjælp til at komme ud af landet. Og det skete.

M3 vægter fællesskabet meget, men han oplevede hurtigt, at det ikke var uproblematisk. De gamle kirker ville ikke have med Jesus- troende muslimer at gøre (sikkerhedsgrunde og frygt). Heller ikke de nye evangelikale kirker ville have med dem at gøre, men det ændrede sig, da de gik fra at være en tre- fire stykker til at være hundredvis. Men de nye kirker var heller ikke fri for at være drevet af frygt. En af MBB-erne blev ligefrem opfordret til at opsigte sin stilling i en kirkelig organisation, da vedkommende oplevede problemer med sin muslimske familie

Løsningen blev en hemmelig kirke for Jesustroende muslimer, der skulle huses på øverste etage i en forretningsejendom, så kunne man nemlig ikke så nemt opdages, for man kunne have mange slags ærinder i huset. Men dermed havde man kun løst et lokaleproblem og skabt en nogenlunde sikker adgang til den hemmelige kirke. De Jesustroende muslimer blev presset til at ændre deres ID-kort oplysninger: Hvilket ville svare til frivillig selvanmeldelse for en grov forbrydelse med mulighed for dødsstraf. Og de skulle give tiende, hvad de slet ikke var i stand til. Måske var der også noget jalousi. M3 blev i hvert fald noget provokeret af påstanden om, at han ikke havde været én af grundlæggerne af MBB-menigheden. Det havde han rent faktisk. Og han havde endda været en af de mest centrale personer i etableringen af den hemmelige kirke.

Samarbejdet gik i stykker, da MBB-erne blev stillet overfor kravene om ændring af deres religion på ID-kortene og kravene om tiende blev fremført. M3 havde ellers på det tidspunkt en ansøgning liggende hos ledelsen om tilladelse til og om støtte til en præsteuddannelse. Her lå hans egentlige kald, selvom han havde en master i organisation og underviste i faget på Universitetet. Ansøgningen forblev ubesvaret

Men fællesskab med andre troende er helt nødvendigt, så nu samles man i hjemmene. Og man overvejer at grundlægge en ny NGO-kirke. Bibelarbejde og bøn skal være centrale punkter på den nye kirkes dagsorden. Deri adskiller de sig ikke fra den evangelikale kirke. Men der er alt for mange forhindringer og alt for meget mistilid hen over de gamle skel til, at de kan blive i den nuværende ordning. En palæstinenser, der har kristen baggrund havde sagt, at han ikke ville afhænde sin datter til en kristen med muslimsk baggrund. En anden havde gentaget fordømmen om, at de Jesustroende med muslimsk baggrund kun var ude efter penge. Og M3 og M1 var engang – de var Jesustroende på det tidspunkt – blevet afvist ved en julefest i kirken med en besked om, at det kun var for folk med kristen baggrund. Og desuden blev M3 ikke inviteret med til en lederforhandling om et papir vedrørende forholdet mellem de kristne som har kristen baggrund (CBB-erne), og de kristne med muslimsk baggrund, et papir, han selv havde udarbejdet på L10s opfordring. M3 havde oplevet opgaven som en anerkendelse af ham som en af lederne, men den fornemmelse forsvandt hurtigt, da han blev nægtet adgang til forhandlingerne om papirets anbefalinger. M3 blev simpelthen sat udenfor døren, da sagen skulle behandles

Forholdet til den muslimske baggrund er et gennemgående tema både for de Jesustroende muslimer og for dem med kristen baggrund. For M3 er det vigtigt, at Kristus har givet sit troende menneske frihed til f.eks. at bære hijab, hvad nogle gør til gudstjenesterne. Det vil også være at bruge den kristne frihed, hvis man byggede en kirke, der lignede en moske. Ligesom det også er en del af den kristne frihed at deltage i moskegudstjenesten. Nogle undlader bare at bekende med på den del af bekendelse, der omtaler Muhammed som Guds profet. M3 har lagt mærke til at religionen, forstået som religiøse traditioner, betyder mere for både muslimer og for kristne end selve troen. Han og hans hustru har lovet hinanden, at kristustroen altid skal overgå religionens krav og traditioner. Ja, ind imellem vil det endda være hjælpsomt hvis man læste kristendommen ind i muslimske traditioner. Man skal huske, siger M3, at moskeen ikke er et religiøst sted for en palæstinenser, det er et socialt og kulturelt sted.

M3 mener, at det er vigtigt at stå ved, at man som Jesustroende muslim har en dobbelt identitet. Mange er nødt til at have det af sikkerhedsgrunde. M3 kender f.eks. 10 professorer som i hemmelighed er Jesus-followers. Men uanset sikkerhedsspørgsmålet, så er den dobbelte identitet vigtig – for det handler om kultur/religion og tro

Når M3 sammenligner tiden før han blev kristen med tiden nu, så bliver det med ordene, at han nu anser – fornuftsmæssigt og følelsesmæssigt – sin fjende for at være en ven (Før M3 blev Jesustroende var han med til at skyde en spion). M3 har også helt ændret sit syn på de fattige. Han og hustruen kan godt springe et måltid over og give værdien af måltidet til nogle fattige naboer. M3 har også ændret syn på det daglige arbejde, som han opfatter som en gudstjeneste. M3 og hustruen bruger meget mere tid på at bøn – både faste og frie bønner. De ønsker at tage farve af Jesu måde at leve på. Det dobbelte kærlighedsbud er centralt i deres nye liv. Ikke for på muslimsk vis at opnå noget hos Gud, men fordi de allerede har fået alt af Gud. Før havde M3 et ubekymret liv, hvor han fik, hvad han ønskede sig, nu er der kommet et efterfølgelsesperspektiv ind over hans liv

4.1.4. K1

Vi møder K1 på en Café, hvor hun arbejder for en kort periode, men det er bedre end ingenting, så hun knokler løs. Egentlig er K1 for træt til at gå i byen, men da det er længe siden, hun har været ude at spise, så er hun pyntet og klar til at nyde turen. K1 er en lille, meget sød og energisk og veltalende kvinde på 57 år. Fraskilt mor til fire børn

K1 fortæller, at hun er vokset op i en katolsk familie. Hendes far forgudede hende, men hans kærlighed til hende strakte ikke til at kunne rumme, at hun fik sig en muslimsk mand. Da det skete slog hendes egen familie hånden af hende. Hun levede uden kontakt til dem i 32 år I sin nye familie blev hun mere og mere hjernevasket og begyndte at klæde sig muslimsk med slør og det hele. Efter 15 års ægteskab blev hun skilt. Og så var helvede løs. K1 måtte slås for sine fire børn. Hendes mand sendte to af dem på børnehjem i to år. Det var en hård tid både på grund hendes eksmand, men også fordi hun skulle skaffe mad på bordet hver dag. Ind i mellem havde hun to jobs, for at få det til at hænge sammen.

K1 kom i kontakt med sin kristne baggrund via TV-kanaler. Men hun havde store problemer med sin tro. Dels havde hendes far-billede præget hendes Guds-billede i en sådan grad, at når folk fortalte hende, at Gud er vores far, så var det for hende ikke noget godt budskab, for den far, hun kendte, svigtede i det afgørende øjeblik, og han vendte aldrig tilbage. Hun havde også problemer med sin tro, fordi hun ikke kunne tro, at Gud kunne tage hende tilbage, når hun havde svigtet ham så groft igennem så mange år. Senere fik K1 en god kontakt med folkene fra Alliance Church. De underviste hende helt fra grunden af. Det var næsten for meget af det gode, for hun havde jo faktisk en kristen børnelærdom med sig. Det var guldalderen den gang: de besøgte, støttede, holdt gudstjenester.

Stille og roligt fik K1 lov til at "faithing herself" – stille og roligt blev frygten erstattet af kærligheden. Gud og jeg, fortæller hun, var enige om, hvad synd er, og jeg bebrejdede ham det. Han var en tyrann, der havde en pisk, og han nød at bruge den. Nu er Gud blevet hendes far igen. Men hun har måttet slås for det. Alt, hvad hun står for og tror på, er tilkæmpet

Alliance Church fik stor betydning for K1. For fem år siden fik hun arbejde i kirkens relief ministry. Der var meget at gøre, masser af aktiviteter og ministries. Men så skete der noget, som ramte hende i hjertet. Arbejdet blev lukket, og hun mistede sit job. K1 siger, at hun mistede "the joy"; og M1 siger, at han mistede "the feelings". Det blev helt tydeligt for dem, at de kun var andenrangs i forhold til de kristne med kristen baggrund (CBB-erne). Vi fik direkte at vide, at vi ikke var "modne". Taler I for eksempel i tunger? - blev de spurgt. Og ved en anden lejlighed, da K1s leder, L5, så, at hun røg, sagde han: Du sidder med synden imellem dine fingrer. Så føler man sig underlegen, siger K5

Er vi ikke alle sammen syndere – MBBs – Muslim Background Believers - og CBBs - Christian Background Believers? Hvorfor overhovedet bruge det udtryk? Vi har brug for den samme hjælp fra Gud og Jesus. Og uanset baggrund har vi brug for Guds nåde og barmhjertighed, siger K1. Er vi ikke lige elsket af Gud? , spørger hun.

Det store sammenbrud kom, da "Guds søn" blev gjort til leder af arbejdet i Nord. De sagde, at L5 havde et problem, men de fortalte ikke, hvad problemet bestod i. K1 stod egentlig til at få jobbet. Hun var kvalificeret, og hun havde i den grad som alenemor til fire børn brug for pengene. Han – "Gud søn" havde kun to børn og en kone, der i øvrigt havde et arbejde, hvor hun tjente 3 gange så meget som M1. To fra ledelsen kontaktede K1 og sagde, at de ville komme og besøge hende på kontoret. K1 tænkte, at de nok ville have deres bibler med. Der er nok noget glædeligt og vigtigt, de vil fortælle, tænkte hun. Men det eneste, de ville, var at lukke for arbejdet og fyre K1. Hun skulle i gang med at søge tilbage til sit gamle job. Men det var det samme som at sige, at hun skulle være arbejdsløs. Hvordan skulle noget som helst ministerium komme på at ansætte hende med hendes alder, spurgte hun

Senere – fortalte M1 - blev K1s datter fyret fra centeret. M1 kunne intet stille op, selvom han var glad for hende og var hendes nærmeste leder, for det var hans chefs, L9, der ville af med K1s datter. Og så blev det sådan.

L5 og L9 flyttede til Vestbredden i et stort hus, som blev møbleret med fine, moderne møbler, to vaskemaskiner og en massagestol til 6000 shekel. Her skulle han bruge tid på studier. I hvert fald så længe Helligånden støttede ham i det. Men det varede ikke ret længe, før Helligånden befalede L5 at være i Jerusalem. Og K1 spørger: Skifter Helligånden mening hver uge? Og hun undrer sig højlydt over, hvor pengene kommer fra. Det er indsamlede midler! Donationer! De er utrolig gode til at fortælle den gode historie. Der "lyves" om arbejdet. K1 har oplevet at få en opringning fra ledelsen, når der var besøg ude fra, med opfordring til at omtale bestemte projekter positivt, vel at mærke projekter, som ikke længere eksisterer. Hun er også blevet opfordret til at underskrive ansøgninger til myndighederne om støtte til velgørehedsarbejde, som heller ikke eksisterer

K1 siger: We love them, but we have not the same trust in them! Hvis man har en ven, og han og hans familie er i problemer, og man siger: Flyt ind hos os, så siger man jo ikke: der og der, i de og de rum må du ikke komme. Man må have tillid til hinanden

Pengene bliver brugt forkert: Der er ikke penge nok til at besøge en M2, der bor langt oppe på bjerget, helt alene med sin familie, fordi han passer en mobilmast. Tidligere betalte Alliance Church hans rejser til gudstjenesterne, men den støtte er nu skåret væk. Man skal da have råd til at besøge den mand, siger K1. Hun har selv engang besøgt familien. Hun havde tilbudt M2s muslimske kone en forbøn. Det havde hun

taget imod, og det havde virket åbnende. Hun er min søster, siger K1, ikke en historie, et kort, et nummer. Der er brug for levet, praktiseret kærlighed. Ord bliver først troværdige, når de praktiseres. Måske var det netop sådan en praktiseret kærlighed, der fik M2s kone til at komme hjem til ham igen. Hun havde ellers forladt ham for en tid, da det er en synd at blive sammen med en frafalden, men efter en tid vendte hun tilbage – på grund af kærlighed.

K1 har forsøgt at videreføre arbejdet fra sit køkken, hvorfra hun fungerer som "mor-kirke" i en Kitschen church. Det er en cyberchurch, der udelukkende lever sit liv på nettet. "Det eneste redskab, vi har, er internettet", siger K1. Nu er der bare det ved det, at K1s bærbare er gået ned, og så er der ikke meget kirke tilbage i K1s køkken

K1 mødtes på en konference med en kvinde, som blev hendes veninde. Hun er 57 år ligesom K1 selv. Hun er blevet en troende, men hun er nødt til at leve med sin tro i hemmelighed. Derfor var det rigtig godt, at de kunne mødes i internettets prayer room. Men det kan desværre ikke lade sig gøre, fordi computeren er gået ned ...

Eller: der var en ung muslim, der blev en Jesus-troende. Han skrev til K1 på nettet, at hun var hans "kirkemor". Denne moderrolle kan ikke længere udfyldes. Computeren er nede!

Så hvad med kirkegang? Hvornår har K1 sidst været til gudstjeneste? Det er i hvert fald et år siden. Det var hjemme på taget, hvor hun bad sammen med en anden kvinde i flere timer. Det var som regn på mit tørre liv, siger K1.

K1 slutter som hun begyndte med at fortælle om hendes søn, der blev en Jesustroende med alle de problemer, det indebar. Sønnen er blevet døbt, men det gør ikke tingene nemmere for ham. På et tidspunkt flyttede han til Cypern, hvor han blev gift. Ægteskabet varede i fire år, så ville konen skilles. Begrundelsen var, at hun var blevet gift meget tidligt. Skilsmissen blev bevilget. Desværre for K1s søn indebærer det nogle meget store problemer. Han kan ikke blive på Cypern. Men han kan heller ikke tage tilbage til Palæstina, fordi han er konverteret

K1 spurgte Alliance Church om hjælp, men fik det ikke. Begrundelsen var, at det ikke ville være rigtigt, for han var ikke en discipel !?! De ville heller ikke udfærdige en attest på trosforhold. Ligesom de sagde nej til at tilbyde advokatbistand. En henvendelse til en ortodoks præst om hjælp blev også afvist med ordene, at han ikke var kristen !?!

Analyse

K1s baggrund: Hun er født og opvokset i en katolsk familie, men giftede sig ind i en muslimsk familie, hvorved hun mistede kontakten med sin egen familie i 32 år. Efter 15 års ægteskab med islamisering på krop og sjæl blev hun skilt. I dag er K1 Jesustroende med muslimsk baggrund

Sammenligner hun sit nuværende liv med det liv, hun levede før, så er der to perioder i fortiden, som er en del af hendes bagage. Den første periode var hendes barndomsår. Hun er født og opvokset som katolsk kristen, men giftede sig med en muslim, hvor hun oplevede at blive "hjernevasket" med mere og mere lovbunden tro og klædedragt. Da K1 blev kristen igen, oplevede hun frihed, men hun oplevede også nye religiøse regler: Hun skulle være en mere "moden" kristen, stoppe med at ryge og betale tiende.

Fællesskabet med andre mennesker betyder rigtig meget i K1s liv. I den første kontakt med personer fra Alliance Church oplevede hun fællesskabet som hendes nye familie. Det var "guldalderen" med besøg, støtte, gudstjenester og konferencer. Men senere efter hendes fyring og hendes oplevelse af, at kirken havde en meget kreativ opfattelse af, hvad sandheden er. Troværdighed er dragende, når den er der, og frastødende, når man oplever, at den alligevel ikke er der. Vi elsker dem, men vi har ikke tillid til dem mere, siger K1

De personlige relationer er helt afgørende. K1 mødte mennesker, der gjorde, hvad de sagde. De støttede hende, bakkede hende op, var til stede i hendes liv, anså hende for at være fuld og medlem af menigheden

"Det hele menneske" med imødekommen af behov på alle niveauer kom til udtryk ved, at hun blev ansat i kirken og blev en del af kirkens Relief ministry (kirkens hjælpeindsats overfor menneskelig, social og økonomisk nød). Senere oplevede K1, at disse værdier ikke fungerede i praksis: Hun blev selv fyret, hendes datter blev fyret, nægtelse af bistand til hendes søn, da han kom i problemer (man ville ikke engang attestere hans dåb) Pengene blev brugt forkert til indkøb af dyre møbler, herunder en massage stol til 6000 shekel til menighedens nye præst

Forkyndelse og undervisning er centrale og vigtige opgaver i en menighed. K1 oplevede det selv, da hun vendte tilbage som kristen efter sin tid som muslim. Hun fik en grundig indføring i den kristne tro. Den periode kalder hun guldalderen, fordi der var så meget undervisning, forkyndelse, støtte og konferencer. Og K1 har videreført denne grundholdning i hendes cyberkirke, der styres fra hendes køkkenbord.

Kristne medier har haft stor betydning for K1. Det var et TV-program, der lokkede hende ind i en proces tilbage til kristendommen. Men det var meget kompliceret for hende, fordi hendes far havde ødelagt den del af gudsbilledet, som viser Gud som far. Den Gud, hun kendte, var en tyran og en sadist, der nød at straffe mennesker. K1 opdagede nye muligheder, da hun blev kirkeløs. Hun åbnede sin cyberkirke, hvor der kan være mellem 300 til 400 i bønnerummet

Bibelen er den helt centrale bog for K1. Det var undervisningen ud fra og ind i denne bog, der førte hende tilbage

Synet på Jesus og centrale begreber: Stille og roligt fik K1 arbejdet sig tilbage til kristen tro. Frygten for Gud blev til kærlighed til Gud, Tyranen blev en tryk far. K1 understreger: Vi er alle sammen syndere, der har brug for Gud og Jesus, brug for Guds nåde og barmhjertighed, brug for at vide os elsket af Gud. Sandhed og fromhed er blevet vigtige begreber for K1, ikke mindst efter at hun har oplevet, at det var flossede begreber i Alliance Church

Bøn er noget af det allervigtigste for K1. Bøn og bibellæsning og samtale med Gud og mennesker om troen er sammen med menneskelig og åndelig støtte helt afgørende for hende. Hun praktiserer bøn alene og sammen med andre kristne – også når hun er ”moderkirke” på nettet. Hun savner gudstjenesten med det åndelige fællesskab. Det er et år siden, hun sidst har været med i en gudstjeneste.

Forandringerne som et før og efter i forhold til hendes tid som muslim er først og fremmest forandringen i Guds billedet. Gud var en tyrant, men blev en far. Det gik fra lovbunden tro til frihedstro, bygget på tilgivelse og kærlighed.

Forfølgelser har K1 oplevet både fra hendes muslimske baggrund, da hun vendte tilbage til kristendommen. Kampen om børnene blev meget intens, og hun har oplevet en slags forfølgelse fra hendes kristne baggrund, da hun blev ladet alene tilbage, fordi strategien blev ændret, hvorfor man nedlagde Relieftjenesten. ”Jeg mistede glæden i mit liv”, siger hun. Siden da har hun følt sig som ”umoden” andenrangskristen

4.1.5. K2

K2 er en ung kvinde, hun er fraskilt og mor til fem børn, som hun lever adskilt fra. K2 er arbejdsløs.

Hendes historie med Jesustroen begynder, inden hun bliver skilt. Hun får en drøm, hvor der optræder en mand, hvem det er, ved hun ikke, selv tror hun, at der er en hellig mand, måske en sheik. Manden fortæller hende, at der er en, der har naglet noget hekseri op i et træ. Det er K2s opgave at gå ud og pille det ned og smide det væk. K2 adlød manden i drømmen og gik ud og pillede hekseriet ned og smed det væk. Og fra da af forbedredes forholdene i hjemmet. Der kom en bedre stemning. K2 og hendes mand skændtes ikke så meget mere og råbte heller ikke længere så meget efter hinanden.

På dette tidspunkt var K2s mand en Jesus follower. Han arbejdede i Bibelselskabet. En dag havde han taget imod en gruppe koreanske kristne. De ville gerne besøge hans hjem. K2 tænkte: hvis de kan ændre mit liv, så vil jeg også vælge at blive Jesustroende. Til hendes store overraskelse blev hendes liv ændret. I forlængelse heraf blev hun en Jesustroende og et bedende menneske.

Imidlertid gik det ikke så godt på hendes mands arbejde. Han endte med at blive fyret. Det fik ham i næste omgang til at skippe sin Jesustro og blive muslim igen. Senere – mens han endnu var gift med K2 – blev han gift med endnu en kvinde. Det ville K2 ikke stå model til, så hun ønskede skilsmisse. Men da hun i mellemtiden var blevet Jesustroende, så var hendes i forvejen dårlige muligheder for at få børnene med sig helt udtømte. Det indså hun, da det gik op for hende, at hendes mand havde fortalt retten om, at hun havde skiftet tro og dermed mistet alle rettigheder, endda den mest grundlæggende: retten til livet. K2 begyndte at bede over sagen. Hun slog tilfældigt op i Bibelen og mødte beretningen om Jesu lidelse. Efter nogen tid sænkede mørket sig, dagen gik på hæld, men indeni K2 var der helt lyst og afklaret: Hun indså, at der ikke var noget at gøre. Så på den dag, hvor hun skulle have været i retten, valgte hun at trække sagen tilbage. Hendes familie havde ellers gjort sig klar til at møde op og støtte hende, men hun holdt fast. Der

var ikke noget at gøre, sagen var tabt på forhånd. Manden fik pengene, huset og alle fem børn. Og hun flyttede hjem til sin egen familie på den anden side af gaden. Herfra kunne hun se over til sit gamle hjem, som hun havde været med til at spare op til, og hun kunne se sin x-mand og hans nye kone, men det værste var dog, at hun dagligt kunne se sine fem børn. De var så tæt på og dog helt udenfor hendes rækkevidde. Kvinden, der anses for at være mandens ejendom, havde oplevet, at ejermanden brugte sin ret til at smide det, han ikke brød sig om, væk.

Senere ønskede K2 sig inderligt at deltage i en konference om "indre heling". Konferencen, der skulle foregå i Kairo, blev skelsættende for hende. Hun kom til at dele værelse med K1. De to kvinder blev venner for livet, og nu mødes de, så tit de kan, i den gamle og nu genåbnede Cyberkirke i K1s køkken.

K2s nye virkelighed ser sådan ud: Nu ved hun, at hun kun kan stole på Gud. Hun ved, at hun er dybt afhængig af ham. Hun ved, at han vil være god mod hende. Hans fred er kommet ind over hendes liv. Og han har givet hende den særlige gave at kunne glæde andre.

En dag fik K2 en ny drøm: En stemme talte til hende. Hun stod op og gik ind til sin far og spurgte, om det var ham, der havde sagt noget, men det var det ikke, det var Herren selv, der lovede K2 den særlige gave, at kunne lægge hænderne på mennesker og helbrede dem. Hun har endnu ikke fået gaven, men hun føler, at hun har fået lovning på den.

Sidste sommer holdt K2 og K1 en våge- og bederat på taget af K1s ejendom. Det blev meget intenst. K1 fik tungetalens nådegave. Fra da af åbnede de deres cyberchurch. Mange ting er vanskelige for dem, men de opmuntrer hinanden med Guds trofasthed. Arbejdet i Cyberkirken er en tjeneste for Herren for dem begge. Når de slår "kirkedøren" op, kan der dukke mellem 3 og 300 op. De oplever en vældig velsignelse. Mennesker kommer til tro, de beder og rådgiver og chatter dag ud og dag ind.

K2 er blevet døbt, uden at hun helt vidste, hvorfor hun skulle det. Men det blev et stærkt ønske for hende efter hendes skilsmisse.

Jesus spiller den altafgørende hovedrolle i K2s liv. Hun er en synder som alle andre, men hun har bragt sin synd til Jesus, og så er den borte. Men hun ved godt, at hun livet igennem vil blive ved med at være en synder, men Jesus vil blive ved med at tilgive hende.

Jesu død på korset indebærer, at han tog al vor synd og bar den op på korset

At Gud er til at stole på indebærer for K2, at hun hver aften, inden hun lægger sig til at sove, lægger sit liv i hans hænder. Gud kan hun altid møde – i lyst og i nød. K2 bruger helt almindelige hverdagsord i sin bøn. Hun taler med Gud som til en ven.

At blive kristen er for K2 grund nok til at miste både penge, arv, hus og børn, intet kan måle sig i betydning med det at få lov at være en Jesus follower. Man skal være villig til at opgive alt, når man følger Jesus – selv ens børn

Når MBB-erne er sammen, så samtaler de om troen, rådgiver hinanden i kampen mod det onde og for det gode. De deler bibelens budskab og beder for hinanden og de mener, der er blevet drøftet. Kirken er lige så stille gledet ud af K2s liv. Da hun for fire måneder siden mistede et lille pasningsjob for en præst, hvis tjeneste ikke lykkedes særlig godt og som derfor måtte tage hjem med sin familie, så mistede hun også sin

indkomst og dermed muligheden for at betale for transport til og fra møder og gudstjenester. Det er fire måneder siden. Hun har intet hørt fra dem.

På spørgsmålet, om hun bruger gamle muslimske ritualer og evt. tolker kristendommen ind i dem, siger K2, at hun faktisk ikke kender så meget til Islam, for hun blev gift allerede som 15-årig

Og til allersidst, om hun kender andre MBB-ere, der kunne have lyst til at fortælle mig om deres tro, så svarer hun, at det gjorde hun indtil for nylig, men den kvinde, hun tænker på, er lige flyttet.

Analyse

K2s baggrund i islam er svag. Hun blev gift som femtenårig, og havde hænderne fulde derefter med fem børnefødsler, så der var ikke tid og kræfter til at forbedre den i udgangspunktet ringe viden om islam. K2 blev Jesustroende efter mødet med nogle koreanere, der gjorde en så stor forskel i hendes liv, så at det blev livsforandrende. K2 blev en Jesus follower. Forandringen var så dyb og omfattende, at hun var villig til at miste alt på grund af sin tro – selv hendes fem børn.

Sammenligner K2 sit liv som Jesustroende med livet før, så er den store forandring netop, at hun med sin Jesustro fik en højeste værdi, der overtrumpede alt – selv hendes børn var hun villig til at opgive for troens skyld.

Fællesskabet med andre kristne er helt afgørende for K2. Hun deltager gerne i møder, samtaler, gudstjenester og konferencer, der kan være med til at styrke hende i troen. Hendes meget nære veninde deler hun alt med. De støtter hinanden menneskeligt og kristeligt. Og når MBB-erne er samlet, så samtaler de om troen, rådgiver hinanden i kampen mod det onde, deler bibelens budskab og beder for hinanden.

K2 ser mange slags behov i sit eget og andre Jesustroendes liv. Mennesket er helt, når det består af krop, sjæl og ånd, og der er behov på alle planer. Selv søgte og fik K2 bevilget et conferenceophold med "indre heling" som tema. Hendes nye liv med Jesustroen, men uden mand og børn, skabte sår, der skulle heles. På konferencen mødte K2 K1. De blev veninder for livet. De støtter hinanden menneskeligt og åndeligt – læser bibelen sammen og beder for og med hinanden og for og med andre. Begge er de ulønnede medarbejdere i Cyberkirken, hvor der kan være mellem 3 og 300 deltagere i kirkens Prayer room.

Personlige kontakter var den direkte årsag til, at K2 blev Jesustroende. Hendes eksmand arbejdede i Det palæstinensiske Bibelselskab. Han fik en dag besøg af en gruppe koreanere, der åbenbart gjorde så stort indtryk på K2, så hun sagde til sig selv: Hvis det her kan forandre mit liv, så vil jeg blive Jesustroende. Og det skete, hendes liv blev forandret, og hun blev Jesustroende. Man kan også udtrykke betydningen af personlige kontakter ved at henvise til fraværet af dem. Da K2 mistede sit job som børnepasser for en præstefamilie, der, fordi deres tjeneste ikke lykkedes, måtte flytte fra landet igen, så mistede hun også dermed forbindelsen til kirken. Det gør ondt at konstatere, at ingen fra kirken har opsøgt hende i de fire måneder, der er gået siden

Drømme har haft en stor betydning for K2s tro allerede før hun blev Jesustroende. Hun husker en drøm med en mand, der måske var en sheik, der sagde til hende, at der var naglet noget hekseri eller trolddom fast til et træ udenfor hendes hus. Manden sagde også, at hun skulle gå ud og pille det ned og smide det væk. K2 gjorde som manden i drømmen pålagde hende; hun gik ud og pillede hekseriet ned og smed det væk. Herefter oplevede hun en klar bedring af stemningsniveauet i hendes hjem. De skændtes og råbte ikke så meget efter hinanden mere. En anden begivenhed: En stemme siger til K2, at hun skal få den særlige gave at kunne helbrede mennesker ved at lægge hænderne på dem

Forkyndelse og undervisning er meget vigtige temaer, som K2 lægger stor vægt på både for sin egen del og for andres vedkommende. Forkyndelse, undervisning og sjælesorg er helt centrale opgaver og behov i menighedens og K2s daglige kristenliv

Kristne medier har højeste prioritet for K2 som situationen er. Lige så stor en katastrofe det var, da computeren, som husede Cyberkirken, gik ned, lige så stor en glæde og triumf var det, da de fik en ny computer og kirken kunne åbne dørene til de forskellige rum, der findes. Blandt andet prayer room, der kan huse mellem 3 og 300 deltagere

Bibelen er helt grundlæggende i K2s Jesustro. Det er den i hendes eget liv, i hendes samtaler med andre og når hun er alene.

K2 betragter Jesus som sin frelser, ham, der døde på korset for hendes synders skyld.

Centrale begreber i den kristne tro er netop frelse og synd. Begge dele hænger nøje sammen med troen på Jesu død for os mennesker

At være Jesustroende er det samme som at være et bedende menneske. Det var i bønnens lønkammer hun åbnede bibelen et tilfældigt sted, og hendes øjne faldt på et afsnit om Jesu lidelse. Selvom det på det tidspunkt var ved at være aften, så blev det ved med at lyse indeni hende. Der kom klarhed over, at hun for Jesu skyld skulle opgive sit hus, sine penge og sine børn. Hun var allerede klar over, at det under alle omstændigheder ville blive tilfældet, men nu kom der en klarhed ind over det, så at hun nu for sin tros skyld kunne acceptere og hvile i realiteterne, som de ville blive. For K2 er selve nerven i Jesustroen, at hun hver aften kan lægge sit liv i hans hænder og tale med Gud med sine egne ord som man taler til en nær ven. K2 og K1 holdt engang en våge-og bednat på taget af K1s hus. Det var en gudstjeneste for dem.

Forandringen i K2s liv, når hun ser tilbage på sit liv som muslim i forhold til hendes liv som Jesustroende, er helt klart det nye sæt værdier, hvor hendes Jesustro er vigtigere end alt andet: Penge, hus, mand ... ja, selv hendes børn. Ind imellem undrer folk sig højlydt over K2s lyse sind, når de ved, hvilken pris hun har betalt, men hun har simpelthen fået en fred og glæde i sit valg.

Forfølgelser er et vilkår i K2s liv. Da hendes mand mistede sit arbejde i den kristne organisation og i skuffelse over dette nederlag opgav sin kristne tro og kort tid efter giftede sig med en anden kvinde samtidig med, at han havde K2, så oplevede hun den forfølgelse, at måtte give afkald på alt for Jesu skyld. Eksmanden havde nemlig afgjort slaget om børnene ved at fortælle retten, at hun havde skiftet tro. I dag lever K2 et liv i efterfølgelse af Jesus. Og hun gør det med en glæde, der får folk til at undre sig højlydt.

Hverken K2s forhold til de gamle kirker eller hendes forhold til moskeen er et tema, for der har aldrig været noget forhold. Derimod har hun et ambivalent forhold til de nye evangelikale kirker. De hjalp hende til tro, de støttede hende med arbejde og kurser, men da hun mistede sit arbejde, så mistede hun også dem. De forsvandt ud af hendes liv. Hun ved ikke hvorfor. Derfor er K2 i gang med sin nye Cyberkirke. Og derfor taler hun også om forholdet til de andre MBB-ere, som om de allerede har en husmenighed

Spørgsmålet om de gamle kirker er ikke aktuelt for K2, Hendes forhold til moskeen er heller ikke et tema, for hun har aldrig haft et forhold til moskeen, men forholdet til den nye kirke har ændret sig fra at have været meget varm og hengivent til at blive præget af skuffelse og mistillid

4.1.6. K3

Vi er inviteret til middag hos et ægtepar. Kvinden er MBB-er og manden CBB-er. Vi skal komme klokken halv seks, så kan vi nemlig nå at høre K3s historie, inden vi skal tilbage med den sidste bus, der kører fra tjekpoint klokken halv otte om aftenen. K3 er 24 år. Hun har været gift i fire år med en med kristen baggrund. De venter et barn til april. K3 har forladt sin stilling i kirken. Det lyder som om der har været samarbejdsproblemer. Og det lyder også som om, det har at gøre med hendes baggrund som muslim. Men selvom hun altså har sagt sit lønnede arbejde op, så fortsætter hun med at være frivillig i ungdomsarbejdet. De er i gang med at forberede den næste ungdomskonference/ lejr, der skal holdes oppe i den nordlige del af Vestbredden. K3s mor har været der for at hjælpe med at gøre maden klar. Vi afleverer en pakke Duplo Lego til den kommende arving. Og vi føler os meget velkomne fra det øjeblik, vi træder ind af døren.

K3 stammer fra en meget lovtro islamisk familie, der lagde mange kræfter i at opmuntre hinanden til at være brændende i troen på Allah og hans profet, Muhammed. Hendes mor og far var indpiskerne, der sørgede for, at der blev bedt bønner ved morgen og aften, ved måltiderne og når de skulle i bad eller i skole. Det gjorde stort indtryk på K3, der allerede som tiårig fik sin første hijab, fordi hun ønskede at være ægte i sin kærlighed til og lydighed mod Allah. K3 forsøgte at praktisere sin tro ekstra godt. Ofte tog hun sig selv i at bede den obligatoriske bøn med fire bønner til Allah og fire bønner til Muhammad to gange. Hun elskede Gud, men han elskede ikke hende. Gudsdyrkelsen blev drevet af ærefrygt og med regnskabsdagen for øje. De to engle, der sad på hver sin skulder på K3, noterede flittigt om gode og dårlige ting i hendes liv. Regnskabet skulle først gøres op, når hun engang døde. Hendes odds var ikke gode, alene hendes køn betød, at hun i udgangspunktet var bagud på point. Chancerne for at komme i himlen var på det tidspunkt vel kun 40 %, så der var rigtig meget at gøre endnu

K3s lillesøster fik en øjensygdom, der skulle operation til. Det skulle foregå i Jerusalem, og det krævede tilladelse, og det krævede også, at søsteren blev fulgt i hjemmet inden operationen. Denne følgeopgave blev tilfældigvis forvaltet af et medlem af Alliance Church, som brugte besøgene til også at fortælle om sin tro. Det var de ret trætte af i familien. K3s far mente, at de blev nødt til at høre på ham. Han var ængstelig for, om operationen ville blive annulleret, hvis de afviste at høre på denne irriterende vedholdende kristne mand fra Jerusalem.

Hovedbudskabet var: Gud er kærlighed. Hans kærlighed har han vist os i Jesus Kristus, på grund af hvem der er fuld tilgivelse for alle synder.

K3 og resten af familien hørte dette budskab igen og igen. Selvom planen var, at det skulle gå ind af det ene ører og ud af det andet, så blev noget af det hængende derinde. Efter ugentlige besøg igennem tre måneder begyndte hun at lure på rækkefølgen mellem forpligtelse og kærlighed. Det var som om rækkefølgen var modsat. Hun vidste, at hun elskede Gud, men hun vidste ikke, om Gud elskede hende. På manden lød det modsat: Man kan vide, at Gud elsker – se bare på Jesus – uanset om man ved, om man elsker Gud nok. Og en anden pointe: Gode gerninger skulle ikke piskes frem, men elskes frem, for når man ved, at Gud har elsket så meget, så er det svært ikke at elske igen og have lyst til at svare på den kærlighed, man er genstand for, med kærlighed til andre mennesker

K3 vidste ikke, hvordan man beder kristeligt, så hun bad muslimsk – kendte en muslimsk bøn, når der var noget man ønskede inderligt. Mon ikke den kristne Gud så ville høre, hvis der var noget på den historie. Hun bad: Hvis jeg må blive kristen, så vil jeg følge dig. Fortæl mig vejen, og jeg vil gå ad den og lære mere om dig.

K3 fik derefter en drøm om at hele familien og mange flere var i himlen. Alle svømmede, og alle ønskede at følge Jesus. De sagde: Vi vil være hos dig og følge dig, Jesus. Da K3 vågnede, var hun meget glad. Nu var beslutningen truffet: hun ville fra nu af følge Jesus

Nu breder K3 historien ud til også at gælde hele hendes familie. De er nemlig alle sammen blevet kristne som en del af forløbet med manden fra Alliance Church. Faktisk var hendes storebror den første, der blev kristen. Han sad oppe om natten og så Jesus-film. Det ændrede hans liv, så han brød op og besluttede at følge den kristne tro. Den næste i familien, der blev kristen var K3s mor. Hun havde en appelsin stor svulst i maven, så hun kun vanskeligt kunne gennemføre en muslimsk bøn med de bøjninger, det indebar. Svulsten forsvandt på underfuld vis i forbindelse med en TV-prædikants opfordring til, at man – hvis der var noget, man gerne ville have bedt for – kunne lægge sin hånd på ens TV-apparat og bede sammen med prædikanten, så ville man blive helbredt. Og K3s mor oplevede at blive helbredt på den måde! Prædikanten kunne endda uden at vide noget på forhånd på TV-kanalen offentliggøre underet. Han kunne nævne navn og alder og problem for åben skærm uden at kende det mindste til hende. Præsten sluttede af med at opfordre K3s mor til at følge Jesus. Og det gjorde hun så. Og nu var de tre. Faren vidste ingenting om de store ændringer, der var på vej i familien. Ingen turde fortælle ham om det. Han var nemlig en meget strikte muslim, som ikke ville tøve med at tage hårde midler i brug i opdragelsen. Så i stedet for at tale med faren om Gud og Jesus, så talte de meget med Gud og Jesus om faren. Det nyttede. Efter seks måneder blev trosspørgsmålene mere og mere påtrængende for faren. Han tog sin bibel med sig og gik til sin sheik. De lagde Bibelen ved siden af Koranen og sammenlignede. Resultatet blev, at faren måtte give sig. Bibelen talte sandt. Han tog konsekvensen og blev kristen.

Man kunne vel ikke fortænke mig i som luthersk teolog at sidde og glæde mig over endelig at høre en omvendeshistorie, der var vokset ud af et skriftstudie. Manden havde sammenlignet Koranen og Bibelen. Og Bibelen havde vundet. Og manden havde taget konsekvensen. Sådan. Men sådan var det alligevel ikke helt, for faren havde i gennem længere tid – endnu før manden fra Alliance Church dukkede op – haft en drøm, der bare blev ved med at dukke op. I drømmen blev han mødt af en mand, der igen og igen sagde: Vågn op. I er slået ind på den forkerte vej, og I er helt forkert på den!

K3s fars omvendelseshistorie var med andre ord næsten som alle andres. Der var et element af Bibelbudskab, og der var et element af drømme.

Den næste i familien, der blev omvendt var K3s et år ældre storesøster. Hun havde ellers holdt stand i lang tid. Efterhånden som flere i familien blev Jesustroende, så trak hun sig ind i en hård muslimsk praksis, hvor hun spiste for sig selv og bad for sig selv. Hun ville ikke på nogen måde smittes af den fremmede tro, der var kommet ind i familien. På det tidspunkt blev hun og de andre i familien inviteret med på en konference i Jeriko. Her blev hun udsat for et stærkt åndeligt kald. Dels kom kaldet fra selve situationen (Hvordan kunne så mange gode mennesker have uret?), og dels kom kaldet fra en prædikant, der fra talerstolen sagde, at én i forsamlingen kæmpede med sin tro: Skulle vedkommende vælge islam eller kristendom? Det fik K3s storesøster til at bryde i gråd, hvilket i næste omgang blev til et tilbud om forbøn. Storesøsteren overgav sig og blev en Jesustroende.

Nu var der efterhånden kun de to små i familien tilbage. Ja, man kunne egentlig godt spørge sig selv, om de overhovedet havde nået at være muslimer. Deres opvækst var foregået i en kristen familie. Så da skolelæreren den første skoledag spurgte, om der var nogle kristne i klassen, så rakte lillesøsteren hånden op. Det skulle hun aldrig have gjort, for det udløste mange problemer for hende. Men Jesus havde hjulpet hende. En dag havde hun oplevet en hånd på skulderen og en stemme, der sagde "Frygt ikke!". Og hånden og stemmen er der hver dag, når hun går i skole, og den forlader hende hver dag, når hun vender hjem fra skole. Søsteren oplever også daglig hjælp fra oven med skolearbejdet.

Efter disse omvendelseshistorier vender K3 tilbage til sin egen situation

K3 er Jesustroende i dag af to grunde, dels fordi hun har mødt kærligheden og tilgivelsen fra Gud og Jesus i kristendommen, og dels fordi hun i en drøm fik et tegn på, at hun var slået ind på den rigtige vej. Jesus er vejen, sandheden og livet for hende.

En af de lykkelige konsekvenser af, at K3 er blevet Jesustroende, er, at hun kan elske sig selv, som hun er. Hun behøver ikke ærgre sig over sit køn, for i kristendommen er kønnene lige. Hun kan bruges fuldt ud i tjenesten som kvinde.

Som 20-årig blev hun døbt i al hemmelighed. Det er stadig meget hemmeligt. Men det var en stor glæde for hende, for så kunne hun kalde og føle sig som en rigtig kristen. Måske antyder K3 hermed en underlegenhedsfølelse hos flere MBB-ere. De har behov for at legitimere sig som kristne. Måske bliver de ikke helt anerkendt på linje med dem, der er vokset op i en kristen sammenhæng – de såkaldte CBB-ere – Christian Background Believers. Men K3 glæder sig også over sin kristne dåb, fordi hun dermed fik mulighed for at adlyde Jesu befaling om dåb.

Begrebet synd, eller det at være en synder, anser K3 ikke som et problem, for det er jo netop det, man kan aflevere hos Jesus. Hun ser stadig sig selv som en synder, men vel at mærke som en synder, der har afleveret sin synd hos Jesus. Derfor er den ikke længere hendes problem. Synd er ikke et problem, hvis den blot afleveres hos Jesus

Begrebet tro – troen på Jesus er simpelthen et andet ord for K3s liv. Hendes liv er et trosliv. Jeg er der, hvor Gud vil have mig, og jeg er glad for at kunne gøre det, han vil have mig til at gøre. Ligesom jeg også er glad for hans støtte til at gøre og handle, som han ønsker det. Troen betyder alt for K3.

Ordet forsoning – meningen med Jesu død på korset – det indebærer, at Jesus tager sig af mig og frelser mig, siger K3

K3 beder hver dag. Som kristen kan hun tale frit og venskabeligt med Gud. Det er en relation, hvor man samtaler og lytter til hinanden.

K3s selvbillede som kristen er, at hun elsker sig selv. Hun må have lov at se sig selv som Jesus ser hende. Jeg er kristen, en Jesustroende med muslimsk baggrund. Et menneske, der er under Guds nåde. Min muslimske baggrund vil jeg altid bære med mig. Den vil altid have en betydning for mig. K3 kan dog ikke nævne eksempler, hvor hendes muslimske baggrund betyder noget positivt for hende. Hun er overrasket over at høre, hvordan andre MBB-ere rundt i verden bruger deres muslimske baggrund meget mere aktivt. M1s eksempel med fåreslagtninger ved børnefødsler gør indtryk på hende. Hun nikker til det og kan se det positive i, at nogle kan trække linjen fra Koranens tale om ofringer til Jesu endegyldige offer.

K3 tøver ikke med at kalde Jesus "Herre". Jesus er "Guds søn". Vi tilbeder ham, når vi er sammen. Vi lytter til Bibelens tale, når vi er sammen. Også her er K3 overrasket over at høre, at MBB-ere andre steder i verden kan finde på at læse op fra Koranen.

Ordet "kirke" betyder familie for K3. I kirken findes hendes åndelige familie. Hun kunne ikke finde på at gå i moskeen. Det undrer hende, at MBB-ere andre steder i verden kan finde på at gå i moskeen. K3 slår en latter op over den oplysning. Hun kan slet ikke forlige sig med tanken. Den er hende helt fjern. Jeg nævner billedet af tøjet i forhold til hjertet. Det billede kan hun sagtens se en pointe med. Der er en fortid som ikke skal være i hjertet, men som man altid bærer med sig. Jeg bærer mit tøj med mig, selv bæres jeg af troen.

K3 nævner, at det godt kan være lidt hårdt at være MBB-er. Det er nemlig ikke kun fra muslimer, vi møder modstand, det gør vi også fra kristne. Selv præster kan advare imod os. K3 nævner et eksempel: Da hun skulle arbejde i biblioteket på Betlehem Bible College, så var der en præst, der med henvisning til hendes MBB-baggrund sagde, at det skulle hun ikke.

K3s mand, supplerer med at fortælle, at de kun bliver brugt som fundraisere. Deres historier sælger verden rundt. K3s mand har engang set sit eget billede på et stykke papir, der gik verden rundt. Hans historie blev fortalt - endda med billeddokumentation - uden at han på noget tidspunkt havde givet tilladelse til det. Der er penge i dem!

Da de blev forlovet var der både lægfolk og præster, der advarede dem. De mente ikke, det var godt, fordi K3 havde muslimsk baggrund. Og selvom K3 nu har en BA med højeste karakterer og ønsker at få en MA i teologi, så er hun ikke genstand for tillid, alene fordi hun er MBB-er. K3 og hendes mand knytter mange forhåbninger til L4s ledelse af Betlehem Bible College.

Vi ser dokumentation for nogle af de juridiske problemer, K3 og hendes mand har haft og stadig har. Det er nemlig sådan, at en muslimsk kvinde under ingen omstændigheder må gifte sig med en kristen mand. Det kan der være dødsstraf for. Og selvom det faktisk er, hvad der er sket, så kan K3 ikke få de palæstinensiske

myndigheder til at ændre hendes civilstand. Deres ægteskab anses for at være ulovligt. En ting er, at den kirkelige del, som L4 stod for, ikke kan anerkendes, men noget ganske andet er, at den borgerlige vielse på Cypern heller ikke kan anerkendes.

Vi ser også en lille juridisk triumf. Myndighederne har nemlig stemplet Sallys BA i teologi.

Den 13. oktober 2013 mødte vi K3 og hendes mand. Vi inviterede dem og en anden MBB-er ud at spise med henblik på at lave interview med endnu en MBB-er. Desværre turde vedkommende alligevel ikke at lade sig interviewe. Hun er K3s nærmeste veninde og har oplevet at være spærret inde i 16 dage uden mad i sit værelse, hvilket har givet hende varige mén. Det blev nemlig opdaget, at hun var Jesustroende. Vi mødte hende senere (dog uden at få et interview) og kunne forvisse os om, at hun stadig er kristen og ved meget godt mod. Veninden arbejder i dag for en kristen organisation.

Så i stedet nød vi en middag med K3 og hendes mand. Denne samtale blev ikke optaget på iPaden, men den kom til at handle om de kristnes situation på Vestbredden.

K3 og hendes mand fortæller, at kirkens ledelse (L5 og L9 og L6 og L7) har besluttet at begynde helt forfra med en ny gruppe MBB-ere, der er klar til at "forandre sig" i et hurtigere tempo, end den gamle gruppe. Der er tale om primært unge mænd, der er i arbejde. En enkelt har familie. Ledelsen er kørt træt af de mange forespørgsler om penge og nødhjælp fra den gamle gruppe. Man har ikke budget til / har lukket kassen for transportudgifter. Man stiller krav om hurtigere bekendelse af medlemmernes kristentro og om at medlemmerne skal betale tiende. Da man ikke har kunnet konstatere fremskridt på disse områder i forhold til den gamle gruppe, har man valgt at starte med en ny gruppe. Ledelsen ønsker ikke, at den nye gruppe har kontakt med den gamle gruppe. Den nye gruppe skal integreres i den engelsksprogede Mosaic-Church.

Den gamle gruppe serviceres med en månedlig gudstjeneste. Hele Relieftjenesten med støtte-besøg, betaling af transport til gudstjenestebesøg, og forskellig anden form for nødhjælp er lukket ned. Der er blot disse gudstjenester, der er hemmelige men åbne for alle i den gamle gruppe, der måtte have lyst til at komme. Men hele den gamle gruppe har valgt ikke at komme, hvorved de – set med ledelsens øjne – har sat sig selv udenfor.

Meget tyder på, at konflikten er personlig. Kirken har nemlig ansat L5 som præst/missionær for MBB-erne på Vestbredden. Han er ikke teolog, men har erfaring med arbejde blandt muslimer på Vestbredden. L5 har givet tilsagn om at bo på Vestbredden. Og han er villig til at have hele Vestbredden som arbejdsfelt. L5s opgave er at holde kontakt med både den nye og den gamle gruppe. Men hvor den gamle gruppe kun skal serviceres med gudstjenester, så skal den nye gruppe serviceres med meget tæt og daglig supervision og støtte. Det viser sig ifølge K3, at den nye gruppe er hurtigere til at vise tegn på forandring. Man mener dermed at have fundet vejen frem, uden at man direkte har skåret forbindelsen med den gamle gruppe over. Men den gamle gruppe oplever, at deres kirke bliver sultet ind til ingenting. K3 mener, at den gamle gruppe er på mellem 15 og 25 personer, afhængig af, om man tæller børnene med. For et par uger siden opsøgte L7 og L6 K3 og hendes mand i deres hjem og fortalte om situationen. Det var et vanskeligt møde, for sammen vidste de, at det nærmest lå i kortene, at K3s mand skulle videreuddannes og have en master i teologi, så han kunne være præst for MBB-erne på Vestbredden. L7 og L6 havde også anerkendt K3s mands særlige gaver til worship, og de havde anerkendt hans gaver til at fungere som præst, men

problemet i forbindelse med besættelsen af stillingen var, at han ikke havde set sig i stand til at have hele Vestbredden som arbejdsfelt.

Nu kom L7 og L6 så til deres egentlige ærinde: Der var ikke budget til at lønne K3s mand længere, så med udgangen af oktober 2013 ville lønindbetalingen stoppe. Dermed er han gået fra 3500 shekel om måneden til 500 shekel. Tendensen har været klar over længere tid, idet de havde fået frataget tilskuddet til bilen for et halvt år siden. Dengang havde de mindeligt bedt om at måtte beholde bilen. Den var uundværlig, hvis K3s mand skulle løse sin opgave og spille til gudstjenesterne i de forskellige kirker. Så dengang havde de tilbudt at overtage alle forpligtelser på bilen. Det var man gået med til. Og efterfølgende havde de fået foræret bilen. I sit stille sind kunne de ikke lade være med at fundere over, at L5 på samme tid havde fået stillet en bil til rådighed. Og de kunne heller ikke lade være at lægge mærke til, at L5 havde fået bevilget en teologisk grunduddannelse, samtidig med at K3s mand ikke fik bevilget sin masteruddannelse. De havde mindet L7 om Guds kald til at betjene den gamle menighed. Og efterfølgende havde K3s mand skrevet en mail til L7 og L6 om, at han ønskede at fortsætte tjenesten for den gamle menighed. Denne mail er endnu ikke blevet besvaret

Analyse

K3s baggrund: er vokset op i en stor islamisk familie, hvor forældrene gik meget op i, at troen på Allah og Muhammed, hans profet, skulle gives videre til næste generation. Derfor fyldte religionen meget i K3s barndomshjem: Der blev bedt til morgen og til aften, når de skulle ud, og når de skulle i bad. Opdragelsen virkede på K3. Hun ville meget gerne gøre det rigtigt og godt som muslim, så hun fik sin første hijab allerede som tiårig. Og hun tog sig selv i at gentage faste religiøse pligter flere gange end foreskrevet. Hun vidste nemlig og ærgrede sig også over, at hun som pige allerede i udgangspunktet var bagud på point. De to engle, der sad på hver af hendes skuldre og holdt regnskab med hendes gode og onde handlinger var meget nøjeregnende. K3s eget bud på stillingen, hvis hun skulle føres frem til regnskab nu, var, at hun nok kun havde 40 % chancer. Gud var en, man ærede og frygtede, ikke en, man ærede og elskede.

K3 er meget klar i sammenligningen mellem den strenge Gud i islam og den kærlige og tilgivende Gud i kristendommen. Hun føler, at hun har Guds ord for, at hun må elske sig selv, og at hun ikke længere behøver ærgre sig over sit køn. Hun kan bruges fuldt og ligeværdigt som kvinde

Fællesskab med andre kristne har haft og har stadig stor betydning for K3. At hendes familie ad forskellige veje og på forskellige tidspunkter også blev kristne, betyder uendelig meget. K3 fortæller om sin far, der drømte og sammenlignede sig til kristen tro, om hendes ældste bror, der gennem Bibellæsning, DVD-er og møder med kristne kom til tro, om hendes mor, der oplevede en helbredelse og derefter kom til tro, om hendes ældste søster, der til sidst efter hårdnakket muslimsk modstand, overgav sig til en præst, der lige præcis sagde, hvordan hun havde det, om de små søskende som derefter oplevede at vokse op i en kristen familie, men som senere i skolen oplevede både modstand og Guds beskyttelse. For K3 betød kirkens

fællesskab også rigtig meget. Det var her hun mødte sin nuværende mand, som er palæstinenser med kristen baggrund.

Personlige kontakter spiller en afgørende rolle i K3s troshistorie. Hendes lillesøster led af en øjensygdom, som kun kunne opereres i Israel. Og da der var en længere undersøgelsesprocedure og efterbehandling i hjemmet, fik de ofte besøg af "hospitalsmanden". Denne behandler var kristen, og det lagde han på ingen måde skjul på: igen og igen sagde han, at Gud er kærlighed, og at denne kærlighed har han vist i Jesus Kristus, i hvem der er fuld tilgivelse for alle synder. Egentlig havde man aftalt i familien, at man skulle lade hans prædikener sive ind af det ene ører og ud af det andet, men sådan gik det ikke, noget blev hængende. K3 overvejede forholdet mellem forpligtelse og kærlighed i lyset af hospitalsmandens ord.

En tro, der ikke bare imødekommer åndelige, men også legemlige og sjælelige behov, mødte K3 og hendes familie i den kristne tro. K3s far fik arbejde i en kirkelig organisation, K3 selv fik lov at studere teologi. Og rent teologisk fik hun meget støtte af det grundsynspunkt, at Gud har skabt hvert enkelt menneske, som derfor har uendelig stor værdi - uanset køn. K3 måtte elske både Gud og sig selv, begge dele lige revolutionerende for en muslim!

K3 fik på et tidspunkt en drøm, hvor hun oplevede sig i himlen med hele sin familie. Alle ønskede at følge Jesus. De sagde: Vi vil være hos og følge dig, Jesus. Da K3 vågnede, oplevede hun en glæde i sin krop. Beslutningen om at følge Jesus var allerede taget, kunne hun mærke

Kirkefællesskabet er helt centralt i K3s optik. Hun lider med den gruppe af Jesustroende muslimer, som føler, at interessen og opmærksomheden fra kirkens ledelse langsom forsvinder. Og med denne mindre opmærksomhed, tilgodeses de heller ikke længere budgetmæssigt. K3s mand har oplevet at få sin stilling i kirken reduceret ned til en femtedel inden for den sidste måned (oktober 2013). De håber og beder til, at kirkens ledelse vil bruge dem til at tjene den gamle gruppe af MBB-ere

Forkyndelse og undervisning er nødvendige redskaber til at bringe budskabet om Guds kærlighed og syndernes forladelse videre til mennesker. Skabelsessynsvinklen er en vigtig del af denne undervisning og forkyndelse: Mennesker må oplyses om, at det qua skabt af Gud har en uendelig værdi i Guds øjne.

Bibelen er en helt afgørende kilde til forståelse af, hvem Gud er. K3 vil gerne videre med sine teologiske studier med en master

K3 ser Jesus som "Herre" og "Guds søn". Hun tilbeder Jesus. Frelsen er knyttet til hans død og opstandelse.

Centrale begreber i den kristne tro er klare og distinkte i K3s tankegang: Kærlighed var, hvad hun mødte i kristendommen, i modsætning til gudsbilledet i islam, hvor gudsbilledet er præget af trusler og formaninger til ærefrygt. Synd er ikke (længere) noget problem, fordi Jesus døde på korset for vores synders skyld. Synd er kun et problem, hvis den ikke afleveres hos Jesus. Dåben er en vigtig begivenhed i K3s kristenliv, for den gav hende en følelse af at være lige så meget kristen som dem, der var vokset op med kristendommen. Hendes dåb måtte desværre holdes hemmelig, for det er ikke tilladt at skifte tro i Palæstina. Tro er et andet ord for K3s liv som kristen. Hun føler, hun er der, hvor Gud vil have hende. Forsoning som begreb ser hun som udtryk for betydningen af Jesu død. Forsoningen indebærer, at Kristus tager sig af hende og frelser hende.

Bøn er en daglig virkelighed og praksis i K3s liv. Hun kan tale frimodigt og venskabeligt med sine egne ord til Gud. Forholdet til Gud er et samtaleforhold, hvor man lytter til hinanden og taler med hinanden. Forholdet går begge veje.

Som kristen ser hun sig som elsket af Gud og som genstand for Guds nåde. Det er den store forskel i forhold til hendes liv som muslim. Gud er en helt anden: Han er kærlig og tilgivende og nådig. Men det betyder ikke, at K3 ikke stadig anser sig for at være muslim. Det er en identitet, hun altid vil bære med sig uden at hun helt kan konkretisere, hvad det indebærer.

Forfølgelser er en del af K3s virkelighed. Det er en slags forfølgelse, at hun ikke kan skifte identitet uden at bringe sig selv i livsfare. Og det er udtryk for forfølgelse fra myndighederne, at hun ikke må gifte sig med en kristen. Hendes ægteskab, der er indgået på Cypern, kan ikke anerkendes af myndighederne i Palæstina. For K3 var det en lille juridisk triumf, at myndighederne stemplede hendes BA-papirer. Forfølgelserne begrænser sig desværre ikke til kun at stamme fra muslimerne. De kristne forfølger måske ikke direkte, men de chikanerer og ser ned på kristne med muslimsk baggrund. Man kan høre kristne udtale, at man ikke ønsker at bortgifte et barn til en med muslimsk baggrund, eller man kan høre dem sige: De bliver kun kristne for pengenes skyld. K3 har oplevet, at en præst frarådede, at hun blev ansat i biblioteket på Betlehem Bible College med direkte henvisning til, at hun havde muslimsk baggrund. Deres historie bruges uden deres samtykke og kendskab i en fundingkampagne i udlandet. K3 knytter dog et stort håb til Betlehem Bible Colleges nye ledelse. Måske kan et systematisk arbejde med de forskellige kulturer jævne noget af diskrimineringen ud.

Ordet "kirke" betyder "familie" for K3. I den kristne menighed har K3 sin nye, åndelige familie. K3 er trist ved tanken og bevidstheden om, at kirken er blevet passiv overfor den store gamle gruppe af Jesustroende muslimer. De er kørt trætte af den langsomme "forandring", de kan iagttage fra denne gruppe. Og de har valgt at holde ét forum åben for denne gruppe, nemlig de månedlige gudstjenester i den hemmelige MBB-menighed i Mosaic Churchs lokaler. Resten – relieftjenesten, støttebesøg, økonomisk hjælp til kirkebil, konferencer, smågrupper - er lukket. Man har valgt at begynde forfra med en ny gruppe fra en hel anden socialklasse. Man målretter arbejdet mod enlige, uddannede mænd, som er i job og derfor er økonomisk uafhængige. Der er en enkelt undtagelse fra denne regel i den nye gruppe. Man oplever, at denne nye gruppe er villige til at "forandre" sig hurtigere (Med forandring menes, at man hurtigere, senest efter tre uger skal bekende overfor sin nærmeste familie, at man er blevet kristen, og der menes formentlig også, at man hurtigt skal begynde at betale tiende og evt. skifte religion på ID-kortet). Man har bevidst valgt at skille de to grupper fra hinanden. De gamle skal nøjes med en månedlig gudstjeneste, mens de nye skal integreres i Mosaic Church. Nogle af spændingerne skyldes formentlig også, at man har valgt at ansætte en ny præst, som den gamle menighed ikke har ønsket og ikke har tillid til. Måske var der også nogle, der selv havde set sig selv i denne stilling – blandt andet K3s mand, som nu må se sin stilling blive sparet væk.

K3 og hendes mand ønsker at betjene den gamle menighed, der er nødlidende og spredt for tiden. Om det bliver til noget er mere end usikkert, de har i hvert fald gjort forsøget ved at søge ledelsen om tilladelse til at betjene denne menighed. Hvis det bliver tilfældet, hvad der måske vil være den lykkeligste udgang, så vil man nemlig kunne opretholde gode forbindelser mellem menighederne og bevare et inspirationsfællesskab.

Med hensyn til moskeen så er det et overstået kapitel. K3 opsøger ikke moskeen og læser ikke i koranen. Og hun undrer sig over, at nogle MBB-ere kan gøre det.

4.1.7. M4

Vi møder M4 på 47 år i en kristen hjælpeorganisation, der transporterer alvorligt syge børn med hjerteproblemer til Tel Aviv, hvor de gennemgår store operationer. Når operationen er ovre og børnene er stabiliseret, så kører de dem tilbage til hjemegnen igen. Ofte har børnene forældre eller andre pårørende med som hjælpere. De kan bo i hjælpeorganisationens lokaler under behandlingsforløbet. M4 er en meget god evangelist, han spilder ikke en chance for at fortælle om Gud og Jesus, eller for at gå ind og udfordre muslimerne på deres egen tro

M4s egen historie i forhold til kristendommen begynder egentlig ikke særlig positivt. Han var ofte sammen med ortodokse og katolske kristne, men dem brød han sig slet ikke om. De var "kun kristne". Det var først i mødet med nogle messianske jøder, at interessen opstod. Her mødte han ikke bare nogle kristne, men nogle troende, og så skete der noget. Han begyndte at studere og sammenligne Bibelen og Koranen, gik til en del møder og foredrag. Det hele endte med, at han i 1997 efter fire års studier og sammenligninger blev kristen. En måned efter blev han døbt. Og to dage efter dåben fik han en drøm, hvor Jesus spurgte ham, om han ville tjene Jesus. Og det svarede han ja til. Hurtigt opbyggede han en lille menighed i sit hjem af 22 nye Jesustroende. Fire blev ret hurtigt døbt. Men rygtet gik og nåede til moskeen. Her blev M4 nævnt i en fredagsbøn til skræk og advarsel. Herefter blev han udsat for et meget stort pres, ikke mindst fra familien. Hans egne brødre indkaldte ham til et møde, hvor de stillede ham overfor det ultimatum, at hvis de skulle blive ved med at være i familie med hinanden, så måtte han stoppe sin virksomhed. Men det ville han under ingen omstændigheder, tværtimod, allerede samme dag talte han med sin ene brors datter om Jesus. Politiet blev inddraget i sagen, og M4 blev fængslet i to uger. Til sidst blev han udsat for tortur - blev placeret på en stol, bagbundet og fik en pose ned over hovedet. Efter fem timer løsnede de pludselig bagbindingen, men det var først den følgende morgen, han blev løsladt. Politiet lo af ham og advarede ham i kraftige vendinger mod at fortsætte sin forkyndervirksomhed. Men M4 kunne man ikke sådan styre. Han fortsatte straks efter løsladelsen. To gange oplevede han, at han med nød og næppe undslap politiets forsøg på at anholde ham på ny. Anden gang var der troppet 15 betjente op. Heller ikke denne gang lykkedes det dem at pågribe ham, men denne gang flygtede M4 over hals og hoved ud i bjergene mod Jerusalem. Det var en vandring på tre timer. Og det var en hård tur, ikke mindst fordi hans ene fod brækkede under flugten. Desværre kom M4 til at forville sig ind i israelsk militært område. Han blev opsporet, og mange soldater omringede ham. Der sad han bare midt imellem dem. Af uforklarlige grunde forsvandt de pludselig, og M4 kunne gå videre mod Jerusalem, hvor han har været siden. Kun én gang har han været i hjemme i sin hjemby. Det var til hans datters bryllup. Og det varede kun i fem minutter, fortæller han. Kontakten til hans lille husmenighed måtte fra da af foregå på telefon, men det er desværre ikke alle, han har numre på.

Der gik et helt år, inden M4 og hans kone så hinanden igen, og der skulle komme til at gå 3 år, inden de sådan regelmæssigt og hver uge kunne være sammen igen. Hun fik nemlig et job det samme sted, hvor deres yngste datter går i skolen, så nu kan de være sammen tre dage om ugen. Det er, hvad tilladelsen strækker til. Så M4 har betalt en meget høj pris for sin tro. Man kan også sige, at M4s kone har betalt en meget høj pris for sin mands tro, hun er nemlig ikke troende endnu. Alligevel er det Guds beskyttelse og omsorg, der står forrest i erindringen, når M4 skal se tilbage: Han undslap to gange. Selvom han brækkede sin fod, nåede han til Jerusalem. De israelske soldater lod ham være. Gud holdt sin hånd for deres øjne, siger M4, og da de ikke kunne se noget, så gik de bare. Inden i ham er der fred og frihed. Det er en del af Guds omsorg for ham

M4 husker en periode, hvor han faktisk pålagde sig selv tavshed om sin tro, men det holdt indtil den næste fest, han deltog i, så kunne han ikke holde sin mund længere. Gud gav ham visdommens gave. Det var også nødvendigt, for selv i den periode, hvor han egentlig ikke måtte sige noget, var der en kvinde som kom til tro. Og hun skulle jo have den støtte, hun havde brug for.

M4s nye tjeneste foregår ud fra den kristne hjælpeorganisation. M4 har endnu ikke lært at holde sin mund, så de lange ture og de mange behandlingsophold på i hjælpeorganisationens lokaler bliver til mange samtaler med folk. M4 kan ikke lade være med at udfordre sine muslimske brødre på deres tro, og deres viden om deres tro.

M4 er også en del af Bridges for Peace, en organisation, der deler mad ud til trængende familier. Det bliver til mange besøg og mange samtaler. Og så hjælper han til som frivillig i det schweiziske arbejde. Lige nu er han i gang med at oprette en hjemmeside, hvor folk kan stille spørgsmål, og hvor der er mulighed for at blive klogere på sammenligninger mellem Bibelen og Koranen. Mange ting er nemlig helt forkert i Islam ifølge M4. Og det vil han gerne være med til at oplyse om og forklare, hvordan hænger sammen. M4 nævner forbytningen på korset, at Jesus var Guds søn og at han ikke kun var en profet. M4 bruger rigtig meget tid på studier og sammenligninger. Ofte tager han udgangspunkt i noget, som både Koranen og Bibelen har noget at sige om: Det kan være sammenligningen mellem Muhammed og Jesus. Mange muslimer anser Muhammed som en slags frelser, der også kan få dem op i himlen, hvis det glipper for dem selv. De ved ikke, at Muhammed er i tvivl om sin egen frelse. Frelse er for en muslim at være lydige mod Muhammed og komme til at ligne ham. Frelse for en kristen er, at Jesus døde på korset for vores synder. Adam og Eva fik på en måde et sår, som Jesus måtte komme og hele. Jesus kom med frelsen. Profeterne kan ikke frelse, det kan kun Jesus. Det skulle endda fremgå i klar tekst af en hadith. På den måde tager M4 tit udgangspunkt i Koranen eller thoraen og trækker linjen frem til Jesus. Koranen og Det gamle Testamente er det samme, okay, der er små forskelle, men de er i hovedsagen enige, hvorimod der er himmelvid forskel på Koranen og Nye Testamente.

Ifølge Koranen må man ikke begå selvmord. Det skulle Muhammed ifølge samme bog have haft lyst til tre gange, så Muhammed er ikke fejlfri. På en måde prøver Muhammed at være en kopi af Jesus. Han vil gerne være en frelser for folk, men han er det på en anden måde, end Jesus er det. Hvis man skal frelses efter Muhammeds opskrift, så bliver det noget med lydighed og overholdelse af love og regler. Jesus tilbyder frelsen som en gave.

Et andet sted, hvor M4 mener, at Muhammed bare er en dårlig kopi af Jesus, er i forbindelse med himmelfarten. Muhammed for til himmels fra Al Aqsa, hvor Jesus for til himmels fra Oliebjerget. Men der var ingen, der så Muhammeds himmelfart, der var mange der så Jesu himmelfart

Hvis tiden tillod det, så ville M4 gerne have givet mange flere eksempler på denne sammenligning mellem Bibelen og Koranen, som falder ud til Bibelens fordel. Han nævner blandt andet, at Jesus omtales i Nye Testamente som Guds ord og ånd, det samme gør Koranen, her omtales Jesus også som Guds ord og ånd. Der er vist ikke langt til en tale om Jesus som Guds søn ... På en af turene med patienter havde M4 fået en snak i gang om Jesus som Guds ord og Guds ånd. Det endte med, at en af de rejsende bad om et Ny Testamente.

Vi taler om, at M4 stadig er muslim i den betydning, at han underkaster sig Gud. I den betydning var Jesus selv en muslim, ja, i virkeligheden vel den bedste, for han underkastede sig Gud som ingen anden. Men M4 kunne ikke komme i tanke om at komme i moskeen. Det er helt udenfor mulighedernes grænser. Hvordan så med hans holdning til kirken. Ja, der kommer han sådan set heller ikke. Jo, han har enkelte gange været i Alliance Kirken I Jerusalem, men han vil egentlig hellere bare være derhjemme med det, eller endnu bedre være rundt og fortælle om Jesus. Det giver ham meget. M4 sørger selv for sit åndelige liv. Han læser, og han beder. Og en gang om måneden er der møde med læsning og bøn i den kristne organisation. Det kommer han til hver gang. Men M4 er bestemt ikke kristen pga. kirken, udelukkende pga. Guds ord. Kirken er han egentlig ret kritisk overfor, men det ønsker han ikke at komme nærmere ind på. Dog nævner han lige det mærkelige forhold, at folk er interessant i begyndelsen, når de så er blevet troende og er blevet døbt, så er det ligesom, at de ikke er så interessante længere ...

Analyse

M4 er 47 år. Han er gift og har tre børn. Han arbejder i en kristen hjælpeorganisation, der tilbyder transport og ophold til patienter og pårørende, ikke mindst børn fra Gaza, der skal gennemgå en større operation i Israel. M4 er vokset op i en muslimsk familie. Tidligt mødte han ortodokse og katolske kristne, men dem brød han sig ikke om. Det var først i mødet med nogle messianske jøder, at hans interesse for kristendom vågnede.

M4 er meget interesseret i sammenligninger mellem islam og kristendom, mellem koranen og bibelen. Han sætter sig selv ind i det, og han går til foredrag og forelæsninger om emnet. Efter fire års sammenlignende studier endte han med at blive kristen, og kort efter blev han døbt. M4 er stadig flittig med sine sammenlignende studier, som han bruger apologetisk. F.eks.: Sammenligninger i forhold til frelsesforståelsen i islam og kristendommen, som munder ud i M4s påstand om, at kun Jesus kan frelse et menneske (Ifølge M4 skulle denne påstand endda kunne belægges med et hadith-citat). Eller: Ifølge koranen er det forbudt at begå selvmord, men ifølge samme koran var Muhammed fristet til ved flere lejligheder at tage sit eget liv. Eller: Mange så Jesu himmelfart, ingen så Muhammeds himmelfart.

M4 lægger stor vægt på det kristne fællesskab, så meget at han til sidst måtte flygte, fordi han overtrådte forbuddet mod at samles. Han risikerede familie, liv og lemmer for fællesskabets skyld.

De personlige kontakter har været afgørende. Faktisk blev det mødet med messianske jøder, der gjorde en forskel i M4s liv.

Det kristelige arbejde M4 er engageret i fortæller, at han er optaget af at hjælpe mennesker på alle niveauer – menneskeligt og kristeligt.

Drømme og ekstraordinære begivenheder er M4 bekendt med i sin troshistorie. To dage efter M4s dåb fik han en drøm, hvor Jesus spørger ham: Vil du tjene mig? M4 svarede ja med det samme. Det ekstraordinære har M4 også oplevet i forbindelse med sin flugt fra sin hjemby til Jerusalem. Han brækkede sin fod under flugten og kom desværre til at forvirke sig ind i et israelsk militært område, og pludseligt fandt han sig siddende på den bare jord, omgivet af 15 israelske soldater. At disse soldater pludselig lod ham ligge og forsvandt, ser M4 som et mirakel. En ekstraordinær begivenhed på linje med og trosstyrkende som drømmen. En tredje ekstraordinær ting er – ikke forfølgelserne – men beskyttelsen, selve det, at han kom igennem kun med ét brud på foden, men han endte i sikkerhed. Det var Guds gode beskyttende hånd, der holdt om ham.

Kirkefællesskabet betyder rigtig meget for M4, ellers ville han ikke have risikeret så meget ved at overtræde politiets forbud om at samles. Og ellers ville han heller ikke have brugt så meget tid og så mange kræfter på at holde kontakten ved lige med de Jesustroende, han hjalp dengang i sin hjemby.

Forkyndelse og undervisning lægger M4 meget vægt på. Han fik hurtigt efter sin egen omvendelse opbygget en menighed i sit hjem. 22 var de, 4 blev ret hurtigt døbt. En periode pålagde han sig selv tavshed af sikkerhedsgrunde, men han kunne ikke holde mund og begyndte at fortælle løs ved en fest med det til følge, at en kvinde blev kristen. Og hende kunne man jo heller ikke lade i stikken. Den dag i dag er M4 kendt for at være en meget direkte og aktiv evangelist. Han går til biddet og udfordrer folk på deres tro. Og han er i gang med at opbygge en hjemmeside med spørgsmål og svar på alle mulige temaer, ligesom han netop har fået udgivet en CD med oplæsning fra NT som var det en koranrecitation. Alt sammen har undervisning og forkyndelse som sigtemål.

Kristne medier er et helt oplagt redskab for en som M4. Hans store teologiske og apologetiske viden kan ved brug af internettet komme rigtig mange til gode. Mange ting er helt forkert forstået i islam: forbytningen på korset, opfattelsen af Jesus som profet.

Bibelen læser M4 flittigt i, ja, han er en meget dygtig lægmandsteolog, der i den grad går efter viden og indsigt, og er meget god til at formidle sin viden og indsigt. Bibelen, ikke kirken, holder M4 i live som kristenmenneske

M4 anser Jesus for at være den eneste frelser.

Af centrale begreber i den kristne tro kom vi ind på ordet "frelse". Det betyder, at Jesus døde på korset og derfor er han i stand til at invitere alle mennesker ind i Guds rige, for der er tilgivelse for alle slags synder. Til gengæld er der kun frelse i Jesusnavnet

Bøn er som bibellæsning meget vigtig for M4. Han læser og beder og sørger derved for sit eget åndelige liv.

Forandringer – før og efter – i forhold til tiden som muslim. Grundlæggende opfatter M4 sig stadig som muslim. Han kan ikke se, at der er noget galt med det ord, blot man fastholder betydningen. M4 kan ikke

drømme om at vise sig i moskeen. En enkelt gang har han været i Alliance Church, men han vil allerhelst tage rundt og tale med folk om troen. Det er på denne måde hans tro styrkes og gror

Forfølgelser blev hurtigt en del af M4s vilkår som kristen. Han nægtede at følge de befalinger, han blev udsat for, og så begyndte forfølgelserne, der til sidst jøg ham ud af hans hjemby. Familien udsatte ham også for et stort pres. Fængsel og tortur har han oplevet. Selvom M4 har betalt en høj pris, siger han selv, at den virkelig gode historie ikke er, at han har holdt dét ud, men at Jesus har holdt ham ud. Der er ingen tvivl om, at M4 og hans familie har betalt en meget høj pris.

M4 har aldrig haft meget til overs for de gamle kirker – den katolske og den ortodokse. M4 siger rent ud, at han er ikke kristen på grund af kirken. Den er han faktisk ret kritisk overfor. Det eneste, der holder ham i live som kristenmenneske, er Guds ord. M4 afholder sig fra at kritisere de nye kirker, men han tillader sig dog at nævne et enkelt problem: Når der er en, der bliver kristen og bliver døbt så forsvinder interessen for vedkommende, så må man selv klare sig.

M4 er i gang med at oprette en ny menighed

Moskeen kommer han aldrig i. Han bruger sin viden om islam udelukkende apologetisk

M4 har netop fået produceret en CD med hele Nye Testamente læst op som var det en syngende koranrecitation

4.1.8. M5

Vi møder M5 d. 22. september 2013 ved kaffen efter den ordinære engelsksprogede gudstjeneste i Mosaic Church i Ramallah. M5 er ansat ved en NGO i Ramallah. Han er 26 år. En ung, begavet mand, der er forlovet med en pige på kun 16 år. De ser Jesusfilm sammen, stopper op ind imellem og taler sammen på telefon

M5 begyndte at komme i kirken for et halvt år siden, fordi han havde brug for at blive bedre til engelsk. Lidt senere fik han også lyst til at følge et Alfakursus. Det blev efterhånden en sport at lægge Koranen og Bibelen ved siden af hinanden og sammenligne. Han havde tusind spørgsmål, diskuterede ivrigt med imamerne i Moskeen.

Muslimernes påstand er, at Bibelen er blevet forfalsket af de kristne. Det er en påstand som M5 også har prøvet af på nogle muslimer. De bekræfter den, men de har altid svært ved lige at påvise, hvor det er sket. En enkelt gang havde en muslim dog kunnet udpege et sted, hvor bibelen helt sikkert var forvansket, nemlig der hvor Lot ligger med sin datter. Den går jo ikke. Ramadan havde så spurgt vedkommende, om han troede, at forvanskninger var forskønnende eller, om de kunne være med til at give et negativt billede af kristendommen. Han troede helt klart, at det var forskønnende forvanskninger. Hvorefter han så blev spurgt, om der var tale om en forskønnende forvanskning i fortællingen om, hvem Lot lå sammen med.

M5 blev en troende efter et halv års tid, Han fik tilgivelse, kærlighed, fred. Kort efter han var blevet kristen havde han oplevet en drøm, hvor Jesus havde taget ham på skulderen og sagt, at han skulle gå videre med tryghed. Ramadan beder om vores forbøn.

Han har meget at lære endnu. Kommer i kirken. Men det er ikke hans nye familie, for de kristne har lidt svært ved disse mange MBB-er. Der skal arbejdes meget med de kristnes mod til at blande sig med MBB-ere

Analyse

M5 er blevet kristen fem måneder før vores møde. Hans baggrund er muslimsk. Han er 26 år. Er forlovet med en 16-årig ung kvinde, som endnu ikke er kristen. M5 er ansat i en NGO-organisation. Han er repræsentant for "den nye gruppe" eller "det nye blod", der stilles over for ret skrappe krav om bekendelse for den nærmeste familie indenfor senest tre uger, og som informeres om, at forfølgelse er en del af vilkåret for en Jesustroende. Det skal opleves personligt, at Jesus vil holde sit løfte om at ville gå med én, netop når forfølgelse rammer én (Jf. senere interviews med L5 og L7 og L6)

For M5 er sammenligninger mellem koranen og bibelen en yndet sport.

Fællesskabet med andre troende er tydeligvis en stor glæde for M5. Han virker meget energisk og vil meget gerne fortælle om sin tro på Jesus.

Personlige kontakter er vigtige i M5s liv som kristen. M5 lærte L5 at kende, fordi han havde brug for at forbedre sit engelsk. Det blev indgangen til et bekendtskab, som udviklede sig til at handle mere om kristendom end om engelskundervisning, idet han tog imod tilbuddet om at modtage et Alfakursus.

Omsorgen for det hele menneske har fået et konkret udtryk ved at kirken udbød noget engelskundervisning, som M5 fik glæde af.

Ramadan oplevede kort efter, han var blevet kristen en drøm, hvor Jesus tog ham på skulderen og sagde, at han skulle gå videre med tryghed.

Kirkefællesskabet er ikke som en familie. De kristne har svært ved at vænne sig til alle disse MBB-ere.

Forkyndelse og undervisning er meget vigtig for M5. Selv modtager han undervisning og støtte på alle måder fra L5 og ved at følge gudstjenesterne i Mosaic Church. Og han er også selv aktiv, fordi han underviser børnene i kirkens søndagsskole. En meget god måde selv at blive undervist på (Ifølge kirkens nuværende amerikanske præst)

Bibelen er vigtig for M5. Det var sammenligninger og tusinder af spørgsmål og Alfa kursus, der gav ham troen på Jesus som frelser og Guds søn

Synet på Jesus og bibelske begreber: Fra Jesus får han kærlighed, tilgivelse og fred. Kun kort tid efter, at M5 blev kristen for et halvt år siden, bekendte han det for sin kæreste, en kun 16-årig ung pige. De taler meget om troen på facebook og i telefonen.

Bøn er tydeligvis et vigtigt tema. M5 beder om vores forbøn.

M5 virker meget tændt på grund af sin ny erhvervede tro. Forandringen i forhold til tiden som muslim rummes formentlig af ordene kærlighed, tilgivelse og fred.

4.1.9. M6

M6 er en mand på 51 år. Oprindeligt født på Vestbredden, men tidligt bosat i Kuwait, derefter Jordan, nu igen på Vestbredden. M6 er gift og har 8 børn. Han er desværre arbejdsløs på andet år med meget ringe udsigt til at få et nyt job. Familiens økonomi er elendig. Der er ikke penge til huslejen. Om sin religiøse baggrund fortæller M6, at han er rundet af en meget ortodoks islamisk tradition, Hizbut Tahrir. En af M6s børn havde en øjensygdom. Hun skulle bøje hovedet kraftigt bagover for at se noget som helst. Datteren blev på et tidspunkt tilset af en fagperson og blev anbefalet operation i Israel. Nu viste det sig, at den behandler som holder datteren under observation er praktiserende kristen. Det skaber store omvæltninger i familien ...

Som mange andre muslimer drømmer M6. Tre gange oplever han den samme drøm, hvor en dreng går i den forkerte retning. En mand siger til ham: Du går i den forkerte retning. Manden siger også: Jeg er vejen, sandheden og livet. Drømmen får M6 til at gå endnu mere op i sin religion. Og han presser også sin store søn M7 til at komme mere i Moskeen og til mere regelmæssige studier i de hellige skrifter. M6 får endnu en drøm, der fastholder temaet om en forkert vej, men som supplerer med udsigten til, at hvis M6 går den rigtige vej, så vil han komme til at blive leder for mange mennesker.

Alle religiøse forpligtelser og forsøg på at blive endnu mere ihærdige i religionen kan dog ikke dække over det faktum, at M6 stadig har en datter med en øjensygdom. M6 går med til, at hun skal have hjælp. Men det er også et ja til at få denne meget missionerende hospitalsmand indenfor dørene. Det er meget vigtigt for M6, at han højst får fem minutter indenfor dørene, når han er på kontrolbesøg. En dag efterlader behandleren en konvolut, som først må åbnes, når han er ude af døren. M6 holder reglen og venter med at åbne konvolutten og tage brevet ud, indtil manden er gået. Til hans store overraskelse står der: Jeg er vejen, sandheden og livet! Akkurat det samme som manden i drømmen havde sagt. M6 brast i gråd. Det var en meget stærk oplevelse for ham.

M6 bad om og fik kort tid efter en Bibel af hospitalsmanden. Men den brændte nærmest i hænderne. Han åbnede den men smed den straks fra sig. Hans hellige bog var Koranen. Punktum. Men den nye Bibel, som han i første omgang havde kastet væk, åbnede han den igen og kiggede lidt i her og der.

Johannesevangeliet havde han fået anbefalet som et godt skrift at starte med. En sammenligningskonkurrence gik i gang. Hvordan er synden kommet ind i verden? Hvad med

fjendekærligheden i Bjergprædikenen? Stille og roligt ændrede M6 opfattelse og holdt op med at gå i Moskeen. M6 undskyldte sig med sygdom og utilpashed. Mange af hans trosfæller opsøgte ham og spurgte deltagende, hvorfor han ikke kom længere.

Nu var trosrejsen indledt. Der var mange sving og forhindringer undervejs. For eksempel, når hospitalsmanden kunne finde på at sige: Jesus elsker dig. Det var simpelthen for meget, grænseoverskridende. Eller: Jesus er Gud. Eller: Jesus er Guds søn. M6 kunne bare ikke være i disse formuleringer. I dag ved og bekender M6, at "Jesus er Gud!" Men det var en lang rejse at nå til denne bekendelse. En af de vanskeligste strækninger på denne rejse er udtrykket "Jesus er Guds søn" for det skaber billedet af, at Gud har været i seng med Maria. Og det er blasfemi for en muslim. Det tager rigtig lang tid at blive overbevist om, at kristne også afviser denne tanke. Men ad vejen mistede Koranen betydning. Faktisk blev M6 overbevist om, at han måtte skifte tro. Han besluttede sig for at tale med sin hustru om sin nye tro, og han forventede, at hun ville blive meget vred og forlange skilsmisse, men til hans store overraskelse svarede hustruen med at give ham en et ordentligt knus og fortælle ham, at hun for tre måneder siden også havde skiftet tro.

For et år siden blev M6 døbt sammen med sin hustru K5. Det skete i et kildevæld i nærheden af Jeriko.

M6 siger, at de mangler og savner kirken, som det sted og den sammenhæng deres endnu udøbte børn kan blive døbt i. Men nu er det hele meget uoverskueligt.

M6 kan ikke lade være at se tilbage på tiden, før han blev kristen. Dengang var hans liv godt. Nu er det dårligt. Da vi var muslimer, havde vi en stor familie. Så blev vi kristne og fik en anden stor familie. Nu står vi uden familie og uden kultur

Jeg spørger til kulturen. Og M6 svarer, at før havde de en muslimsk kultur, hvor en fars ord er lov. Det har de sådan set stadig. Kulturen er egentlig ikke blevet ændret, de er jo stadig de samme, blot med en anden tro i hjertet. Kulturen er stadig muslimsk. Men det vil kirken ikke rigtig acceptere. M6 konkretiserer sine tanker med et eksempel: Lige nu er vi i konflikt med kirken, siger han. M6 er nemlig blevet fyret fra sit job i kirken, og det har bragt ham i et modsætningsforhold til kirken, som er så stærkt, så han ikke kan sætte sine ben der længere. Hvis hans 18-årige datter spørger, om hun må tage i kirke, og han siger nej, så er kulturen stadig sådan, at så er det fars vilje, der bestemmer. De deler tro med kirken, men kulturen er meget forskellig. Kirkens folk svarer på farens nej til kirkegang med, at når man er over 18 år, så kan man selv bestemme. De ringer derfor og tilbyder taxakørsel til konen og børnene, så de kan komme til gudstjeneste. De respekterer ikke mig som mand og far for en familie, siger M6. M1 griber ind her og bekræfter, at der er store forskelle. Havde han haft en datter, så ville han også have en muslimsk opdragelseskultur, selvom han havde Jesustroen i sit hjerte.

Et andet eksempel på kulturforskelle er, når mændene fra Jerusalem går rundt og deler knus ud til kvinderne i menigheden. Det skal de lade være med. Det er meget grænseoverskridende i en muslimsk kultur. Vi ønsker, siger M6 og M1 samstemmende at bevare en muslimsk kultur i forhold til vores døtre. Vi har skiftet tro, vi har ikke skiftet kroppe. Eller: troen sidder i hjertet, kulturen sidder i tøjjet

L5 siger, at de skal finde noget "nyt blod" til kirken, siger M6, og forklarer med det samme, at han tænker på nye medlemmer.

Jeg spørger M6 til den tro, han har i hjertet. Hvordan vil han sammenligne sin Jesus-tro med den tro, han havde, da han var muslim? Spørgsmålet ændrer på et øjeblik hans ansigtsudtryk fra vrede til mildhed. Forskellen er, siger han, kærlighed. Dengang var der strenghed, nu er der kærlighed. Bibelen ændrer et menneske indefra, siger han.

M6 beder meget til Gud. Han bruger egne ord. Taler med ham om alt. Gud er hans himmelske far. Så han beder morgenbøn og aftenbøn. Han beder for sine kære, sin hustru, sine børn.

M6 betragter Jesus som Gud. "Jesus er Gud", siger han. Og Jesus er frelseren.

Synden er ikke længere et problem, fordi han nu tror på Jesus, som har taget hans synd på sig og er død for ham.

M6 mener helt bestemt, at han har hørt en stemme, der sagde, at han skulle være leder for den nye MBB-menighed. "Du vil blive lederen, og de vil følge dig." M6 mener, at det forpligter ham til at holde gudstjenester i hans hjem. Det er heller ikke nok at mødes en gang om måneden, sådan som MBB-menigheden i følge ledelsen skulle gøre

Hans store ønske er, at ledelsen kom og talte med ham. Har han lavet fejl, så vil han beklage og gøre det godt igen. Men ingen kommer! Han kan ikke lade være med at tænke på dengang, han holdt op med at komme i moskeen, da kom der ustandseligt folk og spurgte til ham og prøvede at overtale ham til at komme tilbage til moskeen. Kirken – ja, tænkt engang – har ikke aflagt et eneste besøg.

Tidligere på året 2013 samledes en gruppe (8-10 personer) fra den gamle gruppe, som er fælles om at føle sig tilsidesat og overset uden helt at vide hvorfor. De forfattede en fælles henvendelse til kirkens ledelse med ti konkrete forslag til en god fremtid for MBB-menigheden.

De ti punkter er som følger:

1. Gruppen ønsker, at der også fremadrettet skal være et rådgivningsteam og bibelstudiegrupper
2. Man ønsker at mødes med topledelsen i Alliance Church – L13, L10, L4 o.a.
3. Man ønsker en i højere grad demokratisk proces, hvor de som MBB-ere får lov at være en del af processen og ikke bare blive udsat for beslutninger, som trækkes ned over hovederne på dem
4. Man ønsker et udviklingsarbejde, hvor man i små grupper bestående af MBB-ere og CBB-ere kan lave en forventningsafstemning
5. Man ønsker en observatørpost i ledelsen, så man er medvidende om stillingsopslag og ændringer
6. Man ønsker indsigt i økonomien
7. Man ønsker at mødes med L10 og fortælle ham om problemerne
8. Man ønsker kendskab til, hvem der bliver inviteret indenfor i menigheden. Der er eksempler på stikkere og deraf følgende store problemer.
9. Man ønsker at være en del af nødhjælpsuddelingen
10. Man ønsker at komme til at stå for undervisningen af familierne og børnene

Der var ca. ti underskrivere på brevet. Man har aldrig fået et skriftligt svar. Kun små personlige bemærkninger som, at M6 er i gang med at lave en ny menighed. Det kan også blive resultatet. Der er overvejelser i gang, men økonomien er den store barriere.

M6 gik til sin gamle muslimske arbejdsplads og forhørte sig om et muligt job, nu, hvor han havde mistet sit arbejde i Bibelselskabet. Svaret var nedslående: Nu kan de kristne ikke bruge dig mere, så kommer du her... Du kan begynde med at slå din datter ihjel. Hun har skiftet tro, og hun er blevet gift med en kristen. Når du har gjort det, så kan du komme tilbage.

Analyse

M6 er 51 år. Har kone og 8 børn. Alvorligt praktiserende muslimsk familie, som senere på hver sin måde blev Jesustroende. M6 har for nyligt mistet sit arbejde i en kristen organisation. Det har tvunget familien i knæ og isoleret dem både i forhold til deres muslimske baggrund og i forhold til deres kristne bagland.

M6 læste igennem længere tid Bibelen parallelt med Koranen. Spørgsmålene var: Hvor kommer synden fra? Hvad er bjergprædikenens tale om fjendekærlighed? Sammenligningen faldt i sidste instans ud til kristendommens fordel.

Fællesskab er en et helt grundlæggende behov, som familien lægger stor vægt på. Derfor er det også smerteligt, når man pludselig føler sig sat udenfor sit fællesskab.

Personlige kontakter har været hovednøglen ind til familiens omvendelse. Der var behandlingskrævende sygdom i familien. En datter havde en øjensygdom som skulle opereres i Israel. Det krævede både forberedelse og efterbehandling. Den mand, der stod for det, var tilfældigvis kristen. Og det var ikke noget, han gik stille med. Familien oplevede ham pågående, men man valgte for behandlingens skyld at tåle hans besøg. Men mandens gjorde alligevel sin virkning på flere i familien. En for en blev de omvendt, hver på sin måde og i hemmelighed i forhold til de andre i familien. En dag efterlod manden en konvolut, som først måtte åbnes, når han forlod huset. Og da det skete, og de åbnede konvolutten, så stod der akkurat det samme i brevet, som M6 havde oplevet i end drøm. Det var et rørende vendepunkt i M6s liv. Og det førte til, at M6 tog imod en bibel, som manden gav ham.

”Det hele menneske” er et perspektiv over det kristelige arbejde, som M6 helt tilslutter sig. Kirkens fællesskab må hjælpe hinanden med de legemlige og sjælelige og åndelige behov, der opstår. Er der økonomiske problemer, så må kirken træde til. Er der arbejdsløshed, så må kirken være kreativ og hjælpe med at finde et job eller hjælpe noget iværksætter i gang. Det er ikke kirkens opgave at begave dens ansatte med luksusgenstande.

Drømme og ekstraordinære begivenheder kender M6 til fra sit eget liv. Tre gange fik han den samme drøm, hvori der var en formaning til at finde den rette vej. Den tredje drøm med samme indhold fik en lille tilføjelse: Hvis M6 fandt den rette vej og gik den, så ville han blive leder for mange, der ville følge ham. Hospitalsmandens konvolut må bestemt også skrives i rubrikken for ekstraordinære begivenheder.

M6 og hele hans familie savner kirkefællesskabet, som de føler sig udstødt af.

Forkyndelse og undervisning er en vigtig del af det at være en Jesustroende. Man har brug for, at det går langsomt i begyndelsen. Det er en stor mundfuld, når de kristne igen og igen siger, at Jesus elsker dem. Ligesom det også er svært for muslimer at undgå associationer om, at Maria har været i seng med Gud, når der tales om, at Jesus er Guds søn.

Bibelen brændte nærmest i hænderne på M6, da han modtog den. I første omgang smed han den hen i krogen, men den blev ikke smidt ud, og han åbnede den og blev meget optaget af den, især af sammenligninger med koranen. Bibelen ændrede langsomt M6 trosopfattelse. Til sidst måtte han fortælle sin hustru om sin nye tro. Han vidste, at hun ville have krav på skilsmisse, hvis hun ønskede det. Men det kom slet ikke på tale. Hans kone var nemlig allerede uden hans vidende blevet Jesustroende.

M6s trosrejse førte ham til et nyt Jesusbillede. Han endte med at betragte Jesus som Guds søn og hans frelser

Bønnen er en del af M6 daglige kristenliv. Han taler meget med Gud, beder for sin kone og sine børn, bruger egne ord.

Jesustroen har ført mange ændringer med sig, næsten som at bevæge sig ind i en helt anden verden. Dels er der en stor befrielse og glæde – som at gå fra strenghed til mildhed, og dels er der også en vanskelighed, for selvom man har troen til fælles, så har man ikke dermed kulturen til fælles. M6 nævner eksempler, som står meget tydelige nu, hvor de er kommet i konflikt med kirken: Faderrollen, retten og pligten til at opdrage, det særlige opsyn med døtre. Vi skiftede tro, men vi skiftede ikke kroppe.

Forfølgelserne mærker man i familien. En datter har ladet sig gifte med en kristen, og det er ikke tilladt. Hån og indirekte trusler på livet har været virkeligheden for M6, da han, efter at han mistede sit job i den kristne organisation, spurgte sig for efter arbejde hos sin gamle arbejdsgiver. M6 blev direkte opfordret til at dræbe sin datter, hvis han gjorde det, så kunne et job komme på tale.

Familien har haft en skøn tid i den nye kirke. Nu er det anderledes. Ledelsen siger, at man ønsker ”nyt blod” (nye medlemmer). Og han tænker straks: Hvad det med det gamle blod? M6 oplever en kæmpe krise. Han vil gerne tale med ledelsen, og han vil gerne sige undskyld, hvis han har gjort noget forkert, men de kommer ikke forbi. Der er ingen kontakt. Han kan ikke lade være at tænke på, hvor ihærdige hans muslimske fæller var for at vinde ham tilbage til moskeen, da han begyndte at udeblive fra fredagsbønnen. Hans kristne venner har slet ikke været forbi! Man har forsøgt at formulere ti ønsker til et fremtidigt samarbejde med kirken, men de har ikke svaret. De sendte to repræsentanter, som ikke sagde andet end, at M6 var ved at lave sin egen kirke. Umiddelbart ser det ikke godt ud. MBB-erne samles nu i hjemmene. Måske skal de etablere en ny kirke. Måske er det det, drømmen handlede om. De er i vildrede, og de er meget spredt.

Moskeen er et overstået kapitel for M6. Han kommer der ikke. Men han er blevet hjemløs. Tidligere havde de en familie i moskeen, som de kunne fejre eid med, så skiftede de familie og begyndte at holde jul. Nu er julen blevet en meget stille fest uden familien. Og børnene spørger, hvorfor de ikke må fejre eid...

4.1.10. K4

K4 er M6s hustru. Hun blev Jesustroende, fordi hun havde oplevet en helbredelse. Hendes problem havde været en større og større ubestemmelig knude eller svulst i maven. Det gjorde ondt, når hun bøjede sig til bøn. Derfor havde hun benyttet sig af en bestemt muslimsk "ønskebøn". Hvad skulle hun ellers ty til?. Bønnen var blevet hørt. Ikke lang tid efter havde hun set et kristent program med en prædikant, der havde opfordret seerne til at lægge hænderne på deres fjernsyn, hvis de havde noget, de gerne ville have bedt for. Prædikanten havde til hendes store overraskelse nævnt hendes navn og alder, det havde givet hende mod til at lægge sin hånd på Tv-apparatet. Prædikanten sagde efterfølgende, at nu var denne kvinde rask, hvad der rent faktisk også var tilfældet. Den knude, som hun skulle scannes for kort tid efter, var væk den næste morgen! Samtalerne med hospitalsmanden fik herefter en helt anden lyttende karakter.

K4 beder til Gud "hele tiden" med egne ord. Jeg føler, at han er med mig, siger hun.

Jesus betyder "alt, alt" siger hun

Synden gjorde mig bange før. Jeg var bange for Gud, nu elsker jeg ham. Han har frelst mig, og han elsker mig. Han har givet sit liv for os.

K4 nævner problemet med børnene, nu, hvor de er blevet kirkefamilieløse. De kommer hjem og spørger, hvorfor de ikke må gå med til Eidfesten. Men vi holder jo ikke Eid, for vi er en kristen familie. Og dermed mistede vi hele vores muslimske familie. De forlod os.

Nu fejrer vi jul i stedet. Men festen er blevet lille, for vores kristne familie har forladt os. Jeg har brug for at føle mig som en del af en familie, siger K4. Jeg er døbt, men jeg mangler min familie. Vi har brug for at føle, at vi ikke er andenrangs. Vi tror på Jesus, tror han er Gud.

Analyse

K4 baggrund er muslimsk. Hun var som sin mand indpisker i forhold til børnenes engagement i islam. Var selv alvorligt praktiserende muslim.

Fællesskabet i menigheden betyder meget for K4, men hendes mands konflikt med kirken har sat hele familien udenfor kirkens dør, da mandens vilje er familiens lov. Kirken har forsøgt at tilbyde transport til resten af familien, men det har M6 bare oplevet som en fornærmende optrapning. Der er tale om et kulturelt sammenstød. Og det er vanskeligt at se, hvordan det skal ende, for der er også æresbegreber involveret.

De menneskelige behov begrænser sig ikke til åndelige behov. Det kan K4 skrive under på. Hun fik en knude i den ene side, som på mirakuløs måde blev helbredt.

De personlige kontakter er meget vigtige for K4. Efter hendes helbredelse, lyttede hun på en helt anden måde til hospitalsmanden, der kom i huset pga. datterens sygdom.

K4 har ikke haft drømme, men hun har oplevet det helt ekstraordinære at blive helbredt for en knude i den ene side. Den forhindrede hende i at deltage i bønner. Dagen efter at hun var blevet bedt for, var den forsvundet.

Efter helbredelsen lyttede hun på en helt anden måde til hospitalsmandens forkyndelse og undervisning.

Kristne medier har været hoveddøren til Jesustroen for K4. Det var en TV-prædikants forbøn, der betød, at knuden i hendes side svandt ind i løbet af en nat.

Jesus betyder "alt, alt". De tror, at Jesus er Gud

Synd var et begreb, der tidligere kunne gøre K4 bange for Gud. Nu ved hun, at han elsker hende, for Jesus er død for hende

Bøn er en meget vigtig del af K4s hverdag. Hun beder hele tiden og føler, at Gud er med hende, siger hun.

Forandringer i forholdet mellem tiden som muslimsk familie og kristen familie hænger sammen med gudsbilledet fra frygt til kærlighed.

Forfølgelser er en levende virkelighed i familiens liv. Både i forhold til datter og svigersøn og i forhold til de mindste som kom i problemer allerede ved skolestart

De nye kirker har været en stor hjælp for familien, men nu oplever de en bagside, som har chokeret dem. De oplever sig familieløse. De længes efter deres familie.

4.1.11. M7

M7 var den første i familien, der blev kristen. Hospitalsmanden havde givet ham en Bibel og nogle DVD'er med kristent indhold. M7 læste og så DVD'erne i smug. Når der blev spurgt til det, så var det kun en del af hans lektiearbejde til skolen.

På et tidspunkt foretog M7 i al hemmelighed en opringning til hospitalsmanden. Han havde straks inviteret M7 med på en konference. Og det var ikke gået upåagtet hen, M7 var nemlig blevet kristen på denne konference. Nu begyndte M7 at bede for sin familie. Det var ikke nemt, for M7s far var en alvorligt troende muslim, der havde oplevet drømme, der havde fået ham til at formane M7 til at være meget mere ivrig i sin gudsdyrkelse. Han burde læse noget mere i Koranen, og han burde komme noget mere i Moskeen, sagde faren.

Men M7 gjorde noget helt andet: Han læste i Bibelen og så DVD-er, og han bad til Gud. En dag, mens han bad, oplevede han en varm strøm ned af ryggen. Han delte senere oplevelsen med hospitalsmanden, som beroligede ham og fortalte, at det var helt normalt.

Nu begyndte M7 at fortælle sin ven om sin Jesus-tro og forandringerne i hans liv. Vennen dukkede op hos M7 i hans hjem, og sammen så de DVD-er og læste i Bibelen. Forklaringen til nysgerrige, der spurgte til, hvad de havde gang i, var stadig, at de læste lektier. Nu kom hospitalsmanden ind i billedet og hørte om vennen. M7 blev opfordret til at tage ham med til et møde. Heller ikke dette møde gik upåagtet hen. Vennen endte med at blive Jesus-follower og er det for øvrigt stadig.

Jeg spurgte M7, om han går i kirke. Og han svarede, at det gjorde de trofast i familien, indtil der opstod en konflikt i mellem hans far og ledelsen af MBB-menigheden. Nu mødes de i en lille husmenighed i deres hjem. De taler sammen, beder og læser i Bibelen sammen

Analyse

M7 er den ældste søn i familien M6. Han var også den første i familien, der blev Jesustroende. Men han holdt det hemmeligt for sin muslimske familie, fordi det var forbundet med store vanskeligheder måske med livsfare at fortælle, at han var konverteret. I stedet begyndte han at bede for familien.

Bibelstudier og DVD'er var vigtige hjælpemidler på vej mod kristen tro.

Oplevelsen af at være en del af et fællesskab gjorde stort indtryk på ham. Det var netop på en konference, midt i et kristent fællesskab, at M7 valgte at blive kristen. Det er den samme oplevelse, M7 har i forhold til sin ven, som også blev en Jesustroende. De taler sammen, læser i bibelen sammen og beder sammen.

Men det var den personlige kontakt familien havde til hospitalsmanden, som var den direkte årsag til at M7 kom til tro. Han gav ham en bibel og DVD-erne. Og han inviterede ham med på konference.

Drømme har han ikke haft, men en varm fornemmelse ned af ryggen i forbindelse med en bønnestund alene, har han oplevet, og han har nævnt det for en anden kristen, som har beroliget ham og sagt, at det var helt normalt

Kirkefællesskabet har hele tiden betydet rigtig meget. Også nu, selvom det er blevet noget mindre, fordi der er kommet en splittelse, og de er nødt til at nøjes med samlingerne i hjemmet

Forkyndelse og undervisning er meget vigtige elementer i M7s omvendelseshistorie. Han fik en Bibel, han fik DVD-er og han blev inviteret med på konference. Alt sammen havde stor betydning

Kristne medier var stærkt medvirkende til, at M7 blev kristen. DVD-erne så han både alene og senere sammen med sin ven, der også blev kristen blandt andet ved at se filmen

Bibelen var noget af det første, der satte gang i forandringen. Hospitalsmanden skænkede ham en bibel. Det blev skelsættende

Bønnens fællesskab med kristne brødre og søstre og alene betyder meget for M7

Forandringer fra livet som muslim til livet som kristen er meget omfattende. De skiftede "familie". Men nu savner de deres familie, fordi der er kommet noget imellem

Forholdet til kirkefællesskabet er nu anstrengt, da han er blevet trukket ind i sin fars konflikt med kirken.

Nu satser familien på husmenigheden.

4.1.12. M8

Vi besøger M8 (28 år) og K5 (25 år) i deres hjem i Betlehem. De bor på 4. sal i en endnu ikke færdigbygget ejendom i byen. Hele stueetagen fremstår i rå, ubehandlet beton, som endnu ikke er beklædt med smukke Jerusalem sten. Etagen over dem er heller ikke bygget endnu, ej heller trappen som fører op til næste etage. Men deres lejlighed er ny og indrettet efter palæstinensisk stil med store tunge, betrukne plysmøbler. Vi er meget velkomne og der serveres juice, the, kaffe og kager. De er begge klædt på til fritids og indendørs brug. Hvis K5 forlader lejligheden, er hun altid iført hijab. Hun er ud af en stor søskendeflok. Både hendes far og mors familie er store og betydningsfulde familier i byen, hvor de bor. Så, uanset hvor de opholder sig, møder de altid familiemedlemmer eller andre meddelere, der villigt og pligtro rapporterer om deres gøren og lade. Hvis K5 en dag tages i at gå i kirke eller gøre noget andet kristeligt, risikerer hun at blive dræbt af sine familiemedlemmer

M8 og K5 er begge ud af strengt troende muslimske familier. De har ikke selv været særligt aktive som muslimer, før de blev kristne. M8s far slog ham gentagne gange for at få ham til at praktisere hans islamiske tro med fredags bøn osv. M8s skolelærer fortalte om vigtige dyder i skolen som for eksempel, at man ikke måtte lyve og stjæle. Læreren boede lige ved siden af M8. Det var almindeligt kendt i nabolaget, at denne lærer selv havde en noget flosset moral og gjorde mange af de ting, som han advarede skoleeleverne imod.

M8 er uddannet soldat og IT-mand. Han arbejder 12 timer om dagen, men tjener alligevel ikke nok til at de kan få det til at løbe rundt. K5 er uddannet indenfor kosmetologi og pedi- og manicure, men hun kan ikke praktisere endnu, fordi hun har ikke råd til at betale 800 shekel for sit certifikat.

M8 er blevet kristen gennem en soldaterkammerat, der var den eneste blandt 500 soldater, der var kristen (CBB) og som tålte hån og chikane. M8 og soldaterkammeraten blev meget gode venner. M8, der aldrig har været glad for sin muslimske baggrund, var interesseret i at høre om kammeratens tro. Han følte sig set og respekteret i kammeratens selskab, og det blev bestemt ikke mindre, da han på et tidspunkt blev inviteret på besøg i kammeratens familie, hvor han blev mødt med en overraskende varme og accept, der betog ham.

Men inden da oplevede han en konkret bønnehørelse: En gang imellem blev der afholdt konkurrencer, der testede soldaternes kunnen og udholdenhed. Op til sådan en test havde M8 imidlertid skadet sit ene knæled, og det så ikke godt ud for ham med hensyn til at opnå bare en rimelig score. M8 var sikker på, at han ville tabe konkurrencen og blive genstand for hån og nedvurdering, så han opsøgte kammeraten, der opfordrede ham til bede til Gud, hvilket de så gjorde sammen. Dagen efter, da testen skulle gennemføres, var kammeraten til stede for at bakke op og bede for M8. Og det endte med et meget godt resultat, som blev et vendepunkt i M8s tro. Deres venskab blev herefter dybere og dybere, og det blev registreret af de andre soldater, som nu også begyndte at mobbe og chikanere M8. De klagede over dem og kom med falske beskyldninger om, at M8 havde slået andre soldater.

Soldaterkammeraten valgte på et tidspunkt at forlade Palæstina, idet han sagde, at det ikke var et land for kristne mennesker. Han mente, at det var muligt for M8 at leve i landet med sin muslimske baggrund, men selv havde han mistet troen på, at der kunne skabes et liv og en fremtid for i landet. Kammeraten bor nu i Norge. M8 ønsker inderligt at forlade Palæstina og få lov at leve et liv i frihed til at udøve sin tro sammen med sin hustru.

Efter afskeden med soldaterkammeraten, mødte M8 en af lederne af arbejdet i Jerusalem, L1, som skænkede ham en bibel. Det er 8 år siden. Desværre blev hans bibel afsløret, og det førte til korporlig afstraffelse og udstødelse af hjemmet og storfamilien. Og hans bedste ven stjal alle hans opsparede penge. M8 måtte finde et lille værelse i Ramallah, hvor han levede for sig selv og forsøgte at klare sig selv. Men det lykkedes ikke så godt. Han blev rigtig dårlig både fysisk og psykisk, og det endte med en indlæggelse over 45 dage. Ingen besøgte ham. L4 ringede til ham fra Jerusalem. Det var meget besværligt at komme op til hospitalet og besøge ham der. Det ville tage mindst fire timer hver vej. Lægerne undrede sig over, at så ung en mand kunne få så store hjerteproblemer. M8 bad til Gud, og det vendte hans situation. Han rejste sig fra sygelejet, fast besluttet på, at familien ikke skulle have lov at knække ham. Han var sikker på, at han havde valgt den rigtige vej.

Troen ændrede alt i M8s liv. Den fik ham til at elske sit liv. Det blev et liv med kærlighed og håb. M8 læser i bibelen og beder til Gud. M8 og hans hustru sidder sammen og beder til Gud som til deres himmelske far. De gør det med den frihed i sprog og ordvalg, som fader-søn-forholdet til Gud giver. Det er deres åndelige praksis.

Meget bibellæsning bliver det ikke til, både fordi M8 arbejder hårdt, og fordi det er besværligt at finde den frem og få den gemt ordentligt væk igen, så K5s familie -især søsteren - ikke finder den.

M8 er døbt – faktisk er han døbt to gange, siger han med et smil på læberne. Anden gang lovede han andre dåbskandidater, at han ville gøre det igen, hvis det kunne give dem mod til at få det gjort. Første gang var sammen med seks andre. Det var L7 fra Jerusalem, der døbte M8.

Det vigtigste som Jesustroende er, at man skal adlyde Gud uden frygt.

Synd er en stor og alvorlig ting, som Jesus har frelst ham fra ved sin død på korset. Her er Guds løsning på problemet med menneskers synd.

Fordi Jesus vægter det, er tro og det at være trofast vigtige temaer i M8s liv,

Sammenligner M8 sit selvbillede som muslim med selvbilledet som kristen, så er der stor forskel: Før så han sig selv som helt nede, nu kan han se sig selv helt ind i himlen.

Er han muslim eller kristen eller begge dele? Kristen! Kun kristen! svarer M8, der godt ved, at der findes MBB-ere, der tager noget af deres muslimske identitet med sig over i kristentroen og kristenlivet. M8 er kun muslim på papiret. Og det er kun af nød at hans hustru bærer hijab, når hun bevæger sig udenfor hjemmet. Hun har det ikke godt med det, for ganske vist kan hun med sin kristne tro sige, at det kun er tøj og ikke tro, men med hendes muslimske baggrund ved hun, at hendes omgivelser ikke skelner mellem en yder- og inderside af troen. Så det, at det både er en religiøs klædning og en kulturel klædning, hun bærer, det giver hende problemer. Og derfor længes K5 efter den dag, hvor hun kan gå uden hijab og dermed igen få en sammenhæng mellem yderside og inderside i sin tro. Evangeliets frisættende betydning vil da også kunne ses i tøjjet ...

En anden grund til, at de længes ud og væk er, at deres kommende børn meget gerne skal have en kristen børneopdragelse og ikke en muslimsk børneopdragelse.

M8 anser Jesus for at være Guds søn

Ordet kirke står for noget godt. Desværre kommer de kun sjældent i kirke. Dels er det farligt for dem, hvis de skulle blive "taget i det", det vil give dem store problemer, og dels har de ikke råd til at komme af sted til Ramallah. En gang imellem går de i den lokale kirke og sidder der og beder sammen.

M8 går aldrig i moskeen.

De kender andre kristne familier oppe i den nordlige del af Vestbredden, men det er langt væk og meget dyrt for dem, hvis de skal holde forbindelsen

Analyse

M8 er 28 år og kommer fra en streng muslimsk baggrund oppe i den nordlige del af Vestbredden. Selv var han ikke særlig aktiv, hvilket han også korporligt blev formanet til at ændre på af sin far. Hans forhold til islam kølnedes yderligere af en manglende sammenhæng mellem det hans lærer sagde om muslimsk moral, og den måde, hans lærer selv praktiserede muslimsk moral på. M8 er uddannet soldat og indenfor IT. Han arbejder 12 timer hver dag.

Ordet fællesskab fik et helt nyt indhold for M8, da han på et tidspunkt blev inviteret på besøg i sin kristne vens familie, der var en varme og en accept af ham som gjorde, at han, fra han trådte ind af døren, oplevede sig som en almindelig del af familien. Det betog ham.

M8s vej til kristen tro går i høj grad gennem personlige kontakter. Den første kontakt var en soldaterkammerat, der ene ud af 500 soldater var kristen. Han blev moppet for sin tro. Men M8 fandt stor sympati for ham og ville gerne høre mere om hans tro. De blev venner, og det var besøget hos denne vens

familie, der blev skelsættende i M8s liv. Der var en helt særlig ånd i denne familie. Han følte sig velkommen fra første øjeblik.

Da soldaterkammeraten forlod Palæstina, fordi han ikke følte, at han havde nogen fremtid i landet, så mødte M8 den anden vigtige person på hans vej mod kristentroen: L1 fra Jerusalem. L1 gav ham en Bibel

M8 fortæller ikke om drømme som en del af hans omvendeshistorie, men han fortæller om en bønnehørelse, som fik den samme "overnaturlige" betydning for ham. Han havde fået et rigtig dårligt knæ, hvilket gjorde det sandsynligt, at han ville tabe i en fysisk test. Hvis det skete, ville han få store problemer og blive hånet i lang tid. M8 bad sammen med sin soldaterkammerat, og de blev bønnehørt: Han fik et rigtig godt resultat ved testen!

Kirkefællesskab er meget vigtig for M8. Af forskellige grunde (forfølgelse og dårlig økonomi) kan han ikke deltage i almindelige gudstjenester. Men han vil gerne stille sit hjem til rådighed for en slags husmenighed med bibelstudier og bøn og samtaler

Forkyndelse og undervisning er vigtige dele af et trosliv, men ligesom med gudstjenestelivet, så er det udfordret. M8 ønsker, at få etableret et fællesskab i sit hjem, så hans hustru også kan få mere undervisning.

Bibelen betyder meget for M8. Han læser i den sammen med sin hustru. Men dels fordi han arbejder 12 timer hver dag, og dels fordi hans konens familie nærmest gennemsnøger deres hjem (især konens søster) hver gang de er på besøg, så er den gemt meget godt væk. Og hvis de finder den, vil det få forfærdelige konsekvenser. Så det er endnu et argument for at de skal have en samling i deres hjem.

I første omgang ændrede M8s liv sig til det absolut værre, da han fik en Bibel. Han blev nemlig afsløret med den, og så blev han slået og senere smidt ud af familien. Ingen familiemedlemmer kontaktede ham mere.

M8 anser Jesus for at være Guds søn

Han er døbt.

Han mener, man skal adlyde Gud uden frygt

Synd er en stor og alvorlig ting, som Jesus har frelst os fra ved sin død på korset

Troen på Jesus og trofastheden mod ham er vigtig i M8s opfattelse

Bønnehørelse har været en meget vigtig erfaring på vejen mod Jesustroen for M8. Han var så ked af at skulle lide nederlag i en vigtig fysisk soldatertest, men det var, hvad det tegnede til, fordi han op til testen havde fået et rigtig dårligt knæ, men så bad han sammen med sin kristne ven om Guds hjælp, og han fik det: Knæet holdt og testen blev gennemført med et godt resultat. Og det kom til at betyde rigtig meget for ham.

M8 beder med hustru. De bruger egne ord, og beder til deres himmelske. En gang imellem snyder de sig til en kirkelig ramme omkring deres bøn, når de går ned i en af kirkerne for at bede. Men det er meget risikabelt for dem

Troen ændrede alt i M8s liv. Den fik ham til at elske sit eget liv. Det blev til et liv med kærlighed og håb. Og det var troen, der rejste ham fra sygelejet. Han tænkte: Min familie skal få at se, at jeg har valgt rigtigt i mit

liv! M8 har et (drømme)billede af et før og et efter i forhold til hans Jesustro. Før så han sig helt bogstaveligt helt nede, og nu ser han sig helt bogstaveligt helt oppe, ja, nogen gange helt inde i himlen

Forfølgelser har fra begyndelsen af været et vilkår i M8s kristenliv. Da han fik den bibel, der var med til at ændre hans liv, så fik han også et kæmpe problem. Han blev gennembanket og udstødt, hvilket gjorde ham så psykisk nedbrudt, så han måtte indlægges i 45 dage. Ingen kontaktede ham på hospitalet. Kun L1 fra Jerusalem ringede til ham. Det er stadig sådan, at det kun er M8, der holder en sparsom kontakt til familien.

”Kirke” har en god klang i M8s ører, men det er sjældent, han kommer i en kirke. Dels får det helt uoverskuelige følger, hvis hans kone afsløres i at have været i kirke, og dels er han træt efter 12 timers arbejde hver dag. Men M8 og hans kone snyder sig en gang imellem til et besøg i en af de gamle kirker, så sidder de stille og beder sammen. I forhold til de nye kirker, så kunne de tage til Ramallah, men det har de ikke råd til, så M8 har et stærkt ønske om at stille sit eget hjem til rådighed for en slags husmenighed.

Moskeen har M8 forladt helt og aldeles. Han har forladt islam og er kun muslim på papiret. Han ønsker inderligt, at hans børn skal have en kristen opdragelse. Det er måske den stærkeste grund til udlængslen. Han vil væk. Jo før, jo bedre!

4.1.13. K5

K5 har mødt troen gennem sin mand, da de var kærestepar og forlovede. I begyndelsen var hun modstander, men da hun oplevede, hvor anderledes i forhold til andre muslimske mænd, han var, så blev hun mere og mere interesseret i det, han troede på. M8 havde en anden venlighed, en anden måde at tale på, så mødet med ham blev på alle måder skelsættende i K5s liv. Langsomt, efterhånden som de talte sammen og bad sammen, skete der en ændring i K5s liv.

K5 nævner to begivenheder, som var afgørende: den ene var en dag, hvor hun bad sammen med M8 i kirken, den anden var, da hun en anden dag bad sammen med K3. De bad for hendes familie, som voldte hende mange problemer. Ved den lejlighed overgav hun sig til troen på Jesus. Da problemerne i familien forsvandt, opfattede hun det som et stærkt vidnesbyrd om kristendommens sandhed i det.

Et andet stort problem for K5 var, at hendes familie ikke ville acceptere M8 som svigersøn. Det var diskvalificerende for ham, at familien havde forstødt ham. Man gifter sig ikke med en person, men med en familie. Heldigvis lykkedes det alligevel for dem at blive gift, først med en registrering med underskrift under overværelse af en imam, dernæst i al hemmelighed med en kristen velsignelse i et privat hjem (hos K3 og hendes mand), og endelig ved en stor fest i K5s forældres hjem.

K5 er glad for sin kristne tro, for den har givet hende et nyt syn på hendes hverdag som noget godt. Det er motiverende i hverdagen at have et kristent syn på den. Livet bliver ikke bare en pligt og et sæt regler men en glæde.

Før den skelsættende bøn sammen med K3, var hendes liv helt anderledes. Nu beder hun til en Gud, som hun har oplevet svarer på bøn – endda hurtigt. Det er en stor tryghed for hende, at hun dagligt kan lægge sit liv med alle dets problemer i Guds hænder.

Hun har fået et nyt syn på sig selv: Ser sig selv som værdifuld og skabt i Guds billede. Indtil hun mødte sin mand havde hun frygtet for den dag, hun skulle få en mand, der ikke respekterede hende, og som måske ikke ville være hende tro.

K5 er endnu ikke døbt, men hun vil gerne, når tiden er inde til det. Hun vil gerne, at hendes børn skal blive døbt, så de kan vokse op i en kristen familie med kristen undervisning i bagagen.

Nu er hun blevet gift og kan derfor ind imellem deltage i kristelige konferencer. Da de var forlovede tog de med på konferencer under dække af, at de skulle ud at spise. Men et måltid mad varer sjældent længere end et par timer og i hvert fald ikke en hel dag. I marts måned deltog hun i en konference "Arabs for Jesus!".

Sammen med sin mand vil K5 gerne åbne sit hjem for bibelstudieaftener med bibellæsning, samtale og bøn.

I september måned 2013 oplevede K5 en periode med stalking på sms. De meldte det til politiet, som var lidt langsommelige. Det viste sig, at det var en politimand, der ville udnytte sin overmagt og skabe en frygt i hendes liv, som han så efterfølgende mod seksuelle ydelser kunne beskytte hende imod.

I K5s øjne er synd noget, der er forbundet med frygt for Gud og vrede fra Gud, men det er også noget, Jesus har taget sig af ved at dø på korset for os.

K5 anser Jesus for at være Guds søn. Hun har gode forbindelser til Gud gennem Jesus. Føler sig trøstet og tryk. Hun beder til Jesus helt frit og med egne ord. Har følelsen af, at der én i hendes liv.

Ordet kirke er et godt ord for K5, men det er også et tungt ord, for det minder hende om noget, som de gerne vil, men ikke har mulighed for, dels fordi de har et sikkerhedsproblem, og dels fordi de har et økonomisk problem og har ikke penge til at komme af sted til Ramallah. Derfor vil K5 også meget gerne, at de kommer til at huse en kristen gruppe i deres hjem.

K5 kommer aldrig i moskeen. Det er ti år siden, hun sidst har besøgt en moske. Hendes familie ved ikke, at hun er blevet kristen. De vil slå hende ihjel, hvis de vidste det. Mænd oplever kun sjældent mere end det at blive slået og smidt ud af familien. Kvinder eller døtre ejes af familien og bliver oftere udsat for livstruende repressalier. Hun fortæller, at K3s nærmeste veninde, som også er MBB-er, har været spærret inde på sit værelse uden mad og kun med tilladelse til toiletbesøg i 16 dage. Da hun blev "løsladt" var hun så syg, at hun måtte have hospitalsbehandling. Hendes mave har fået varige mén.

K5 har en dyb længsel efter at emigrere. Hun trænger til at opleve et liv med frihed til at dyrke sin tro. Det liv, hun lever nu, oplever hun som et fængsel, fordi der er så mange familiemedlemmer i hendes by, der ikke vil tøve med at angive hende. Ingen af dem vil acceptere, at hun er blevet kristen

Analyse

K5 er 25 år. Hun er både på sin mors og sin fars side rundet af store, praktiserende muslimske familier i den by, de bor i. Hun er uddannet kosmetolog med manicure og pedicure. Desværre har hun endnu ikke arbejde; hun har nemlig ikke råd til at betale for sin certificering

At være en del af et fællesskab er en hel afgørende del af K5s vej til kristendommen, men også en helt afgørende del af hendes opfattelse af, hvad det vil sige at være en Jesustroende. Uden møder med bestemte mennesker var hun aldrig blevet Jesustroende. Hun længes efter mange flere muligheder for samvær til fællesskab og forkyndelse og opbyggelse.

Enkeltpersoners betydning for hendes bevægelse mod at blive Jesustroende har været helt afgørende. Venlighed og troværdighed var nøgleordene, der gjorde forskellen. Samtaler ændrede herefter langsomt hendes liv og hendes trosopfattelse

K5 ser et andet menneskesyn og en anden livsanskuelse i kristendommen. Der er en accept af, at hele menneskelivet og hele skaberværket er Guds gode værk og derfor bør betragtes som noget godt i og for sig.

K5 fortalte ikke om særlige drømme i sin trosfortælling, men hun fortalte om bønnehørelse som ekstraordinære begivenheder, der fik afgørende betydning for hendes nye tros- og livsretning. En konkret forbøn for et meget problematisk familieforhold blev løst kort efter forbønnen. Det var stort for K5. Hun så det som bønnehørelse.

Kirkefællesskab er et stort behov for K5 og hendes mand. Og da de ikke af sikkerhedsgrunde har mulighed for at gå i kirke, så vil de meget gerne åbne deres hjem for en lille husmenighed.

Forkyndelse og undervisning har K5 et stort behov for, men det er først efter, at hun er blevet gift, at det kan lade sig gøre at bruge mere tid end en "kærestemiddags" længde. Nu kan hun og hendes mand godt tage på længere konferencer. I marts deltog hun i "Arabs for Jesus". Det gjorde stort indtryk på hende

Bibelen læser K5 i sammen med sin mand. Det er en god bog, men det er også en farlig bog, som skal gemmes rigtig godt væk, for hendes familie og især hendes ene søster snager mistænksomt. Og det vil have uoverskuelige følger, hvis det bliver opdaget. Så det – sammen med hendes mands lange arbejdsdag på 12 timer – gør, at det er forbundet med vanskeligheder at få det gjort, men hun anser det for at være meget vigtigt.

Jesus er Guds søn, siger K5, gennem ham har hun gode forbindelser til Gud. Hun føler sig trøstet og tryk og beder helt frit og med egne ord til Jesus

K5 er endnu ikke døbt, men hun vil gerne, når lejlighed gives og tiden er inde, men det er lidt vanskeligt for tiden, fordi de ikke er tilknyttet en menighed for tiden. De føler sig også noget alene med deres tro.

K5 siger, at synd er noget, der får hende til at frygte for Gud, men synd er også noget, Jesus valgte at dø på korset for.

Bøn er en umådelig vigtig del af K5s tro. To særlige oplevelser med bøn har været formende for hendes tro. Den ene stærke oplevelse med bøn var, da hun og hendes mand bad sammen i en kirke. Det var skelsættende. Den anden oplevelse var sammen med hendes veninde (K3), der bad for problemerne i hendes familie. Ved den lejlighed valgte hun ” at give Jesus sit hjerte”. Med til at styrke bønnesamværet med Gud er i høj grad, at hendes bøn om fred i familien blev hørt, og at hun siden igen og igen har oplevet, at Gud – endda hurtigt – hører og besvarer hendes bønner. Nu beder hun dagligt til Gud med egne frit valgte ord

Når K5 sammenligner sit liv som muslim med sit liv som Jesustroende, så siger hun, at den afgørende forskel ligger i hendes selvbillede: Hverdagen, ja, hele livet er skabt af Gud og er derfor noget godt. Dette kristne livssyn oplever hun meget motiverende. Livet bliver ikke en meget regelbundet pligt, men en glæde.

Forfølgelser har hun ikke oplevet endnu da ... Og dog, det er jo en slags forfølgelse, at hun ikke har frihed til at udleve sin tro og dyrke den Gud, hun gerne vil dyrke. Men så længe hun formår at bevare det som en hemmelighed, så længe vil familien holde sig i ro. Den dag, de finder ud af det, så vil det være helt uoverskueligt for hende, derfor længes hun også efter at emigrere, jo før, jo bedre! Tænk at kunne have frihed til at udøve sin tro og opdrage sine kommende børn i den kristne tro...!

Ordet ”kirke” er et godt ord i K5s ordforråd, men grundet hendes særligt udsatte situation har hun vanskeligt ved at dukke op hverken i de gamle eller i de nye kirker.

K5 og hendes mand er klar til at lægge hus til en lille husmenighed

Moskeen har sidst oplevet hendes besøg for ti år siden. Og hun ønsker ikke i fremtiden at aflægge nye besøg.

4.1.14. M9

Vi møder M9 i værestedet. Han har udsat en rejse til Jordan. Han vil meget gerne emigrere for eksempel til Dubai eller til Saudi Arabien, hvor der måske vil være arbejde og dermed måske også et livsgrundlag for ham

M9 er 30 år, ingeniør BA, kommer fra den nordlige del af Vestbredden, har fire brødre og 3 søstre. De har et godt forhold til hinanden. Hans BA blev desværre lidt forsinket, hvilket ikke var velset i familien. I mange år har M9 boet for sig selv. Værestedet har i alle disse år været et yndet sted i hans hverdag. Det er ti år siden, han fik sin daglige gang på stedet. Her udviklede han et nært venskab med M1. For syv år siden gik det imidlertid helt galt. Efter flere advarsler fra et muslimsk tæskehold, blev han opsøgt og gennembanket, så han mistede hørelsen på det ene øre. De lovede at vende tilbage og tjekke, om han havde afleveret den bibel, M1 havde givet ham. Og de holdt, hvad de havde lovet: en dag dukkede de uanmeldt op igen på hans bopæl og gennemsøgte hans hjem, for at sikre sig, at Bibelen var blevet afleveret tilbage.

Vi så billeder af M9, som han så ud efter overfaldet. Væmmelige billeder af en gennempryget ung mand på den gang kun 23 år. Der var anvendt stokke, stole fra hjemmet og de bare næver og spark. Ved kontrolbesøget var de pistolbevæbnede, og de lod ikke M9 i tvivl om, hvad de ville gøre, hvis han sladrede, så ville de dels aflevere, hvad de havde på M9, og det ville være mere end nok til at blive frikendt på, og dels ville de dræbe M1, som i forvejen var en meget efterstræbt mand med mange dødstrusler hængende over hovedet. Men denne gang virkede det meget målrettet og alvorligt ment. M1 fandt et skjulested og M9 fik en hotline til ham, hvis der skete mere.

Sammen gik M9 og M1 til den katolske præst for at klage over, at muslimerne havde trådt på de kristnes hellige bog i forbindelse med overfaldet. Den ledende sognepræst gik til politiet med sagen.

Muslimerne satte rygter i gang om, at M9 brugte Værestedet til seksuelle udskjelser, og at han var afhængig af narkotika

Siden dengang har M9 levet et meget stille liv som Jesustroende. Han har ikke en bibel, men han tror stadig på Jesus. Og han begyndte efter en tid med lavere profil igen at komme på Værestedet. Det er hans andet hjem. Internettet og M1 er stadig en væsentlig del af hans liv. Han er meget glad for M1s rådgivning.

Det er tydeligt, at M9 er en mentalt knækket mand, men det er også tydeligt, at han er en meget begavet mand. Han har en personlig konkurrence om at lære sig et nyt sprog hvert år.

Den meget høje arbejdsløshedsprocent fik M9 til at tage arbejde i Israel, selvom han ikke havde tilladelse til at opholde sig der. Det udløste prompte 5 måneders ubetinget fængsel. Da vi mødte ham var det kun fyrrer dage siden, han var blevet løsladt. Det var en meget hård tid, hvor han sad i celle med 9 andre tunge kriminelle, der sad inde for langt værre ting. I fængslet var han nederst i hierarkiet. M9 har ingen planer om at vende tilbage til Israel.

Det er M1, der har indført M9 i kristendommen. I begyndelsen troede M9 ikke på det, M1 fortalte, men stille og roligt begyndte han at tro på Jesus.

M9 husker, hvordan han havde en næsten magisk fornemmelse, når han læste i Bibelen. Han følte sig trøstet. Bibelen får menneskers ansigter til at stråle, når de læser i den

Nu er han hemmeligt troende. Gud, som er større end alle mennesker, er med ham. Han har en direkte forbindelse til Gud og behøver ikke et mellemlid. Værestedet er på mange måder M9s sted. Det er et trygt sted for ham. Og det er troens sted for ham. Her beder han til Gud, og her føler han en forbindelse til Gud. Gud svarer på hans bønner

M9 tror, at Jesus døde på korset for ham, at han senere opstod, og at han nu er hos Gud. M9 anser Jesus for at være hans frelser. Troen på ham er en gave. Man skal ikke fortjene sig til frelsen. Alle, der tror på Jesus, bliver frelst. Jesus er venlig, han kan og vil tilgive synd. Og han kan og vil hjælpe mennesker. Jesus er Guds søn.

Vi skal tage farve af Jesus og være menneskelige, hjælpe mennesker f.eks. i Afrika

M9 er endnu ikke døbt, men han er ikke et øjeblik i tvivl om, hvem han tror på. Men tro kan være en livsfarlig sag. Derfor ligger han ikke inde med en bibel, og derfor er han ikke døbt endnu.

M9 kommer ikke i moskeen. Han deltager i festlighederne omkring Eid

Analyse

M9 er 30 år, ingeniør BA, han er vokset op i den nordlige del af Vestbredden i en stor muslimsk familie med 5 drenge og tre piger. De har det godt med hinanden. Familien har været lidt kritiske overfor M9s forlængede studietid. M9 har efterhånden boet i mange år det samme sted. Her findes de tre vigtigste ting i hans hverdag: værelset, uddannelsesstedet og værestedet.

Fællesskabet med især lederen af værestedet, M1, har haft umådelig betydning for M9

M1 har været den personlige kontakt, der menneskeligt set har æren for, at M9 blev Jesustroende. I begyndelsen troede M9 ikke på det, M1 fortalte ham om kristendommen, men det ændrede sig stille og roligt fra modstand til tilslutning. M1 fremstod simpelthen som et troværdigt vidne om sin tro. Selvom han blev truet på sit liv og oplevede brandbomber mod sit værested, så blev han stående og åbnede værestedet hver eneste aften kl. 17.

I værestedet oplevede M9 en kristendom, hvor ord og handling hang sammen. "Det hele menneske" var i fokus, og det meget konkret i forhold til hans eget liv: Han fik rengøringsopgaver i værestedet, så han kunne tjene lidt til dagen og vejen. Nogle gange fik han madrester fra dagen med hjem. Ikke mindst i årene efter overfaldet var den omsorg, M9 oplevede af stor, stor betydning, måske årsagen til, at han lever i dag.

Drømme og ekstraordinære begivenheder har ingeniøren ikke oplevet. Og dog: Han har selv oplevet – og det har haft stor betydning for ham – at bibellæsning virkede "magisk" på ham. Og han har set menneskers ansigter "stråle", når de læste i Bibelen. Så bibelbrugen har for M9 haft den samme overbevisende kraft som drømme eller overnaturlige begivenheder har haft på andre

Kirkefællesskabet for M9 var forbundet med værestedet. Især i de gode år inden overfaldet.

Bibelen er en ganske særlig "magisk" bog, der får folks ansigter til at "stråle", når de læser i den. Desværre ejer M9 ikke en bibel mere. Han har afleveret den af frygt for repressalier.

M9 opfatter Jesus som Guds søn. Han døde på korset, han opstod og blev levende igen, og nu er han hos Gud. M9 anser Jesus for at være hans frelser. Alle, der tror på Jesus vil blive frelst. Jesus kan og vil tilgive synd, han vil og kan hjælpe mennesker. Det er vores opgave at tage farve af Jesus og leve som han blandt mennesker. Man skal især tænke på og hjælpe de fattige – f.eks. dem i Afrika. Selvom M9 har måttet aflevere sin Bibel tilbage, så beholder han Jesustroen i sit hjerte. Han kommer stadig i Værestedet, taler med M1 og følger hans råd.

Tro er for M9 et vigtigt begreb. Det er ikke noget man kan fortjene, det er en gave, akkurat som frelsen, der heller ikke kan fortjenes, men udelukkende modtages som en gave.

Selvom M9 endnu ikke er døbt, så er han ikke et øjeblik i tvivl om, hvem han tror på, og han er ikke i tvivl om, at han har en åben og direkte adgang til Gud i bønner.

M9 beder til Gud, og han tror, og han føler, at der er en forbindelse til Gud. Gud hører hans bønner, og han svarer på hans bønner.

Et egentlig før og efter kan man næppe opstille i M9s liv, og dog: Selvom M9 har oplevet alvorlig, ja, livstruende forfølgelse, så er M9 glad for sin Jesustro inde i hjertet! Men for en ydre betragtning, så ville han have haft en lysende akademisk fremtid for sig, hvis han ikke var blevet Jesustroende. M9 er helt tydeligt en både nedbrudt og begavet mand. Så menneskeligt talt har han betalt en meget høj pris for det, han ikke vil undvære!

Forfølgelserne satte ind med et besøg af et tæskehold for syv år siden. Vi så billederne af en gennempryglet mand, der stadig er uden hørese på det ene øre. Tæskeholdet dukkede som lovet op igen, pistolbevæbnede, for at tjekke, at M9 havde afleveret sin bibel. De trampede på M9s hellige bog, Bibelen, og de truede M9s bedste ven, M1, på livet. Og de satte rygter i gang om, at M9 modtog seksuelle tjenester i Værestedet, og at han havde et narkomisbrug. M1 fandt et skjulested for M9, han holdt sig væk i længere tid fra Værestedet. Sammen gik de til den katolske præst og klagede over, at Bibelen var blevet trådt på. Præsten klagede efterfølgende på deres vegne til politiet

M9 er i dag en nedbrudt mand. Senest har han siddet i fængsel i fem måneder i Israel for at arbejde uden tilladelse. Han blev løsladt i september 2013, 40 dage før interviewet. Efter interviewet tager han på tiltrængt "picnic" i Jordan i håb om at finde arbejde. En ting gælder uanset hvad: Han kommer ikke i nogen kirker – nye eller gamle – Værestedet er og vil altid være hans menneskelige og åndelige hjem. Overlevelseshuset – helt bogstaveligt som menneske og som hemmelig Jesustroende – med eller uden bibel.

4.1.15. K6

Vi mødte K6 i et privat hjem tilhørende en af lederne af det schweiziske forsoningsarbejde blandt muslimer og jøder i en kirke i Jerusalem – L2. (Se nedenfor i afsnittet om L2 og L3)

K6 er 49 år, har mand og fire børn, har muslimsk baggrund, mødte kristendommen for 12 år siden, da det schweiziske fællesskab havde en aktiv gruppe i den by, hun nu lever i. Officielt ved ingen i familien, at hun er kristen. Hvis de gjorde det, så ville K6 blive slået ihjel, understreger hun, mens hun med en hånd viser, at det vil foregå ved halshugning. Forsoningsfællesskabet understøtter familien i forhold til mad og børnenes uddannelser. Men de får ikke det hele; skal selv yde hver sit. Sønnerne - der ikke har den store respekt for deres far, fordi han bare sidder og fordriver tiden med at kigge frem for sig – de ved godt, hvor støtten kommer fra. En af dem havde engang sagt, at han godt kunne tænke sig at blive kristen, for i modsætning til muslimerne, så hjalp de kristne rent faktisk mennesker med at komme videre i deres liv. K6 fortæller, at alle i hendes by er fattige... taler om shekel og inviterer os på overnatning. - Meget charmerende kvinde. Af

sikkerhedsgrunde lader det sig desværre ikke gøre at optage noget på iPaden, så det er rart, at vi er flere, der kan huske fra mødet. Vi skriver referat umiddelbart efter.

Der er en god stemning og en festlig omgangstone mellem "søstre" og K6. K6 inviterer til besøg med overnatning i hendes hjem. Søstre vimser rundt og fylder mad og sokker og andet godt i den kuffert, hun skal have med hjem. K6 nyder det. Det virker næsten rutineagtigt, hvad det sikkert også er, for hver måned skal K6 til kontrol for sin sukkersyge, og så lægger hun vejen forbi til et omsorgsbesøg i Fællesskabet. Hun er nok også lidt snu, forstår sikkert mere engelsk, end hun lader andre vide. Og så - pludselig – inviteres vi til bords til frokost og kaffe - og kage, som K6 har bagt og taget med til fælles glæde. K6 føler på den måde, at hun bidrager til det fællesskab, som hun selv på mange måder er helt afhængig af. Et fællesskab med hoved og hjerte, hænder og fødder. Her kan alle menneskelige og åndelige behov imødekommes i en værdig ramme

Hermed er der også sat ord på K6s glæde over kristendommens livssyn. Hun tager gerne imod den hjælp, der tilbydes med både mad og tøj og transport til hendes hjemby. Det er nødvendig og værdig diakoni. Nødvendig for hverken K6 eller hendes mand har arbejde. Værdig for K6 bidrager hver måned med sine kager. Og K6s sønner, der får nogle af deres uddannelsesudgifter dækket af Fællesskabet, tjener selv en del af de nødvendige udgifter, der er forbundet med deres uddannelser. Alle får, og alle giver.

K6 har flere gange haft særlige oplevelser. Da hun blev Jesustroende, var det en lysoplevelse for hende. Hun følte, hun gik fra et mørkt rum til et lyst rum, fra et mørkt liv til et lyst liv. Hun husker en anden situation, hvor der pludselig stod mad foran hende på bordet i deres hjem. Og hun husker, hvordan den ene af hendes drenge en gang i forbindelse med en trafikulykke fik hjertestop og blev genoplivet.

Ellers er de vigtigste åndelige kanaler for K6 de forskellige evangeliske TV-stationer, der hver for sig formidler åndeligt fællesskab, forkyndelse, undervisning. Det virker som om K6 er storforbruger og suger til sig fra disse TV-kanaler. Hendes mand kan godt vrisse lidt over programmerne. Og hendes sønner ved også godt, at hun sniger sig til at se udsendelserne. En måske to af dem er nok i virkeligheden selv på vej mod kristen tro. Så længe man ikke ved noget sammen officielt, så kan man godt have et rimeligt stort frirum. Men bliver det officiel, fælles viden, så kalder kulturens æresbegreber på nogle meget dramatiske reaktioner

K6 fik en Bibel for 12 år siden. Den er hun glad for, og den passer hun godt på. En enkelt gang i forbindelse med en flytning var det ved at gå helt galt: Bibelen blev opdaget i hendes hjem, men allerede dengang var hun hurtig og snu, så hun affejede det bare med en bemærkning om, at det var nok en af dem fra det kristne fællesskab, som netop havde været på besøg, som havde glemt den. Så den skulle bare leveres tilbage igen. Nu er Bibelen gemt ekstra godt væk. Og hun er klar over, at det bliver sværere at stille med en ordentlig forklaring næste gang.

K6 opfatter Jesus som Guds søn og hendes frelser

Hun beder rigtig meget – helt frit og med egne ord til sin himmelske far.

Det er tydeligt, at K6 er en meget livsglad Jesustroende, som Guds ske lov ikke har oplevet forfølgelse endnu. Måske på grund af al den godhed, hun og familien oplever, når der kommer besøg, eller når hun

kommer hjem med kufferten fyldt. Men K6 er dog helt sikker på, at den dag, det bliver opdaget, at hun er døbt og har skiftet tro, den dag vil hun opleve svære, måske livsfarlige forfølgelser

Moskeen kommer hun aldrig i. Det er mange år siden. Andre medlemmer af familien glimrer heller ikke ved deres høje aktivitetsniveau i moskeen

Analyse

K6 er 49 år. Hun har en syg mand og fire sønner som er under uddannelse. Hun mødte kristendommen i sin hjemby på Vestbredden for 12 år siden. Dengang fik hun en bibel, som hun er meget glad for.

Hun siger, at hun vil blive slået ihjel, hvis det bliver opdaget, at hun er Jesustroende. Men hendes mand og hendes børn ved godt, at hun omgås nogle kristne. De ved også godt, at hun er glad for nogle kristne TV-programmer. En eller to af hendes sønner er måske endda på vej til at blive kristne.

K6 lægger stor vægt på, at hun ikke bare får, men at hun også giver. Hun er meget glad for den hjælp, hun modtager, men hun er også glad for, at hun hver måned, når hun er på behandlingsbesøg i Jerusalem, kan medbringe nogle hjemmebagte kager

Den personlige kontakt med Forsoningsfællesskabet er helt afgørende både for familiens almindelige liv, men i høj grad også for hendes trosliv

K6 opfatter Jesus som Guds søn

Hun beder til Gud som til hendes far, dvs. helt frit og med egne ord

4.1.16. K7

K7 er 35 år. Hun har fire børn, som hun bor sammen med. Hun er uden arbejde. Lider af en kronisk leversygdom. For 14 år siden mødte hun nogle fra Alliance Church. Både K7 og hendes mand blev dengang Jesustroende. For ti år siden drog K7s mand til USA for at skaffe penge til familien, dels var der et nødvendigt behov for underhold, og dels havde og har K7 et stort behov for medicin, pga. af hendes lever som er så dårlig, at en transplantation er på tale. (K7 får støtte til lægehjælp, men skal selv betale en ny lever). Desværre hører hun kun meget, meget sjældent fra manden. Kun enkelte gange har han sendt støtte til familien. Den muslimske baggrund indebærer nu, hvor hun er alene, at hun kun kan komme ud med følge af andre mandlige medlemmer af familien, således havde hun en svogersøn som ledsager, da vi mødte hende i Centeret

Den afgørende begivenhed, der fik K7 til at skifte tro, var da hun for 14 år siden i et samvær med andre kristne oplevede at blive så overvældet af følelsen af Guds nærvær, så hun faldt om eller sank sammen af bare glæde. Følelsen af nærvær, af fred og af befrielse var en meget stor oplevelse for hende. Hun oplevede en indre fornemmelse af at blive lettet for sine store byrder. På ydersiden af hendes liv var alt, som det plejede at være.

Bortset fra denne ene særlige oplevelse har K7 ikke oplevet hverken visioner eller drømme eller særlige overnaturlige begivenheder

K7s familie ved ikke, at hun er Jesustroende. Ikke engang hendes børn er klar over det. De skal ikke gå rundt med alvorlige hemmeligheder om deres mor. Hvis de kom til at tale over sig, ville det være ensbetydende med en katastrofe. Så i ydre henseende lever hun som og anses af alle som muslim, hvilket også fremgår af, at hun er iført hijab under interviewet; det er inden i, hun oplever sig som kristen, og det holder hun for sig selv

Desværre har hendes mands lange fravær begrænset hendes manøvrer muligheder meget. Hun er nødt til at tåle en mandlig ledsager fra familien, når hun skal ud. Det gør det mere end vanskeligt at mødes med andre Jesustroende.

K7 sørger selv for at pleje sin kristne tro. Hun har en Bibel både i bogform og på CD-er. Og det er mest CD-erne, hun lytter til. Ellers er hun glad for, at L5 med jævne mellemrum ringer til hende, så beder de sammen, og han opmuntrer hende med små bibelvers, som han kommenterer og udlægger for hende. K7 anser Bibelen for at være Guds ord. Desværre er det meget længe siden, L5 har besøgt hende, så hun føler sig ret alene med sin tro. Om natten, når hun er helt alene, beder hun meget, så bruger hun egne ord. Taler med Gud som man taler med en ven.

Koranen læser hun kun i, når hendes børn har lektier for, der gør det nødvendigt at læse i Koranen

Elham er ikke døbt af sikkerhedsgrunde, men hun vil gerne, når det er Guds time. Men tiderne er hårde og ugunstige.

Det allervigtigste for hende som Jesustroende er, at hun oplever, at Jesus er meget tæt på i hendes liv. Det er også her, hun ser den store forskel fra før til nu: Fornemmelsen eller følelsen af Jesu nærvær. K7 betragter Jesus som Guds søn, som døde på korset for at være en frelser for dem, der følger ham

K7s muligheder for at være sammen med andre Jesustroende begrænser sig til de sjældne besøg, der aflægges hos hende. Selve ordet "kirke" oplever hun som et godt ord, for det giver antydninger af fællesskab og samling, og det vil hun gerne være en del af, men det går ikke af sikkerhedsgrunde. Sidste gang hun oplevede et større fællesskab var, da hun sammen med sin mand var til en konference – det er ti år siden. Dengang var der også jævnlige besøg. Men siden han, der besøgte familien, omkom i en trafikulykke, har der været år imellem besøgene.

K7 ser ikke kristent TV, men hun bruger sin laptop til at finde Youtube videoer om kristendommen. Ellers lytter hun til sine CD-er. Vi nævner internettets forskellige muligheder. Det vil hun og K1 se nærmere på. Der bliver også udvekslet Facebook adresser.

Analyse

K7 er 35 år, "aleneemor" til fire børn, blev Jesustroende for 14 år siden samtidig med hendes mand. For ti år siden rejste hendes mand til USA for at tjene penge til familiens underhold og til K7s behov for medicin. Desværre har hun stort set mistet kontakten til sin mand, og kun sjældent sender han et mindre beløb til hende. K7 er selv uden arbejde. Hun er underlagt andre mandlige familiemedlemmers myndighed. Hendes kristne tro er en hemmelighed.

K7 vil gerne være en del af et kristent fællesskab, derfor har hun også fået arrangeret ledsagelse og kørsel til interviewet og det efterfølgende møde.

De personlige kontakter var helt afgørende stationer på hendes vej mod kristen tro. Uden besøg af folk fra Alliance Church for 14 år siden var hverken hun eller hendes mand blevet kristne. Nu praktiserer hun troens fællesskab med samtaler om bibeltekster og bønner over telefonen.

K7 har ikke oplevet drømme eller visioner, men hun oplevede en særlig åndelig begivenhed, der blev det afgørende vendepunkt for hende i forhold til det at blive Jesustroende. En aften for 14 år siden, da hun var sammen med andre kristne, oplevede hun Guds nærvær så stærkt, at hun "faldt" eller sank sammen, helt overvældet af følelsen af, at Gud gav hende fred og lettede hende for hendes mentale byrder. For en ydre betragtning blev intet ændret, men indeni var alting ændret. Siden da har K7 været Jesustroende.

Forkyndelse og undervisning står højt på Elhams ønskeseddel. Sidst hun deltog i en konference var for 10 år siden, mens hun endnu var sammen med sin mand og dermed havde bevægelsesfrihed. Nu forgår alt via telefonen. L5 ringer og giver hende bibelvers, som han udlægger, og de beder sammen via telefonen.

Kristne medier har K7 ikke dyrket så meget, men hun vil meget gerne i gang. K1 og K7 aftaler at snakke videre om mulighederne. De udveksler facebook adresser.

Bibelen er en meget vigtig bog for K7, hun ejer den både i bogform og på CD-er. Hun er mest glad for at lytte til CD-erne. L5 sender hende bibelhenviisninger og forklarer dem for hende på telefonen

K7 opfatter Jesus som Guds søn. Han døde på korset for at frelse alle dem, der følger ham.

K7 er endnu ikke døbt, men hun vil gerne, når sikkerhedssituationen er mere afklaret, og det er Guds time.

K7 beder dagligt til Gud. I sær i de stille nattetimer taler hun med Gud – med sine egne ord – som man taler med en ven. Ellers beder hun sammen med L5 på telefonen.

K7 er meget glad for at være Jesustroende. Det giver hende en fred og ro i sindet, en lettelse for indre byrder. Hendes ydre liv har ikke forandret sig. For at beskytte sig mod forfølgelser, lever hun og klæder hun sig som en muslim (hijab). Den allervigtigste ændring i hendes liv som Jesustroende er, at hun oplever Jesu nærvær.

Endnu har hun ikke oplevet forfølgelser, men hun er ikke i tvivl om, at hun vil komme til at opleve det, hvis det bliver kendt, at hun er blevet Jesustroende. Det vil være en "katastrofe". På grund af de meget alvorlige konsekvenser holder K7 sin tro hemmeligt for sine børn. De skal ikke bære på en alvorlig hemmelighed omkring deres mor.

K7 var meget glad for forbindelsen til Alliance Church og til L5, men hun har et stærkt ønske om mere kirkefællesskab, derfor går hun også ind for tanken om, at der skal etableres et netværk af husmenigheder, der besøger hinanden.

Moskeen opsøger hun aldrig. Koranen læser hun i, når børnenes lektier nødvendiggør det

4.1.17. M10

M10 er 40 år. Gift. Tre levende børn. En datter døde pludseligt, da hun var ti år. De bor i et hus som nærmeste nabo til M10s bror og hans kone og deres fælles mor. Huset er bygget på familiens grund. M10 lægger selv arbejdstimer i byggeriet. Familien ved, at han er kristen. De taler ikke om det. Men de kan ikke undgå at lægge mærke til, at han fejrer de kristne højtider, og at han ikke fejrer de muslimske højtider, undtagen Eid, som er en stor folkefest, som de gerne deltager i. M10 er født i Quwait. Kom tilbage til Palæstina i slutningen af 90-erne. Dengang opfattede han sig mere som ateist end som muslim. Hans hobby var at sammenligne religioner, hvorfor han fik fat i en bibel, som han læste fra ende til anden. Men det var først, da han kom til Matthæusevangeliet, at det flyttede noget, men det gjorde det så til gengæld også. Matthæusevangeliet blev vendepunktet i M10s liv. Og det er stadig det bedste evangelium for ham. Han begyndte at spørge sig for efter folk, der vidste mere og som gerne ville diskutere. Hans læge henviste ham til L8, som dengang var leder af Palæstinensisk Bibelselskab. I dag er han leder af Jordansk Bibelselskab og bor i Amman. Med L8s hjælp blev M10 kristen i 1999.

M10 var allerede gift på det tidspunkt. Men hans kone accepterede hans nye tro. Det opfyldte naturligvis ikke hans behov for kristent fællesskab, undervisning, forkyndelse og bønnefællesskab. L8 kunne kun besøge dem med måneders mellemrum. På den baggrund opstod ideen om en lokal NGO i byen med blandt andet M10 som medarbejder. I 2004 åbnedes NGO-en. Tre personer ud over M10 blev ansat. M10s kvalifikationer lå indenfor administration og menneskerettigheder.

M10 lægger stor vægt på, at han arbejder og tjener sine penge i NGOen. Den del, der har med forkyndelse og evangelisation og menighedsarbejde at gøre, ligger udenfor arbejdstiden. Der er 99% NGO-arbejde og 1% kirkearbejde på kontoret, siger han

I begyndelsen var der mange problemer med at opnå lokalsamfundets accept. Der blev placeret en hjemmelavet bombe med metalstumper, som sprang i luften et kvarter efter, at M10 havde forladt kontoret.

I de efterfølgende år oplevede M10 at blive presset fra to sider: Det lokale muslimske samfund pressede fra den ene side. Og kirken pressede fra den anden side.

I dag er der tre troende familier i byen. De er ret alene og må holde samlinger i M10s hjem. Det er både for besværligt og for dyrt at komme til gudstjeneste i Mosaic Church.

I 2006 blev L5 ansat som leder af centeret. Desværre opstod der hurtigt problemer med administrationen i forhold til Jerusalem. M10 valgte at forlade sit arbejde i administrationen og hellige sig undervisningsopgaver med temaer som menneskerettigheder og administration.

Fra 2010 blev L5s problemer større, og M10 blev bedt om at gå ind og støtte ham. L14 fra Jerusalem holdt en tæt kontakt med M10 vedrørende L5s arbejde. Det var tydeligt, at der skulle findes grundlag for at afslutte L5s ansættelse. Da det endelig lykkedes, kom L14 selv til byen. Hun kom med et nyt koncept: Fremover skulle NGO-en intet have med kirke og tro at gøre. Det skulle skilles helt ud fra hinanden. Det var en kniv i hjertet. For selv om man ikke brugte arbejdstimer på kirkedelen, så var sammenhængen mellem de to dele med til at beskytte MBB-erne. Med centeret havde de et trygt tilflugtssted og et gudstjenesterum. Sådan havde konceptet været siden begyndelsen i 2004. Jerusalem lod det være op til L14 at lukke eller videreføre centeret.

Det nagende spørgsmål for M10 var: Hvordan kunne de lukke NGO'en? Faktisk var der udsigt til, at centeret ville få en donation på en million dollars. Men Ledelsen valgte at bruge disse midler til at dække et stort økonomisk hul, der var opstået pga. den daglige leders (L5) dårlige administration. Noget var gået helt galt for ham. Pengene blev dog aldrig udbetalt, blandt andet fordi M10 orienterede sponsorerne om situationen.

I august 2012 fastfrøs man økonomien. Måned efter måned blev M10 holdt hen. Efter ti måneder blev han fyret med bemærkningen, at han ikke var en god mand for organisationen. Og dermed afsluttede man samarbejdet med både M10 og en anden MBB-er fra området. I stedet ansatte man muslimer til at varetage de samme opgaver. Næste skridt var at sprede rygter om M10s dårlige ægteskab og om, at han var en tyv mm.

M10 valgte i al stilfærdighed at overtage registreringen af NGO-en og leje sig ind et andet sted. Fra anden side har han erfaret, at L14 har været hos borgmesteren i et forsøg på at forhindre det, men d. 10. oktober 2013 fik han anerkendt registreringen under navnet den gamle NGOs navn. Det gamle center har endnu ikke nedtaget skiltet. M10 holder kurser og får en lille indkomst på den måde. Det gamle koncept, hvor forkyndelse og kirke huses under samme tag som de forskellige NGO tilbud, videreføres i de nye rammer. For M10 var det et stilfærdigt tegn fra Gud om, at han er på den rette vej.

Der har været holdt et møde, hvor L13 fra Jerusalem har siddet sammen med L14 og M10. Men L14 forlod mødet efter et kvarter. M10 følte ikke, at hun ville tale om ham, mens han selv var der.

I april 2012 opsøgte L14 M10s kone (K8) med et ultimatum, der indeholdt både gulerod og pisk: Enten skulle M10 trofast hver uge komme til møder i Mosaic - og hvis han gjorde det, så ville man gøre ham til manager - og ellers måtte de fyre ham. Og det ville ikke være godt for familien, for så ville der ikke være penge til mad, tøj og husleje osv. Det var L10 og L11, den øverste ledelse af Alliance Church i Israel/Palæstina, der havde bedt L14 om at fremsætte dette "tilbud", som der ikke kunne svares nej til.

K8 rettede herefter et voldsomt angreb på M10 og beskyldte ham for at være en del af et bedrag, der under dække af NGO kun lavede kirkelige aktiviteter. Men M10 fastholdt sin gode samvittighed. Han havde igennem alle årene arbejdet med NGO-sager i sin arbejdstid, og i alle årene arbejdet med kirkesager i sin fritid. Hvordan ultimatummet skulle forstås i det lys, var meget vanskeligt at redegøre for

L7 havde også opsøgt M10 med anklager om, at han ikke var en god mand. "Du er svag i din tro", havde han udtalt, "for du bekender ikke længere dine synder for ledelsen". M10 svarede med beretningen om kvinden, der rørte ved Jesu klæder og blev rask. Hun havde et enkelt og direkte forhold til mesteren selv, som han på sin side anerkendte. Hvem har ret til at evaluere hendes tro. Og, sagt til L7, hvem er du, at du har ret til evaluere min tro?

L7 havde også spurgt til, hvor de blev af? Hvorfor dukker I ikke op til møderne? Og M10 havde svaret, at han gennem 15 måneder havde bedt dem om at komme op og støtte dem med forkyndelse og undervisning. Ingen er kommet!

Vi tror dem ikke mere! siger M10 med eftertryk. Og han fortsætter, at han samler den lille lokale menighed i sit hjem.

Det er tydeligt, at arbejdet blandt MBB-erne er i en dyb tillidskrise. Måske er man ved at indse, at L5 nok ikke skal stå for arbejdet for "den gamle gruppe". L7 og K3s mand, fortæller M6, skal nemlig dagen efter d. 8. nov. 2013 holde den månedlige gudstjeneste i den hemmelige MBB-menighed. L5 skal ikke deltage. Man skal beslutte sig for en fremtid som husmenighed eventuelt med adresse i M6s hjem. M6 nævner, at K3s mand er blevet tilbudt 500 pr. gudstjeneste fremadrettet.

En meget lang fortælling nærmer sig sin afslutning. Jeg får anledning til at stille nogle af mine forberedte spørgsmål:

Om M10 har oplevet drømme, visioner eller særlige begivenheder? Det har han, men det, der virkelig betyder noget er hans studier. Og i særlig grad den fortsatte læsning af Matthæusevangeliet. Her er M10s åndelige kraftkilde. Det evangelium har givet ham en ny etik: Bjergrædikenens etik er blevet hans. Det betyder, at han ikke gengælder ondt med ondt. Det betyder, at han er tavs omkring rygter og beskyldninger. Det betyder, at han ikke personligt har opsøgt borgmesteren vedrørende hans registrering. Han har ladet rygterne løbe og har blot ansøgt skriftligt om godkendelse af NGO-en. At han har fået godkendelsen, anser han som et tegn på, at han har handlet rigtigt.

M10 er i daglig kontakt med Gud og Jesus. Hver morgen læser han et stykke i Bibelen og beder til sin himmelske far. Han gør det med egne ord og helt frit.

I 2007 blev han døbt i en privat swimmingpool, man havde lejet for et par timer.

Det vigtigste i M10s tro er at få og bringe frelsen videre, at hjælpe, at give, at formidle fred og kærlighed til mennesker.

For M10 er synd at være selvisk. Og løsningen på synd er at følge, leve, lytte til Jesus. En synder må bøje sig for Jesus. Jesu død på korset indebærer mulighed for syndernes forladelse.

Jesus er Guds søn. Jesus er Gud, siger M10.

M10 kan godt lide at debattere med ateister på Facebook

Han besøger aldrig moskeen. Kun i helt særlige situationer, som da hans datter skule begravnes, og da et andet familiemedlem skulle begravnes. M10 beder sine egne bønner ude ved graven.

M10 læser i koranen, fordi der er interessante historier i den, men det er ikke nogen hellig bog for ham. M10 peger rundt på væggene og minder om, at der ikke er hængt koranvers op på væggene.

Det vigtigste for ham er, at Gud beskytter ham. Tankevækkende, når han selv lige har fortalt, at han har mistet en datter, da hun var ti år gammel

Analyse

M10 er 40 år, har kone og fire børn, hvoraf den ene pludselig døde, da hun var ti år gammel. M10 boede i mange år i Kuwait, men flyttede tilbage til Palæstina i 90-erne, hvor han begyndte at bygge et hus og en tilværelse op på sin families grund, som nærmeste nabo til sin bror, hans kone og deres fælles mor. I 1999 blev M10 kristen. Tidligere var han mere ateist end muslim. Familien ved, at han er kristen. De taler ikke om tro, men de lægger mærke til, at han ikke fejrer muslimske fester (kun Eidfesten er de med i af folkelige grunde), og de lægger mærke til, at M10 fejrer de kristne fester.

M10 har en mere intellektuel tilgang til trosspørgsmål. Han har altid været meget glad for at sammenligne religioner. Turen kom også til Bibelen. Gamle Testamente sagde ham ikke så meget. Matthæusevangeliet ændrede hans liv.

M10 er meget glad for at være en del af et kristent fællesskab. De er tre familier i byen, der mødes. De vil meget gerne have besøg af prædikanter fra de større byer. Har spurgt igennem 15 måneder uden at få svar.

Ud over Bibellæsningen var det det personlige møde med L8, daværende leder af Palæstinensisk Bibelselskab, der hjalp ham til kristen tro.

Drømme, visioner og særlige begivenheder kender M10, men det er ikke sådanne fænomener, der har forandret hans liv, det har derimod læsning af Matthæus og samtalerne med L8.

Kirkefællesskabet betød i begyndelse rigtig meget, senere blev det lige så stor en udfordring, fordi skyggesiderne kom til at dominere alt for meget.

Undervisning og forkyndelse vil de gerne lytte til, og de har igennem lang tid men uden held ansøgt kirken om besøg for at få lov til at lytte til undervisning og forkyndelse.

M10 kan godt lide at diskutere den kristne tro på Facebook, ikke mindst diskussioner med ateister er han glad for, for her kan han øse af egne erfaringer.

Bibelen, særligt Matthæus, betyder meget for M10. Han læser hver dag i Bibelen og beder hver dag til Gud.

M10 mener, at Jesus døde for at alle mennesker kan få syndernes forladelse. Synd er selvished. Syndere må følges med, lytte til og leve med og bøje sig for Jesus. Jesus er Guds søn. Jesus er Gud.

I 2007 blev M10 døbt i en privat swimmingpool, som de havde lejet et par timer.

Det vigtigste i den kristne tro er frelsen. Den skal modtages og gives videre.

Ellers vægter M10 etikken meget – kærlighed, hjælpsomhed, gavmildhed er vigtige værdier

Bøn er en vigtig og daglig ting i M10s liv. Han beder hver morgen, efter at have læst et stykke i Bibelen. Han gør det frit og med egne ord.

Den store forandring kristendommen har bragt ind i M10s liv er Bjergprædikenens etik. Han er gået fra gengældelsesmoral til fjendekærlighed. Så når han udsættes for forfølgelse uanset, om den kommer fra kristne eller fra muslimer, så gør han ikke gengæld. Derfor har han ikke svaret på den smædekampagne, han og hans familie blev udsat for af de kristne. Rygtet ville vide, at han havde ægteskabsproblemer, og at han var en tyv. Og derfor opsøgte han ikke borgmesteren for at forsvare sig mod de falske rygter, han skrev blot sin egen ansøgning om at få anerkendt NGO-en.

Ellers er den vigtigste forandring, at M10 og hans hustru føler sig beskyttet. Og det er tankevækkende, eftersom de har mistet en datter på ti år ved pludseligt dødsfald.

Forfølgelser har M10 oplevet mange af. Det begyndte, da de åbnede NGO-en. En hjemmelavet bombe med metalstykker indeni, der sprang et kvarter efter, at de havde forladt kontoret er blot et eksempel. Men forfølgelser er desværre også noget, som de kristne har udsat M10 for. I perioder var han tilskuer til og blev trukket ind i magtkampe mellem de kristne. I andre perioder, og sådan er det nu, er han blevet udsat for smædekampagner fra de kristne (ægteskabsproblemer og anklager om tyveri) Tilbageholdelse af løn gennem ti måneder.

Gamle kirker har M10 ikke erfaringer med, men nye kirker har han mange positive og negative erfaringer med. M10 er blevet presset til at møde op til ugentlige møder i Ramallah. Ultimatum med både pisk (opsigelse) og gulerod (forfremmelse). Kamp om registreringen af NGO-en. Tab af tillid. "Vi har ingen tillid til dem!" siger M10.

Den 10. oktober 2013 modtog M10 godkendelsen af registreringen af NGO-en. Og dermed var både NGO-arbejdet genåbnet, men også kirkearbejdet, for det har siden begyndelsen været en del af konceptet, at man skulle huse begge dele. Uden at der dog blev brugt arbejdstimer på kirken. Det var kun frivillighed.

Moskeen er ikke en del af M10s liv. Kun dengang deres datter skulle begraves, skete det fra moskeen, han bad bare kristne bønner. Og én gang ellers i forbindelse med et andet dødsfald har de benyttet moskeen. M10 holder Eid af folkelige grunde. Han læser i koranen af interesse, ikke fordi det er en hellig bog. Han har ingen koranvers på væggen.

4.1.18. K8

K8 var ikke kristen, da hendes mand (M10) blev det i 1999, men hun lagde mærke til den forandring, han gennemgik. Og hun lyttede sig ind på, hvor meget det betød for ham.

Ved et kristent møde oplevede hun at "falde" med en følelse af en fysisk gennemstrømning af glæde og guddommeligt nærvær.

En anden gang oplevede hun en drøm, hvor hun stod sammen med en mand på en høj. Manden havde et får, som han slagtede, blodet løb ned i dalen og dannede en flod. Senere hjalp manden hende sikkert over denne flod. K8 var vant til at drømme. Ofte var det onde drømme, men denne drøm oplevede hun som en god drøm. Fåret (offeret), hvis blod løb ned i dalen måtte være Jesus. Men det var også Jesus, der var den gode mand, der hjalp hende over

En tredje begivenhed, der fik stor betydning for K8, var da hun blev kaldt til Jordan. En tante lå på dødslejet, og hele hendes familie på ikke færre end 85 mennesker var samlet omkring hendes seng. De havde allerede mistet kontakten med hende, men M10 havde lovet at være i forbøn for tanten, og K8 havde taget nogle bibelord med, som hun læste over sin døende tante, hvorefter hun bad for hende. Og underet indtraf: tanten vendte tilbage til livet og levede et godt liv i endnu tre år. Det vakte stor undring i familien.

Disse tre særlige begivenheder: den åndelige oplevelse, drømmen og den meget pludselige helbredelse var vendepunkterne i K8s liv som Jesustroende.

K8 har en særlig gave til at skrive sange, en gave, hun har gjort flittig brug af. Hun skriver om troen og livet med Gud.

K8 ser sig selv som en synder og Jesus som sin frelser,

K8 ser Jesus som Guds søn

K8 er endnu ikke døbt, hvilket hænger sammen med, at de mangler en menighed og en præst. Hun siger med eftertryk, at jeg meget gerne må døbe hende.

K8 beder til Gud og bruger egne ord

Desværre har de oplevet meget splid og mange intriger i kristen sammenhæng. K8 har svært ved at klare de kristnes sladder og smædekampagner mod hende og hendes mand

K8 vil rigtig gerne være en del af et kristent fællesskab. Hun glæder sig med sin mand over, at det er lykkedes at få registreringen igennem. Både fordi det er en æressag, og fordi der dermed skaffes mulighed for en lille indtægt til familiens underhold.

Den store forskel i K8s liv i forhold til det at blive et troende menneske er, at hun føler sig beskyttet. Det er et stærkt vidnesbyrd, når man tænker på, at hun har pludselig mistet et tiårigt barn

Analyse

K8 har en muslimsk baggrund. Hun har mand og tre børn, det fjerde barn døde ganske pludseligt.

Fællesskabet med de andre Jesustroende familier betyder meget for hende. Tristheden over konflikter og fyringen af hendes mand fra centeret er blot negative udtryk for, hvor meget fællesskabet betyder for hende.

Det var oplevelsen af forandringer i hendes mands liv og ved at lytte sig ind på, hvor meget troen betød for ham, at hun blev tiltrukket af kristendommen.

Men det var en særlig åndelig oplevelse ved et møde, da hun oplevede at "falde" - en slags henrykkelse eller en følelse af fysisk gennemstrømning - og en drøm om et slagtet får, en flod af blod og en hjælpende hånd over i sikkerheden og endelig en pludselig helbredelse som en bønnehørelse, der hver for sig og sammen betød ændringen i K8s liv

Forkyndelse og undervisning ønsker K8 sig meget mere af. K8 plejer sin tro ved at skrive sange om den

Bibelen er en vigtig bog, men det er mest møderne og det direkte samvær, der betyder noget for hende

K8 ser sig selv som en synder.

Jesus er hendes frelser.

Jesus er Guds søn

Hun er endnu ikke døbt

Hun beder til Gud med egne, frie ord

Den største forandring i hendes liv i forhold til troen er, at hun nu lever et liv, hvor hun føler sig under Guds beskyttelse

Forfølgelser har hun oplevet, ikke mindst pga. hendes mands arbejde for NGOen, men også fordi de har været udsat for en smædekampagne, sat i gang af de kristne.

K8 vil gerne være med til at bygge kirke i byen, hvor de bor. Den nye NGO skal rumme både kurser om menneskerettigheder og kurser om tro. Men det sidste skal ske ved frivillig arbejdskraft. K8 vil ikke være med til at manipulere med midler der er givet til bestemte formål.

4.1.19. K9

K9 er 18 år og er lige startet på en længerevarende uddannelse med meget gode karakterer. Egentlig ville hun gerne læse "oversættelse", fordi hun er meget god til sprog, men det har hendes onkel forbudt hende. Han er blevet familiens bestemmende overhoved, fordi K9s far fik en varig psykisk lidelse. Nu satser hun på at studere Public relations og derefter få sig et job, så hun kan være med til at skaffe underhold til familien. K9s familie har muslimsk baggrund. For ca. 14 år siden blev hendes far Jesustroende. Han ønskede at få tilsendt en Bibel og opgav sit supermarked som adresse for pakken med Bibelen. Desværre blev den stilet til det forkerte supermarked, hvor en af byens markante muslimer drev forretning. Og det udviklede sig til både en økonomisk og en social tragedie. Der blev sat en kampagne i gang mod K9s fars forretning. Man skulle holde sig fra at handle med én, der havde skiftet tro. Forretningen gik ned, og desværre gik K9s far også ned mentalt. Han er aldrig blevet rask igen. Dagene slæber han sig igennem, og nætterne klares ved hjælp af alt for mange sovepiller,

Da K9 var lille tog hendes far hende med til møder. Det var rigtig dejligt for hende. Som årene er gået er troen blevet hendes egen. Hendes storebror er også blevet Jesustroende. Hendes mor er søgende. Hun, moren, er den, der får familien og økonomien til at hænge sammen. Hun har en lille frisørsalon. Når hun kommer hjem hen på aftenen skal der laves mad og læses lektier.

Da K9 var lille, vidste hun ikke noget om forholdet mellem Bibelen og Koranen. Men hun husker denne gode følelse af at være tæt på Gud. I dag ser hun store forskelle mellem koranen og bibelen. Den vigtigste forskel er med hensyn til frelsen. Som kristen ser man det som en gave, ikke som fortjeneste.

Men det er vanskeligt at skifte religion. K9s tro er dybt hemmelig. Kun i det små signalerer hun, at hun er anderledes: Hun bærer ikke tørklæde, hun forsvare de kristne, når hendes medstuderende siger, at de går til helvede. Det kan de vel ikke mene med tanke på små børn, der bliver født ind i det og ikke kan gøre for, at de er blevet kristne. Mon ikke Gud også vil tage sig af dem, spørger hun. Hun kan mærke, at hun bliver trist, når de kristne bliver kritiseret.

K9 udviklede sin relation til Gud ved at læse i Bibelen. Det var det afgørende vendepunkt for hende. Stille og roligt udviklede hendes tro sig til at blive mere og mere bevidst for hende.

Den kristne etik med næstekærlighed og nej til gengældelse betyder meget for hende. Hendes far opmuntrer hende meget til ikke at lade konflikten med de kristne få betydning for hendes tro. Men K9 lægger ikke skjul på, at hun har det meget svært med kirken, efter at de har fyret M6 som er en nær ven af familien. Jeg tror ikke på dem mere. De var mine bedste venner og veninder, men sådan er det ikke længere.

Internettet er en væsentlig kilde til undervisning og forkyndelse for K9, men samtalerne med hendes far betyder også meget.

K9 er endnu ikke døbt. Det hænger helt givet sammen med den kirkelige situation. De har mistet en kirke, en sammenhæng, et fællesskab.

K9 føler sig tryk ved sin tro. På grund af den er hun også tryk ved, at hun nok skal komme i himlen.

Når hun beder, så åbner hun vinduet og ser på stjernehimlen, og så hører hun stille klavermusik og taler åbent og frit med Gud og lytter til ham. Takker og beder, akkurat som hendes behov er lige på det pågældende tidspunkt.

K9 definerer synd som at gøre noget, Gud ikke ønsker. Når hun oplever at gøre noget forkert, så er det som en tung sten i hjertet, så beder hun om tilgivelse.

Jesus døde på korset for at udslette vores synder. Jesus er i stand til at tilgive synder.

K9 anser Jesus for at være Gud.

Med sin Jesustro har hun fået et helt nyt livsindhold. Der råder fred indeni. Der er fred til forskel.

Den kirke, vi gik i, var god. Det var vores bedste venner. Men nu er det anderledes.

K9 er klar over, at hun har nogle særlige problemer som muslimsk kvinde, der har skiftet tro. Problemet er, at hun som muslim ikke kan ægte en kristen mand. Det er helt forbudt. Hendes problem er også, at hun ikke vil af med hverken familie eller venner. Og hun vil gerne blive ved med at leve i nærheden af sin far og støtte og hjælpe ham. Det har han brug for.

K9 kan ikke se nogen løsning på sine problemer. Måske findes løsningen først i himlen. Hun vil under ingen omstændigheder forlade hverken sin familie eller sin tro på Jesus. Kristne medier er blevet meget vigtige i K9s kristenliv.

Læsning og sammenligninger mellem Bibelen og Koranen var hovedgrunden til, at K9 valgte at blive kristen. Den vigtigste forskel er, at frelsen er en gave

K9 anser Jesus for at være frelseren. Han er Guds søn. Han tilgiver synd

Analyse

K9 er 18 år. Hun er opvokset i en muslimsk familie, hvor faren tidligt blev Jesustroende. Desværre blev han udsat for så alvorlig forfølgelse, at han blev psykisk syg. Og det ser ikke ud til at blive anderledes. Moren får tingene til at hænge sammen. Hun har en lille frisørsalon. K9 er over tid blevet Jesustroende. Hendes storebror er også blevet Jesustroende. Moren er måske i virkeligheden også Jesustroende, i hvert fald er hun søgende.

K9 er meget begavet. Hun er allerede startet på videregående uddannelse og studerer Public relations

Igennem lang tids Bibellæsning og sammenligninger er K9 kommet frem til, at det er Bibelen, hun vil tro på. Det vigtigste her er, at troen er en gave, ikke fortjeneste.

K9 har oplevet kristent fællesskab. I det kristne fællesskab havde hun sine bedste venner. Nu har hun så desværre også skyggesiden af det kristne fællesskab, når det går i stykker, og man mister tilliden til hinanden.

Personlige relationer spillede en rolle i K9s bevægelse mod kristen tro. Hendes far tog hende med til gudstjenester og møder. Det føltes godt.

Forkyndelse og undervisning var en vigtig og naturlig del af livet i kirkens fællesskab. Efter bruddet sørger hun selv for at skaffe sig forkyndelse og undervisning på internettet

K9 ser synd som at gøre noget, Gud er imod. Når man bekender det for ham, så tilgiver han.

Jesus døde på korset for at udslette synden.

Jesus er Gud søn

K9 er endnu ikke døbt, hvilket formentlig hører sammen med kirkens situation.

K9 beder til Gud med frie ord og med stille klavermusik i ørerne og åbne vinduer til Guds stjernehimmel

Den store forandring i hendes liv er en ny etik. Bjergprædikenens. Og så er der fred til forskel.

K9 har ingen erfaringer med gamle kirker.

Forfølgelser har smadret hendes fars liv og dermed på mange måder også familiens liv.

Hendes erfaringer med de nye kirker er både meget positive og meget negative. Desværre er det svært at forestille sig, at tingene kan ændre sig til det bedre. K9 har mistet tilliden til kirken.

Moskeen kommer hun ikke i. Men hendes kristne tro er meget hemmelig.

4.1.20. K10

Vi besøger K10 (mor til K9) i en pæn kælderlejlighed med store tunge palæstinensiske møbler og bliver modtaget med stor venlighed. Manden, som er syg og har været det gennem mange år, er ikke hjemme. Vores chauffør, M6, kender familien meget godt. Han fortæller, at der er børn i familien, der kalder ham far og søger hans rådgivning, som om han var faren. K10 har arbejdet sammen med M6 i Bibelselskabets shop. Her har hun modtaget kristen undervisning. Men så blev M6 fyret og shoppen blev lukket. Kirken støttede K10 med et beløb, så hun kunne åbne en frisørsalon. I kølvandet på dette brud skete der også et brud mellem familien og kirken.

K10 er selv usikker på, om hun er en believer. Desværre så hun alt for mange dårlige ting på en kristen konference. Dengang bad K10 om en bibel.

K10 lever en meget travl tilværelse. Hun skal tjene penge til familiens underhold, og når hun er hjemme som regel sent om aftenen, så er der aftensmad og lektiehjælp, der venter. Og når det så endelig er ovre, så kan hun sætte sig med sin Bibel og læse. Nogen gange ringer hun til M6 og får en forklaring eller opbyggelig pointe.

Desværre gik der lidt nid og nag i forholdet til K10. For hvorfor underviste M6 hende? Hvorfor overlod han ikke denne opgave til L5 eller L7. Det var jo deres bord...

L1 kom også forbi i familien. Han var præst i kirken. Ham stoler de på. I det hele taget understreges det meget, at det er hemmeligt, at vi får lov at besøge familien.

K10 vil gerne være kristen, men hun har det svært med det, fordi de kristne er rigtig dårlige eksempler. For K10 er det okay, at K9 og hendes ældre bror tror, måske er hun også selv i bevægelse mod troen.

Vi taler om, at man godt kan have Jesus i sit hjerte, selvom man ikke kan acceptere andres dominans. Ingen – i hvert fald ikke L5 og L7 – skal nødvendigvis undervise dem eller være mellemlid. Den Jesus, som Nye Testamente beskriver, er den rigtige udgave. Han var uden synd. Han kunne gøre mirakler. Han kunne tilgive mennesker. Han døde på korset for at frelse mennesker. Jesus stod op fra de døde påskemorgen. Alle disse udsagn kan K10 tilslutte sig.

Jeg siger til hende, at så er vi vel søskende i troen?

Men hun har svært ved at sige, at Jesus er Guds søn. Det er et problem, siger hun. Her er hun ikke helt klar

Vi taler om en Jesustro nedefra, fra beretningerne, i forhold til en Jesustro oppe fra, fra bekendelserne. På en måde er hendes tro udtryk for de svar, man vil give, hvis man bliver spurgt: Hvorfor er Jesus Guds søn?

Hun har alle de elementer i sin tro, der normalt vil udløse den konklusion: Jesus er Guds søn.

Hvis mennesker beder om Jesu hjælp, og han giver dem hjælpen, og de tror på ham, så er de vel Jesustroende?

Det er tydeligvis nye tanker for både M6 og K9. De tøver lidt, men det var en meget spændende samtale, for det er første interview, hvor en palæstinenser trækker lidt på bekendelsen til Jesus som Guds søn. Men spørgsmålet er, om ikke vedkommende har det, Jonas Jørgensen kalder en funktionel Kristologi

Analyse

K10 er 38 år. Hun modtager os, iført hijab i sit pæne hjem. Hendes 18 årige datter er også til stede. Hun er uden tørklæde, helt vestligt klædt. K10 er mor til tre børn. Hun er muslim, men hun er også søgende, måske er hun allerede Jesustroende. Hendes mand, der var Jesustroende blev udsat for forfølgelse, da han - efter at have bedt om en Bibel - desværre oplevede, at den var blevet sendt til en forkert adresse, som endnu

mere uheldigt husede en kendt og meget betydende muslim i området. K10s mand blev herefter forfulgt. Folk ville ikke købe varer i hans supermarked. Han måtte lukke, og han blev psykisk nedbrudt og er det stadig. Hver nat er han afhængig af mange sovepiller.

K10 havde meget glæde af at være hjælper i Bibelselskabets butik. M6 fortalte hende om Gud og Jesus. Hun fik en Bibel. Hun læser i den efter dagens lange arbejde, aftensmaden og lektielæsningen. Nogle gange ringer hun til M6 og får en forklaring.

K10 har oplevet en kirke, der sørger for "det hele menneske". Da butikken skulle lukkes, sørgede man for, at hun havde en pose penge, så hun kunne åbne en frisørsalon

De personlige kontakter har været afgørende på godt og ondt

Kirkefællesskabet har været afgørende på godt og ondt

Forkyndelse og undervisning har K10 fået gennem bibellæsning og gennem samtaler med ikke mindst M6

Bibelen er en meget vigtig bog for hende. Hun læser i den efter dagens mange gøremål.

Den Jesus, som Nye Testamente beskriver, er den rigtige udgave. Han var uden synd. Han kunne gøre mirakler. Han kunne tilgive mennesker. Han døde på korset for at frelse mennesker. Jesus stod op fra de døde påskemorgen. Alle disse udsagn kan K10 tilslutte sig.

Men hun har svært ved at sige, at Jesus er Guds søn. Det er et problem, siger hun. Her er hun ikke helt klar

Vi taler om en Jesustro nedefra, fra beretningerne, i forhold til en Jesustro oppe fra, fra bekendelserne. På en måde er hendes tro udtryk for de svar, man vil give, hvis man bliver spurgt: Hvorfor er Jesus Guds søn?

Hun har ikke alle de elementer i sin tro, der normalt vil udløse den konklusion: Jesus er Guds søn?

Hvis mennesker beder om Jesu hjælp, og han giver dem hjælpen, og de tror på ham, så er de vel Jesustroende?

K10 er ikke døbt

Forfølgelserne mod hendes mand har ramt hende som skæbne. På et tidspunkt forlod hun ham, men så blev han så syg, at hun lod sig overtale til at komme tilbage.

4.1.21. M11

Vi kører rundt oppe i det nordlige Palæstina. Vejen slynger sig ned gennem dale og små landsbyer og op over mindre bjerge. Vi skal samle M2 op og have ham med hen til M11. Pludselig ser vi antennerne oppe på M2s bjerg. Det er der, han og hans familie normalt opholder sig, når han passer mobilmasterne, men M2 er

der ikke i dag, der er nemlig fest i landsbyen - bryllup med 400 deltagere, men M2 holder gerne en pause fra festlighederne. Og godt for det, for vi er helt afhængige af ham, han er den eneste, der ved, hvor M11s bedested er. Så med ham ombord, kører vi endnu nogle kilometer, inden vi drejer af og fortsætter et stykke på en markvej. På et tidspunkt dukker der en ruin op fra tyrkertiden, her er der også nogle picnicbænke med store mellemrum imellem. Stedet ligger en 5-8 km udenfor landsbyen. Der er ikke ro nok derhjemme til at han kan bede der. Hans kone og tre børn skal også være i det ene rum, familien råder over, så M11 går langt væk fra landsbyen for at komme til sit stille rum i Guds store katedral. Herude kan han mærke sig selv og føle Guds nærvær, men der er også sikkert nok, så han ikke opdages, når han sidder og beder til Gud. Det er nemlig en hemmelighed, at M11 er Jesustroende. Det blev han for 7-8 år siden, og for 6 år siden blev han døbt, men ingen ved det, ikke en gang familien. Hvis det opdages, så vil det være en total katastrofe både for ham og for familien.

M11 er 39 år. Han er vokset op i en ortodoks muslimsk familie. M11 er landarbejder, desværre er han uden arbejde for tiden.

For 8 år siden besøgte M2 og L1 M11 nogle gange. L1 gav ham en Bibel. Efter nogen tid med læsning og samtale begyndte M11, "step by step" at blive Jesustroende. M11 ville gerne, at L1 kom meget oftere, men besøgene var tilstrækkelige til, at han ændrede opfattelse af Jesus og kom til tro på ham. For 6 år siden blev M11 døbt. Desværre betød det, at besøgene blev endnu færre.

Vendepunktet var følelsen af at blive trøstet og favnet. Han sammenligner sig med kvinden ved Jakobsbrønden, der engang sagde til Jesus: Giv mig mere af dette vand! Sådan havde M11 det også. Han havde et inderligt ønske om undervisning og forkyndelse. L5 dukkede op og lovede ham to besøg om måneden, men det har aldrig fungeret i praksis. Der har ikke været kontakt siden.

En dag sad M11 ude på sit bedested og bad om, at nogen måtte komme og sidde sammen med ham, og pludselig dukkede M2 op! Det var en trosstyrkende oplevelse for ham.

Forandringen i M11s liv med kristendommen findes i det, at han tidligere følte, at livet var som en tung sten indeni, nu er han lettet, det er helt anderledes nu

Han glæder sig over, at have en bibel, nogen gange læser han i den sammen med sin kone og sine børn. Men konen udfordrer ham og spørger, om han forstår det, han læser. Og når han svarer, at det gør han ikke, så spørger hun videre, hvorfor læser han det så? Men det gør han. Og ind imellem dukker M2 op, og så får de talt sammen om teksterne, det er M11 meget glad for

For ti dage siden havde han igen denne trykkende oplevelse af ensomhed, så han bad igen om, at nogle måtte komme og bede en bøn sammen med ham. Og nu sidder I dér, siger han henvendt til os, imens han har store tårer i øjnene. Det er stærkt og rørende.

M11 beder til Gud, og han beder til Jesus. Han bruger egne ord, helt frit som til en ven. Og han føler Guds nærværelse.

M11 er helt klar på, at Jesus døde på korset for ham, for vores synder. Han betalte prisen for os, som han udtrykker det. Jesus døde for os. Han lever nu. Han er vores frelser. Vores synder blev lagt på ham, og han døde for os.

M11 opfatter sig som kristen. Han er ikke muslim, kun på ID-kortet.

Han beder til Gud. Og han beder til Jesus. Jesus er Guds søn.

”Kirke” – det er noget, de har nede i Ramallah. Han vil gerne have mere ”kirke” oppe hos sig i nærheden af Jenin. De er kun to Jesustroende på egnen. Han vil så gerne, at de bliver flere, så de sammen kan sidde og bede til Gud og Jesus,

Kristne TV-kanaler kan han ikke følge med i, for antenneforeningen har blokeret for dem. Og det ville heller ikke være muligt pga. familien

Analyse

M11 er 39 år. Han er vokset op i en ortodoks muslimsk familie. Han har kone og tre børn. De bor i ét værelse, andre familier bor i andre værelser. Det indebærer, at der aldrig er ro nok til at være alene med sine tanker og bønner, så M11 går en 5-8 kilometer ud til et picnicområde ved en gammel ruin. Her sidder han og beder til Gud: En gang imellem mødes han med M2 herude. .

Fællesskab og personlige kontakter har været helt afgørende for M11s vej til kristen tro. M2 og L1 besøgte ham for 8 år siden med jævne mellemrum. Han vil meget gerne have endnu mere fællesskab. Har fået det stillet i udsigt, men det er ikke blevet til noget.

M11 fortæller ikke om drømme og visioner eller særlige begivenheder. Jo, måske alligevel, for han fortæller med glæde om, at han engang bad til Gud om, at han ikke nok ville sende et troende til ham. Pludselig stod M2 der. Det var stort. For ti dage siden havde han igen følt denne massive ensomhed og havde igen bedt om besøg. Og nu sidder I dér! siger han.

M11 vil så gerne have meget mere undervisning. Han har bedt om det. Men det er ikke blevet til så meget

Kristne medier har han ingen glæde af, dels fordi hans familie kun råder over et rum, og dels fordi antenneforeningen blokerer for kristne programmer

Bibelen læser han i. Nogle gange sammen med sin kone og børn. Konen udfordrer ham dog lidt og spørger, om han forstår det han læser, og det gør han ikke altid, svarer han tilbage. Og hun undrer sig så over, at han gider læse i bogen.

M11 er blevet døbt. Det skete for 6 år siden.

M11 ser Jesus som frelser. Han har taget vores synder på sig og er død for dem.

Jesus er Gud.

M11 beder til Gud, og han beder til Jesus. Han bruger egne ord og taler helt frit som til en ven.

Forandringer fra tiden som muslim til tiden som kristen: Den gang var livet tung som en sten. Nu er livet lettere.

Forfølgelser har han endnu ikke oplevet, men han er klar over, at de vil komme, hvis hans tro og dåb bliver afsløret.

M11 hører kun gode ting, når ordet kirke nævnes, han vil gerne udsættes for meget mere "kirke"

Han har ikke noget forhold til moskeen

4.2.1. Skematisk oversigt over interviewene

Samlet oversigt over interviewene

	Muslimsk baggrund	Før/ efter	Gift	Personlig kontakt	Døbt	Særlige begivenheder	Drømme	Hele mennesket	IT medier TV	Koran - bibel sammenlign	Frie bønner	Forfølgelser	Gl. kirker	Nye kirker	Jesus Guds søn	Centrale begr.	Kontekst (K) Forbi moskeer
M1	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	/	X	X	X	K + F (
M2	X	X	X	X	X			X	X		X	X			X	X	
M3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	/	/	X	X	K
M4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	/	/	X	X	K
M5	X	X		X			X	X		X	X		/	/	X	X	
M6	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	/	/	X	X	K
M7	X	X		X				X	X		X	X	/	/	X	X	
M8	X	X	X	X	X	X		X			X	X	/	/	X	X	
M9	X	X		X		X		X	X		X	X	/	/	X	X	
M10	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X			X	X	
M11	X	X	X	X	X	X		X			X				X	X	

	Muslimsk baggrund	Før/ efter	Gift	Personlig kontakt	Døbt	Særlige begivenheder	Drømme	Hele mennesket	IT medier TV	Koran - bibel sammenlign.	Frie bønner	Fortølgelser	Gl. kirker	Nye kirker	Jesus Guds søn	Centrale begr.	Kontekstualis (K) Forbindels moskeen (F)
K1	X	X	Skilt	X	X	X		X	X		X	X			X	X	
K2	X	X	Skilt	X	X	X	X	X	X		X	X			X	X	
K3	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	/	/	X	X	
K4	X	X	X	X	X	X		X			X	X	/	/	X	X	
K5	X	X	X	X		X		X			X	X	/	/	X	X	
K6	X	X	X	X	X	X		X			X	X	X	X	X	X	
K7	X	X	X?	X		X		X			X	X	/	/	X	X	
K8	X	X	X	X		X	X	X			X	X			X	X	
K9	X	X		X		X		X	X	X	X	X			X	X	
K10	X	X	X	X				X			X	X			X?	X	

4.2.2. Sammenfattende analyser af samtalerne

Ovenfor har jeg lavet en skematisk oversigt over de 21 interviews, jeg nåede at gennemføre i løbet af min studieorlov. Jeg kunne have fået mindst fire mere, men der opstod en uenighed mellem nogle af vores hjælpere, hvilket fik mig til at sætte punktum. Informanterne er fordelt med 11 mænd og 10 kvinder. Den yngste er 18 år og den ældste er 51 år. Der er informanter i 20-erne, 30-erne og 40-erne

Der findes mange eksempler på, at Jesustroende muslimer ikke ønsker at bruge udtrykket "kristen" om sig selv. Ligesom man kan møde messianske jøder, der meget vil have sig frabedt at blive kaldt kristne - det minder for meget om vestlig kristendom - sådan kan man også møde Jesustroende muslimer, der meget gerne vil undgå betegnelsen kristen. Udtrykket MBB-er er de heller ikke begejstrede for. Det lyder lidt andenrangs eller som en nedvurdering, siger de. Hvis vi er MBB-ere, så er de andre vel CBB-ere? Og hvis de er kristne, så er vi vel Jesustroende?

Alle informanter har muslimsk baggrund. En enkelt er dog katolsk barnedøbt, men konverterede til islam i forbindelse med indgåelse af ægteskab. Ægteskabet udviklede sig desværre voldeligt. Det endte med skilsmisse (K1). Hendes ID oplysninger er således "muslim", hvilket ikke står til at kunne ændres. K2 oplevede at følge sin mand ind i kristentro, men da han blev fyret fra sit arbejde i en kristen organisation, så valgte han at forlade både sin kone, organisation og sin tro. K2 var blevet gift som 15-årig. Hun måtte opgive sine 5 børn. Hendes x-mand angav hende til Shariaretten som en, der havde skiftet tro. Dermed var hun uden rettigheder og kunne i værste fald dømmes til døden.

Det er meget forskellige sociale baggrunde informanterne kommer fra: M3 er rundet af en meget velhavende muslimsk familie. Hans økonomiske og sociale problemer startede først med hans kristentro. Familien overvandt dog deres modvilje mod M3 og tillod både ægteskab og et liv i Palæstina. M11 ligger på det nederste trin af den sociale rangstige. Han bor i et værelse med sin kone og tre børn. Uddannelsesmæssigt er hele skalaen også repræsenteret lige fra vellønnede universitetsuddannede til lavtlønnede landarbejdere uden arbejdsløshedsforsikring.

Alle informanter understreger den store forskel, Jesustroen udgør i deres liv. På trods af de ulemper, det fører med sig, så vil de ikke slippe troen. (Der er dog en del eksempler på, at MBB-ere har forladt deres kristentro, fordi der opstod store problemer i forholdet til Alliance Church). Bjergprædikens etik spiller en stor rolle for M3, M10 og K2. Trygheden ved at genvinde et barneforhold til Gud som far (K1). Frelsen er gratis. De to engle, som skaber usikkerhed om ens evige skæbne, er væk (K3). Der er kommet en glæde og en venlighed (M2). Vi kom ind under Guds beskyttelse (M10 og K8) Vi kom ud af reglerne og ind i friheden (M2). Vi vil ønske, vi kommer helt ud af landet (M8 og K5)

14 af informanterne er gift. To er fraskilt. Det er kvinderne, der betaler den højeste pris i forbindelse med skilsmisse. K2 mistede alle sine fem børn til sin mand, da han henvendte sig til shariaretten med påstand om, at hun havde skiftet tro. De fire ugifte er meget unge. K7 er juridisk gift, men har ikke haft kontakt med sin mand i mange år. Han drog til USA for at skaffe underhold og penge til helt nødvendig medicin til K7

Den personlige kontakt i forbindelse med konverteringen har været afgørende i alle tilfælde. Ofte er den kombineret med en eller flere andre forhold.

En forholdsmæssig stor del af informanterne er endnu ikke døbt. M5 har kun været Jesustroende et halvt års tid, hvilket gør det forståeligt, at han endnu ikke er døbt, så meget desto mere som, at dåben mest opfattes som en bekendelseshandling. Selv siger han, at "kirken" ikke er hans familie. Det er som om de ikke helt vil acceptere ham. M5 er også interessant, fordi han repræsenterer "den nye gruppe" eller "det nye blod", der forventes at bekende for sine nærmeste senest efter tre uger, hvilket også er sket i hans tilfælde, idet han har fortalt om sin tro til sin kun 16-årige kæreste. M7 er ikke døbt, hvilket formentlig skyldes den konflikt/krise MBB-erne og CBB-erne befinder sig midt i. Han nåede det ikke, inden konflikten brød ud. M9 er ikke døbt formentlig af sikkerhedsgrunde. Efter et besøg af et islamistisk tæskehold ligger det bestemt ikke i kortene. K5 er ikke døbt endnu, fordi konflikten mellem MBB-erne og ledelsen i Alliance Church i Ramallah brød ud, så K5 og M8 mistede kontakten til kirken. Vi ved ikke, hvorfor K6 ikke er døbt, formentlig pga. frygten for repressalier. K7 er ikke døbt af sikkerhedsgrunde. Havde hun haft sin mand hjemme, eller havde der været en aktiv forbindelse mellem dem, så ville mange ting have set anderledes ud. K8 er ikke døbt pga. konflikten. Hun nåede det ikke. Hvis jeg ville døbe hende, var hun klar. K9 er heller ikke døbt pga. konflikten. Forbindelsen til kirken er afbrudt. K10 er en smule usikker på sin tro. Hun ved ikke helt, om hun skal se Jesus som Guds søn, selvom hun tillægger ham alle de egenskaber, som ligger til grund for bekendelsen til Jesus som Guds søn (Funktionel Kristologi, Jonas Jørgensen)

Særlige begivenheder har spillet en rolle i langt de fleste tilfælde. Her kan der være tale om en særlig følelse af at være kaldet via et TV-program (M1), oplevelse af underfuld tilrettelæggelse af en flugtplan (M3), særlig beskyttelse under en farlig flugt, idet femten israelske soldater lod ham ligge, selvom han var på forbudt militært område (M4) En datter modtager lægehjælp, og en hustru oplever en helbredelse (M6) En helt umulig soldatertest består, selvom et ben lider slemt (M8) Bibellæsning opleves "magisk" (M9) En godkendelse af en NGO (M10) En stærk følelse af at blive trøstet og favnet (M11) Modtager en særlig åndelig nådegave (K1) Oplevelse af at hendes liv blev ændret efter besøg af nogle koreanere (K2) Hendes søster og hendes mor oplevede helbredelser (K3) Oplevelse af særlig helbredelse efter forbøn (K4). Oplevelse af bedring af familiemæssige problemer efter forbøn (K5) En særlig lysoplevelse, og en oplevelse af, at der pludselig stod mad på bordet (K6) Oplevede at "falde" af glæde (K7) Oplevede at gæste et dødsleje, hvor hun fik lov at bede en bøn, der på underfuld vis gav den dødende livet tilbage i tre gode år (K8) Oplevelse af Guds nærhed når hun beder under åben stjernehimmel (K9)

Drømme står stærkt i interviewene, men dog ikke så stærkt som vi havde forventet. Vi havde hørt, at næsten alle muslimer, der bliver kristne, oplever at drømme spiller en stor rolle. I vores tilfælde var det lige under halvdelen, der havde oplevet disse ind i mellem meget mærkværdige drømme, hvor den drømmende ofte bagefter helt præcist ved, hvem der spiller, hvilke roller i drømmen. M3 oplevede tre drømme med opfordringer til efterfølgelse af Jesus. I den sidste drøm tog Jesus ham ved hånden og sagde: Har jeg ikke sagt, at du skulle følge mig. M4 oplevede en drøm efter sin dåb, hvor han blev spurgt, om han ville tjene Jesus. M5 fik en drøm, hvor Jesus tog ham på skulderen og sagde, at han kunne gå videre med tryghed. M6 oplevede at drømme den samme drøm tre gange. Hver gang var der en formaning til at ændre kurs. Tredje gang blev formaningen fulgt op med et løfte om, at hvis M6 ændrede kurs, så ville han blive leder, og så ville mange følge ham. K2 Oplever en meget mærkelig drøm, hvor hun bliver bedt om at gå ud at pille hekseriet ned af et træ. Og det gør hun. Følgen bliver, at hendes ægteskab bliver mere tåleligt. K3 oplever en drøm, hvor hun sammen med hele familien svømmer rundt i himlen. Alle ønskede at følge Jesus. Det sagde de højt: Vi vil være hos dig, og vi vil følge dig, Jesus. Da hun vågnede var beslutningen om at følge Jesus truffet. K8 fik en meget speciel drøm, hvor en mand stod på toppen af en høj. Manden havde et får

ved sin side. Han slagtede fåret. Der dannede sig en flod af blod. Og manden hjalp K8 sikkert over på den anden side. K8 opfatter, at manden, der slagter, og manden, der hjælper over er den samme, nemlig Jesus. Og hun er også sikker på, at fåret er Jesus, som blev slagtet for hendes skyld.

Alle informanter har fortællinger om, at det betyder noget, at der bliver taget hånd om de behov, der går ud over de rent åndelige behov. For ledelsen af MBB-menigheden er det kommet til at fylde alt for meget, så man har sat en stopper for hjælpeindsatsen. I midten af nullerne var der en relieftjeneste med seks fuldtidsansatte. De nye troende fik besøg, fik økonomisk hjælp til rejser, til konferencer, til gudstjenester. Og de blev belønnet, når de tog andre med til møder og gudstjenester. Alle disse tiltag har man stoppet i forhold til "den gamle gruppe". Der er ikke flere ansatte i relieftjenesten. Der er lukket for al økonomisk hjælp. Vi har overvejet, om konflikten mellem palæstinenserne med kristen baggrund og palæstinenserne med muslimsk baggrund i virkeligheden er mere kulturel end den er religiøs eller teologisk. For hvis en palæstinenser bliver arbejdsløs, så er det familien, der må tage over og underholde vedkommende. Og den tradition eller den kulturelle regel tager man med sig over i sin kristne "familie". Så når en MBB'er mister sit arbejde, så går man ud fra, at "familien", de kristne organisationer, tager over. K1s døtre bor hjemme, og de må sørge for deres mor, nu, hvor hun er arbejdsløs. M5 siger, at kirken endnu ikke er hans "familie". Vi kan godt høre beklagelsen, for det er netop det, han længes efter og håber på. Især nu, hvor han er i færd med at miste sin biologiske familie. Familien hos M6 og K4 blev udstødt af deres muslimske familie, nu er de også udstødt af deres kristne familie, siger de. Hvem skal vi så fejre jul med? Spørger børnene. Hvorfor skal vi så ikke til at fejre Eid?, spørger de videre. Vi skal da have en familie! M6 søger arbejde hos sin gamle arbejdsgiver, efter at han er fyret fra sin kristne organisation. Den gamle arbejdsgiver siger: "Nå, nu kan vi godt bruges, nu, hvor de kristnes ikke vil bruge dig mere". M6 opfordres til at skyde sin datter (æresdrab), og når det er sket, så kan han vende tilbage, og så vil de kunne snakke om et evt. arbejde og dermed vil han blive rehabiliteret i sin gamle "familie"

Hvorfor spørger næsten alle informanter om penge? Er det fordi de mangler dem? Eller er det, fordi de tror, vi er rige? Eller er det kulturelt betinget, så de tager deres gamle kulturelle familietraditioner med over i deres nye kristne familieforståelse og derfor tænker: den dag, jeg kommer i nød, så vil min nye kristne "familie" naturligvis hjælpe mig? Og når den så ikke vil det mere, så går vi vores egne veje. Så vil vi heller ikke have med dem at gøre mere.

Man skal være meget opmærksom på, at fordi man skifter tro, skifter man ikke kultur. Vi har Jesustroen i vores hjerter, men vi bærer stadig vores muslimske tøj, sådan kan det udtrykkes. Eller: Den samaritanske kvinde bliver ikke bedt om at blive jøde. Hun skal være Jesustroende midt i sin gamle egen kultur. Så er hun altså Jesustroende i sit hjerte, men samaritaner i sit tøj. Eller som det også er blevet formuleret: En snegl er ikke noget uden dens hus. Hvis du ser en snegl udenfor sit hus, så er det en død snegl

Måske er synet på "det hele menneske" af lige stor betydning både når man er på vej ind i det kristne fællesskab, og når man er på vej ud af fællesskabet. M1 oplevede, at der blev taget hånd om hans situation som et menneske, der var truet på livet. Han fik arbejde i en kristen organisation. Modsat oplevede han at stå alene uden hjælp, da det brændte på. Og han oplevede, at der ikke blev taget hensyn til ham som leder, han blev overset af sin ledelse, og han oplevede at miste sin fuldtidsstilling. M2 oplevede, at der blev betalt for transport til gudstjenester og konferencer. Og han oplevede, hvor hårdt det var, da besøgene ophørte, og da der ikke var penge til bussen. M3 fik arbejde i en organisation, og han oplevede at blive kaldt "korrupt" af den ledelse, der senere fyrede ham. K1 fik arbejde i en kristen organisation, og hun oplevede

at miste arbejdet, fordi en anden med kristen baggrund skulle foretrækkes. K2 fik arbejde hos nogle kristne og mistede det igen. K3 mærkede anerkendelsen ved at få et stipendium, og hun oplevede senere at blive sorteret fra, fordi hun var MBB-er. M5 får engelskundervisning, men oplever alligevel ikke, at han har fået en ny "familie". M6 fik hjælp og fik arbejde, men han oplevede også at miste det. Var det en udrensning? Var man bange for kritik? M8 oplever at blive taget alvorlig, men han oplever også, at blive sat af. M10 oplever at få arbejde, og han oplever at blive fyret, fordi andre skal til, måske er der jalousi indblandet. Han ved det ikke. I hvert fald oplever han en smædekampagne, der kædes sammen med både lokke og stokkemetoder.

Så synet på det hele menneske, at man er forpligtet på hinanden har både en kristelig og en kulturel begrundelse. Det virker tiltrækkende, når det er den positive håndsrækning, og det virker modsat, når man føler, at man får hånden slået af

It, medier og TV har haft stor betydning for lige under halvdelen af informanterne. M1 mødte første gang kristendommen på TV, M2 ser TV mediet og internettet som den eneste mulighed, hvis man fremover skal have fællesskab med andre kristne. M3 har i alle årene haft glæde af og set mulighederne på de elektroniske medier. M4 har sørget for at producere en CD med hele NT reciteret som var det koranlæsning. For M7 var DVD-er en hovedårsag til, at han blev Jesustroende. For M9 er de elektroniske medier et vindue både til den almindelige og den kristne verden. Hans liv blev smadret af et islamistisk tæskehold, så internettet er en livline for M9. K1 og K2 udnytter internettet fuldt ud til deres cyberkirke. Og endelig er internettet også K9s livline

Koran-bibel-sammenligninger er vigtige for mange. M1, M3, M6, M10 bruger disse sammenligninger i deres evangeliserende arbejde, ikke blot de sammenligninger, der ender med at NT vinder, men også de sammenligninger, hvor man kan trække tråde fra GT og koranen op til NT og kristendommen. For M4 og M5 er det mest sammenligninger, der ender med at kristendommen vinder. K3 og K9 sammenligner også først og fremmest koranen og bibelen, fordi de oplever, at det helt klart får bibelen til at fremstå mest troværdig

At kunne henvende sig til Gud som til en far med de ord, som man bruger i sin hverdag, er en gennemgående erfaring for alle konverterede. For nogle af de interviewede (ikke mindst for M3) var det den frie bøn, der for alvor trak tæppet væk under dem. Det var chokerende at opleve mennesker, der talte så direkte og jævnt og tillidsfuldt til Gud.

Forfølgelser har næsten alle oplevet. De to eneste, der ikke nævner forfølgelser, gør det ikke, fordi de endnu ikke er blevet afsløret som Jesustroende. De er til gengæld sikre på, at de vil opleve svære forfølgelser, hvis det bliver kendt. Det er tankevækkende, at noget af det, som "den gamle gruppe" bliver kritiseret for, er, at den sidder fast i et hemmelighedskræmmeri. Det antydes, at man ikke vil dele kår med kirkens Herre, at man så at sige vil bevare skindet på næsen. Men interviewene afliver denne myte: M1 husker, hvordan hans fars og onkels skonumre kunne ses på hans ryg. Senere har han oplevet tre brandbomber og utallige trusler på sit liv og endelig har han fået kastet kampesten ned over indgangen til værestedet og smadret sin bil. M2 har oplevet, at hans kone forlod ham for en tid. M3 måtte flygte ud af landet, oplevede at værestedet blev angrebet af en islamistisk gruppe og fik sin bil smadret. M4 oplevede at sidde 14 dage i fængsel, og mens han var der, blev han tortureret med bagbinding og pose ned over hovedet. M5 er den eneste, der endnu ikke kan fortælle om forfølgelser. M6 er blevet bedt om at skyde sin

datter og har ligget på gulvet og sovet en uge, fordi lejligheden blev beskydt. M7 lå på det samme gulv. M8 fik tæsk af sin familie og blev smidt ud af hjemmet. Familien besøgte ham ikke på sygehuset, da han fik et nervesammenbrud. M9 blev gennembanket af et tæskehold og mistede hørelsen på det ene øre og må formentlig leve resten af sit liv leve som en nedbrudt mand. M10 undgik med nød og næppe at blive sprængt sammen med en bombe. M11 er endnu ikke blevet forfulgt, men det er, fordi hans tro stadig efter mange år er en hemmelighed. K1 har oplevet at skulle kæmpe for sine børn, som har været i livsfare, og hun har mistet sit arbejde. K2 har mistet alle sine fem børn. K3 er blevet truet, fordi hun er blevet gift med en kristen. K4 har måttet sove på gulvet pga. skyderi mod lejligheden. K5 har endnu ikke oplevet forfølgelser, fordi det er lykkedes for hende at bevare sin tro som en hemmelighed. K6 er sikker på, at forfølgelserne vil slå hende ihjel, hvis det bliver opdaget, at hun er Jesustroende. K7 har undladt at lade sig døbe af frygt for forfølgelser. K8 har oplevet angreb mod sin mand. K9s far er en nedbrudt mand pga. forfølgelser. K10s mand er nedbrudt pga. af forfølgelser. Det er således helt uforståeligt, når ledelsen siger, at man pga. hemmelighedskræmmeriet har gået i ring siden 2005. De savner at se fremskidt - "changes" , som de kalder det.

Relationer til gamle kirker har kun fået to "halve" krydser i skemaet, hvilket hænger sammen med en general uvilje fra dels den ortodokse kirke og dels den katolske kirke til at tage imod MBB-ere. M3 fik at vide, at han skulle ændre sin identitet til "kristen", så ville han i givet fald være velkommen hos denne præst til kristendomsundervisning. En katolsk præst afviste en ansøgning om at døbe to muslimer med ordene: Synes du, jeg skal redde to og miste to hundrede. Med andre ord: det vil være livsfarligt for menigheden, hvis vi bliver kendt som nogle, der døber muslimer. Når de gamle kirker alligevel har fået to "halve krydser", så skyldes det, at to af de interviewede arbejder i værestedet, som faktisk ejes af den katolske kirke. Og det skyldes, at lederen af værestedet (M1) er glad for samarbejdet og samtalerne med stedets præst

Forholdet til de nye kirker, hvilket i praksis vil sige Bibelselskabet og Alliance Church, er mildt sagt ambivalent. De fleste af dem, vi har talt med har et dobbelt forhold til de nye kirker. Det var folk fra disse organisationer, der omkring år 2000 viste stort mod og rakte ud til det store muslimske flertal. Det kan man ikke ære dem nok for. Deres indsats bar store frugter midt i nullerne. Der var flere hundrede MBB-ere på Vestbredden i det årti. Og der var seks ansatte i relieftjenesten. Hvad der efterfølgende skete, er det vanskeligt at sige noget endeligt om. Der gisnes om to forklaringer. Den ene forklaring kunne være, at donationerne udeblev og kassen blev tom og så fulgte indskrænkningerne efter. Folk blev fyret. Og folk, der havde behov for økonomisk hjælp fik afslag. Der var simpelthen ikke flere penge. Den anden forklaring kommer fra de gamle MBB-ere. De mener, at pengene findes, men at de bliver brugt forkert til dyre biler og fine lejligheder og massagestole. Og de mener, at palæstinenserne med kristen baggrund lider under en mangeårig mistro til palæstinensere med muslimsk baggrund. En har sagt (L8), at hadet mellem palæstinensere med muslimsk baggrund og palæstinensere med kristen baggrund er stærkere end deres fælles had til jøderne. Så der er et stort gensidigt underskud af tillid, og det er det, der ligger under påstandene om, at MBB-erne ikke vil skifte identitet og ikke vil betale tiende. Det er måske også det, der ligger til grund for den manglende tillid til en forsvarlig omgang med indsamlede midler. Ligesom det har været direkte ubehageligt at opleve de kristne kirkers manglende vilje til at fortælle om arbejdet. Og det har været chokerende, at folk blev fyret, fordi de talte med os, eller fordi de nægtede at lave skønmalerier over situationen, når der skulle samles penge ind i udlandet. Vi tænker, at konflikten er mere kulturel, end den er teologisk. Det minder meget om en kamp om penge og deres forvaltning. Måske kan situationen

sammenlignes med mange missionsorganisationers problemer med at overdrage ansvar og kompetence og ledelsesret til "de indfødte". MBB-erne overvejer at lave deres egen kirke. Noget som i givet fald vil stemme meget godt overens med det, der sker andre steder i verden, hvor der opstår menigheder af Jesustroende muslimer. Man er meget mistænksom overfor dem. Men de er også meget mistænksomme overfor gamle og de nye kirker. Meget af mistilliden mod kirkerne kan sikkert finde sine rødder i den generelle modvilje mod dekadent vestlig kristen kultur. Ligesom der også kan ligge noget gammelt mistillid i det faktum, at de missionerende kirker i mange år har lænet sig op af de lokale myndigheder. De har ønsket myndighedernes beskyttelse, men de er så også blevet slået i hartkorn med myndigheder, hvorfor de nu må lide under lav tillid

Om forholdet til de nye kirker siger M1, (der stadig har en halvtidsstilling, som han er bange for at miste): Vi har mistet tilliden til dem. Vi må lave vores egen kirke. M2 siger: Vi må lave vores egen kirke. Der er ingen, der kommer og besøger længere. Vi er overset og glemt. M3 siger, at bruddet ville komme under alle omstændigheder. Jeres besøg har bare fremskyndet det. M4 vil hellere evangelisere end at gå til vestlige gudstjenester. Han er i gang med at opbygge sin egen menighed. M5 kommer i kirken, men oplever manglende accept. Kirken er endnu ikke min familie. M6 har mistet næsten al tillid. Han nægter sin kone og sine børn at komme i kirken, fordi han er i konflikt med dem. Tænker på at lave sin egen husmenighed. M7 er blevet kirke- og familieløs efter konflikten. M8 vil lave en husmenighed i sit eget hjem. De kommer alligevel ikke og besøger os. M9 har aldrig kommet i kirken, kun i værestedet. M10 er blevet fyret og har startet for sig selv i en NGO, holder små møder i en husmenighed, hvor de bor. K1 er blevet fyret og siger hun elsker dem, men hun har ingen tillid til dem. K2 har ikke penge og får ikke støtte af kirken til at komme der, så det er slut alene af økonomiske grunde. Kommer trofast i cyberkirken. K3 er stadig frivillig og ønsker stadig at være en del af kirken. Har selv oplevet at blive nedprioriteret pga. sin baggrund som muslim. K4 kommer ikke længere i kirken pga. at hendes mand er blevet fyret. K5 kan ikke vise sig i kirken, fordi der ikke er penge til at rejse for. Ønsker at lave en husmenighed i eget hjem.. K6 har det godt med sin kirke, som er det Schweiziske forsoningsarbejde. K7 har "mistet" sin mand og dermed sin frihed til selv at bestemme over, hvor hun færdes. Vil meget gerne bevare forbindelsen, men den bliver svagere og svagere. K8 er uden forbindelse med kirken, fordi hendes mand blev fyret. K9 er uden forbindelse med kirken, fordi en af familiens venner blev fyret fra kirken. K10 er uden forbindelse med kirken, fordi en af familiens venner blev fyret fra kirken.

Synet på Jesus er helt klart og overbevisende: Jesus er Guds søn! Kun én har svært ved at tage munden så fuld og sige: Jesus er Guds søn. Men alle de egenskaber, der forudsætter denne bekendelse – at Jesus er underfuldt undfanget, at han kunne gøre undere, havde ret til at tilgive synd, er en frelser for alle, der vil tro, at han døde for vores synders skyld, og at han vil komme igen engang – dem kan hun sagtens sige ja og amen til. Og da er det, jeg med Jonas Jørgensen vil spørge: er der ikke her tale om en kristen søster? Jonas Jørgensen kalder det en funktionel kristologi.

M1 siger, at Jesus er Guds søn. Han vil gå sammen med os. Han er en befrier, der også kan leve i en islamisk kultur. M2 kalder Jesus sin Herre og ser ham som Guds søn. M3: Jeg beder til Jesus Kristus som Guds søn. Jeg beder til Faderen og Sønnen og Helligånden. K1: Vi er alle sammen syndere, der trænger til Gud og Jesus. Vi har alle sammen brug for Jesu og Guds barmhjertighed. K2 siger, at Jesus døde for hendes synders skyld. K3 kalder Jesus "Herre" og "Guds søn". M4 siger, at Jesus er den eneste frelser fra alle slags synder. M5: Fra Jesus får jeg kærlighed, tilgivelse og fred. M6 siger, at Jesus er Guds søn, men han maner til

forsigtighed og tålmodighed med hensyn til så klar en bekendelse. K4: Vi tror, at Jesus er Gud. M7: Da han ud over at tro på Gud begyndte at tro på Jesus, så fulgte der store forandringer i hans liv. M7 fik en ven med i den samme tro. M8 anser Jesus for at være Guds søn. K5 anser Jesus for at være Guds søn. M9: Jesus er Guds søn. K6 anser Jesus som Guds søn og hendes frelser. K7 opfatter Jesus som Guds søn. M10: Jesus er Guds søn. Jesus er Gud. K8: Jesus er Guds søn. K9 anser Jesus for at være Guds søn. K10 ved ikke, om Jesus er Guds søn, men hun tror på alle forudsætningerne: Jesus er underfuldt undfanget, han gjorde undere, han døde på korset for at frelse os fra vore synder, han stod op igen og han kommer igen. M11: Jesus er Gud.

Centrale begreber i den kristne tro som omvendelse, synd og nåde, frelse, barmhjertighed, bjergprædikenens etik, bøn og efterfølgelse fylder i alle samtaler. M3 fortæller om, hvordan L8 inviterede ham ind i den kristne tro med ordene om, at hvis han omvendte sig og bekendte alle sine synder for Jesus, så ville han blive frelst. M3 understreger betydningen af broderskab og diakoni. M3 har fået et helt andet billede af sine fjender, før skød han dem, nu elsker han dem. M3 sonder kraftigt mellem tro og kultur. Både muslimer og "gamle" kristne tror mere på kultur, end de tror på Gud, siger han, og citerer en CBB-er (kristen med kristen baggrund) for at have sagt, at han ikke kunne drømme om at bortgifte sin datter til en med muslimsk baggrund ... For K1 handler det om at drive sjælesorg på nettet. Her spiller synd og nåde, Gud som tyrann eller far, muligheden for at tale med Gud, som man taler med sin far en meget stor rolle. Hun bruger meget tid på modsætningen mellem en lovbunden tro og en frihedstro, der er bygget på kærlighed og tilgivelse. For K2 er det Jesu lidelse, der spejler sig i hendes eget liv. Hun har mistet fem børn pga. sin tro. Nu finder hun glæden i sit liv ved at spejle sig i Jesu lidelse, og ved at betragte ham, som sin frelser. K2s sjælesorgsarbejde i Cyberkirken trækker med andre ord meget på det lidelsesfællesskab med Kristus, hun selv har oplevet, og den glæde og det overskud, det kan give hende i hendes liv. K2 har beskæftiget sig med "heling" som kristent begreb. Hun ser Guds fred som en helende virkelighed, der kan skænke glæde og nyt livsmod. For K3 er det forholdet mellem frelse efter hårdt arbejde (islam). Hun havde som kvinde kun 40 % chance for at klare sig på regnskabsdagen, umiddelbart efter døden, med Kristus er hun sat fri, alt er tilgivet, frelsen er en gave. Så begreber som lov og evangelium, synd og nåde er centrale for K3, som håber at få en master i teologi. For M4 er det kristendommens fortrin frem for islam. Han har en hjemmeside, der debatterer og driver apologetik for den kristne tro ind i en muslimsk kontekst. At forstå og formidle frelsen i Jesus Kristus er den altgørende hovedsag for M4. For K5 er det begreber som kærlighed, tilgivelse, fred, der optager ham. Sammenligninger mellem koranen og Bibelen er en yndet sport for ham. For M8 er det centrale begreber som fred, frihed, tro uden frygt, forsoningen mellem Gud og mennesker, synd som et problem. K5 er optaget af at forstå begreber som synd og nåde. Jesus som frelser. Friheden fra regler. M9 er på trods af alvorlig mishandling pga. sin tro glad for, at han blev Jesustroende. Han er optaget af barnets ret til at tale åbent med sin himmelske far. Man kan tale direkte med Gud uden mellemlid. Bibelen som en "magisk" bog. K6 er optaget af Jesus som frelser og Guds søn. M10 er optaget af Matthæusevangeliet. Det er hans yndlingsbog som et menneske, der har en muslimsk baggrund. M10 er også meget optaget af at drive apologetik på facebook. K9 er optaget af den kristne etik, nærmere betegnet Bjergprædikenens nej til gengældelse

Den sag, som ordet kontekstualisering er bærer af, dukker op igen og igen. Konflikten mellem MBB-erne og CBB-erne har i den grad aktualiseret den. Nogle MBB-ere og nogle CBB-ere ser konflikten mere som en kulturel end som en teologisk konflikt. Det er således tilfældet med L1, der var med i ledelsen af arbejdet i nullerne. Han sammenligner situationen med en dansker, der flytter til Sverige, men som bliver ved med at

fremhæve alt dansk. Det er kun det danske, der dur – også for svenskere. L1 siger, at danskeren må forstå, at det måske er godt og sandt for ham, men ikke nødvendigvis for svenskerne. Med andre ord ønsker L1, at der bliver et helt andet fokus på respekten for den kultur, evangeliet kommer til. Noget kan være rigtigt eller forkert for dem, der kommer med det, mens det kan opleves helt modsat af dem, det kommer til. Her må man skille kultur fra kristendom, og beholde kristendommen. Eller mere rigtigt: her må man acceptere, at kristendommen kommer til en kultur. Kristendommen frelser mennesker fra deres synder ikke fra deres kultur, siger L8, som også var en del af ledelsen i nullerne. Dengang troede vi, at vi skulle frelse folk både fra kulturen og fra deres synder. Men det er vel ikke anderledes med palæstinensere end med alle andre: Vi skal frelse folk fra deres synder, ikke fra deres kultur.

Den nuværende ledelse (L5, L9, L6 og L7) reagerer på situationen ved at se det som en alvorlig kristelig krise. MBB-erne er ikke kristeligt "mature", siger de. L5 bruger ligefrem lignelsen om sædemanden og de forskellige jordbundstyper som billede på, hvad der er sket. Med andre ord betragter den nye ledelse "den gamle gruppe" som frafaldne. Det er sket af forskellige grunde, men resultatet er det samme. MBB-erne har forladt troen. Så ledelsen ser krisen som en åndelig krise, der skal svares på med åndelige midler. Og det forsøger man så med den nye gruppe ved at blive endnu tydeligere med det, man kom med - som om alt det, man kommer med, skal læses ind i den kultur, man kommer til. De kristelige problemer, man mener at kunne påvise: at folk falder fra, at folk ikke kristeligt set vokser hurtigt nok, at der er ikke nok eksempler på "changes", at de ikke er "mature" og at de ikke vil betale tiende til kirken og følgelig heller ikke være en del af ledelsen, disse "kristelige" problemer vil man forsøge at løse med endnu mere amerikansk, protestantisk kristendom. Først når palæstinenserne har forandret sig så hurtigt, så amerikanerne nikker til og er modne på den måde, amerikanerne mener, man skal være moden på og har indoptaget den amerikanske udgave af kristendommen, vil amerikanerne betragte dem som "mature". Så modsvaret på krisen er mere af samme eller værre slags. Den tidligere ledelse tager skarpt afstand fra den nye ledelses strategi. Man presser folk til at betale en pris, man ikke selv vil betale (L8), og man løser kulturelle problemer med amerikansk kristendom (L1) I mine øjne har de slet ikke øje for, at deres amerikanske svar ikke nødvendigvis er sande for folk på Vestbredden. Svarene er nemlig udtryk for kontekstualiseret amerikansk kristendom, altså kristendom som er læst ind i en amerikansk kultur, og som nu forventes forstået af palæstinensere i Palæstina. De tror altså, at de svarer med kristendom, men de svarer med en blanding af kristendom og amerikansk kultur. I stedet skulle de spørge, hvordan læser vi kristendommen ind i en palæstinensisk kultur. Det er hjerteskrærende at lytte til en ledelse, der ikke mener, at der findes en moden "indfødt" kristen ledelse på Vestbredden, når man ved, at de kender de samme modne kristne, som vi har mødt og interviewet. Vi har indtrængende bedt til Gud om et modent lederskab på Vestbredden i årevis, siger L6. Og dette lederskab findes, endda et veluddannet af slagsen, som ovenikøbet har tilbudt at tage teologisk suppleringsuddannelse

M3 sætter ord på konflikten ved at sige, at CBB-erne tror mere på religion og kultur end på Kristus. Eksemplet er, at man aldrig vil kunne tillade sin datter at gifte sig med én med muslimsk baggrund. Så er man mere afhængig af sin kultur end af sin tro, så tror man mere på mere på sin religion end på Kristus, siger M3

Hvis man tager udgangspunkt i C1-C6- skalaen (Se afsnit 2.2), så bør de MBB-ere, vi mødte placeres i C1, C2 og C3. Nogle af dem møder kristendommen udelukkende som amerikansk evangelikal, protestantisk kristendom, endda formuleret på engelsk af engelske missionærer. Argumentet er, at der i Ramallah findes

20.000 engelsktalende palæstinensere. M5 repræsenterer "den nye gruppe", der skal bekende sin tro senest efter tre uger. Det er meningen, at han og de fem andre fra "den nye gruppe" skal danne skole eller model for den kommende tids missionsvirksomhed

Der findes også en C2 gruppe (man taler det lokale sprog), men denne gruppe er forsvindende lille pga. den pågående konflikt. Man håber, at man snarest kan etablere mange små husmenigheder, der er C3-menigheder (Taler det lokale sprog og bruger lokale, neutrale kulturelle former menigheder)..

I Jerusalem findes der en stor C3-gruppe i forbindelse med Det Schweiziske Forsoningsarbejde.

Konflikten mellem MBB-erne og CBB-erne har imidlertid fået flere af MBB-erne til at overveje begrebet "palæstinensisk kristendom". Enden kunne godt blive C4 menigheder (Lokalt sprog, bibelsk tilladelige kulturelle og islamiske former, hvor nej til svinekød og vin og kæledyr og ja til islamisk klædedragt accepteres) Ja, man kan endda godt forestille sig, at der etableres C5 menigheder, der kan sammenlignes direkte med messianske jøder. Under alle omstændigheder vil vi i fremtiden se menigheder for MBB-ere og ledet af MBB-ere. Men det er en meget vanskelig overgangstid. Hvordan skal det nye arbejde ledes? Hvor skal pengene komme fra? Hvilke relationer skal man have til de evangelikale menigheder, som man teologisk langt på vej er enige med, men som man kulturelt er på kant med

På vej ind i denne fremtid begynder MBB-erne at overveje, hvad der kunne indeholdes i begrebet palæstinensisk kristendom.

M1 mener f.eks., at man skal bringe fasten ind i sin kristne praksis. Det er noget, man kender fra sin muslimske baggrund, men det er også noget, som har en lang kristen tradition bag sig. M3 springer nogle gange et måltid over sammen med sin hustru og lader de sparede penge gå til en fattig, der har større behov. M3 tænker det som en ritualisering af en vigtig pointe i NT

I hjørnet af Værestedet står en flere meter høj stak af kæmpe suppegryder. De tages i brug i forbindelse med ramadanen, hvor man bespiser tusindvis af muslimer. Det ses som en måde at læse kristendom ind i en muslimsk kultur. På samme måde kan man udmærket dele gaver ud som alle andre muslimer efter ramadanen. Der er mange gode kristelige grunde til at give naboer og bekendte gaver.

M1 viderefører en gammel muslimsk tradition med at slagte et får, hvis man får en datter, og to får, hvis man får en dreng. Når man har slagtet et eller to får, så fortæller man så om Abraham og Isak på muslimsk vis, men man fortsætter på kristelig vis ved at føre tråden frem til Guds endelige offer, Jesus Kristus, som er ofret for en hel verden.

Flere af vore MBB-venner lader deres hustruer gå med hijab, ellers bliver de moppet på arbejdspladsen. Troen sidder i hjertet, ikke i tøjet. Har man frihed til at lade være med at gå med tørklæde, så har man også frihed til at bære det, siger M1 og M3

Man kan også sagtens forstille sig en mere muslimsk gudstjeneste, der præges meget mere af dialog end af monolog.

M3 kalder måltidsfællesskabet en meget vigtig del af palæstinensisk kristendom. Han henviser til Johannes Åbenbaring, hvor det et sted hedder, at Jesus står for døren og banker, om nogen hører røsten og åbner døren, så vil jeg gå ind til ham og holde nadver med ham.

Invitationen til og deltagelsen i et måltidsfællesskab går meget dybt. Selve invitationen indebærer, at den inviterende indbyder til mad og venskab, og takker man ja, så takker man ja til både mad og venskab. M3 mener, man kunne ritualisere dette måltidsfællesskab og gøre det til en fast del af en gudstjeneste som en slags agapemåltid.

M2 viste med strålende øjne sit meget arabisk udseende Nye Testamente frem. Det har været meget omdiskuteret, hvorvidt man skal støtte udgivelsen af arabiske bibler. Især de udgaver, hvor man sletter ordet far og erstatter det med Gud, og sletter ordet søn og erstatter det med slave eller tjener, er omdiskuterede. Men selve forsøget på at trykke en arabiske bibler med arabisk udstyr og ornamentik til arabiske læsere, må anses for at være helt selvfølgeligt

M1 og M6 nævner også den patriarkalske del af den arabiske kultur. De vil begge forbeholde sig ret til, fordi det ikke er tro, men kultur, at blive ved med at bestemme over deres piger, selvom de er voksne. Først når de bliver gift, skal de løses fra farens autoritet, for så overtager manden myndigheden. Her kunne man godt overveje den form for kontekstualisering, der anser kristendommen som en art modkultur, der lægges ind i den modtagende kultur som en slags surdej, der kan brede sig og skabe en ny kultur.

M1 kan deltage som rådgiver i en shariaret. Han nævner også, at han kan lade sig overtale til at tage med sine drenge i moskeen. Den bemærkning er undtagelsen, der bekræfter reglen om, at der ingen kontakt er mellem MBB-ere i Palæstina og moskeen. Man kan deltage i en begravelse, og man vil selv blive begravet på en muslimsk begravelsesplads, fordi man juridisk set stadig er muslim. Men realiteten er, at man har brudt med moskeen. På dette punkt adskiller virkeligheden på Vestbredden sig fra andre steder i verden, hvor der opstår MBB-menigheder. Her kan man læse om menigheder, hvor op til halvdelen af medlemmerne jævnligt besøger moskeen. De ser det som et vigtigt sted af sociale grunde. De undlader blot at deltage aktivt i bønner eller bekende med på den muslimske trosbekendelse.

5.1. Interviews med ledere for arbejdet blandt MBB-erne i Jerusalem

5.1.1. L1

Vi fik et hint om, at der skulle være én i Jerusalem, der i al hemmelighed havde ydet en stor indsats i arbejdet blandt MBB-erne. L1 viste sig at være en meget venlig og gæstfri mand, som straks inviterede os indenfor. Vi talte kort sammen for at få en aftale den næste dags morgen. Pludselig spurgte han os, om vi kendte L5. Og da vi svarede bekræftende, blev han næsten mørk i ansigtet. Det var tydeligt, at han blev en smule utilpas, og måske ville han i virkeligheden gerne trække sig fra interviewet. L5 er nøglepersonen, sagde han afværgende. Det er ham, der ved det hele. Tal med ham. Men vi fastholdt vores ønske om et lille interview.

Næste morgen dukkede vi op som aftalt. Jeg fortalte om projektet og om mit personlige ønske om at lytte og lære om, hvordan man kommunikerer evangeliet til mennesker med en muslimsk baggrund. Vi kom til at tale mere teoretisk og alment om emnet: L1 spurgte, om det var Fullermethoden, hvor muslimer opfordres til at videreføre alle muslimske traditioner samtidig med, at de tror på Jesus, eller om vi gik ind for C5 metoden, hvor man viderefører sin muslimske identitet, men beriger den med Jesus-tro. Jesus bliver i denne udgave anset for at være "The most important" – måske ikke direkte Guds søn, men noget i den retning – "The most important!"

L1 fortæller, at han har været med i arbejdet blandt MBB-erne i 11 år. Nu har han droppet ned af hensyn til forretningen og familien

Det er helt afgørende i L1s optik at slå fast, at islam ikke er en religion, men en kultur og en nation. Det er med islam eller med en muslim, som det er med en dansker, der flytter til Sverige, men som kun ønsker at være dansker. Kun det danske dur, kun de danske juletraditioner og den danske julemenu dur. Kulturen betyder så meget for danskeren, så han til sidst vender tilbage til Danmark

L1 tager derefter udgangspunkt i et andet meget vigtigt forhold, nemlig forholdet mellem menneskers almindelige gudsbillede, som alle har i en eller anden udstrækning, og det gudsbillede, man får, når man ser på Jesus. Alle ved noget, men med Kristus ved vi mere.

Og med det udgangspunkt skal man leve sammen med og blive sammen med muslimerne. Det må ikke foregå som med danskeren i Sverige, som vil have det hele på sin måde. Det, danskeren står for, er både rigtigt og forkert. Det er rigtigt for danskeren og forkert for svenskeren. Tag for eksempel nadveren: Det ville være helt forkert at komme til et muslimsk land og kræve, at nadveren skal afvikles med vin. Vin er forbudt her. Her skal man fejre nadver med druesaft! Vi fra vesten har glemt, at vores udgave kun er rigtig for os. Kristus gør ikke op med kulturer, han bringer liv ind i kulturen.

Muhammed gjorde noget godt for kulturen, han løftede den ikke op på et højere niveau, han bevarede kulturen på et vist niveau

L1 fortæller, at Alliance Church er den kirke, der arbejder med MBB-ere både når det gælder Jerusalem, og når det gælder Vestbredden. Han fortæller, at der er mange MBB-ere. Og hvis vi får problemer med at finde nogle til interviews, så skal vi bare komme til ham

Inden vi takker for denne gang, tager L1 lige et ekstra tjek på os ved at spørge, om vi kender L15 og L16. Vi bekræftede, at vi kendte dem begge og, at vi ville komme forbi hos L1 igen.

Den 21. oktober 2013 mødte jeg L1 igen. L1 gav udtryk for bekymring for nogle af MBB-ernes sikkerhed. Alliance Church havde sagt til den "gamle gruppe": "Vi vil ikke være sammen med jer mere", og så havde den gamle gruppe svaret: "Vi vil heller ikke have med jer at gøre". Resultatet var blevet en regulær nødsituation, som ingen – i hvert fald ikke den gamle gruppe – havde ønsket. L1 er især bekymret for den familie, hvor datteren har ladet sig bortgifte til en kristen mand. Det er direkte ulovligt ifølge islam, og måske endda livsfarligt for kvinden og hendes mand. L1 er i gang med at arrangere en redningsaktion for familien.

Noget tyder på, at kirkens ledelsesgruppe ikke har meldt ordentlig ud, hvis overhovedet, om den nye "strategi" eller "metode". Nogle har hørt ledelsesgruppen bruge ord som "nyt blod", "ny gruppe" og "gammel gruppe". Men hvad man mener med ordene, det er ikke meldt klart ud. Til undertegnede har ledelsesgruppen sagt, at man er i gang med at opbygge et helt nyt arbejde. Det gamle arbejde var en fiasko. Det har kørt i ring siden 2005, siger man. Så nu har man besluttet at skifte spor. Og det koster både tid, penge og en masse opmærksomhed. Man ønsker at bruge den samme strategi overfor den nye gruppe (relieftjenesten, besøg, meget tæt supervision, personlig coaching) og så går man meget bevidst efter uafhængige unge, ikke mindst single mænd (man undgår dermed en masse bønner om nødhjælp og penge, som har tappet dem for kræfter). Den nye gruppe forventes at vise hurtigere tegn på "change" (de skal ikke bede om penge eller nødhjælp, og de skal forvente forøgelse, når de senest tre uger efter omvendelsen har fortalt om deres nye tro til deres nærmeste familie). Man er i gang med at lave flugtplaner, hvis det virkelig bliver alvorligt for nogle af de nye.

Den nye strategi ligner altså den gamle med hensyn til tæt supervision og støtte, blot ikke økonomisk, men den adskiller sig ved at stille krav om bekendelse senest tre uger efter omvendelsen. Den nye gruppe skal integreres i Mosaic Church fra begyndelsen af. Den gamle gruppe skal serviceres med én månedlig gudstjeneste. Det virker som en alibitjeneste, der skal dække over, at man reelt har nedlagt det gamle arbejde. Alle støttebesøg, al økonomisk støtte, alle konferencer og møder er nedlagt, som følge her af vil der også være stillinger/lønkroner til overs og dermed økonomi til det nye arbejde. Mens vi har været i Palæstina er to stillinger enten nedlagt eller halveret. Der er over de seneste år nedlagt mellem seks og otte stillinger.

Jeg beskrev dette billede for L1, som godt var klar over det, og som var meget uenig i strategien. Han sagde, at det var ham, der havde sat L5 og L7 sammen i et nye team. Problemet var de amerikanske protestantiske kristne, underforstået L5s og L7s koner, som ikke forstår arabisk kultur. Sammenstødene opfatter L1 som kulturelt og ikke teologisk betingede, hvilket strengt taget skulle være overkommeligt. Meget trist.

L1 gav også udtryk for kraftig uenighed i forhold til kravet om at bekende sin tro overfor den nærmeste familie, senest tre uger efter omvendelsen!

Vi blev enige om at udveksle e-mailadresser. L1 lovede at finde nye informanter. Meget lovende.

Jeg aflagde herefter flere besøg hos L1. Ved et besøg d. 30. oktober fortalte han, at han forleden dag var blevet meget vred på nogle, som var i familie med dén MBB-er, der havde solgt sin ejendom på toppen af Oliebjerget til en israeler (Den lejlighed/ejendom, hvor der altid flages med et provokerende stort israelsk flag) Manden blev kort tid efter skudt, ikke fordi han var MBB-er, men fordi han havde begået landsforræderi ved at sælge palæstinensisk ejendom til israelere. L1s vrede skyldtes, at man havde forsøgt at fortælle og tjene penge på en MBB-martyr-historie, som i virkeligheden var en historie om landsforræderi.

I øvrigt fortalte L1 ved samme lejlighed, at man arbejdede hårdt på at få reddet en MBB-familie ud af Palæstina, så hurtigt som muligt, fordi de var i akut livsfare

5.1.2. L2 og L3

L2 og L3 har lejet sig ind i nogle kælderlokaler til en kirke i Jerusalem. Her arrangerer de ugentlige møder for muslimer og MBB-ere i Jerusalem. Det er L2, der leder det såkaldte onsdagsarbejde. L3 har en studiekreds derhjemme med sin mand, hvor der også kommer MBB-ere.

L2 er en del af et lille evangelisk fællesskab, der er grundlagt af Marcel Rebiai, der er født i Algier, opvokset i en luthersk sammenhæng i Sverige og derefter har levet i mange år i Schweiz, hvor han grundlagde Forsonings Fællesskabet, hvis grundlæggende idé er, at både jøder og arabere gror på samme Abrahamstamme og dermed dybest set på den samme Kristusstamme. I dette dybe fællesskab ser man et stort forsoningspotentiale. Fællesskabets medlemmer har deres virke i Frankrig og i Jerusalem. De arbejder på grundlag af et ordensprincip om fælleseje (hver søster eller bror eller familie har sit eget økonomiske bagland, men alt hvad der tilflyder den enkelte går til fællesskabet) Som evangelisk orden opfatter fællesskabet sig som brobyggere mellem jøder og arabere. Det er et kristent forsoningsarbejde, der følger den enkelte og lever og lider sammen med vedkommende uden at overtage vedkommendes fjendebillede. .

L3 og L13 er gift med hinanden. De er tilknyttet Alliance Church. L2 og L3 har begge arbejdet blandt MBB-ere i 17-20 år. Men i de senere år er det, som om der er et vældigt gennembrud for arbejdet. L13 leder et tilsvarende arbejde for mænd, men dette arbejde har indstillet deres fællesmøder i kirken, fordi de har været udsat for nogle trusler. Nu møder L13 sine kontakter rundt i hjemme og i en studiekreds i hans eget hjem

Vi mødtes med L3 på kirkens gårdsplads. En palæstinensisk kvinde med et mindreårigt barn er der også. Hun er fraskilt og er én af de såkaldte MBB-ere, der kommer i huset. Vi går ned i kælderen og sætter os på fire plastikstole midt i det store rum, hvor møderne holdes.

De fortæller, at arbejdet ikke kun foregår blandt muslimer, men også blandt jøder. Det handler om evangelisering og forsoning. Deres leder har skrevet om jødedom, Islam og kristendom. Lige nu er han i udlandet. Måske kan vi mødes med ham senere. Arbejdet vedrører hele familier – mænd, kvinder og børn. Det er vigtigt for dem, at arbejdet rummer hele familier.

L2 og L3 fortæller, at der ikke er mange, der er blevet "real believers", men der er mange, der er på vej mod at blive Jesustroende. Både L2 og L3 taler arabisk og hebraisk. De er dagligt i gang med at skabe kontakter for missionsarbejdet. De ser arbejdet som udsæd, små frø, der lægges i jorden og måske en dag får vand og varme nok til at gro. Måske vil de selv - måske vil andre - komme til at høste senere. Nogle gange er der kun kort tid mellem såning og høst, andre gange er der rigtig lang tid.

Man skal være klar over, at islam både socialt og religiøst er et kulsort mørke. L3 fortæller et eksempel fra den samme dag: En kvinde kommer forbi. Hun fortæller, at hun hverken tror på Djævelen eller på hekse, men hun har lagt mærke til, at når hun lægger hænderne på syge, så sker der noget. L3 havde nævnt Jesus-navnet for hende, men så snart hun gjorde det, så blokerede og stivnede kvindens ansigt

Muhammed er ansvarlig for det sataniske mørke, muslimer befinder sig i, siger L3 og fortæller om den muslimske tanke, at det ikke var Jesus, der døde på korset, men en anden, der lignede ham, og som havde

samme navn. Altså at der havde været tale om en forbytning, der betød, at det ikke var Jesus, der døde, Jesus var blevet reddet direkte hjem i himlen til Gud. Og han vil komme igen engang.

Engang havde L2 besøg af en MBB-er i sit hjemland. I den anledning inviterede hun gæster på besøg. En af dem spurgte MBB-eren, om der ikke var noget som helst, man kunne tage med sig fra sin muslimske baggrund, hvortil MBB-eren svarede: Islam er et stort mørke!

Nogle MBB-ere lever til dels tvunget af omstændighederne et dobbeltliv. De opfører sig på en måde, når de er til møder i kirkens kælder eller taler med de kristne, og de opfører sig og tænker anderledes, når de er sammen i familien.

Onsdagsarbejdet startede for to år siden. Den ene onsdag kommer der mellem 15 og 40 kvinder til hvad man kunne kalde oplysning om kristendom. L2 og L3 kalder det præevangelisering. Den anden onsdag samles den del af kvindeguppen, der ønsker at tage skridt hen imod at blive Jesustroende. "Discipling" kalder L2 og L3 det. Denne gruppe er noget mindre end den første.

Antalsmæssigt går det op og ned i grupperne. Hvis nogle af mændene ser sig gale på arrangementerne og dukker op og laver larm og går aggressivt og chikanerende i diskussion, eller de dukker op for at identificere enkeltpersoner, som de så bag efter kan komme efter, så falder deltagerantallet forståeligt nok.

L3 fortæller en spøjs oplevelse: En muslimsk mand kommer forbi og fortæller med alvor i stemmen, at han har haft en drøm, hvor en engel kom til ham og skrev på et stykke papir, at "Islam er sandheden og Muhammed profeten". "Jamen, kære" havde konen så sagt "Du kan jo ikke læse..!". Senere er manden begyndt at køre sin hustru til og fra møderne hver onsdag ...

En anden truede sin kone med skilsmisse, hvis han så meget som en eneste gang tog hende i at bede til Jesus. Ja, selv hvis han opdagede, at hun inde i sit hjerte havde bedt en bøn til Jesus, så ville det være nok til skilsmisse. Forleden dag var L3 på besøg i familien. Kvinden havde tigget og bedt om et besøg. Så de var kommet, og de havde talt sammen, og L3 havde endda taget sig den frihed - uden først at få lov - at bede en bøn for kvinden og hendes familie. Manden var i hjemmet og kunne høre det hele. Men det gik ... Og så havde L3 understreget for kvinden, at ingen kunne bestemme over et menneskes hjerte, kun Gud. Derinde, hvor kun Gud og kvinden var til stede, derinde var der fuldstændig frihed.

En mand fortrød, at han og hustruen var blevet Jesusfollowers. Det havde nemlig betydet, at konen havde smidt sløret; og dét var så ydmygende og skamfyldt for ham, at han fortrød, at de var blevet Jesustroende. Han kunne næsten ikke leve med det autoritetstab, som det indebar. Nu skete der så imidlertid det, at familien flyttede til en kristen landsby. Her gik kvinderne ikke med slør. Og så var problemet pludseligt ikkeeksisterende.

L3 fortæller, at de altid opfordrer til dialog. Lad os lægge fordommene til side og gå i dialog, inviterer hun. Men når de så går i dialog, så er det vigtigt for hende at være helt klar i mælet. Hun taler rent ud om den kristne tro. De beder for og med dem; og de spiser sammen.

Julefesten er årets højdepunkt i arbejdet blandt muslimer. Omkring 400 deltager, og der bliver festet igennem og delt gaver ud i stor stil.

Min kone spørger, om hun måske kan få lov at deltage i et onsdagsarrangement. Måske, måske .. de er ikke så glade for folk, der bare kommer og glor på kvinderne. Og der sker også nemt det, at kvinderne med det samme tror, at der er penge til uddeling, når der kommer vesterlændinge. Men, men hvis min kone vil involvere sig og ikke bare observere, så er det nok muligt. Og det bliver muligt. Min kone får lov til at deltage i to arrangementer med muslimske kvinder. Det gør stort indtryk og virker meget velstruktureret. Møderne har både et diakonalt og missionalt sigte. Nogle er rent faktisk blevet Jesustroende. Vi møder én af dem senere (K6)

Jeg når at spørge til visse MBB-eres dobbeltidentitet. Og L3 svarer med at henvise til en messiansk jøde, der blev spurgt, om vedkommende var kristen. Spørgsmålet var blevet besvaret med et prompte og klart nej. Vedkommende var "messiansk jøde"! Sådan kan MBB-ere også godt reservere sig overfor begrebet "kristen" De vil hellere kalde sig Jesustroende. Og skal de endelig omtales som en forkortelse, så hælder de mere til BMBs "Believers with Muslim Background!"

Vi får også en aftale med L3 og L13 om at møde nogle MBB-ere. Desværre udebliver MBBerne den pågældende aften, men vi får et meget smukt indblik i deres arbejde.

5.1.3. L4

Vi møder L4 i hans kontor i en teologisk uddannelsesinstitution.

Da L4 blev præst i Alliance Church i Jerusalem i 1998 kom han til en kirke, der havde været i mission i mellem 80 og 100 år. Men det var også en kirke, der konsekvent havde manøvreret udenom det store muslimske flertal. Arbejdet havde kun været rettet mod de to procent, som i forvejen havde en kristen baggrund. Der var mange grunde til, at tingene var blevet, som de var: Frygt og uvidenhed var nok to hovedgrunde. Men for L4 var det her et problem. Han oplevede et misforhold mellem det, at der var 80 evangelikale menigheder rundt på Vestbredden, men ingen af dem havde et målrettet arbejde i forhold til den store muslimske majoritet. Som en understregning af misforholdet nævner L4, at der bor 1.7 mio. mennesker i Gaza, heraf er kun et par tusinde registrerede som kristne. Og ca. 800 som troende. I det hele taget kunne man tælle kontakterne til muslimer på én hånd.

Lige så stort problemet var, lige så lille var modet til at gøre noget ved det. Med L4s ord var det "unfair" overfor det store flertal. I 1999 blev L4 Head Reverent i Alliance Church i Jerusalem. Og dermed var spørgsmålet om forholdet til det muslimske flertal i Palæstina sat øverst på kirkens dagsorden. Hvad skulle man gøre? Skulle der deles traktater ud? Skulle man åbne et Radio Program? Inden de skulle noget som helst, så skulle de bede om klarhed. Gud måtte give dem en nød for denne opgave. Det var ham, der skulle få missionsbacillen til at brede sig. Og det var lige, hvad der skete.

I år 2000 kom den anden Intifada. Alle problemerne blev værre og værre. En arbejdsløshedsprocent på 75 siger mere end mange ord. I Alliance Church besluttede man at åbne for "fødevarehjælp uden bibler under maden". De målrettede arbejdet mod den nordlige del af Vestbredden. Der kom og er stadig et arbejde i gang. L4 og en anden startede arbejdet. De missionerede ikke, men når en palæstinenser møder en kristen,

så kommer spørgsmålene nærmest af sig selv. Det blev til mange, mange samtaler, megen bøn og forbøn. Mange havde allerede stiftet bekendtskab med kristendom gennem radio og på TV - og gennem drømme. Det sidste var og er meget udbredt. Man kan mene, at det er ordet, der skal gøre sin virkning, men man kan ikke komme udenom, at næsten alle, der bliver kristne, oplever drømme.

Mange oplevede også helbredelser. En kvinde oplevede, hvordan en tumor forsvandt efter forbøn. Den var væk i løbet af en nat. I dag har alle hendes børn en tjeneste i menigheden. (L4 hentyder til familien omkring M6 og K4, som er interviewet ovenfor. Han er enten ikke opdateret om bruddet med kirken eller ønsker han at lave et pænere billede af virkeligheden) Det diakonale arbejde var i den grad åbnende. I 2006 var der 6 fuldtidsansatte medarbejdere, der var over 100 MBB-ere, fordelt på mindre grupper. Nu er der 70-80 fordelt på fire grupper.

L4 understreger, at de i Alliance Church fokuserer på integration, hvormed menes, at målet er, at MBB-erne blot bliver almindelige medlemmer af menigheden. I øvrigt forsøger de at kalde MBB-erne BMB-ere, altså Believers with Muslim Background. Men det er ikke nogen enkel opgave. Der er stadig et stort arbejde i forhold til kulturforståelse og accept på begge sider. Kun en gang om måneden skiller vi menigheden, nemlig når der er MBB-møde/gudstjeneste i Ramallah

MBB-erne uddannes sammen med CBB-erne på forskellige konferencer. F.eks. tager man hvert år på "Hele kirkens retræte". På konferencerne er der mulighed for uddannelse, og der er mulighed for at forholde sig til konkrete problemer, f.eks. ægteskabsindgåelser. Her er lovgivningen negativ både i Palæstina og i Israel, hvor det heller ikke er tilladt at gifte sig hen over religiøse skel. CBB-erne skal på deres side igennem en årelang proces for at acceptere, at MBB-ere f.eks. godt kan blive ledere i arbejdet. Det bliver de trænet til. Og det er også lykkedes, at få MBB-ere placeret i tjenester som diakoner og ældste. L4 nævner M1 og M3 som eksempler på MBB-ere som er blevet ledere. Der er også endnu et eksempel på en, der var leder i Nablus, men som måtte flytte til Tyskland, fordi hun blev gift med en mand fra Yemen, som de israelske myndigheder desværre ikke ville give opholdstilladelse

Jeg spørger til dem, der bruger islamiske traditioner i deres kristne kontekst. Det er tydeligt, at vi her kommer til et meget vigtigt punkt for L4. Jeg nævner konference på Mallorca, herunder John Travis. L4 anser John for at være en ven – han er en god mand – der arbejder med Insidermovements. Men hans metode vil ikke virke i Mellemøsten. L4 er bekymret for at blande tingene for meget. Der er stor risiko for synkretisme, siger han, og henviser til et eksempel på en Jesus-moske i Amsterdam, hvor man skal stille skoene udenfor og knæle på bedetæpper til gudstjenesterne. L4 er helt med på, at det er muligt at etablere en Jesus-moske, men når det kommer til Kristologien, så viser det sig ofte, at det ikke holder.

L4 rejser sig og begynder at hive bøger ned, som jeg skal læse. Han lover at sende sin Ph.d. om emnet. Paul Gordon Chandlers bog om Mazhar Mallouhi dukker også op. Jeg spørger, om L4 anser ham for at være kristen. Han afviser at tage stilling. Nogle siger, han er en kristen bror, andre siger, at han ikke er. Det er ikke op til mig at dømme, siger L4. Til sidst lægger L4 bogen "Chrislam" på bordet. Den skal jeg læse inden konferencen.

Vi føler, at vi har fået en ven og rådgiver. L4 vil meget gerne hjælpe fremadrettet

Jeg spørger, om der er en eller to, jeg absolut skal møde. Han nævner L7 og L5 ...

Det er meget klart, at L4 går ind for integration, ikke separation ...

5.1.4. L5.

L5 bor sammen med sin hustru, L9. De er det første missionærpar udefra, som slår sig ned og bor på Vestbredden. Første gang, vi mødte L5, var til en hemmelig MBB-gudstjeneste i Mosaic-Church i Ramallah. Kirken har lokaler på øverste etage i en kontorejendom, hvilket indebærer, at den hemmelige del af menigheden kan færdes ind og ud af ejendommen uden at blive opdaget. L5 ledte gudstjenesten og prædikede. Desværre deltog kun to MBB-ere, hvor af den ene, M1, var kommet, fordi han var vores chauffør. Da vi hilste på L5 efter gudstjenesten, spurgte han, hvor vi kendte M1 fra. Jeg svarede, at jeg havde mødt M1 første gang i februar 2012 i Palestinian Bible Society i Ramallah. L5 virkede ikke tilpas ved mødet og med forbindelsen mellem M1 og os. Vi spurgte, om vi kunne mødes og tale sammen, så han kunne fortælle om arbejdet, men det kunne han ikke tage stilling til, før han havde talt med ledelsesgruppen .

Anden gang, vi mødte L5, var til en offentlig engelsksproget gudstjeneste i Mosaic Church. Der deltog ganske få MBB-ere, omkring 10 med kristen baggrund, de to par, der står med ledelsen af den nye menighed (L5 og L9, L6 og L7) Lederen af Alliance Churchs arbejde i Palæstina, L10 og hans kone, L11. En gruppe koreanere (6 – 8 stykker) der er udsendt til Vestbredden fra en kristen menighed i Korea (officielt læser de arabisk). Den nye missionær, L17 og hans hustru, L18. L17 skulle prædike. Han var meget imødekomende og glædede sig højlydt over mit projekt. L17 inviterede mig uopfordret til at mødes med ham og L5 den følgende tirsdag d. 1. oktober. Hver uge havde de personalemøde. Og når det var MBB-ere, det handlede om for mig, så skulle jeg endelig møde L5, da det var ham, der havde hænderne fyldte med MBB-ere. Jeg sagde ja og mange tak med det samme. Så nu havde jeg en aftale med L5, uden at han vidste det...

Tirsdag d. 1. oktober kl. 9 om morgenen stod vi klar ved døren til kirken. Hverken L17 eller L5 var ankommet. Lidt efter dukkede L17 op. Han hilste ikke så varmt som første gang, vi mødtes. Vi fik os placeret i et mødelokale. L5 dukkede op og virkede tydeligvis ubehageligt til mode. Ingen kaffe. L17 spurgte en lidt forvirret L5, om han vidste om vores ærinde. Det gjorde han.

Jeg blev bedt om at præsentere mig selv og mit projekt. Det var rigtig fint, for så fik jeg mulighed for, mens L17 hørte på det, at præsentere mit ærinde, nemlig at jeg ude for at lytte og lære for min egen del, og for at samle informationer til Dansk Missionsråd.

Jeg refererede til mødet med L4, der havde fortalt os om arbejdet i nullerne, hvordan det var vokset meget hurtigt, hvordan de i 2006 havde seks fuldtidsansatte i arbejdet blandt MBB-ere på Vestbredden. Nu virkede det på os, som om arbejdet var i et lavere gear med færre deltagende og færre ansatte.

Og nu var det L5s tur til at fortælle. Han lagde ud med at understrege, at han ikke ønskede at tale om fortiden - de første ti år. De havde nemlig besluttet sig for en ny begyndelse, hvor hovedordet var kvalitet

fremfor kvantitet. L5 fortalte, at troværdighed er et helt afgørende tema i arbejdet. Når man først er indgået i en relation til et andet menneske, så er det vigtigt, at man ikke pludselig forsvinder ud af vedkommendes univers igen. Man skal blive, pleje, skabe disciple. Og når de nye "børn" er store nok til "flytte hjemmefra", så skal man støtte dem i det. Og så er det dem, der skal få kirken til at vokse med nye "børn", som de så er forpligtet på

De havde været mange. Nu var de kun få tilbage. Lige nu havde L5 seks nye MBB-ere, som han – med Guds og Helligåndens hjælp - forsøger at skabe disciple af. Den nye tilgang, som ledelsesgruppen havde besluttet sig for i 2012/2013, går ud på, at de nye MBB-ere snart efter at de er blevet Jesus followers skal fortælle deres allernærmeste om deres nye tro – og allernærmeste defineres som kone/ mand / børn. Dette punkt er helt centralt i det nye arbejde. Det er en form for test på seriøsiteten af omvendelsen. De sidste ti år havde man ladet folk leve med hemmeligheder i forhold til deres familier alt for længe. Den linje havde helt forladt. Der havde været alt for meget forvirring om motiver til, hvorfor folk ønskede at være en del af fællesskabet. Var det pga. troen, eller var det pga. den økonomiske støtte? Den nye linje passer, ifølge L5, sammen med Jesu ord om, at man skal være parat til at tage sit kors op og følge ham og være parat til at lide for Jesu skyld. At blive henvist til Guds beskyttelse alene er testen på seriøsiteten af ens omvendelse. Og skulle forfølgelsen komme, så er det bare en del af pakken, og så vil man opleve Guds beskyttelse og omsorg, uanset om det ender med død eller overlevelse. Det var slut med at reagere på problemer ved bare at komme og bede om penge.

L5 selv har en stærk fornemmelse af, at det kun er et spørgsmål om tid, før han ikke kan være på Vestbredden længere. Hans tilladelse til at bo og arbejde på Vestbredden er begrundet i hans humanitære opgaver for den NGO, som har ansat ham.

To gange har han oplevet problemer: En gang, da én fra sikkerhedspolitiet forsøgte at infiltrere arbejdet. En anden gang da mænd med tilknytning til et ekstremistisk parti bad L5 om at dukke op på et bestemt sted på et bestemt tidspunkt. L5 havde en anelse om, at situationen var problematisk. Og det blev også hurtigt klart, da han mødte tildækkede folk med skydevåben, der beordrede ham til at køre bilen op på en høj i nærheden. Da tænkte L5, at det nu var ham, der bar et kors sammen med Kristus. Og måske skulle han dele skæbne med sin Herre nu. Men det endte af uforklarlige grunde med, at mændene, da de var kommet op på højen, sprang ud af bilen og råbte ham ind i ansigtet, at han skulle stoppe med al den evangelisering. Og så havde de forladt bilen. Fra da af forsøgte L5 at være mere opmærksom på at bevæge sig under radarhøjde.

Jeg nævnte, at det måske var lidt nemmere for ham end for mange MBB-ere, der ikke havde mulighed for at forlade Vestbredden. Men det var de opmærksom på, og der blev arbejdet på forskellige nødplaner for enkeltpersoner som var havnet i store problemer

Jeg spurgte, hvad der var blevet af de 200 til 300 MBB-ere, som de havde haft kontakt med, og L5 svarede, at de var som de forskellige jordbundstyper i Jesu lignelse om sædemanden. Fuglene havde været og spist sæden i mange tilfælde, så der var ikke kommet noget ud af det. Andre havde oplevet, at tidselbemyringer havde taget livet af dem osv. Lidt mærkeligt at høre på, når man ved, at de gamle MBB-erne netop forsøger at samle sig i nye grupper og skabe sig et overblik over situationen, så de kan navigere i deres nye virkelighed, som de faktisk ikke rigtig kender, men alligevel lever midt i. Ledelsen har nemlig valgt at være helt tavs om forandringen. De svarer ikke på henvendelser hverken mundtligt eller skriftligt.

L5 nævner afslutningsvis en anden del af den nye strategi. Han tegner den på et stykke papir. Vestbredden er blevet delt op i seks dele, som man håber at nå med evangeliet. Belært af de sidste ti års fejltagelser, forsøger man nu at gå til toppen eller ledelsen af en egn. Her lægger man sin vision frem og søger om tilladelse til, at man sender nogle, som kan deltage i det humanitære hjælpearbejde. Hvis der så kommer et ja, så er man dels sikker på de lokale myndigheders opbakning, og dels sikker på, at opbakningen ikke er begrundet i en forventet økonomisk efterbevilling.

Jeg slutter med at spørge til, om de seks nye MBB-ere deltager i de engelsksprogede gudstjenester. Det gør de, siger L5, og tilføjer, at M5 allerede er i gang med at undervise i søndagsskolen som en del af hans disciplintræning. Jeg spørger så, om det er muligt for mig at få lov at interviewe et par af dem. Det er okay, siger L5

5.1.5. L6 og L7

Vi har bedt om et møde med L6 og L7. De er som ægtepar en del af ledelsen af MBB-menigheden på Vestbredden, men de bor i Jerusalem, hvor deres to børn går i skole, og hvor L7 underviser en hel del i Alliance Churchs lokaler i Christian Quarter. Mødet foregår i deres hjem. Der serveres kage og kaffe.

Det er tydeligt, at vi er på "tålt ophold" i Jerusalem. Noget af det første, L7 siger, er, at vi skal lade være med at spørge børnene om børneopdragelse. Med andre ord: Lad være med at betragte MBB-erne som sande vidner om deres egne forhold.

L7 anbefaler en helt anden tilgang til emnet: Et systematisk teologisk arbejde om gudsbegrebet i Islam og i kristendommen. I Islam bruges Gud som argument for undtagelser. På den konto får Muhammed alle sine hustruer. I Kristendommen har Gud valgt selv at følge den lov, han i princippet kunne se bort fra. Kan Kristendommens Gud vælge at tilgive uden et offer, ligesom Islams Gud har valgt at gøre. Ja, han kan, men han vil ikke, for han har valgt at holde den lov, som han selv har skrevet. Gud vælger at se bort fra hans ret til undtagelser. Så korset er Guds frie valg som baggrund og begrundelse for tilgivelsens mulighed. I forhold til skabelsens lov har Gud valgt at bruge sin ret til at bryde loven, tænkt blot på miraklerne, som er brud på skabelsens lovmæssigheder. Men Gud har aldrig valgt at bruge sin ret til at se bort fra moralloven, siger Basse

Når muslimer bliver kristne, så har de altid en række spørgsmål: Hvordan skal vi bede? Hvordan skal vi vaske vores hænder? Hvor mange gange må man slå sin kone? De har været vant til en fuldstændig gennemreguleret tilværelse, og de har et stærkt ønske om, at dette må fortsætte i deres tilværelse som kristne, men sådan er det ikke at være en kristen; her skal man nemlig lære at tænke selv. Der er ingen facitlister for kristne mennesker om alle mulige spørgsmål. Derfor bruger L7 og L6 et studiemateriale, som er udarbejdet af Billy Graham, hvor der er en række emner og seks bibelvers til hvert emne med opfordring til selv eller i en gruppe at gennemtænke tema i forhold til bibelvers

For ledelsesgruppen er det vigtigt at stille muslimerne overfor et valg. Der skal vælges side i kampen mellem det onde og det gode. Og alt mindre end hele Kristus er bare religion, som ikke betyder andet end et sæt værdier eller nogle regler. Som en hjælp til at foretage dette valg og blive tro mod sit valg, prøver man at integrere MBB-erne i det almindelige menighedsarbejde og gudstjenesteliv. Det indebærer imidlertid en del vanskeligheder, for MBB-erne er genstand for en del mistænksomhed fra den del af menigheden som er vokset op som kristne og som har en lang erfaring i, hvor lidt man kan stole på det muslimske samfund. En gang var der således nogle med kristen baggrund, der nægtede at tage med på en konference, hvor der deltog Jesustroende med muslimsk baggrund.

Noget af det, der har frustreret L7 og L6 og hele ledelsen er, at de føler, at de siden 2005 har "gået i rundkreds om sig selv". Der er ikke sket noget. De frugter, man ventede at se, er ikke kommet. Så i dag vil man ikke betegne en troende som "potentiel troende", medmindre vedkommende er villig til at fortælle sin allernærmeste familie om sin nye tro - Med allernærmeste menes ens kone, ens mand, ens børn. Hvis vi ikke havde sat det op som et absolut krav, så ville vi kunne fortælle om hundredvis af Jesus followers, men erfaringen har lært dem, at det er vigtigt at vælge side og bekende kulør om sin tro til sine nærmeste. Med til at fastholde denne strategi hører også, at de bedste og mest effektive vidner findes blandt hele nye kristne. L7 og L6 fastholder kravet, også selvom det skulle indebære risiko for at et forældrepar mistede deres børn, fordi familien valgte at bruge retten til at tage børnene, hvis forældrene skifter tro. Vi er meget direkte, siger L7, i forkyndelsen og undervisningen, i praksis kan vi godt være lidt mere imødekommende. Hvis der er behov for en måneds tid for den enkelte, inden man fortæller sin familie om sin tro, så vil det være okay.

Jeg forsøger mig med at sige, at hvis jeg formulerede sådan et bekendelseskrav overfor en muslim, så ville jeg ikke undre mig, hvis vedkommende sagde: Det kan du sagtens sige! Og L6 svarer, at de præcist af sammen grund igennem flere år har bedt Gud om rejse "indfødte" ledere, som vil være i stand til at sætte ord på dette som et menneske, der selv løber en risiko.

Jeg prøver at henvise til internationale eksempler på, at muslimer støttes i at holde deres tro hemmelig, senest fra konferencen på Mallorca d. 25-27- september 2013, hvor et Østafrikansk feltstudium med omkring 400 informanter fortalte historien om en gruppe, der langsomt bevægede sig væk fra Koranen og Moskeen til Bibelen og deres eget hus uden kristne symboler. L7 mente imidlertid, at det hang sammen med det store antal, der lokalt var gået over til kristendommen.

De nye troende må vise tillid til Guds beskyttelse. Det er i virkeligheden den bedste lektion i discipelskolen, den lektion, hvor man øver sig ikke bare med sin hjerte, men også med sin krop.

En hård, hjerteløs linje, der ikke viser hensyn til afgørende æresbegreber i den muslimske familiekultur.

På vejen hjem med letbanen er vi chokerede og rystede. Hvordan kan L7 og L6 sidde og male dette billede af umodne Jesustroende muslimer, når de selv kender en hel gruppe af modne Jesustroende muslimer, der oven i købet har spurgt efter uddannelse i pastoralledelse af en menighed. Modne Jesustroende muslimer, der har henvendt sig til ledelsen med ordentlige og lavmælte ønsker om mere plads og mere indflydelse på ledelsesniveau – i første omgang endda med villighed til at nøjes med status som observatør.

Hvad har de fået ud af det? Jo, de seks fuldtidsansatte i 2006 er reduceret væsentligt. Og den periode, vi har været her er der yderligere halve stillinger, der er røget.

Ledelsen har valgt en ny metodologi, en ny strategi, men den har samtidig valgt ikke at fortælle om det. Stille og roligt nedlægges det gamle arbejde efter salamimetoden: Færre og færre ansættelser, færre og færre arrangementer og gudstjenester

5.1.6. L8

L8 er leder af Jordanian Bible Society i Amman. Han var i begyndelsen af nullerne leder af Palestinian Bible Society i Israel. Sammen med L4 spillede L8 en hovedrolle i ledelsen af arbejdet blandt Muslim Background Believers i disse år.

Efter flere forsøg på at skabe kontakt med L8 lykkedes det pga. nogle meget heldige omstændigheder.

L8 indledte samtalen med at spørge, hvem jeg havde talt med på Vestbredden. Ikke nogen heldig start, fordi jeg var nødt til at svare, at det var hemmeligt... Min kone overværede samtalen, som ikke blev optaget på iPaden.

L8 talte i overskifter, fordi de var på vej hjem efter weekenden i Jerusalem. Men han lovede, at vi kunne vende tilbage og fortsætte samtalen, når han igen skulle til Jerusalem d. 19-22. november 2013. Det skete desværre ikke. L8 dukkede ikke op i CMA igen, mens vi var der

Første overskrift:

Lad være at presse folk til at betale en pris, du ikke selv er villig til at betale. Denne overskrift rammer lige i hjertet på Alliance Church nye strategi, der blev formuleret i slutningen af 2012 og begyndelsen af 2013. Strategien er omtalt af både L5 og L7 og L6 i ovenstående interviews. Den går ud på, at man skal bekende sin tro for sine nærmeste umiddelbart efter, man er kommet til tro. Af sjælesørgeriske hensyn kan man udsætte det i tre uger.

Jeg nævner Alliance Churchs' nye strategi for L8. I første omgang bekræfter han plausibiliteten ved at referere til afrikanske erfaringer med "clearcuts", hvor nye troende opmuntres til at bekende med det samme. For nogle indebærer det livsfare, siger han. Jeg modificerer hans afrikanske reference ved at henvise til Ben Najas store studie, der udkommer sommeren 2014. Her er der ingen, der tvinges ud i bekendelsesforpligtelser hverken med det samme eller tre uger efter. Det lytter L8 til og siger, at i nogle tilfælde vil et clearcut være det rigtige, i andre tilfælde vil det være helt forkert, man kan ikke på forhånd lave regler med tidsgrænser på bekendelsesforpligtelsen. For: "Do not push people to pay a price you are not ready to pay yourself!"

Anden overskrift:

Hadet mellem kristne arabere og arabere med muslimsk baggrund er stærkere end hadet mellem arabere og israelere. Hvis det er rigtigt, så bliver meget af det, vi har oplevet og har lagt øre til forståeligt. De forstår ikke hinanden, for der er en dyb, nedarvet mistænksomhed mellem dem

Tredje overskrift:

Der er meget stor forskel på at missionere blandt muslimer i lande, der har haft et kristent missionsarbejde igennem 100 år, i forhold til at missionere i lande, hvor der ikke har været et kristent arbejde forud.

L8 uddyber denne overskrift: Kristne missionsorganisationer har igennem alle årene haft behov for myndighedernes beskyttelse. Men derved er de blevet fedtet ind i loyalitetsforhold, som i muslimernes øjne er blevet set som, at de er på myndighedernes side og derfor er ligeså utroværdige som myndighederne. På samme måde har med de lokale kristne. De er også blevet betragtet med dyb mistænksomhed. Og de er selv præget af dyb mistillid til landsmænd med muslimsk baggrund. Bibelen og myndighederne og de kristne og missionærerne er dermed blevet en stor grød, som man skal holde sig langt væk fra. Magthaverne og Bibeltilhængerne er på en måde blevet synonyme.

En katolsk præst blev spurgt, om han ville døbe to konvertitter. Det sagde han nej til med begrundelsen: Skal jeg redde to og miste 200?

Fjerde overskrift:

Skal araberne frelses fra islam eller fra deres synder?

L8 uddyber ved at spørge selvransagende: Skal vi frelses fra vores kultur eller skal vi frelses fra vores synder. Og hvis det er vores synder, vi skal frelses fra, hvorfor skal muslimerne så ikke også nøjes med at frelses fra deres synder. Med andre ord: man må skelne mellem tro og kultur.

På den anden side skal man heller ikke trække kulturkortet overfor et ethvert kritisk spørgsmål eller enhver kritisk bemærkning over for levemåder. (Jf. den kontekstualiserings tilgang som i evangeliet ser et modkulturelt potentiale) Og L8 nævner forskellige etiske temaer som eksempler: at slå sin kone, at lyve.

Femte overskrift:

Hvad betyder det for troværdigheden af missionen hvis endetidsmotivets om at nå de unåede er bærende?

Kan man tænke sig, at man så ikke med troværdighed og troskab vil gå ind i lange venskaber med MBB-ere. Det handler kun om at give evangeliet videre til unåede. Og når det er sket, så går man videre, og så er der måske nogle der sidder tilbage med en dårlig smag i munden. Vi var åbenbart kun en station på vejen. En indsamlingsartikel til missionstidsskriftet

5.2. Sammenfattende analyser af samtalerne med lederne af arbejdet blandt MBB-ere

Omkring årtusindeskiftet er der nogle spirer, der gror inde på Vestbredden. To unge mænd møder kristendommen hver på sin måde. Den ene M1 møder kristendommen på TV, men søger og får kontakt med L8. Og den anden er åndeligt søgende. Han har problemer med sin egen religion. Hvordan kan en Gud, der forbyder os at lyve, hvordan kan han lyve om Jesu død. M3 får også forbindelse med L8. Både M1 og M3 bliver Jesustroende. L8, som er leder af Bibelselskabet, yder dem en fantastisk hjælp.

Nogenlunde samtidig får Alliance Church en ny præst L4. Han bliver ret hurtigt headreverent. L4 har en vision. Han ønsker, at den palæstinensiske kirke skal række ud til det store muslimske flertal. De er 2% kristne og 98% muslimer i Palæstina. I kirken begynder man at overveje veje og midler. Man opretter en relieftjeneste. L1 bliver ansat. Der er efterhånden et team. Hurtigt får man kontakt med flere muslimer, der ønsker at blive Jesustroende. M1 og M3 bliver en del af arbejdet. I midten af nullerne er der 6 ansatte i relieftjenesten. Der laves afdelinger og opbygges centre. L5 bliver knyttet til arbejdet oppe i nord. Han samarbejder med M10. Men der opstår store problemer i arbejdet, som ender med, at L5 bliver fyret. L14 sendes op til centeret. Der er krise, og det ender i konflikt og i et brud. Man er uenige om brugen af midlerne. Store internationale støttebeløb holdes tilbage, fordi man kommer i tvivl om brugen af pengene. L5 får ganske pludseligt og meget overraskende en ny stilling som præst for MBB-erne på Vestbredden. Men også dette valg er problematisk. K1 stod nemlig til at få den stilling. Hun bliver frygtelig skuffet over ikke at blive valgt. Hun overvejer, om det er fordi hun har udtalt kritik overfor ledelsen med hensyn til brugen af indsamlede midler. K1 nægtede at lave skønmalerier overfor internationale donororganisationer. Det ender i et brud. En for én bliver MBB-erne fyret. Det er svært at vide, om det er pga. uenighed eller, om det er fordi pengene slipper op. Da vi kommer på besøg i efteråret 2013 er denne proces stadig i gang. Også mens vi er der, bliver MBB-ere fyret eller bliver sat på deltid. Er det fordi pengene bliver stadig færre, eller har MBB-erne ret i, at der købes for fint og for dyrt ind af biler og huse og massagestole til lederne.

Mistiliden bliver dybere og dybere. I overgangen mellem år 2012 og 2013 beslutter den nye ledelse af arbejdet på Vestbredden (L5 og L9, L6 og L7), at man vil lave en "ny gruppe". Eller som det også udtrykkes: Der skal "nyt blod" til. Nu ville man gå efter kvalitet, ikke kvantitet. Det skal være slut med, at folk i årevis kan holde deres Jesustro hemmelig. Regel nr. 1 i den nye gruppe er, at man skal bekende sin tro for sine nærmeste umiddelbart eller senest tre uger efter sin omvendelse. Teologien er, at man skal være villig til at dele kår med Jesus, og man skal opleve i livets skole, at Jesus holder sit løfte om at gå med på alle dage. Og skulle det blive for hedt for nogle af de nye troende, så de kom i livsfare, så ville man lave flugtplaner og få folk ud af Vestbredden i sikkerhed. Og regel nr. 2 er, at man ikke skal komme og bede om økonomisk hjælp. Man orker ikke længere de mange bønner om økonomisk hjælp. Derfor vil man gå målrettet efter unge mænd, gerne veluddannede, økonomisk uafhængige singler. L5 tegnede et kort over Vestbredden for os, delte det op i seks områder, og fortalte, at man vil opsøge den civile ledelse i området og spørge dem om støtte til at oprette en social hjælpetjeneste i området. På denne måde kunne man opnå den lokale ledelses støtte til arbejdet. Og regel 3 er, at man skal følge de nye meget tæt med rådgivning, undervisning og sjælesorg og besøg. Denne tilgang har man også brugt i forhold til den gamle gruppe. Og regel nr. 4 er, at man skal integreres i den almindelige menighed i Mosaic Church. Man vil med andre ord udfase den hemmelige MBB-menighed, der holder til huse i Mosaic Church.

"Den gamle gruppe" eller "Det gamle blod" vil man betjene med en månedlig hemmelig gudstjeneste i Mosaic Church. Problemet her var, at L5, som man havde ansat som præst for arbejdet blandt MBB-ere på Vestbredden, slet ikke nyder tillid blandt MBB-erne. Så gudstjenesterne blev boykottet af MBB-erne. Man kunne næsten kalde gudstjenesterne alibigudstjenester. De dækkede nemlig over den virkelighed, at arbejdet i forhold til den gamle gruppe i realiteten var indstillet og begrænsede sig til disse gudstjenester. Det styrkede heller ikke fremmødet, at man lukkede for muligheden for at få tilskud til busbilletten.

Ved et møde med L6 og L7 gav jeg udtryk for, at jeg godt ville kunne forstå det, hvis en MBB-er, der blev pålagt at bekende sin tro med det samme eller senest efter tre uger, svarede tilbage: Det kan du jo sagtens

sige, for du har dit på det tørre. Og L6 svarede, at det kunne de også godt forstå, og derfor havde de også i årevis bedt indtrængende til Gud om, at han dog ville oprejse et myndigt lægfolk, der var modent til at overtage ledelsesansvaret. Det var særdeles svært at høre på, når vi vidste, at L6 og L7 personligt kendte til hele det veluddannede ledelsespotentiale, der allerede findes på Vestbredden.

Vi præsenterede vores kritik for den gamle ledelse (L1 og L8). De var begge lodret uenige med den nye ledelse. L8 sagde: Don't push people to pay a price you are not ready to pay yourself. Vi har rigtig mange spørgsmål til den nye ledelse: Hvorfor kunne en leder kalde en medarbejder korrupt, fordi han havde talt med os? Vedkommende leder (L15) vidste udmærket om vores besøg og havde endda selv modtaget flere anmodninger fra os om en samtale. Mødet blev aldrig til noget! Hvorfor blev vi af en anden del af den nye ledelse irettesat, fordi vi interviewede MBB-ere, noget vi aldrig havde lagt skjul på? Hvorfor omfavnede ledelsen os ikke og fyldte vores kalender med informanter, som de kunne stå inde for? Er kravet om hjertets tro og mundens bekendelse et krav, der indebærer bekendelse for ens nærmeste i løbet af meget kort tid, eller er det dybest set blot udtryk for en bestemt udgave af amerikansk kristendom? Hvorfor ser vi så forskelligt på, hvad det vil sige at være et modent kristent menneske? Har det at gøre med en bestemt kultur eller en bestemt teologi? Hvorfor skal man skifte religion på sit ID-kort for at kunne blive en del af ledelsen – så har man i praksis afskaffet muligheden for, at en MBB-er kan blive leder i sin egen kirke? Har L8 ret i, at hadet mellem palæstinensere med muslimsk og med kristen baggrund er stærkere end deres fælles had til jøderne? Hvorfor måtte M3, som har en master i organisation, ikke deltage i det møde, hvor hans redegørelse for MBB-ernes behov på Vestbredden blev drøftet? Hvorfor har ledelsen aldrig svaret skriftligt på MBB-gruppens ti skriftlige moderate ønsker til en god fremtid med kirken?

I Jerusalem findes der et Schweizisk forsoningsarbejde for mænd og kvinder af arabisk og jødisk herkomst. Det foregår ud fra en kirke. Man har lejet sig ind i kælderlokalerne. Arbejdet blandt mændene foregår for tiden ude i hjemmene som hjemmebesøg, fordi der har været trusler mod det, der foregik i kirken. Men arbejdet blandt kvinder foregår hver uge. Især arbejdet blandt arabiske kvinder har stor succes. Der er tale om et diakonalt, missionalt arbejde, hvor der både er mad og tøj til kroppen, bibelfortælling og personlige vidnesbyrd til sjælen. Den ene uge er der åbent for alle, så kommer der mellem 40 og 60 kvinder med muslimsk baggrund, den anden uge er der mellem 15 og 20, der modtager "discipelundervisning" med henblik på at blive kristen eller Jesustroende. Arbejdet er et forsoningsarbejde for både jøder og arabere. Det foregår ved, at de ansatte, som lever i en slags ordensfællesskab med fælleseje, lver, og lytter til og lider med begge parter uden at overtage deres fjendebilleder. Vi talte med de to kvindelige ledere af arbejdet, og min kone blev inviteret til at hjælpe til i kvindedelen, hvilket var meget inspirerende. Og vi fik lov at møde én af de Jesustroende kvinder, der kom med faste mellemrum. Det vi måske kunne tage med hjem derfra var, at de var meget direkte i deres forkyndelse og undervisning

6.1. Deltagelse i arrangementer for og med MBB-ere

6.1.1. Hemmelig gudstjeneste/ evangelisk møde

Deltagere var L5, som var mødeleder og prædikant, lovsangslederen K3s mand, M1, Lone og mig og så en forholdsvis ny MBB-er, der tillod sig at spørge til, hvor de mange MBB-ere var blevet af. Det havde L5 ikke svaret på. Men han havde understreget, at møderne var åbne, og han havde givet et hint til en begrundelse, nemlig at man ikke længere betalte taxakørsel

Vi giver hånd til mødelederen, som spørger, hvor vi kender M1 fra. Jeg svarer, at det er fra sidste år, da jeg var på besøg i palæstinensisk bibelselskab for at møde en repræsentant for MBB-erne

Mødets gang:

Mødet indledes med sang og musik ved lovsangslederen.

Derefter en længere indledningsbøn, hvor L5 går rundt og beder med meget forskellig volumen og intensitet. Der spilles musik til bønnen

Så holder mødelederen, L5, en tale, som er meget insisterende, og meget forskellig med hensyn til volumen og intensitet. I talen henvender L5 sig til "forsamlingen" og opfordrer – også på engelsk – os til at respondere på det, han fortæller. Eller, hvis man har noget, man vil dele med de tilstedeværende

Selve prædiken tager udgangspunkt i de mennesker, Jesus engang fortalte om, der først sagde ja til at gå ind, og derefter med deres liv og praksis sagde nej og afviste at gå ind, og de mennesker, der først sagde nej, for senere med deres liv og praksis at sige ja og gå derind.

Talen er radikal efterfølgelseskristendom. Den nye MBB-er, der tidligere havde spurgt til, hvor alle de andre MBB-ere var blevet af, sagde, at han ikke kunne elske sin fjende. Men L5 fastholdt kravet både ud fra Bjergprædiken og ud fra Salme 15, som handler om, hvem der til sidst kan "stå for Gud"

Jeg foreslog, at vi netop kunne læse Bjergprædiken og Salme 15 i lyset af dagens tekst, som handlede om først at sige et og derefter gøre noget. Hvem var det, der endte med at gå ind, det var vel netop dem, der ikke kunne overholde lovens krav – de prostituerede og lovbrudere – altså dem, der med deres liv og ord først sagde nej, men senere med deres liv og deres ord sagde ja ...

Mødet blev rundet af med sang og musik ved lovsangslederen, derefter var der tilbud om kaffe. Vi går hurtigt, fordi vi er blevet tilbudt køreledelse til Jerusalem af lovsangslederen, men jeg når lige at spørge Nasser, om han vil mødes med os. Det ved han ikke helt, skal først spørge den øvrige ledelse. Det er en beslutning han ikke kan tage alene

Vi havde været til vores første egentlige møde/gudstjeneste for MBB-ere. Det mindede meget om amerikansk, evangelikal kristendom. Vi oplevede ikke en Jesustro, der var hjemtaget i sin oprindelige kultur. Eller: vi oplevede ikke, at evangeliet blev contextualiseret tilbage i sin oprindelige kultur. Og der var altså heller ikke mange deltagere. Man skal blot passe på med at drage for hastige missionsteologiske

konsekvenser af det. Sagen er nok snarere, at der pågår en konflikt mellem CBB-ere og MBB-ere på Vestbredden, og at MBB-erne foreløbig har trukket sig og er spredt for alle vinde

6.1.2. Måske den første samling i den nye MBB-menighed.

Vi mødtes i K1s hjem. Det ser nedslidt ud. En sofa står lidt skæv, fordi det ene ben er væk. Lejligheden trænger til en renovering. Vi begynder mødet med det palæstinensiske ritual, der hedder måltidsfællesskabet. Det er kendt ud over hele verden, men M3 siger, at det på en særlig måde er et palæstinensisk træk. En glæde fylder rummet sammen med duften af dejlig mad. Der bliver pjattet og drillet i al gemytlighed.

Efter måltidet samles vi i sofaerne. Vi taler om Johs. 4 om den samaritanske kvinde ved Jakobs brønd. – om hvordan hun blev set og hørt af en jødisk mand. – Om hvordan denne jøde stille og tålmodigt bevæger hende til den bekendelse, at han er, ikke bare en profet, men Messias. – Om hvordan hun går hjem og fortæller alt det man i byen ikke skal være profet for at vide om hende, men hun gør det med sådan en energi og glæde, at de går ud til brøden for selv at høre og se. – Om hvordan de også i mødet med denne jøde kommer til tro på ham og bekender: nu tror vi ikke bare pga. kvindens vidnesbyrd, for nu har vi selv set og hørt

Mødet sluttet med fællesbøn om Guds visdom og ledelse fremadrettet

Sådan har MBB-erne ofte været samlet. Men det er efterhånden lang tid siden. M1 siger stille og rørende: Måske er det første samling i den nye MBB-menighed

6.1.3. Gudstjeneste i Mosaic Church

Ca. 30 mennesker deltog i den ugentlige engelsksprogede gudstjeneste i Mosaic Church i Ramallah. De havde fået støtte fra Alliance Church i USA i form af en meget fin og evangelisk præst ved navn L17.

Gudstjenesten blev indledt med lovsang ledet af en af kirkens fire ledere, L6 + band.

Derefter en bøn og stående lovsang

Prædikenen ud fra Koll. 2,1-7 var meget enkel, evangelisk og klar. Fine sproglige billeder om at menigheden skulle strikkes sammen. Og om at et skib er sikker i sin havn, men det er ikke det et skib er lavet til; den skal ud og virke på det nogen gange stormfulde hav.

Efter prædikenen var der en enkelt kop kaffe og kage og samtale på kryds og tværs.

Vi talte med en ny MBB-er M5.

6.1.4. Beslutning om en ny NGO-organisation.

Den fjerde november 2013 mødte vi M1, M3, M2, K1 og K7 i Centeret. Et vigtigt møde. M1 havde talt med mindst 20 MBB-ere om situationen og havde spurgt hver enkelt om vedkommendes syn på fremtiden. Desværre var der ikke flere end de nævnte, der kunne komme, dels var det midt på en arbejdsuge, og dels var der flere, der ikke havde råd til at komme.

Og M1 lagde ud med konklusionen: Alle MBB-ere, han havde talt med, gik ind for, at der skulle etableres en ny NGO-organisation, der kunne rumme et "mobilt menighedsfælleskab" I den kommende tid, skulle der bruges meget tid på at bede over og samtale om, hvornår man skulle gå i gang, og hvordan en sådan mobilkirke skulle se ud. M3 og M1 er i gang med at se nærmere på formaliteterne for opbygning af en NGO-organisation. Der skal være syv underskrivere. Der skal formuleres et eller to formål. En forsamling skal hvert andet år vælge en bestyrelse

M1 uddybede herefter konklusionen ved at sige, at MBB-erne havde været afhængige af andre i meget lang tid. Desværre var der ingen af dem, de havde været afhængige af, som virkelig forstod deres situation som Jesustroende muslimer. F.eks. har MBB-erne et stort behov for at få støtte til at opdrage deres børn i den kristne tro. Vil det være nødvendigt at sende dem på kristne skoler for at imødekomme dette behov? Dette kunne være K7 behov. Andre MBB-ere har fra tid til anden behov for et refugium, et tilflugtssted, hvor man kan skjule sig, slappe af, komme til kræfter, få rådgivning og støtte. Vi har betalt den høje pris at give afkald på vores sociale familier, så vi har brug for en kirkefamilie, der kan udfylde hullet og dække behovet for fællesskab og tryghed i en "familie". I refugiet kan den enkelte give udtryk for træthed og med det samme opleve lyttende ører og forståelse, for træthed er noget de fleste Jesustroende oplever fra tid til anden. Jo, jo, siger K1, vi kender svaret: Bed til Gud, men vi vil også gerne mødes af en varm favn eller en skulder, som man kan læne sig op af. Vi oplever behov for nogle i vores menighed, der bekymrer sig om os, siger M2 og nævner, at en mobilkirke vil kunne nå helt op til ham med et kirkebesøg og en samtale og en forbøn. Måske vil kirken også kunne hjælpe medlemmer, der står uden arbejde med at åbne et Supermarked. Det skulle ejes af kirken, men forpagtes af den enkelte MBB-er, som så fik et værdigt liv med egen indtægt og mulighed for at betale for transport til arrangementer

MBB-erne ønsker at blive i Palæstina. De ønsker at leve værdige liv. Det er slut med at acceptere at blive behandlet som umodne børn. Det er slut med at acceptere, at ledelsen kun skal bestå af CBB-ere. Slut med at lade sig indplacere i en tjenestefolk-herskabsfolks relation. Det forhold har været og er stadig en meget stor byrde for MBB-erne. Faktisk så mener M3, at det er udtryk for meget dårlig bibellæsning at fastholde MBB-erne i denne tjenestefolk-herskabsfolksrelation. Det må være slut med at bruge argumentet: De er muslimer! Argumentet er ikke fair, men det bruges alligevel flittigt til at affeje alle MBB-ere uanset, hvad de har på hjerte.

MBB-erne er ikke smidt ud af kirken, den bekymrer sig bare ikke længere om dem. Nu begynder de at indse, at Guds vej for dem ikke består i at underlægge sig CBB-kirken, men i at opbygge en ny MBB-kirke

Den kirke, de gerne vil være en del af, skal bestå af ligeværdige brødre og søstre, som meget gerne vil have ligeværdige relationer til alle andre kirker

Til dette har de brug for støtte udefra, fra andre kirker. Og hvis den danske kirke kan hjælpe, så vil det være mere end velkomment. Kan vi ikke bare være en gren af den danske kirke, spørger de.

Hele den fremmødte gruppe understreger på eget initiativ, at vi gerne må omtale dem ved navns nævnelse i kirkelige sammenhænge, når vi kommer hjem, blot ikke i avisomtale. Når de holder deres stiftende møde, vil der nemt kunne komme over 100 – det eneste der kunne skabe usikkerhed om det tal er økonomien. Har folk råd til at komme?

Som et bemærkelsesværdigt notabene fortæller M3, at han i dag d. 4. nov. 2013 har fået besked om, at Bibelselskabet ikke længere vil betale hans permission til at køre ind og ud af Palæstina, hvilket vil indskrænke hans arbejde rigtig meget. Han er desuden blevet bedt om at komme til møde med ledelsen i næste uge. M3 er bange for, at det har noget med besøget fra Danmark at gøre

6.1.5. Det schweiziske forsoningsarbejde

Min kone fik lov at deltage i to arrangementer for kvinder i Det schweiziske forsoningsarbejde. Teologien, der bærer hele arbejdet, er, at arabere og jøder gror på samme Abraham stamme, som i virkeligheden er en Kristus stamme. De mener, at der er et stort forsoningspotentiale i denne teologi. Arbejdet er en art evangelisk klosterarbejde med fælleseje. Alle søstre og brødre sørger selv for at indsamle midler til eget arbejde og underhold, men de indsamlede midler lægges i den fælles kasse, som herefter ligeligt sørger for alle brødre og søstres udgifter og behov. En betingelse for at blive optaget i ordenen er, at man behersker både arabisk og hebraisk. En anden grundregel i arbejdet er, at man lever, lytter til og lider med det enkelte menneske uden at overtage vedkommendes fjendebillede. Arbejdet har tilbud til både mænd og kvinder. Desværre har den mandlige arbejdsgren trange kår for tiden, hvilket skyldes, at arbejdet har været udsat for trusler. Man har derfor valgt at lade arbejdet blandt mændene foregå som besøg ude i hjemmene og som tilbud om at deltage i en studiekreds. Vi blev inviteret til at deltage i en studiekredsaften, men MBB-erne dukkede ikke op som forventet

Kvindearbejdet, der ledes af L2 og L3 har lejet sig ind i en kirkes kælderlokaler i Jerusalem. Det foregår hver onsdag. Den ene onsdag er det åbent for alle. Der er fest og noget for både krop og sjæl. Man er meget direkte i sin forkyndelse, bruger rollespil, dans, rekvisitter og film. Den anden onsdag er det for dem, der ønsker at gå i en "discipelskole", altså muslimske eller jødiske kvinder, der ønsker at blive Jesustroende eller messianske. Igen er der noget for både krop og sjæl, og igen er undervisningen direkte og fyldt med eksempler og rollespil og ... udenadslære. Min kone overværede en omgang terping af Salme 23. Man siger, at man her bygger videre på en muslimsk tradition med udenadslære. En kvinde var ved at få problemer med sin familie, som ikke vidste, at hun gik til møder i kirkens kælder. De troede, at hun drak te

med veninderne i basaren. Problemet opstod ved, at hun i søvne lå og sang Salme 23. Det vakte undring i familien.

En vigtig del af arbejdet er hjemmebesøgene. Igen en muslimsk tradition, man bygger videre på. Alle deltagere oplyses om muligheden for et hjemmebesøg. En appetitvækker kan være, at der vises et klip fra en DVD Jesufilm, som derefter tilbydes til hjemlån. Hvis nogen har lyst til at se filmen derhjemme sammen med lederne fra Fællesskabet, så er de meget velkomne til det.

Min kone var meget betaget og begejstret for arbejdet. Sammen mødte vi en af kvinderne, som straks inviterede os hjem til et besøg med overnatning på Vestbredden

6.2. Sammenfattende analyser af vores deltagelse i MBB-arrangementer

Den store konflikt mellem MBB-erne på de ene side og ledelsen af MBB-arbejdet på den anden side kom til udtryk på alle måder i forbindelse med de arrangementer, vi deltog i.

For det første var det nærmest pinligt at opleve en hemmelig MBB-gudstjeneste med kun én MBB-er ude over ham, der var der, fordi han var vores chauffør. Præsten holdt, hvad der minder om et bedemøde og et vækkelsesmøde af pinseagtig tilsnit. Han var meget interesseret i at vide, hvorfra vi kendte M1. Han var afvisende overfor at mødes med os. Det kunne han ikke selv bestemme. Det måtte ledelsesgruppen tage stilling til.

For det andet deltog vi i flere af de engelsksprogede gudstjenester i Ramallah, som også virkede som amerikanske pinsemøder med sang, vidnesbyrd og prædiken. Præsten, en amerikansk præst, var meget fin. Havde en helt anden evangelisk tilgang end L5. Alt i alt en god oplevelse. Vi oplevede, at vi var udsat for overvågning og genstand for mistænkeliggørelse. Og det var et tilfælde, der gjorde, at vi fik et møde med L5. Ved den sidste gudstjeneste blev vi irrettesat af den anden del af ledelsen for arbejdet blandt muslimer og MBB-ere på Vestbredden, som mente, at vi skulle være ligeså transparente, som de var. Vi svarede, at han og alle andre ledere var underrettet om projektet, og alle vidste, at inerviewene var fortrolige. Man gik derpå i gang med at opspore og opsøge nogle af dem, vi havde besøgt og interviewet. Folk blev truet henholdsvis lokket til at blive i Alliance Church. Det virkede som om, man var bange for, at nogle skulle fortælle negative historier om forholdene i ledelsesgruppen, at nogle var ængstelige for, at pengestrømmen blev mindre og endelig, at man var bekymret for at MBB-erne skulle blive opmuntret til at lave deres eget arbejde på Vestbredden

Det mest rørende møde, vi deltog i, var det møde, hvor nogle af de MBB-ere, som vi havde interviewet var samlet for at beslutte sig for at lave en ny organisation. En af dem (M1) havde lavet en rundringning og spurgt, hvad man ønskede med hensyn til fremtiden. Og alle 20 adspurgte ønskede, at der blev lavet et selvstændigt arbejde med besøgstjeneste og små husmenigheder rundt på Vestbredden. Desværre vidste ledelsen allerede dagen efter om mødets afholdelse og indhold. En af de tilstedeværende havde åbenbart fortalt om mødet. Måske havde vedkommende optaget mødet på sin mobil og givet det videre. Konsekvensen var, at endnu én modtog en fyreseddel. M3 sagde senere, at de længe havde været klar

over, at det ville komme til et brud. Vores besøg havde givet dem nyt mod til at kæmpe og til eventuelt at forberede en ny organisation

Det mest velfungerende arbejde blandt MBB-ere, vi oplevede og deltog i, var det Schweiziske arbejde. Ikke fordi de var flere end andre steder på Vestbredden, men fordi det fungerede, og fordi der var respekt og tillid mellem MBB-ere og ledere af arbejdet. Endeligt et velfungerende og harmonisk arbejde.

En interessant detalje ved Det Schweiziske arbejde er, at det på den mandlige side ledes af en præst, som samtidig er leder i Alliance Church. Der er altså et eksempel på Vestbredden for, at man kan være medlemmer af to kirker på én gang. Man kan endda være præst i den ene kirke og få sin løn her, og samtidig være leder af den anden kirke. Vores undring går på, at dette ikke kan lade sig gøre, hvis der er tale om MBB-ere. Ledelsen vil under ingen omstændigheder acceptere, at MBB-ere kan være medlemmer af to uafhængige kirker på en gang. De har fået at vide, at hvis de laver deres egen kirke, så har de dermed brudt med og bliver fyret fra og smidt ud af deres nuværende kirke.

7. Perspektivering

I Danmark har jeg igennem de senere år undervist og døbt flere muslimer. Forløbene har været forskellige. Hver gang har jeg spurgt mig selv, om jeg nu gjorde det rigtige. Hvor meget undervisning skal der til? Hvornår er man et kristent menneske? Hvor lidt eller hvor meget skal en muslim vide og tro for at blive anerkendt som kristen? Hvad er det, der gør, at muslimer ønsker at blive Jesustroende eller kristne? Jo flere svar, jo flere spørgsmål...

Nu har jeg læst mig ind på emnet. Jeg har deltaget i en konference på Mallorca om kontekstualisering. Og jeg har været på Vestbredden og interviewet en del konvertitter, som har vist det utrolige mod at skifte tro, selvom det var livsfarligt. Hvad var det, der drev dem? Hvad tror de om Jesus? Skal de igennem de oldkirkelige bekendelser og den lutherske reformation for at blive anerkendt af os som kristne? Eller må de som Mellemostlige kristne læse om jøden fra Mellemosten, Jesus Kristus. Så at sige møde ham selv i Nye Testamente. Er det ikke nok, at de bekender Jesus som Kristus?

I mødet med den efterhånden overvældende mængde af litteratur, der findes om Jesustroende muslimer, er jeg især blevet beriget af begrebet "funktional kristologi". Det er Jonas Jørgensens udtryk. Jeg tænker, at det begreb vil være meget hjælpsomt i arbejdet blandt muslimer i Danmark. Man kan sige, at det en slags kristologi fra neden, der får lov at stå med alle mellemregningerne uden et endeligt facit. Hvorfor siger K10 ikke lige ud, at Jesus er Guds søn, når hun har alle mellemregningerne? Vi ved det ikke, men vi er forpligtet til at vise den samme rummelighed, som vores egen mester viste sine disciple. Var det ikke nok for ham, når mennesker troede på hans ord, når han sagde: Dine synder forlades dig? Var det ikke nok for ham, at folk bare kom til ham og viste ham tillid?

Jeg tænker, at vi skal forsøge at møde muslimerne på deres hjemmebane: I deres moskeer, i deres hjem. Måske skal vi sammen med dem læse i deres hellige skrifter, hvad der handler om Jesus. Deres hellige

skifter er De fem Mosebøger, Salmernes Bog, Evangelierne og Koranen. I foråret 2014 forsvares en Ph.d. afhandling af Ben Naja (Pseudonym af sikkerhedsgrunde) om en MBB-menighed i Østafrika. 400 informanter indgår i undersøgelsen. De er blevet interviewet over en periode på fem år. Jeg overværede en præsentation af afhandlingen på Mallorca. Det interessante ved denne menighed var, at det hele startede med en Imam, der kun ejede en Koran. Men ud fra denne Koran og ud fra sin muslimske tro prædikede han om Jesus, så menigheden begyndte at tro på Jesus. De tog på kristne bibelskoler. Over fem år flyttede deres fokus sig fra Koranen til Bibelen. Og i samme periode flyttede de også ud af moskeen over i deres eget hus. Imamen blev i sin moske. Han fik aldrig et NT, men han fortsatte til sin dødsdag med at prædike om Jesus. De nye menigheder lod sig ikke integrere i nogen af de kendte kristne menigheder. De dannede deres egen menighed, ganske som tilfældet var med menighederne i Bangladesh og Indien. Vi skal være til stede med fuld støtte til de nye selvstændige MBB-menigheder. De trives hverken i de gamle kristne kirker eller i de nye evangelikale kirker. Der er blevet bedt mange bønner for et gennembrud for missionen i de muslimske lande. Mange missionærer er vendt hjem uden at kunne fortælle om en eneste omvendelse. Måske er vi disse årtier vidne til det helt store "Break through" for evangeliet i de muslimske lande. Og måske skal vi lære af det i Danmark ...

At besøge muslimerne på deres hjemmebane vil ifølge Colin Chapman indebære, at vi tager mod til os og opsøger dem i deres moskeer. Vi skal lytte og opføre os som gæster, men vi skal også præsentere og repræsentere den kristne tro ved at fortælle historierne om kirkens Herre.

Sondringen mellem kultur og kristen tro er meget vigtig og hjælpsom. En af lederne på Vestbredden spørger: Skal muslimerne frelses fra islam eller skal de frelses fra deres synder? Kristendommen skal ikke befri folk fra deres kultur, men den skal læses/ forkyndes/fortælles/samtales ind i deres kultur. Ind imellem kan det blot være en berigelse, men det kan naturligvis også forme sig som en slags berigtigelse eller som en modkulturel indlæsning. Evangeliet kan både være en surdej, der kan ændre tingene indefra, men det kan også være noget, der blot beriger den kultur, det kommer til. Beretningen om den samaritanske kvinde er en beretning om et frelsende møde mellem hende og Jesus. Men det er vigtigt at lægge mærke til, at bliver frelst fra sin synd, ikke fra sin kultur eller sin samaritanske tro, tværtimod, sættes hun tilbage i sin gamle kultur med sin nye Jesustro.

Hvad det helt konkret kan indebære af kontekstualisering må komme an på studier og samtaler blandt dem evangeliet kommer til. Nogle gange skal det ske, som da vi europæere manglede en fest for Jesu fødsel, så læste vi juleevangeliet ind i solhvervfesten. Eller som M1, der læser forsoningen ind i et gammelt muslimsk ritual for børnefødsler. Eller som man gør i Indien, når man slår hul på en kokosnød og bruger mælken som Jesu blod og kokoskødet som Jesu legeme. Men der kan også være tale om en modkulturel indlæsning, hvor evangeliet læses ind i kulturen og bliver den surdej, der langsomt ændrer det hele til noget helt andet og nyt. Det kunne komme på tale i forbindelse med familiestruktur og kvindesyn.

Mødet med Jesustroende muslimer og for så vidt også med Jesus troende jøder, de såkaldte messianske jøder, har været en øjenåbner, der fastholder den ydmyghed og den rummelighed, at den, der bekender, at Jesus er Kristus, er født af Gud (Johs. første brev). Her er der højt til loftet og langt mellem væggene. Men der er både loft og vægge i den bekendelse. Og det er vores opgave at lytte os ind på, hvordan andre kristne læser evangeliet ind i deres kultur, og det er vores opgave at læse evangeliet ind i den postmoderne virkelighed, vi lever i.

Kilder:

Koranen

Bibelen

Interviews:

2013-09-04. 41 minutter. M2.

2013-09-05. 1 time + 35 minutter. M3.

2013-09-05. 2 timer + 12 minutter. K 1

2013-09-10. 19 minutter. L1.

2013-09-11. 45 minutter. L2 og L3

2013-09-14. 2 timer + 22 minutter. M3 og M1

2013-09-15. 1 time + 20 minutter. K2

2013-09-18. 1 time + 1 minut. K3

2013-09-19. 43 minutter. L4

2013-09-21. 1 time + 10 minutter. M4

2013-09-30 M6

2013-09-30 K4

2013-09-30 M7

2013-10-01 1 time. L5 og L17

2013-10-01 1 time 13 minutter. L6 og L7

2013-10-25. 1 time. M8

2013-10-25. 46 min. K5

2013-10-25. 59 min. M9

2013-10-31. 45 min K6

2013-11-04. 41 min. K7

2013-11-04. 1 time og 2 min. K1, M3, M2, K7, M1

2013-11-07. 1 time og 9 min. M10 og K8

2013-11-07. 31 min. M6.

2013-11-07. 31 min. K9.

2013-11-07. 56 min. K10

2013-11-11. 51 min. M11

Konference:

EEMA (European Evangelical Mission Association) Konference om Contextualization. What is the latest news? Hotel Belvedere, Majorca, 25-27 September 2013. Foredragsholdere: Rose Dowsett, Beat Jost og John Travis

Litteratur:

Allison, Gregg R., An evaluation of emerging churches on the basis of the contextualization spectrum (C1-C6), A paper delivered November 17, 2006 at the annual meeting of the Evangelical Theological Society, Washington D.C.

Bevans, Stephen B.: *Models of Contextual Theology*, Orbis Books, Maryknoll, New York, 2002

Bosch, David J.: *Transforming Mission, Paradigm Shifts in Theology of Mission*, Orbis Books, Marknoll, New York 1991

Chapmann, Colin: *Cross and Crescent. Responding the Challenge of Islam*, IVP Books, Illinois, 2nd edit. 2007

Dowsett, Rose(Editor): *Global Mission. Reflections and Casestudies in contextualization for the whole world*. Pasadena 2011, by World Evangelical Alliance Mission Commission

Eskildsen, Benedikte: *Muslimske asylansøgere konvertering til kristendommen*, Kandidatspeciale i religionspsykologi, Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, Juni 2012

Garrison, David: *God is doing something Historic. I: Mission Frontiers*, july/august 2013

Greenham, Ant: Muslim Conversions to Christ. An Investigation of Palestinian Converts Living in the Holy Land. A Dissertation submitted to the Southeastern Baptist Theological Seminary. 2004. Evangelical Missiological Society. Dissertation Series

Jørgensen, Jonas Adelin: Jesus Imanders and Christ Bhaktas. A Qualitative and Theological Study of Syncretism and Identity in Global Christianity. Phd. fra Københavns Universitet 2006.

Jørgensen, Jonas Adelin: "Becoming Faithful". Conversion, Syncretism, and the Interreligious Hermeneutical Strategies og the "Faithful of Jesus" (Isa Imanders) in the Today's Bangladesh. København 2013

Løbner, Svend: Bør muslimer gå I kirke, Udfordringen, 20. marts 2003

Lingel, Joshua A, Morton, Jeff and Nikides Bill, editors.: Chrislam. How missionaries are promoting an Islamized gospel. First revised version 2012, i2 Ministries Publishing. Garden Grove. Canada 2011/2012

Madsen, Ole Skjerbæk: Kontekstualisering og inkulturation. www.areopagos.org/pages/side.aspx?nr=352

Miller, Duane Alexander: Living among the Breakage: Contextual theology-making and Ex-Muslim Christians. Phd. Edinburgh. 2013.

Moucarry, Chawkat: At være tro mod tro. Kristendom og Islam i dialog, Unitas Forlag. Kbh. 2003. Oversat fra engelsk, Fatih to faith, IVP, Leicester 2001

Naja, Ben (Pseudonym): Welcoming Muslim Neighbors into God's Kingdom in East Africa. I: Mission Frontiers, July/aug 2013

Nielsen, Jacob Wilms: Postmoderniteten som missionsteologisk kontekst. En kritisk vurdering af nyere teologiske fremstillinger med henblik på deres mulige bidrag til udformningen af en postmoderne kontekstuel teologi. Prisopgave. København. 2008

Rebiai, Marcel: Islam, Israel & församlingen. Kampen om utkorelsen, Livets Ords Förlag, Uppsala 2004

John Travis (Pseudonym): The C1 to C6 Spectrum: A Practical Tool for Defining Six Types of "Christ-centered Communities ("C") Found in the Muslim Context. Evangelical Missions Quarterly 34/4, October 1998.

Travis, John and Anna (Pseudonyms): Contextualization among Muslims, Hindus, and Buddhists: A focus on Insider Movements, In Mission Frontiers September-October 2005. www.missionfrontiers.org